EEN DOCUMENTAIRE

PAUL PONSAERS
GILBERT DUPONT

DE BENDE

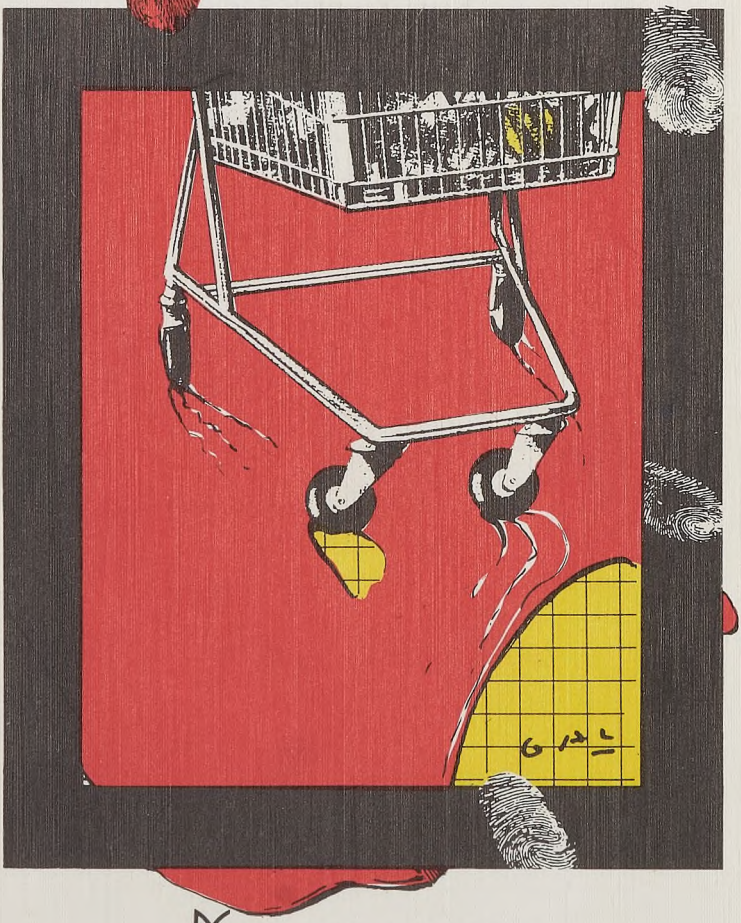

EPO DOSSIER

De Bende
een documentaire

Paul Ponsaers
Gilbert Dupont

Uitgeverij EPO

Dit boek is opgedragen aan:
Claude, Alfons, Constantin, Walter, Jozef, Michel, Jacques, Elise, Jacques, Freddy, Jean, Marie, Stephane, Léon, Rosa, Jean-Pierre, Luk, Ghislain, Roger, Bozidar, Marie-Jeanne, Marie-Thérèse, Dirk, Gilberte, Rebecca, Georges, Elsie en Jan... slachtoffers van de 'Bende'.

Omslagontwerp: Gal

Druk: Drukkerij - Zetterij EPO
Lange Pastoorstraat 25-27
2600 Berchem
Tel.: 03/239.61.29

© Uitgeverij EPO vzw, 1986
Lange Pastoorstraat 25-27
2600 Berchem
Tel.: 03/239.68.74

ISBN 90 6445 804 9
D 2204 1988 1
NUGI 654
SISO 330
UOC 32

Verspreiding voor Nederland
Uitgeverij De Geus
Postbus 1878
4801 BW Breda
Tel.: 076/22.81.51

Eerste druk: januari 1988
Tweede druk: februari 1988

Voorwoord

De 'Bende'. Sinds jaren spookt het mysterie rond in de media, in politiediensten en kabinetten van magistraten, door de hoofden van warenhuisbezoekers. Met deze documentaire willen we de affaire 'documenteren' met andere woorden materiaal aandragen, wegen en filteren. Het doel ervan is de lezer enig zicht te geven op de stand van zaken in dit gerechtelijk dossier. Een dramatisch dossier dat al vijf jaar lang aansleept, zonder dat de speurders erin geslaagd zijn enig beslissend resultaat te boeken. In deze publikatie zal de lezer dus niet de oplossing van het 'Bende'-mysterie vinden.

We hebben ons niet willen beperken tot het uitwerken van één specifieke hypothese, om die met zoveel mogelijk materiaal te 'bewijzen'. Het boek laat vele mogelijkheden open, het is geen pleidooi of rekwisitoor, wil niet vooruitlopen of 'voor'-oordelen. Van bij de aanvang wisten we beiden dat het geen gemakkelijke opgave zou zijn, dat we zouden stoten op onderlinge meningsverschillen. Wij meenden echter dat onderlinge verschillen in 'herkomst' en karakter een bijkomende garantie konden bieden tot een evenwichtig werk, tot het vermijden van een politiek pamflet.

De tekst heben we in vier delen opgesplitst. Het eerste deel overloopt de feiten. Welke gebeurtenissen staan in verband met de 'Bende van Nijvel'. Waarom, wanneer, hoe? Het tweede deel handelt over de piste die gevolgd werd door de onderzoekers in Nijvel, later in Charleroi. Het bespreekt de zogenaamde 'bende

uit de Borinage', rond de figuur van Michel Cocu. Welke feiten worden tegen deze bende weerhouden? Wat zijn de twijfels die rijzen? Het derde deel gaat dan nader in op het Dendermondse onderzoek. Het start bij de figuur van Philippe De Staerke, gaat over op Jean Bultot, om te eindigen bij de moord op FN-man Juan Mendez. Het vierde deel tenslotte handelt over 'het onderzoek'. Kritische kanttekeningen worden gezet bij de manier waarop het onderzoek gevoerd, en ook niet gevoerd werd.

Dankwoord

Met dank aan alle democraten, in en buiten het gerechtelijk apparaat, die met ons van mening waren dat de publieke opinie, na jaren stilzwijgen, recht heeft op een voorlopige synthese. Met dank ook aan Martine, Noëlla, Viktorien en Sebastiaan voor het geduld en de steun. Jan Willems willen wij bijzonder danken voor het materiële werk en de lange nachtelijke discussies. Ook gaat onze dank naar de redacties van 'La Dernière Heure' en 'De Morgen'. Slechts via onze kranten kon dit journalistiek produkt tot stand komen.
Voor Moeder.

I Het gebeuren 13 maart 1982 – 9 november 1985

1 De zweedse Santana

Dinant, zaterdag 13 maart 1982.

Een aangename maartse zaterdag die al goed naar lente geurt, met een zacht zonnetje dat aan de oevers van de Maas de herinnering aan de winter verdrijft. Het is druk aan de voet van de Citadel. Toeristen zijn er nog maar weinig in deze periode van het jaar en automobilisten zoeken een parkeerplaatsje op de place Collard. Alles heel normaal, een doodgewone zaterdag in een charmant klein stadje waar allen elkaar nog goeiedag zeggen. Of bijna allen.

Op de place Collard stappen twee mannen uit een wagen, de deuren achter zich dicht gooiend. Gehaaste mensen. Ze gaan de rue Adolphe Sax in, de drukste winkelstraat van Dinant. Met gezwinde tred lopen ze voorbij het tot museum omgevormde huis waar, begin vorige eeuw, de man werd geboren die het blaasinstrument zou uitvinden dat nu zijn naam draagt. Ze vertragen hun tred als ze ter hoogte komen van wapenhandel Bayard, een speciaalzaak voor jacht- en visartikelen.

Een vlugge blik naar rechts en links. Ze openen de deur en in de winkel gaat een bel. In een achterkamer heft de eigenaar het hoofd op, legt een schroevedraaier opzij en komt de winkel binnen. Daar ziet hij niemand. Hij vermoedt dat iemand, na de deur geopend te hebben, op zijn stappen is teruggekeerd.

Terwijl Joseph Cattaï dat denkt, rinkelt de bel een tweede

keer. Hij draait zich om en ziet twee schaduwen die, met een groot jachtgeweer in de handen, uit de winkel vluchten. Veel te vlug om ze te kunnen vastgrijpen, al zou de razende Joseph Cattaï niets liever willen.

Aan het einde van de rue Sax en vlakbij de place Collard waar ze hun wagen achter hebben gelaten, worden de gehaaste klanten van wapenhandel Bayard waargenomen door een voorbijganger. Later beschrijft hij hen als een man van middelmatige gestalte vergezeld van een grote, lijvige en potige kerel. Zeker is, dat de dieven zich in een wagen storten en dat die met gierende banden verdwijnt richting Frankrijk. Geen enkele ooggetuige noteert de nummerplaat van de vluchtauto.

De rijkswachtbrigade van Dinant opent een onderzoek en wapenhandelaar Joseph Cattaï, die een hekel heeft aan moeilijkheden en liever de rest van de namiddag vissend zou hebben doorgebracht, moet de onderzoekers uitleggen hoe de dieven erin geslaagd zijn zich in zijn winkel te verbergen toen ze hem hoorden aankomen. En waarom ze uit het uitstalrek, waarin verschillende wapens stonden, alleen een geweer zonder bijzondere kenmerken (bestemd voor de eendenjacht) hebben geroofd.

Dit eendenroer had de wapenhandelaar gekocht bij Centaure, een Luikse wapenfirma. De houten kolf moest nog bewerkt worden, maar Cattaï had de afwerking uitgesteld omdat hij ook wel wist dat dit model wapen, voorzien van een dubbele loop van tachtig centimeter, weinig verkocht wordt in ons land. Munitie van kaliber 10 is eerder zeldzaam in België. Deze eendenroeren worden vooral gebruikt bij de jacht in de moerassen van Sologne...

Deze zaak wekt duidelijk geen beroering bij de rijkswacht van Dinant. Er zijn genoeg lopende zaken en ze heeft wel andere katten te geselen dan het opsporen van kleine gangsters die alleen maar een wapen voor de eendenjacht hebben ontvreemd. In Dinant is men ervan overtuigd dat de dieven jagers moeten zijn, waarschijnlijk Fransen op doortocht in België. Kortom, de jaren gaan voorbij en niemand hoort nog spreken over het eendenroer van wapenhandel Bayard.

Op een voormiddag in januari 1987 verrassen inspecteurs van de gerechtelijke politie van Nijvel Joseph Cattaï met een bezoek. Ze delen hem mee dat ze het jachtwapen hebben teruggevonden dat vijf jaar tevoren werd ontvreemd. Het in stukken gezaagd, en in een plastiek zak verpakt wapen werd opgevist uit het kanaal van Charleroi, enkele honderden meters stroomafwaarts van het hellend vlak van Ronquières. In de zak zitten ook andere wapens,

gebruikt door een bende moordenaars waarover de kranten vol staan en die de 'bende van Nijvel' genoemd wordt.

Het eendenroer zou dus niet gediend hebben om eenden te schieten, maar om op menselijke wezens te jagen.

Joseph Cattaï valt uit de lucht. Hier moet een vergissing in het spel zijn. Maar neen, de uit het slijk van het kanaal van Charleroi opgeviste stukken zijn wel degelijk afkomstig uit wapenhandel Bayard. Ze zijn goed bewaard en identificeerbaar. Zelfs de houten kolf werd niet bewerkt. De inspecteurs van de gerechtelijke politie van Nijvel hebben goed werk geleverd. Zij weten dat de firma Centaure slechts 17 stuks van dit soort eendenroer heeft gemaakt en dat de zestien eerste exemplaren intact werden teruggevonden bij klanten van de Luikse firma.

Een nogal spectaculair schouderwapen met zijn boven elkaar geplaatste lopen, elk met een kaliber van bijna twee centimeter. De specialisten van de 'Cellule Info', de gemengde cel die in het leven geroepen werd door de rijkswacht en de gerechtelijke politie om het onderzoek naar de slachtpartijen tot een goed einde te brengen, begrijpt overigens niet goed welk belang dit soort wapen voor de gangsters kon hebben.

In België werd nooit een hold-up gepleegd met een eendenroer, een zwaar en hinderlijk wapen dat slechts één kwaliteit bezit. Een eigenschap van hoofdzakelijk psychologische aard: zijn dubbele loop met een diameter die aan luchtafweergeschut doet denken, maakt veel indruk.

Maubeuge, vrijdag 13 augustus 1982.

Een prachtige zomernacht in het noorden van Frankrijk. Op acht kilometer van de Belgische grens. Late paartjes op weg naar huis, lopen langs de fontein op de place des Nations van Maubeuge en waarderen de koelte die ze brengt.

Halfvier 's morgens in de nacht van vrijdag 13 op zaterdag 14 augustus 1982. Eén van de mooiste nachten van het jaar. Niet te warm en een met sterren bezaaid uitspansel. De place des Nations die men – vanuit België komend – direct bij het binnenkomen van Maubeuge betreedt, ligt er nu volkomen verlaten bij.

Een donkere wagen rijdt de parking op en houdt met gedoofde lichten stil ter hoogte van een sportmagazijn. Twee schaduwen glijden uit de wagen en begeven zich naar de kruidenierszaak Piot, waarvan de beheerders met vakantie zijn aan de Azurenkust. In alle stilte maken ze aanstalten om de winkel, die niet voorzien is van een metalen rolluik, binnen te dringen.

Het is 3u.50 wanneer op het commissariaat van Maubeuge de politieagenten van dienst een oproep ontvangen op de '17' van politie-hulp. Diegene die opbelt maakt zich niet bekend, hij meldt alleen dat er vlak bij hem, aan de andere kant van de place des Nations, iets ongewoons gebeurt. Het is niet uitgesloten dat boosdoeners in de kruidenierszaak Piot proberen binnen te geraken.

Drie politieagenten begeven zich ter plaatse voor een routinecontrole. De agenten zijn op hun hoede, maar aangezien hun informant het telefoongesprek bruusk heeft afgebroken, vermoeden ze met een grappenmaker te maken te hebben.

De politieagenten zullen weldra meer te weten komen: de place des Nations ligt slechts honderd meter van het commissariaat verwijderd. Twee agenten gaan langs de square Lafayette, de derde neemt de rue Albert-I. Deze laatste ontdekt de wagen van de inbrekers. De wagen staat voor de ingang van het magazijn, een dubbele van ruiten voorziene deur. De boosdoeners hebben ze, na tevergeefs gepoogd te hebben langs achteren binnen te geraken, aan diggelen geslagen. De wagen is voorzien van een Belgische nummerplaat. Een gewapende man staat op de uitkijk. Agent Christian Delacourt wil op zijn stappen terugkeren om zijn collega's te waarschuwen. Te laat.

Voor wat thee, wijn en champagne, aarzelen de inbrekers niet het wapen te trekken en op de ordebewaarders te vuren. Christian Delacourt, 36 jaar, gehuwd en vader van twee kinderen, probeert achter de fontein aan de kogels te ontkomen, tevergeefs. Hij wordt in de buik geraakt en zakt ineen op de straatstenen. Drie andere schoten worden afgevuurd op de tweede politieagent, maar hij ontkomt op het nippertje aan de kogelregen. Vooraleer de derde politieagent, die nog wat verder af was, besloten heeft het vuur te openen, hebben de schurken zich al in de Volkswagen Santana gestort, waarin ze waarschijnlijk werden opgewacht door een medeplichtige. De wagen vertrekt naar het kruispunt Croix-de-Mons en verdwijnt dan richting België.

Vanop de achterbank van de Santana blijft een bandiet, die een bivakmuts draagt, de politiemannen beschieten. Zij proberen het vuur te beantwoorden, maar hun wapens weigeren...

De reeds ingelichte rijkswacht aan de grens ziet niets bijzonders. Dat doet veronderstellen dat de 'flikkendoders' grensbewoners waren, bekend met de kleinere wegen en veldwegen waarlangs men zonder gevaar de grens kan overschrijden.

Politieagent Christian Delacourt werd naar het ziekenhuis van Maubeuge gevoerd, in aller ijl geopereerd en het leven gered. Het

duurde verscheidene weken vooraleer Christian hersteld was en zijn dienst kon hervatten. De politiesyndicaten wachtten het einde van het weekend van 15 augustus niet af om de verouderde bewaping van de politie van Maubeuge aan te klagen. Ze wijzen op het verontrustend feit dat bij de schietpartij twee van de drie wapens geweigerd hadden.
In Maubeuge werd het onderzoek toevertrouwd aan commissaris Sonrier, die medewerking kreeg van de regionale dienst van de gerechtelijke politie (SRPJ) van Lille en van de Belgische rijkswacht. De onderzoekers verwonderden zich uiteraard over het bruuske geweld van deze gangsters die de place des Nations van Maubeuge hadden omgetoverd in een schiettent. Het politie-onderzoek kende weinig succes. Men slaagde er zelfs niet in de mysterieuze persoon te identificeren die, in de vroege uurtjes van die zaterdag 14 augustus 1982, de politie had gealarmeerd. Diens getuigenis was waarschijnlijk van het allergrootste belang geweest.

De agent die in het midden van de nacht de oproep had ontvangen, vergat te noteren of het om een mannen- of vrouwenstem ging. Het SRPJ van Lille vond enkele mooie vingerafdrukken die nooit werden geïdentificeerd, ondanks opzoekingen in België en – heel wat later, in juli 1987, op verzoek van Interpol Brussel – in alle aangrenzende landen. Mysterieuze vingerafdrukken, onbekend bij de politie van vijf landen...

In het kader van een ander onderzoek, vonden Franse rijkswachters enkele dozen thee die ze direct in verband brachten met de inbraak in de kruidenierszaak Piot in Maubeuge. Mevrouw Piot was er evenwel van overtuigd dat de bewuste dozen niet uit haar magazijn kwamen.

Het ballistisch onderzoek van resten van de munitie (kaliber 7,65 mm) afgevuurd in Maubeuge tijdens de nacht van 13 op 14 augustus 1982, zou er later voor zorgen dat Belgische rijkswachters deze eigenaardige schietpartij in het noorden van Frankrijk op een twintigtal kilometer van Bergen, in verband brachten met de slachtpartijen in Brabant.

Waver, donderdag 30 september 1982.

In september 1982 houdt wapenhandelaar Daniel Dekaise al sedert vier jaar een kleine wapenhandel open in de rue de Bruxelles, in het centrum van Waver. Deze wapenhandel is de verwerkelijking van een jongensdroom. Daniel Dekaise werd als wapenhandelaar geboren, zoals anderen zonder twijfel arts, advocaat of journalist moesten worden: uit passie.

In september 1982 is Daniel Dekaise een jong gezinshoofd. Hij is zevenentwintig, getrouwd met een Zwitserse en heeft kinderen. In het wapenmilieu geniet hij vooral de reputatie van een uitzonderlijk begaafd manusje-van-alles.

De tijd is nog niet aangebroken dat men over Daniel Dekaise zal spreken als een zakenman die vele belangrijke zaken tegelijk bereddert. In 1982 is Daniel Dekaise nog lang niet de handelaar die voor zaken naar Egypte trekt. Of diegene die door het speciaal interventie escadron van de Belgische rijkswacht, ook wel 'groep Dyane' genoemd, gewaardeerd wordt om de kwaliteit van zijn materiaal en om de genialiteit van zijn uitvindingen. De man die verscheidene gemeentelijke politiekorpsen van wapens voorziet, die zich klaarmaakt om de grootste schietstand van Waals-Brabant te openen en die voor de gerechtelijke politie een nieuw interventie-wapen op punt stelt, de '750 police'.

In september 1982 zegt men van Daniel Dekaise vooral dat hij ontzettend begaafd is. Hij is van het soort dat in staat is een stuk blik in een oorlogswapen om te toveren. Zijn klantenbestand bestaat zowel uit jagers als uit jonge vrouwen die op zoek zijn naar een wapen, waarvan Dekaise weet dat het nooit zal gebruikt worden. Onder zijn cliënteel vindt men ook militairen, detectives, politiemannen, rijkswachters en vreemde personages met een vreemde tongval.

Ook de gewezen wachtmeester van de Brusselse BOB behoort sedert vele jaren tot zijn cliënteel. Hij werd in 1981 uit de Brusselse BOB ontslagen en in januari 1986 aangehouden in het kader van de in Rosières (Waals-Brabant) gepleegde moord op ingenieur Juan Mendez, verantwoordelijke van de Fabrique Nationale van Herstal voor de wapenverkoop aan Latijns-Amerika.

De gebrilde en fijn besnorde Daniel Dekaise is een gepassionneerde die de muren van zijn zitkamer versiert met oude Mausers en kalashnikovs. Hij hield zich destijds vooral bezig met het vervaardigen van geluidsdempers voor korte wapens en het ontwerpen van eigenaardige buizen van het soort anti-tankwapens. Ook onderzoekt hij de mogelijkheid om een machinepistool op zo'n wijze in een diplomatenkoffertje te monteren, dat de gebruiker kan vuren zonder het koffertje te moeten openen.

De zevenentwintigjarige Daniel Dekaise is een bepaald soort Belgisch genie, die eerder geamuseerd dan verbaasd is, wanneer hij te weten komt dat men wapens, die door zijn handen gepasseerd zijn, heeft teruggevonden bij Jean-Marc Rouillan en Nathalie Mernigon, de historische leiders van de Franse terreurgroep Action Directe...

Ter hoogte van wapenhandel Dekaise is de rue de Bruxelles smal, mag ze vanuit slechts één richting bereden worden en staan veel auto's geparkeerd. Die donderdag is Daniel Dekaise bezig met twee klanten, Gerard Gradzki uit Louvain-La-Neuve en Cyrille Seykens uit Villers-la-Ville. Zijn echtgenote is boven. Om 10u.25 slaat het leven van de Waals-Brabantse wapenhandelaar om in een nachtmerrie. Twee individuen die uit een blauwe wagen gestapt zijn, duiken in de winkel op en zwaaien dreigend met wapens.

De gangsters lieten niets aan het toeval over. De twee aanwezige klanten moesten op de grond gaan liggen. De gangsters schonken niet de minste aandacht aan het geld, maar namen uit het uitstalraam en uit de uitstalrekken een vijftiental wapens en borgen die weg in twee reistassen. De lijst ziet er als volgt uit : kaliber 357 Magnum, een Ruger en drie Colts kaliber 45, twee Smith & Wessons van 9 mm, een pistool FN kaliber 22, een Beretta en een machinepistool Ingram kaliber 9x19, een tweede Ingram kaliber 38, een Bernadelli van 7,65 mm en een Ruger kaliber 44 Magnum.

In een als geheim bedoeld rapport aarzelt de BOB van Waver niet sommige wapens, die door wapenhandelaar Daniel Dekaise bewerkt en verbeterd werden, als 'prototypes' te kenmerken. Het ziet er naar uit dat de boeven een gerichte keuze hebben gemaakt uit de wapens op de toonbank en in het uitstalraam. Vandaar bijvoorbeeld dat ze een machinepistool verkozen boven een Walther.

Een van de twee mannen had een bivakmuts over zijn hoofd getrokken. Hij was het die Daniel Dekaise van dichtbij toeschreeuwde: 'Neerliggen of je crepeert...'. Dan, tegen zijn medeplichtige wiens gezicht deels onbedekt was: 'Kom, we gaan er vandoor, we hebben wat we zochten...'

In het centrum van Waver kan men op een marktdag geen holdup plegen zonder dat de rijkswacht het te weten komt. Voorbijgangers die een onderkomen hebben gezocht in een garage hebben alles gezien en brengen via de 901 de rijkswacht op de hoogte.

Op hetzelfde ogenblik rijdt in de buurt van de rue de Bruxelles een politiewagen van Waver rond om oproepbiljetten voor de nakende verkiezingen uit te delen. De bestuurder van de politiewagen, agent Claude Haulotte, wordt door twee voorbijgangers gealarmeerd. Claude Haulotte is een uitstekend schutter die al meer dan één succesvolle interventie heeft uitgevoerd, maar vanachter hem knalt een schot, waarschijnlijk afgevuurd vanuit de Santana. De politieman wordt dodelijk getroffen aan het hoofd. Hij is op slag dood en zakt op de weg in elkaar. De boeven van wapenhan-

del Dekaise zijn doders geworden die onmiddellijk begrijpen dat ze vliegensvlug moeten verdwijnen. Een van hen klautert in de combi, die de weg voor de Santana verspert, en verplaatst de politiewagen.

De jacht is open. Alle ploegen van de rijkswacht van Waver zitten de vluchtelingen op de hielen. Sommige slaan de weg naar Namen in, anderen nemen rijksweg 4 richting Brussel. In Waals-Brabant en Brussel wordt de alarmtoestand afgekondigd, alle politie-eenheden van de hoofdstad worden ingeschakeld.

Onderluitenant Roland Campinne, 49 jaar, en eerste wachtmeester Bernard Sartillot, 42 jaar, zullen deelnemen aan het speurwerk. Ze proberen de vluchtelingen de weg af te snijden. Volgens een radiomelding zouden de bandieten zich verplaatsen in een Audi 80. Op de route de Bruxelles waar opstoppingen ontstaan, maken de twee rijkswachters zich dus geen zorgen als ze ter hoogte komen van een Volkswagen Santana. Ze realiseren zich maar dat ze misleid werden als ze een eerste salvo schoten te verwerken krijgen. Beide rijkswachters worden gewond. Een van hen krijgt twee kogels in de billen. En een derde projectiel boort zich in zijn buik tussen lever en longen, vervolgt zijn weg naast de nieren en verlaat het lichaam rakelings langs de wervelkolom.

Op enkele honderden meter daar vandaan, aan het Leonardkruispunt, eindpunt van de Ardense autosnelweg aan de rand van Brussel, wacht een vastbesloten ontvangstcomité van de politie op de 'killers'. De met stenguns bewapende politiemannen van Etterbeek nemen een Jaguar waar die een nogal onregelmatig maneuver uitvoert. De identiteit van de inzittenden wordt gecontroleerd. Het gaat om drie Fransen die geen uitstaans hebben met de schietpartij in Waver. Als de politiemannen aanstalten maken om hen verder een goede reis toe te wensen, duiken van alle kanten rijkswachtvoertuigen op en werpen rijkswachters zich op de drie Fransen. De Etterbeekse politielui kijken enigszins geamuseerd toe, zij weten dat de Fransen zich naar Brussel begeven in opdracht van een firma die zuigflessen produceert.

Aldus slagen de doders erin te ontkomen. De zo kostbare verloren tijd zal niet meer worden ingehaald. De doders van Waver kregen de kans ongemerkt de hoofdstad binnen te dringen, een autobox op te zoeken om er – àls die voorzorg al niet was genomen voordat de hold-up plaats greep – het chassisnummer van de Santana uit te vijlen.

Kwart over twaalf kan er geen twijfel meer over bestaan dat de blauwe Volkswagen door de mazen van het net is geglipt, waarschijnlijk in de streek van Hoeilaart. De alarmtoestand wordt op-

geheven en de eerste opgemaakte balans weegt zwaar door: onderluitenant Roland Campinne zweeft tussen leven en dood; wapenhandelaar Daniel Dekaise ligt in coma en zal pas vier dagen later weer tot bewustzijn komen; de twee klanten die met geweerkolven werden bewerkt, zijn in shocktoestand; wachtmeester Bernard Sartillot, wonend in Chaumont Gistoux, is zwaar gewond aan de wervelkolom (de oversten van deze rijkswachter zullen hem later 'belonen' met een overplaatsing naar de Brusselse BSR).

Wat politieagent Claude Haulotte betreft, die heeft zijn immense moed met de dood moeten bekopen. Deze 33-jarige jongen was sedert maart 1971 in functie bij de politie van Waver, waar hij definitief werd ingelijfd op 5 maart 1973. Als jachtliefhebber was Claude Haulotte een uitstekend schutter en voor geen kleintje vervaard. Een maand eerder werd hij gewond toen hij een einde wou maken aan een café-ruzie. Twee maanden gedwongen verlof waren het gevolg. Pas daags voor de overval had hij zijn dienst hernomen. Verscheidene duizenden mensen woonden zijn begrafenis bij.

De ontdekking van het door de boeven gebruikte voertuig is, bij elk onderzoek dat verband houdt met het gangsterwezen, een belangrijke stap. Op dat moment hopen politiemannen, zonder er al te veel in te geloven, een of andere vergetelheid van de gangsters op het spoor te komen: vingerafdrukken, een dikwijls onooglijk detail dat het onderzoek op gang kan brengen. Het verloopt steeds op die wijze. Gedurende enkele uren verlaten de onderzoekers zich op het laboratorium van de gerechtelijke politie, dat uitgerust is om de wagen te doen 'spreken'. En de Santana van Waver was het waard dat men hem deed 'spreken'.

Omstreeks 22u.30 werd de in brand staande wagen teruggevonden langs de Drève des Tumuli, vlak achter het ziekenhuis César de Paepe in Watermaal-Bosvoorde. De valse nummerplaten van de Volkswagen waren een exacte copie van die van een Santana toebehorend aan een bewoner van de Leon Vanderkinderestraat in Ukkel. De carrosserie van de wagen vertoonde verscheidene kogelinslagen en de boeven hadden de wagen uitgerust met een deflector waarvan de Santana oorspronkelijk niet was voorzien.

De onderzoekers zullen nog andere ontdekkingen doen en de eerste verbanden met andere zaken leggen. Zo stellen ze bijvoorbeeld vast, dat de wagen waarschijnlijk ook zes weken voordien moet gediend hebben om kruidenierszaak Piot op het plein van Maubeuge te beroven. Belangrijker nog is de vaststelling dat een wapen van kaliber 7,65, dat in de nacht van 13 op 14 augustus 1983

in Maubeuge werd gebruikt, ook gediend heeft bij de hold-up in wapenhandel Dekaise in Waver. In de wagen vond men ook een precisie-weegschaal terug, van het soort dat drugverslaafden gebruiken om verdovende middelen af te wegen.

Nog verrassender is het feit dat de Santana niet ergens in België werd ontvreemd, maar in Zweden werd aangekocht of gestolen. Na een maanden durend onderzoek in Duitsland en Zweden weet de politie dat de in de wagen teruggevonden verkoolde resten van onderhoudsticketten, nummer B 29 187, afkomstig zijn van een Zweeds concessionaris van het VAG-net van de firma Volkswagen.

Maar het onderzoek vorderde nooit veel verder; de chassisnummers van de Santana werd uit voorzichtigheid weggevijld. De wagen werd later per vergissing op de schroothoop gezet. Overigens niet het enige bewijsmateriaal waarvan de onderzoekers later de vernietiging zullen betreuren...

Nabij de plek in het Zoniënwoud, waar de Santana gevonden werd, legden de onderzoekers ook de hand op documenten (bankkaart,...) afkomstig van de inbraak in Waver, en op een bevlekt polohemd. Verfvlekken, geen bloedvlekken.

Verder weet de politie nog dat een van de boeven een snor en een bril droeg. Zijn signalement: tussen 25 en 30 jaar, middelmatig of zwaar gewicht, 1m70 à 1m75 groot. Zijn manier van bevelen, de wijze waarop hij zijn wapen vasthield en de manier waarop hij zich verplaatste zonder de controle over de omgeving te verliezen, wezen erop dat het om een getraind iemand ging. Zijn medeplichtige was jonger en had een Zuiders uiterlijk. Bijna verwijfd.

Vele maanden later gaven Daniel Dekaise en eerste wachtmeester Bernard Sartillot aan, dat een van de daders nogal leek op Robert Becker, zij het wat kleiner en blond. Baloo Becker was een van de verdachten die eind 1983 werden ondervraagd in het kader van het onderzoek naar de 'filière boraine'. De rechercheurs ontdekten ook merkwaardige overeenkomsten tussen de robotfoto van een persoon die betrokken was bij de gebeurtenissen in Waver en Michel Cocu, de voormalige politieagent uit Boussu die in oktober 1983 werd ondervraagd in het kader van dat deel van het onderzoek naar de slachtpartijen in Brabant dat in de Borinage werd uitgevoerd.

De bewuste robotfoto heeft andere merkwaardige gelijkenissen opgeroepen, onder andere met de gewezen rijkswachter Madani Bouhouche, de sleutelfiguur van de zaak Mendez, die Daniel Dekaise al elf jaar kende. Geen van de confrontaties die in aan-

wezigheid van de wapenhandelaar doorgevoerd werden, leverden evenwel iets op.

Het onderzoek volgde nog andere wegen. De pers bleef lange tijd onwetend omtrent het feit dat een 27-jarige man ervan beschuldigd werd, de politieagent in Waver neergeschoten te hebben en bij wapenhandelaar Dekaise zeven pistolen en acht revolvers gestolen te hebben. Een zekere Robert D.V., wonend in de Molenbeekstraat in Brussel, leeft nu weer als een vrij man.

De rijkswacht was van mening dat de moordenaars, na de schietpartij in Hoeilaart, zijn ondergedoken bij een carrosseriehersteller in Elsene. Deze laatste was toen vijfendertig, had een werkplaats in Hoeilaart en kende Robert D.V. heel goed.

Op 5 oktober 1982 had de begrafenis van brigadier Haulotte plaats. Vooraleer het Burgerlijk Kruis eerste klas op het stoffelijk overschot, van de tijdens de uitvoering van zijn dienst omgekomen politieagent, te spelden, zou de procureur des konings van Nijvel een alarmkreet laten horen over het ontoereikend aantal manschappen. Daarbij uitte hij de met ontstellende profetische kracht geladen woorden: 'Het is van belang dat Waals-Brabant niet het grondgebied van bloedbaden wordt...'

2 De conciërge van de 'Auberge du Chevalier'

Beersel, donderdag 23 december 1982.

Op een twintigtal minuten buiten het centrum van Brussel, beveiligt het oude kasteel van Beersel al zeven eeuwen een van de toegangswegen tot de hoofdstad. Een indrukwekkend kader in een decor van torentjes en vestingmuren. Het vroeger bezit van graaf en gravin de Henricourt behoort sedert een halve eeuw tot de historische woningen van België. De Auberge du Chevalier ligt een beetje teruggetrokken van de weg die leidt naar de autosnelweg van Nijvel, Bergen en Parijs. De bewoners van het enige huis in de buurt van deze herberg, zullen niets horen of zien.

Het beheer van de herberg werd afgestaan aan een vereniging zonder winstgevend doel, die er een restaurant van heeft gemaakt. Het wordt geleid door een in sportieve kringen welbekende figuur; een vroegere beroemdheid van Sporting Anderlecht, Jef Jurion. De oud-internationaal van Sporting woont niet in de herberg, maar hij laat geen gelegenheid voorbijgaan om er de avonden op te vrolijken en er het puikje van het Belgisch voetbal uit te nodigen. Ook andere vedetten van de showbusiness komen er: wielerkampioen Eddy Merckx, zanger Julio Iglesias...

Nochtans 's nachts, als het feest voorbij is, krijgt de plek al snel iets angstaanjagends. De herberg wordt geïsoleerd door een ijzeren spoorwegbrug. Alleen de schaduw van het kasteel van Beersel blijft over...

Om de Auberge du Chevalier te bewaken, heeft Jef Jurion beroep gedaan op de vader van een van zijn koks, José Vanden Eynde, die, ondanks zijn tweeënzeventig jaar, nog aardig kras is. Al wordt de job slecht betaald, toch moet de vroegere taxichauffeur uit Wépion niet ontevreden geweest zijn, aangezien hij boven over een kamer kon beschikken en vlakbij zijn zoon kon leven. Af en toe vraagt men hem hier en daar een beetje te dweilen, de tafels af te ruimen als de avond beëindigd is, de bordenwassers in de gaten te houden. Als iedereen vertrokken is, moet hij de herberg goed afsluiten.

Woensdag 22 december 1982. José Vanden Eynde is alleen. Zoals op andere woensdagavonden is de herberg gesloten. Overmorgen is het Kerst.

Een dag later, de donderdag vroeg in de ochtend, vindt de 38-jarige kok Marc Vanden Eynde het lijk van zijn vader die letterlijk op zijn bed werd gekruisigd. Zijn armen waren kruiselings vastgebonden aan de bedstijlen. De oude huisbewaarder werd door vijf kogels in het hoofd geëxecuteerd. Een onduldbaar spektakel dat in het geheugen geprent staat van alle onderzoekers die zich ter plaatse hebben begeven, rechercheurs die zich voor het eerst zouden afvragen hoe men zo'n haat kan opwekken?

Ook dit onderzoek start niet in allerbeste omstandigheden. Na de ontdekking van het lichaam, begaf de BOB van Halle zich ter plaatse; de moordbrigade van de Brusselse gerechtelijke politie haalde ze er pas bij toen alles al overhoop was gehaald.

Het parket en het lab, geleid door onderzoeksrechter Kesteloot, kwamen pas tegen het begin van de namiddag ter plaatse. Dr. Raphaël Rillaert, een van de beste gerechtsartsen die ooit deel uitmaakte van het Brusselse parket, was van mening dat de dood 's morgens, tussen twee en vier uur, moest ingetreden zijn. Maar waar moest het onderzoek beginnen?...

Werd José Vanden Eynde in nachtkleding verrast door gewone inbrekers die hem als belastende getuige uit de weg ruimden? De ondervraging van het keukenpersoneel leerde dat de moordenaars hadden gesmuld van een taart, van een reebout en ter plekke ook enkele magnums champagne hadden geledigd. Verder stelde men vast dat de moordenaars een vijftiental borden van het merk Royal Schwabap hadden ontvreemd. Hun onderzoek voortzettend, ontdekte de politie dat diefstal en inbraak vrij vaak voorkwamen in de 'Auberge du Chevalier'. Nog de week voor de moord, had Jef Jurion vastgesteld dat onbekenden het restaurant waren binnengedrongen en in de keuken rondslingerende restjes hadden opgepeuzeld. Ook waren enkele wijnflessen ontkurkt.

Het onderzoek naar de persoon van het slachtoffer blijkt niet ver doorgevoerd te zijn. Niets uit het verleden van José Vanden Eynde, voormalig taxichauffeur, leek de sadistische verbetenheid waarmee hij gedood werd, te kunnen verklaren. Om een mens uit de weg te ruimen, volstaat een kogel door het hoofd. Om Vanden Eynde te doden, werden zes kogels kaliber 22 afgevuurd uit hetzelfde wapen. De armen van de huisbewaarder waren kruiselings vastgebonden aan de bedstijlen. De daarbij gebruikte knopen waren commandoknopen, gelegd door specialisten.

José Vanden Eynde werd gefolterd, iets wat zelden voorkomt in de politie-annalen. Toch gebeurde enkele maanden eerder iets gelijkaardigs. Men herinnert zich de dubbele rituele moord in een appartement aan de rue de la Pastorale in Anderlecht, moord uitgevoerd door een lid van Westland New Post (WNP).Deze neo nazistische militie is ontstaan uit het Front de la Jeunesse en uit de ziekelijke verbeelding van Paul Latinus, een ingenieur in nucleaire wetenschappen. De man werd toen hij volgens zijn zeggen bezig was de waarheid te ontdekken over de slachtpartijen in Brabant en over een in de doofpot gestopt zedenschandaal, in Court Saint-Etienne gezelfmoord teruggevonden.

Wroetend in het verleden van de huisbewaarder van de Auberge ontdekte de Brusselse gerechtelijke politie dat José Vanden Eynde tijdens de Spaanse Burgeroorlog vrijwilliger was geweest bij de falangisten, de volgelingen van Franco.

Beweerd werd dat Vanden Eynde nog banden had met extreem-rechtse milieus rond Léon Degrelle.

Onder leiding van commissaris Christian de Vroom, die later de gerechtelijke politie van Charleroi zou leiden, besteedt de politie meer aandacht aan de frequente inbraken die in de Auberge zijn gepleegd. Daarbij zoeken ze het antwoord op één enkele vraag: waarom heeft huisbewaarder José Vanden Eynde daarover nooit iets gemeld? De inspecteurs speculeren erop dat de oude huisbewaarder zijn bezoekers van de woensdagavond moet gekend hebben. Een werkhypothese die natuurlijk nooit werd uitgewerkt.

Zouden gewone vagebonden dermate geïnteresseerd kunnen zijn in een vijftiental borden dat ze er een oude man voor doodmartelen? Of moet men veronderstellen dat de moordenaars op zoek waren naar documenten of inlichtingen, of dat ze een getuige uit de weg wilden ruimen? De oude huisbewaarder van Auberge du Chevalier heeft zijn geheim in zijn graf meegenomen. Door de koppeling van deze moord aan het bloederig dossier van de Brabantse slachtpartijen, zou het onderzoek nog maar eens een verrassende wending krijgen.

De zoon van José Vanden Eynde, een oud legionair, verkoos zijn ellende te vergeten door naar Auotho te emigreren. Volgens de inlichtingen, ingewonnen door het Brusselse justitiepaleis, zou hij nog altijd een restaurant uitbaten in Maseru, de hoofdstad van deze door Zuid-Afrika ingesloten staat. De op 9 april 1944 geboren Marc Vanden Eynde had zich op 13 oktober 1971 onder de naam Marcel Vanders aangemeld bij het Vreemdelingenlegioen, waaruit hij, op 6 juli 1972 in Bonifaccio, deserteerde.

Bergen, 12 januari 1983.

In de rue Terre du Prince, gelegen in het centrum van Bergen, niet ver van de rue de la Houssière, staat sinds de vorige avond, ter hoogte van de kantoren van het Franse consulaat, een verlaten taxi. Een werknemer van de gemeentelijke reinigingsdienst maakt er zich zorgen over en meldt het aan het politiecommissariaat. Een vlugge controle in de fiches van het Centraal Opsporingsbulletin (COB) leert, dat de gerechtelijke politie van Brussel zich sedert de vorige maandag zorgen maakt over een in het weekend op geheimzinnige wijze verdwenen taxi, een zwarte Mercedes 200 diesel met nummerplaat 'BEY 586'.

De koffer van de Mercedes wordt opengebroken. Walgend ontdekt men het samengeplooid en met bloed besmeurde lijk van Constantin Angelou, de taxichauffeur. Deze orthodoxe Griek werd op 14 september 1925 in Athene geboren en woonde sedert vele jaren in Brussel, samen met zijn vrouw en twee kinderen, een jong meisje dat nu is teruggekeerd naar Griekenland en een zoon die sedertdien zijn studies van burgerlijk ingenieur in België heeft afgemaakt.

Nog maar eens een moeilijk onderzoek voor de gerechtelijke politie van Bergen en Brussel. Uit de autopsie blijkt dat drie kogels binnendrongen in het hoofd en boven de nek. De kogels doorboorden het hoofd niet volledig, en werden dus afgevuurd met een niet al te krachtig wapen. Maar een tweede autopsie, uitgevoerd in Bergen, preciseert dat het slachtoffer door een vierde schot onder het linkeroor getroffen werd. De gerechtsdokter had deze laatste kogel niet ontdekt omdat deze was blijven steken in een huidplooi.

De gerechtelijke politie van Bergen checkt een maximum aan aanwijzingen, maar het in Brussel uitgevoerde onderzoek is niet minder belangrijk. De onderzoekers slagen er bijvoorbeeld in, vast te stellen dat Constantin Angelou in zijn taxi vermoord werd

door klanten die hij in de nacht van vrijdag op zaterdag, rond kwart over één, heeft opgepikt. Op dat ogenblik heeft de taxichauffeur namelijk over de radio aan zijn centrale gemeld dat hij een rit had, vertrekkend van het Eugène Flageyplein in Elsene.

Beter nog. Onderzoek van de taximeter toont aan dat de moord moet gepleegd zijn op minder dan tien kilometer van het Flageyplein. De door de moordenaars uitgerukte taximeter vermeldt immers de som die overeenstemt met de prijs voor een rit van die afstand. Aangezien het lijk, op de kogelinslagen in het hoofd na, geen sporen van geweld vertoont, neemt men aan dat Constantin Angelou de kans niet heeft gekregen zich te verdedigen. Bij het verlaten van Anderlecht, bij het begin van de autosnelweg van Bergen, moet men de loop van een wapen in de nek van de ongelukkige gehouden hebben en moet men hem gevraagd hebben de taxi naar een verlaten plek aan de kant van de snelweg te rijden. De taxi was niet voorzien van een of ander alarmsysteem. De schoten zijn afgevuurd door iemand die achter de chauffeur moet hebben gezeten. De modderspatten die teruggevonden werden op de broek van het slachtoffer, doen vermoeden dat zijn lichaam over een krijtachtige grond werd versleept. De moordenaars ontvreemdden een brieventas, enkele tienduizenden franken, identiteitspapieren, een rijbewijs categorie B, nummer C458322, en plooiden het lijk dan achteraan in de Mercedes. Ook de lichtreclame bovenop de taxi, de spoetnik, werd gedemonteerd.

Onderzoek heeft aangetoond dat tijdens de nacht van de feiten in Bergen geen enkele auto werd gestolen. Dat zou betekenen dat de moordenaars uit Brussel terugkwamen en van plan waren in de Borinage te blijven.

De begrafenis van de taxichauffer was van een indrukwekkende waardigheid. Op weg naar de orthodoxe kerk, gelegen in de Vooruitgangstraat in Sint-Joost-ten-Node, werd het stoffelijk overschot doorheen de straten van de hoofdstad begeleid door een stoet van wel vijfhonderd taxichauffeurs. De woensdag daarop ontving de minister van Justitie delegaties van de nationale federatie van uitbaters van taxi-bestelwagens, van de vereniging van taxi-uitbaters uit de Brusselse regio en van de nationale groepering van uitbaters van taxi's en huurwagens.

Wat het onderzoek betreft, schreef de politie het feit dat Constantin Angelou en José Vanden Eynde, (de huisbewaarder van Auberge du Chevalier), voor dezelfde taximaatschappij hadden gewerkt, op rekening van het toeval dat bij het onderzoek van elke moordzaak optreedt.

In januari 1983 legden de onderzoekers niet het minste verband

tussen deze verschillende geïsoleerde zaken die, zonder gemeenschappelijk overleg, werden behandeld door verschillende onderzoeksrechters.

De moord op de taxichauffeur, gepleegd tussen Brussel en Bergen, voorzag hen nochtans van heel wat stof tot nadenken. Het ballistisch onderzoek laat er geen twijfel over bestaan: de vier dodelijke projectielen waardoor Constantin Angelou werd getroffen, werden door hetzelfde wapen afgevuurd als de zes kogels die verwijderd werden uit het hoofd van de huisbewaarder van de Auberge du Chevalier.

Hetzelfde wapen – waarschijnlijk een half automatisch machinepistool, kaliber 22, long rifle, gefabriceerd door FN, zou in minder dan drie weken twee slachtoffers hebben gemaakt. Hetzelfde wapen en zonder twijfel dus ook dezelfde moordenaar, een gevaarlijke gek die zonder drijfveer doodt en alleen op het hoofd van zijn slachtoffers mikt. Bij de gerechtelijke politie wordt op slag een streng parool van kracht: er mag geen ruchtbaarheid gegeven worden aan de zaak.

Genval, 11 februari 1983.

Bij het vallen van de avond duiken in de Delhaize-supermarkt in Genval vier individuen op. Het wordt een klassieke hold-up: drie tot de tanden gewapende individuen die hun gezicht achter carnavalmaskers verbergen laten zich al het direct beschikbare geld overhandigen. Ze zullen met een buit van 692.384 fr. verdwijnen.

Om gehoorzaamheid af te dwingen, vuren ze enkele schoten af in het plafond van de supermarkt. Een caissière en enkele klanten worden bedreigd. De computer van het magazijn wordt door een kogel getroffen, de draden van de telefoon worden uitgerukt en een laatste schot wordt afgevuurd in de richting van een meer dan moedige automobilist, Jacques Culot, die geprobeerd had met zijn wagen de weg te versperren voor de Peugeot 504 van de gangsters.

Deze bestuurder werd niet gewond omdat hij zich eerst dicht tegen zijn stuur had aangedrukt en dan in een reflex onder zijn instrumentenbord was gedoken. Via de verbrijzelde ruiten doorboorde de kogel de wagen volledig. Volgens experts waren de boeven gewapend met riotguns en minstens één pistool kaliber 38. Politie en rijkswacht van Waals-Brabant werden nog maar eens overrompeld. De gangsters vluchtten in de richting van Terhulpen, zonder verontrust te worden. De Peugeot 504 werd enkele dagen tevoren ontvreemd in de Brusselse voorstad Watermaal-Bosvoorde.

Dit wijst erop dat de overval opnieuw goed was voorbereid. Inderdaad, op 28 januari, omstreeks 20u.50, hadden twee individuen, voorzien van een op een kalashnikov lijkend wapen met houten handgreep, een bediende van het ministerie van Franse cultuur gedwongen afstand te doen van zijn wagen, de bewuste Peugeot 504 toen nog met nummerplaat 'D 705 F'. Raymond Dewee moest ook zijn identiteitspapieren en zijn rijbewijs afstaan, twee documenten die tijdens het onderzoek nooit werden teruggevonden.

De daders worden door verschillende getuigen beschreven als Noordafrikanen van ongeveer 1m75 groot, Franssprekend met Arabische tongval, een bril dragend met schildpadden montuur en een kapsel in afro-stijl. Het is bekend dat de onderzoekers van Nijvel denken dat Michel Cocu, de roodharige oud-politieman van Boussu, een van de dieven van de 504 moet geweest zijn...

De Peugeot uit Watermaal-Bosvoorde werd dus gebruikt bij de gewelddadige overval op de Delhaize in Genval vooraleer een laatste keer drie dagen later in Plancenoit te dienen, bij de diefstal van een VW Golf. Op 14 februari 1983 wordt in Plancenoit Mevr. Geneviève Van Lidth de Jeugd, die zich klaarmaakte om naar huis te gaan, bedreigd door een man die uit een Peugeot 504 stapte, een zwarte bivakmuts over het hoofd had getrokken en met een pistool gewapend was.

Na de hold-up in de Delhaize in Genval en na de diefstal van de Golf van Mevr. Van Lidth de Jeugd in Plancenoit, werd de 504 in Waterloo uitgebrand teruggevonden. Wat de Peugeot 504 be-

Onderzoeksrechter Guy Wezel (rechts), de eerste magistraat die in Nijvel het dossier over de Bende behandelde. (Foto Wep)

treft, hadden de gangsters de stereo-installatie uit het voertuig verwijderd, een autoradio van het merk Blaupunkt (model Frankfurt), het dashboard-uurwerk en de aansteker! In de Peugeot 504 hebben de onderzoekers sigarettenpeuken van het merk Johnson of Gauloises gevonden. Het voertuig zou, sinds het op 28 januari in Watermaal gestolen werd, niet meer dan honderd kilometer afgelegd hebben.

Op 14 februari 1983, kort na 20u.30 toen haar Golf Rabbit in Plancenoit gestolen werd, verklaarde Mevr. Van Lidth aan de politie van Lasne dat de dader volgens haar van Zuiderse herkomst was, tussen de 30 en 40 jaar, atletisch gebouwd, ongeveer een meter tachtig groot en een dichte haarbos van zwart krullend, kort geknipt haar had. Hieraan voegde ze toe dat de dief heel rustig en uitstekend Frans sprak. 'U heeft er alle belang bij niet te verroeren, laat uw sleutels op het instrumentenbord steken', zei hij haar terwijl hij een revolver op haar maag richtte. Twee jaar later, op 23 oktober 1985, zal Mevr. Van Lidth aan rechter Schlicker nog verklaren dat de dief volgens haar zeer vertrouwd was met het model Golf.

De Golf uit Plancenoit, die voor verschillende overvallen werd gebruikt, werd op 9 juni 1983 uitgebrand teruggevonden in het bos van Hourpes bij Anderlues. De onderzoekers stelden vast dat de stereo-installatie eens te meer uit de wagen verwijderd was, - een autoradio van het merk Blaupunkt (model London) –, alsook een paar luidsprekers van het type 'BRT 6842'. Ook de achterbank van de Golf was verwijderd, zonder twijfel om achterin de wagen een comfortabele schietstand in te richten. De Golf Rabbit was zo goed als nieuw toen hij gestolen werd, de kilometerteller wees slechts 270 km aan. Mevr. Geneviève van Lidth De Jeugd had de wagen net gekocht bij de VAG-concessionaris in Waterloo, een garage die door de doders van Brabant duidelijk bespied werd. Zo werden bijvoorbeeld de nummerplaten op de Golf die ze in november en december 1983 gebruikt hebben gecopieerd naar die van een ander klant van de Waterlose concessionaris. Ook Jacques Culot, wiens Audi 100 werd gemitrailleerd op de Delhaize-parking van Genval, kwam bij deze garagehouder om zijn wagen te laten herstellen. De Audi werd op mysterieuze wijze uit de garage gestolen en enige tijd later teruggevonden niet ver van de vermoedelijke plaats waar de Griekse taxibestuurder Constantin Angelou vermoord werd. De nooit geïdentificeerde dieven hadden de kogelinslagen van de schietpartij op de parking van de supermarkt in Genval dicht gestopt. Alsof deze herstelling hun enige doel was geweest...

Ukkel, 25 februari 1983.

Veertien dagen later overvallen drie zwaar bewapende individuen de Delhaize van Fort Jaco, gelegen aan de Waterloosteenweg in Ukkel. Omstreeks 19u.30 springen twee mannen uit een VW Golf. De auto wordt waarschijnlijk bestuurd door een derde medeplichtige. Het gelaat verborgen achter omlaag getrokken bivakmutsen, dringt het duo het warenhuis binnen.

Een boef bewaakt de ingang van de supermarkt en houdt de caissières in bedwang. Zijn medeplichtige dringt de directiekantoren binnen en doet de brandkoffer openen. De bandieten bemachtigen een som van om en bij de 600.000 fr. Een van de boeven vuurt een schot af dat gelukkig niemand verwondt. De andere boef bedreigt een caissière door de loop van zijn wapen tegen haar slaap te drukken.

Men beschikt over geen signalement van de bestuurder. Wat de twee feitelijke daders betreft, hebben alle getuigen het over nogal stevig gebouwde mannen. Volgens Cathérine, die zich vlakbij de kassa's van de supermarkt bevond, was een van de daders 1m90 groot en atletisch geschouderd. Hij droeg geen handschoenen. De huid van zijn handen was wit. Hij sprak Frans zonder tongval. Hij droeg een kaki vest. De andere was kleiner, had een gummiknuppel van zestig centimeter bij zich en deed zijn best om een Arabische tongval na te bootsen.

Op het moment dat de boosdoeners de Delhaize verlieten, werd een bejaarde man gewond die met zijn boodschappenkarretje op de parking van de supermarkt liep. Meneer Elie Colet had zich naar het benzinestation naast de Delhaize gehaast om er hulp in te roepen. Een van de gangsters had hem opgemerkt en was hem gevolgd. Voor de garage gekomen, had de misdadiger twee schoten afgevuurd met zijn schouderwapen. De eerste kogel, bestemd voor de pompbediende die zich in zijn kantoor bevond, was afgeketst en in de zoldering terecht gekomen. De tweede kogel trof de klant van de Delhaize in de knie. Deze bejaarde man is nu nog steeds gehandicapt. Hij mankt en kan zich slechts met grote moeite voortbewegen.

Het ziet er naar uit dat de gebruikte wagen, de Golf Rabbit was, die op 14 februari in Plancenoit werd gestolen. Hetzelfde voertuig zal opnieuw gebruikt worden bij de hold-up op 3 maart in Halle, de overval waarbij de beheerder van de Colruyt omgebracht werd. De getuigen van de overval op de Fort Jaco hebben het over een grijze Golf, hoogst waarschijnlijk met schuifdak.

De ballistische expertise laat op één punt niet de minste twijfel

bestaan: een van de wapens dat in de Delhaize van Fort Jaco werd gebruikt, een pistool van kaliber 38, heeft volkomen identieke kenmerken als het wapen dat op 11 februari in de Delhaize in Genval werd gebruikt.

3 Moordslag voor zeven kleedjes

Halle, donderdag 3 maart 1983.

Acht dagen later. Op 3 maart 1983 vallen drie of misschien vier mannen de Colruyt van Halle binnen en jagen de beheerder een kogel door het hoofd. De boosdoeners drukten zich in het Frans uit en verplaatsten zich aan boord van een donkere VW Golf, zonder twijfel de in februari in Plancenoit gestolen wagen. Nadat de wagen tot stilstand was gekomen op de parking, kwamen er twee individuen uit te voorschijn die kort nadien in de discount opdoken. Ter intimidatie schoten ze enkele kogels in het plafond, net zoals in Genval en Ukkel, om het personeel aan te manen op de grond te gaan liggen.

Een van de boeven bleef aan de ingang van de Colruyt staan om klanten en personeel in bedwang te houden. Zijn medeplichtige stormde naar boven en ging direct naar binnen in het kantoor van de beheerder, een soort glazen kooi die boven de verkoopruimte uitsteekt. Bij de filiaalhouder van de Colruyt, meneer Walter Verstappen, bevonden zich op dat moment nog twee personen.

De twee bedienden moesten plat op hun buik gaan liggen. De beheerder werd gedwongen de brandkoffer te openen en de bandiet heeft zich dan gehaast om de bankbiljetten in een grote reistas te proppen. De gangster sloeg een bediende heftig met zijn knuppel op het hoofd, omdat deze het had gewaagd het hoofd om te draaien om te zien wat er gebeurde. Zonder enig spoor van

emotie, richtte de doder dan zijn wapen kalm op de nek van de beheerder en haalde de trekker over.

Het projectiel, een kogel van kaliber 38, doorboorde de keel van het slachtoffer. Walter Verstappen was niet op slag dood. Hij werd levenloos naar de reanimatiekamer van het ziekenhuis van het Leopoldpark in Etterbeek gebracht, waar chirurgen het onmogelijke gedaan hebben om hem te redden. Walter Verstappen overleed kort na zijn opname.

De moordenaars hebben geen fractie van een seconde verloren: de injectiemotor van de Golf draaide al toen de twee medeplichtigen zich in de wagen stortten. Dit soort donkere Volkswagen zou men later nog op vele andere plaatsen terugzien.

Het gangstertrio vluchtte in de richting van de Brusselse ring en van de autosnelweg naar Bergen. Hun buit bedroeg heel precies 1.182.115 fr.

De door een knuppelslag gewonde Jules Knockaert werd opgenomen in het ziekenhuis van Halle. Zijn getuigenis is waardevol. In een proces-verbaal van 4 maart 1983 geeft de Colruyt-bediende het signalement van een man van ongeveer 1m78 à 1m80, met een gemiddelde maar atletische lichaamsbouw. Hij had donkerkleurige handen en blauwe ogen. Het tweede individu was even groot en had een donkere huidskleur.

De andere getuigen hebben het over een groot persoon, waarschijnlijk 1m85, gekleed in een versleten, grijs-blauwe regenjas, een donkergrijze broek en zwarte schoenen. Zijn gezicht verborg hij onder een zwarte bivakmuts, afgeboord in een lichtere kleur, waarschijnlijk geel. De rond zijn ogen zichtbare huid was ingesmeerd met een donkere verf, een soort make-up zoals commando's die gebruiken voor nachtelijke oefeningen. Een tweede lid van het trio dat de Colruyt in Halle had beroofd, was kleiner, zo tussen 1m70 en 1m75. Hij droeg een donkere bivakmuts en een lange donkere regenjas. Ook de chauffeur van de Golf droeg een omlaag getrokken bivakmuts. De getuigen beschrijven een individu van gemiddelde lichaamsbouw, gewapend met een jachtgeweer en gekleed in een okerkleurige regenjas.

Vooraleer in Nijvel, op het kabinet van onderzoeksrechter Guy Wezel te belanden, werd het onderzoek van de moord in de Colruyt van halle aanvankelijk toevertrouwd aan de Brusselse magistraat Mahieu. De eerste ballistische vaststellingen werden uitgevoerd door een van de experts waarop het hoofdstedelijke parket regelmatig beroep doet, commandant Dery.

De volgende dag, de 4de maart, liet de firma Colruyt via de pers aankondigen dat ze een premie uitloofde van vijf miljoen aan een-

ieder die de politie op het spoor van de moordenaars kon brengen, maar tevergeefs.

Houdeng-Goegnies, zaterdag 7 mei 1983.

Iets na 19u.30 overvallen twee gangsters met onbedekt gezicht en zonder een schot te lossen, de kassa's van de GB in de rue Léon Houtart in Houdeng Goegnies. Onder bedreiging van wapens van groot kaliber bemachtigen ze een som van bijna negenhonderdduizend frank. Drie kwartier eerder had een van de bandieten, onder voorwendsel een pakje sigaretten te kopen, in de supermarkt rondgelopen om die te verkennen. Iets wat niet aan de aandacht van een van de caissières was ontsnapt...

Kort voor sluitingstijd van de GB keert hij met een medeplichtige terug voor het magazijn. De twee mannen trekken de wapens die verborgen zitten in hun zakken. Ze dringen binnen in het kantoor van de beheerder waar mevrouw Claus, meneer Vanmael en meneer Picry bezig zijn met het optekenen van de ontvangsten van die dag.

Alles gebeurt razendsnel. De schurken laten zich het geld overhandigen. Omdat ze niet geraakt hebben aan het grootste deel van het geld dat de beheerders aan het tellen waren, veronderstelt men dat de bandieten gedacht hebben dat ze niet al het geld konden meenemen. Hadden ze gewild, dan hadden ze zeven miljoen frank kunnen stelen, maar ze hebben zich tevreden gesteld met 865.433 frank.

Na in de gangen van de supermarkt enkele klanten omvergelopen te hebben, stortten de twee mannen zich in een groene wagen waarin een derde medeplichtige startensklaar op hun terugkeer zat te wachten. De rijkswacht van La Louvière en de BOB van Bergen vonden het verlaten voertuig terug in de rue de Familleureux, niet ver van de oprit van de autosnelweg Bergen-Brussel.

Alles wijst erop dat de 'coup' ondanks alles goed werd voorbereid en dat de boosdoeners zelfs een reservewagen hadden voorzien om hun vlucht veilig te stellen. De wagen van de hold-up, een Audi 100, was daags voordien gestolen in Etterbeek. De gangsters hadden er nummerplaten opgezet die in 1982 in Edingen ontvreemd waren. Getuigen beweren dat de boeven een valse baard droegen en een cassière herinnert zich dat een van hen zeegroene ogen had. Zijn medeplichtige stapte op een manier die in onderzoeksrapporten als 'plomp' wordt omschreven.

Had het parket van Nijvel en nadien dat van Charleroi, geen leden van de 'filière boraine' beschuldigd aan deze hold-up deelge-

nomen te hebben, dan had waarschijnlijk niets toegelaten ook maar het minste verband te leggen met de slachtpartijen in Brabant.

Namen? Adriano Vittorio en Kaçi Bouaroudj. En nog een derde nog te identificeren persoon. Zeker is dat de werkloze Adriano Vittorio in de lente van 1983 zijn bestaan doorbracht in kroegen, waar hij steeds fantastischer overvallen uitbroedde. Ten minste als men geloof hecht aan de getuigenissen die in kroegen in Bergen en omgeving werden verzameld, en aan de precieze beschuldigingen die onder andere geuit werden door de Algerijn Kaçi Bouaroudj, een tipgever van de BOB van Bergen die men ervan verdenkt aan bepaalde slachtpartijen te hebben deelgenomen.

Vittorio droomde van hold-ups. Rond 2 april had hij een Sarma-Penney in Ghlin willen overvallen. Deze overval greep echter nooit plaats. Ook had hij zich voorgesteld een serie overvallen te plegen in Noord-Frankrijk, in de streek van Valenciennes. Men verwijt hem ook nog dat hij ervan droomde de GB van Drogenbos te beroeven en dat hij een overval beraamde op een transportwagen van de firma Securitas die 's vrijdags rond 14u. het geldtransport van deze enorme verkoopsruimte verzekert. Die hold up zou nooit plaatsgrijpen. Maar het idee maakte carrière en werd in maart 1986 overgenomen door de Brusselse boef Patrick Haemers. Succes was blijkbaar verzekerd, want Patrick Haemers bemachtigde de achtendertig miljoen die door de bewakingsfirma werd vervoerd.

Samen met Cocu, Baudet en het paar Estiévenart-Debruyne, zou Vittorio ook een overval bedacht hebben op de socialistische mutualiteit in Wasmes, op een moment dat de bende er kon op rekenen een tiental miljoen buit te kunnen maken. Ook deze hold up greep niet plaats. Men ziet het, het probleem met Vittorio is dat men altijd duidelijk onderscheid moet maken tussen cafépraatjes en hun uitvoering.

In de nacht van zondag 8 mei op maandag 9 mei, de dag na de hold-up in Houdeng-Goegnies dus, zouden Vittorio en een opnieuw niet geïdentificeerde medeplichtige binnengedrongen zijn in de woning van M. Jacques Dosse. Deze laatste beheert verscheidene tiercé-agentschappen en woont in Warquignies (Colfontaine). De nachtelijke bezoekers zijn verduiveld goed ingelicht, want ze weten blijkbaar dat de tiercé-beheerder een fortuin van vijf miljoen heeft verstopt.

Maar de inbrekers hebben werkelijk geen geluk. Ook al halen ze alles overhoop, ze vinden niets. Ze konden ook niet raden dat de vindingrijke Jacques Dosse het geld in de trommel van een

wasmachine had verborgen. De dieven moesten zich tevreden stellen met 88.900 frank. Opnieuw is Adriano Vittorio verdachte nummer één. Hij ontkent.

De twee robotfoto's die de rijkswacht in het kader van de hold up op 7 mei in de GB in Houdeng-Goegnies heeft laten maken, vertonen niet de minste gelijkenis met Vittorio of Bouaroudj. In deze affaire werd een zekere Willy C., uit la Hestre, veroordeeld tot vier jaar gevangenis.

Eigenbrakel, 28 mei 1983.

Drie weken later, op 28 mei, worden bij de heer André, handelaar in Braine l'Alleud, zuurstofflessen gestolen. De flessen zullen naar alle waarschijnlijkheid dienen om de metalen deur van de Colruyt in Nijvel met een snijbrander aan stukken te snijden bij de bloedige inbraak die daar later, in de nacht van 17 op 18 september 1983, zal plaatsgrijpen.

Eigenbrakel, de nacht van 7 op 8 juni 1983.

Of het nu om de bewuste Zweedse Santana gaat die gebruikt werd bij de hold-up in Waver in september 1982, om de Peugeot 504 die in januari 1983 werd ontvreemd, om de VW Golf die op 14 februari 1983 werd gestolen of om alle wagens die nadien door de bende van Nijvel werden gebruikt, steeds waren deze voertuigen in nieuwe staat, van donkere kleur en altijd staken de contactsleutels op het instrumentenbord.

Zo werd bijvoorbeeld in de nacht van 7 op 8 juni 1983 een Saab 900 turbo gestolen in de toonzaal van garage Michel Jadot, huisnummer 178 van de chaussée d'Ohain in Eigenbrakel. Deze wagen zou gebruikt worden bij de actie die op 10 september werd gevoerd voor de overval op textielbedrijf Wittock-Van Landeghem in Temse en op 17 september op de Colruyt in Nijvel. Diezelfde nacht heeft de bende zich ontdaan van de VW Golf Rabbit die op 14 februari 1983 in Plancenoit werd gestolen, door de wagen in brand te steken in het bos van Hourpes, vlakbij Anderlues.

De diefstal van de Saab greep plaats tussen drie en vier uur 's morgens. Verscheidene aanwijzingen verraden een minutieuze voorbereiding: de inbrekers hadden de omgeving grondig verkend en wisten dat de nogal geïsoleerd liggende garage niet voorzien was van enig alarmsysteem. 's Nachts was er niemand aanwezig. Het gebouw kon makkelijk binnen gedrongen worden langs een dakvenster aan de achterkant, waardoor men toegang krijgt

tot de werkplaats. De enige bewaking bestond uit een Duitse herdershond. Het volstond deze af te maken. De indringers namen geen genoegen met één kogel. Bij de autopsie werden uit het hondelijk liefst elf kogels gehaald. En toch was de dodelijk getroffen Duitse herdershond erin geslaagd zich over een tiental meter voort te slepen vooraleer hij in het midden van de garage in mekaar zeeg. Overal zijn bloedsporen maar de dichtstbij wonende buren slapen zeer vast: geen van hen is wakker geworden...

De vermoedelijke daders van dit bloedbad zijn Michel Cocu, Adriano Vittorio en Jean Claude Estiévenart. Althans volgens het in Nijvel uitgevoerd onderzoek. Want bij confrontatie van het trio met Michel Jadot was volgens hem geen enkel lid van deze 'filière boraine', in de weken die aan de autodiefstal voorafgingen, in zijn garage geweest .

Uit proces-verbaal 20.419, dat zich in farde 2 van het dossier over de slachtpartijen bevindt, blijkt dat de garagehouder uit Eigenbrakel op 4 oktober 1983, bij het doornemen van de kaartenbak van de rijkswacht, wel twee personen heeft herkend die vlak voor de diefstal van de Saab bij hem zijn geweest. Het gaat om een zekere Istvan Farkas en zijn vriendin Bertha De Staerke, oude bekenden van het gerecht.

Bij het ballistisch onderzoek volgt een andere verrassing van formaat: de kogels die uit het lijk van de herdershond werden gehaald, komen uit hetzelfde wapen als dat wat in december 1982 werd gebruikt om de oude huisbewaarder van de Auberge du Chevalier te executeren én, veertien dagen later, ergens tussen het Flageyplein in Elsene en de rue Terre du Prince, in het centrum van Bergen, de taxichauffeur neer te schieten...

Uit onachtzaamheid of met opzet blijven de doders, die er zo goed in slagen om niet de minste aanwijzing achter te laten, in de Saab-garage in Eigenbrakel, hetzelfde 'warme' wapen gebruiken om een zeer krachtige wagen te bemachtigen die ze nodig hebben voor hun komende acties.

De wagen is een geweldige Saab 900 turbo, een acht-kleppenmotor van 145 PK die concessiehouder Jadot in zijn showroom tussen de wagens met kleinere cilinderinhoud plaatste. Om de 900 turbo tot in het atelier te kunnen rollen hebben de inbrekers twee in de weg staande wagens moeten verwijderen. Dan hebben ze een schuifdeur geopend die uitgeeft op de chaussée d'Ohain. De contactsleutels bevonden zich in de wagen.

De Saab zal teruggevonden worden in de nacht van 16 op 17 september 1983, kort na het bloedbad aan de Colruyt van Nijvel. De wagen heeft in die drie maanden zeer weinig afstand afgelegd,

minder dan duizend vijfhonderd kilometer.

Maar de doders hebben de wagen zeker niet ontzien. Door er als gekken mee te rijden zijn ze erin geslaagd de turbo-motor te laten ontploffen. Om het vermogen van deze machine, ontworpen om 215 km per uur te bereiken, nog meer op te drijven, hadden de killers lichte wijzigingen aangebracht aan de motor. Indien nodig was de door de bende van Nijvel bewerkte en verbeterde Saab in staat pieken van tweehonderdvijftig kilometer per uur te bereiken.

De ingenieurs van Saab konden het niet geloven: een 900 turbo vernietigen op 1227 km...

De onderzoekers waren niet al te verrast vast te stellen dat de stereo-installatie die zich in de wagen bevond, een autoradio Blaupunkt en geluidsboxen van het merk Jensen, verwijderd waren. De doders van Brabant weten wat van muziek, ze houden er van. Als ze een wagen stelen, haasten ze zich om de stereo-installatie te demonteren.

Temse, de nacht van 9 op 10 september 1983.

Omstreeks 2u.30 wordt de 73-jarige Hector Riské plotseling wakker. Hij woont met zijn vrouw Josephine in de Gasthuisstraat, vlakbij het kerkhof van Temse, een gemeente aan de Schelde halfweg Gent en Antwerpen. Riské stapt uit bed. Tussen de overgordijnen loert hij in zijn straat. Hij ziet een hem onbekende auto staan, die gedeeltelijk gestationeerd staat op het fietspad ter hoogte van de woning van zijn dichtste buur, de weduwe Van Puyvelde. Een gemaskerde man stapt naar de wagen toe. Alsof hij zich betrapt voelt, kijkt hij in de richting van Riské en richt zijn wapen. Riské laat zich onmiddellijk op de grond vallen. Het venster van de slaapkamer wordt aan diggelen geschoten. Weduwe Van Puyvelde wordt door deze schietpartij uit haar slaap opgeschrikt. Ze wil door het raam kijken om te weten wat er aan de hand is. Ook zij wordt onmiddellijk onder vuur genomen, maar de kogel mist zijn doel. Pas veel later worden deze inwoners van de Gasthuisstraat er zich van bewust, dat ze als het ware oog in oog hebben gestaan met een bloeddorstig moordenaar.

De inmiddels toegesnelde rijkswacht heeft immers het ontzielde lichaam gevonden van Jozef Broeders (26), badend in een grote plas bloed. Zijn zwaar gekwetste vrouw, de 25-jarige Linda Van Huffelen, is in allerijl naar het ziekenhuis overgebracht, waar ze verscheidene weken in coma ligt. Broeders, zijn vrouw en hun kinderen Sharon (3jaar) en Patricia (2 maanden) betrokken

de conciërgewoning van de onderneming Wittock-Van Landeghem.

De fabriekshal en de aanpalende woning van het gezin Broeders zijn gebouwd op een lap grond achter de woningen in de Gasthuisstraat. De bedrijfsgebouwen zijn vanuit de Gasthuisstraat niet zichtbaar, maar van daaruit wel bereikbaar via een lange smalle steeg. De onderneming is deels eigendom van en wordt geleid door de Brusselse familie Wittock. De overheid participeert in het kapitaal in het kader van de steunmaatregelen aan de nationale textielsector. Wittock-Van Landeghem staat inderdaad als een textielbedrijf gecatalogeerd. Het is een zeilmakerij dat zich heeft toegelegd op een wel zeer specifieke markt. Men produceert er onder andere allerlei soorten dekkleden voor militaire en burgerlijke voertuigen, tenten, rugzakken, kitbags, gereedschapstassen, camouflagevesten, beschermvesten en dergelijke. Goederen waarin veiligheidsdiensten en het leger erg geïnteresseerd zijn.

Linda Van Huffelen is concièrge bij Wittock-Van Landeghem. Jozef Broeders werkt in een schildersbedrijf in de Antwerpse randgemeente Wilrijk. Hij geniet enige faam als bokser. Hij heeft bijna 100 kampen betwist en het merendeel ervan gewonnen. De speurders die belast worden met het onderzoek naar de brutale aanslag, sluiten aanvankelijk niet uit dat het om een afrekening in de bokswereld gaat, maar die hypothese snijdt geen hout.

De politiemensen zijn erg geïntrigeerd door de voorwerpen die bij deze roofmoord gestolen zijn. De moordenaars bleken alleen maar belangstelling te hebben voor zeven prototypes van een technisch hoogwaardige kogelvrije vest. Die zijn in het grootste geheim bij Wittock-Van Landeghem ontwikkeld. De moorddadige dieven moeten daarvan op de hoogte zijn geweest, daarover kan niet de minste twijfel bestaan. De hamvraag voor de rechercheurs is dan ook, wie de daders hierover inlichtte. Vijf van deze vesten waren blauw van kleur, twee groen. Het betrof een experimenteel model, slechts enkele testexemplaren werden geleverd aan het Nederlands leger. Het model werd 'Balon 2A-14 A2M' gedoopt. De ingenieurs van Wittock-Van Landeghem duidden deze kogelvrije vesten gewoonlijk aan als het model 'jurk met bretellen'. De doders van Temse wisten waar in de onderneming ze zich bevonden, vermits ze slechts enkele kartonnen kisten hebben opengesneden om de hand te kunnen leggen op de zeven kogelvrije vesten.

Maar de brutale aanslag op het gezin Broeders wordt nog mysterieuzer als blijkt dat de moordenaars gebruik maakten van de Saab Turbo, die in de nacht van 7 op 8 juni 1983 op koelbloedige wijze

gestolen werd in de Garage Michel Jadot in Eigenbrakel. Diezelfde Saab wordt een goede week na de aanslag in Temse opnieuw gesignaleerd tijdens een slachtpartij aan de Colruyt in Nijvel. Het verband tussen de overval in Temse en de sinistere gebeurtenissen in Waals-Brabant is nog nauwelijks te ontkennen. Niet alleen is er de Saab, maar bovendien vertoont ook de gebruikte munitie sterke gelijkenissen. Het dossier Wittock-Van Landeghem wordt bijgevolg begin 1985 door het parket van Dendermonde overgemaakt aan de collega's in Nijvel. Als dit dossier in september 1985 door het parket van Dendermonde wordt opgevraagd, blijkt dat men in Nijvel er nauwelijks iets mee heeft aangevangen.

Er waren nochtans enkele aanwijzingen die doen vermoeden dat het om dezelfde moordenaars ging. Zo meent een getuige dat hij, een veertiental dagen voor de gruwelijke gebeurtenissen in Temse, een man in de omgeving van Wittock-Van Landeghem heeft opgemerkt. Die man, aldus de getuige, vertoont veel gelijkenis met Robert 'Baloo' Becker, één van de verdachten die in het najaar van 1983 door het parket van Nijvel is opgepakt. Nog een andere getuige beweert Becker, of althans iemand die daar heel goed op gelijkt, gezien te hebben in de nacht van de overval zelf. Maar de kroongetuige die dit alles zou kunnen bevestigen, Hector Riské, kan niet meer geconfronteerd worden met Becker. Hij is inmiddels overleden.

Begin oktober 1985 bevestigt het parket van Dendermonde dat een aantal huiszoekingen en ondervragingen zijn uitgevoerd in verband met Harry Moelants. Deze zware jongen uit het Waasland kan wel eens de tipgever van de dieven geweest zijn. Enkele familieleden werken bij Wittock-Van Landeghem. Maar de veronderstelling kan niet hard gemaakt worden.

Eind december 1985 raakt bekend dat een kogelvrije vest is teruggevonden bij de Brusselaar Eric Lammers. Deze militant van de neo-nazistische organisatie Westland New Post (WNP) is in september 1983 in beschuldiging gesteld voor een dubbele moord in Anderlecht op 18 februari 1982, feiten waarvoor Lammers in de zomer van 1987 wordt vrijgepleit. Na zijn voorlopige vrijlating in 1985 raakt Lammers betrokken bij een aantal diefstallen, waarin zijn vader Maurice eveneens een rol speelt. Het is precies in het kader van dit onderzoek dat de kogelvrije vest bij Lammers wordt ontdekt. Hij verklaart ze voor zo'n slordige 10.000 frank gekocht te hebben van Alain Weykamp, een extreem-rechts militant en vriend van oud-rijkswachter Madani Bouhouche. Er wordt echter ontkend dat de bij Lammers teruggevonden vest afkomstig is uit Temse.

4 Voor 45 kilo koffie en 50 liter olie...

Nijvel, de nacht van 16 op 17 september 1983.

Drie dodelijke slachtoffers voor een beetje sterke drank, wat koffie en pralines. Dat is de balans van een bloedbad dat volgens berekeningen van de firma Colruyt de belachelijke som van 22.070 fr. opleverde. De buit bestond uit: vijf dozen pralines, vijf bussen arachide olie van vijf liter, vijf bussen maïsolie van vijf liter, tien zakken koffie van twee en een halve kilo en veertig pakjes Maragogype van vijfhonderd gram.

Op 17 september 1983, om 1u.26, weerklinkt in de bewakings centrale van de firma Colruyt in Halle de alarmschel van het magazijn in Nijvel. Minder dan vijf minuten later zijn twee rijkswachters uit Nijvel ter plaatse en worden er op schoten onthaald. Rijkswachter Marcel Morue wordt gedood. Zijn collega wordt gewond maar brengt het er levend van af door zich dood te houden. Op de plaats van de misdaad ontdekt men ook de lijken van de heer Jacques Fourez, 49 jaar, en van Mevr. Elise Dewit, 49 jaar, allebei met meerdere kogels door het hoofd omgebracht. De bandieten hadden het alarm in werking gesteld toen ze aan de achterkant van de Colruyt, een nogal geïsoleerd gebouw op zo'n honderd meter van een van de opritten van de snelweg naar Parijs, een ijzeren poort met een snijbrander bewerkten.
De rijkswacht van Nijvel weet dat de alarmsystemen van magazijnen nogal wispelturig zijn. Een vals alarm kan ontketend worden

door het voorbij daveren van een vrachtwagen. Het is dus 1u.26 als de officier van wacht, onderluitenant Carreau, twee van zijn mannen opdracht geeft de oorzaak na te gaan van het vanuit Halle gemelde alarm in de Colruyt aan de chaussée de Bruxelles. Wachtmeesters Marcel Morue, 31 jaar, en Jean-Marie Lacroix, 30 jaar, vertrekken per politiewagen om het controle-onderzoek uit te voeren. Op de parking houden ze stil op zo'n driehonderd meter afstand van een donkerblauwe Saab 900 turbo en worden ze direct onthaald op een salvo schoten uit een long rifle 22. De licht verwonde rijkswachter Lacroix zoekt dekking achter de politiewagen, vuurt zijn 7,65 twee keer direct na elkaar af en kort nadien nog eens.

Terwijl zijn collega Marcel Morue hem zegt versterking te laten aanrukken, wordt hij door twee kogels in zijn enkel getroffen en ploft hij op zijn rug neer. Hij wordt nog eens geraakt door enkele schoten uit een 22, schoten die, zo blijkt, vanuit de Mercedes werden afgevuurd. Marcel Morue wordt aan de keel getroffen. Hij wordt afgemaakt door drie van vlakbij in zijn hoofd afgevuurde geweerkogels.

Jean-Marie Lacroix wordt door een salvo aan de linkerhand gewond. De rijkswachter bezat desondanks de reflex om op zijn stuur neer te zijgen en zich, met buiten de combi hangende benen, dood te houden. Deze reflex redde hem het leven, ook al naderde een van de doders om hem met een ter hoogte van de nek afgevuurd schot af te maken. De kogel schampte af op een epaulet van de rijkswachter.

Rijkswachter Lacroix heeft de tijd gekregen om, in de lichtbundel van de politiewagen, het silhouet te onderscheiden van een man van 1m80. met gemiddelde lichaamsbouw, gekleed in een driekwart regenjas en met een ringbaard.

De gebeurtenissen volgen elkaar snel op. Direct na het vertrek van de doders, slaat de rijkswachter die aan de slachtpartij is ontsnapt alarm. Het is een kort radiobericht: 'Marcel is gedood! Snel! Versterkingen'. Op de rijkswachtpost van Nijvel is het op dat ogenblik 1u.34. Sterk onder de indruk contacteert onderluitenant Carreau eerst en vooral de procureur des konings van Nijvel op zijn privé-adres. De procureur zal als een van de eersten ter plaatse komen. De onderofficier brengt dan alle brigades van Waals-Brabant in alarmtoestand en stuurt eerste hulp naar de Colruyt in Nijvel om er de twee zwaargewonde rijkswachters te evacueren. Op dat moment wist men nog niet dat Marcel Morue al gestorven was en dat, met de dood van deze moedige rijkswachter, de negatieve balans nog niet volledig was. Inderdaad, de aan-

komst van de versterkingen aan de Colruyt aan de chaussée de Bruxelles zou samenvallen met de ontdekking van twee met kogels doorboorde lijken van een vrouw en een man, die vrij achteloos onder twee boodschappenkarretjes verborgen waren.

De twee lichamen werden vrij snel geïdentificeerd als die van M. Jacques Fourez, een zakenman van 49 jaar, ingeschreven in Knokke maar in feite in Ukkel wonend op nummer 13 van de Mercuriuslaan, samen met zijn gezellin mevrouw Elise Dewit, 49 jaar, die vroeger secretaresse was van een notaris uit de Jordaensstraat in Brussel en later werkte bij de administratie van de hoofdstad.

Het paar was bij het begin van de avond uit Parijs vertrokken. Ter hoogte van Nijvel had M. Fourez de snelweg verlaten om te tanken aan de pompen op de parking van de Colruyt. Jacques Fourez kon immers beschikken over een magnetische kredietkaart. De Mercedes was omstreeks 1u.10 aan de Colruyt gearriveerd.

Vooraleer zijn benzinetank te openen zou Jacques Fourez aan een natuurlijke behoefte hebben willen voldoen en zou hij zich enkele stappen verwijderd hebben. Ook denkt men dat de zakenman een of twee individuen moet gezien hebben en dat zij direct het vuur op hem hebben geopend. Hij werd neergekogeld met een projectiel van 7,65 dat zij hoofd binnendrong. Jacques Fourez werd daarna afgemaakt met nog twee andere kogels door het hoofd. De wijzers van zijn armbanduurwerk wezen 1u.16 aan.

Mevrouw Dewit, die in de witte Mercedes was blijven zitten, was getuige van het drama en, haar schoenen in de auto latend, rende ze naar haar gezel. Men schoot op haar zonder haar te raken. Ze probeerde zich te verweren als ze vastgegrepen werd. Een kam viel uit haar zak, haar bril tuimelde op de grond. Men sleepte haar naar de achterkant van de Colruyt. Iemand schoot haar een of twee kogels .22 door het hoofd, eerst in de rechterwang, dan in het rechteroog. Dan werd ze een eind verder meegesleept. Waarschijnlijk werd ze dan opnieuw door twee .22 kogels aan het hoofd getroffen. De doders slepen haar lichaam dan tot aan het traliewerk waardoor de parking wordt afgesloten; ze probeerden het dan op te heffen en in het struikgewas aan de andere kant van de afrastering te gooien.

Dat lukte niet en het lichaam werd haastig verborgen onder enkele boodschappenkarretjes. Dan kwam de rijkswachtcombi eraan, gealarmeerd door het alarm dat tijdens de inbraak in werking was getreden. Rijkswachter Morue werd neergeschoten toen hij het voertuig verliet, de gewonde rijkswachter Lacroix hield

zich dood... Volgens de experts hebben de doders een 9 mm schot afgevuurd, een ander uit een 357 Magnum, zeven schoten met een Colt 45 en acht ontladingen van een riotgun. In het lichaam van wachtmeester Marcel Morue worden vierentwintig projectielen teruggevonden. Op de parking werd de magnetische Colruyt-creditkaart DATS 00321336 teruggevonden die toebehoorde aan Jacques Fourez. De zakenman uit Ukkel had 22 Belgische frank en 24 Franse frank op zak. Al te veel in beslag genomen door de koffie, de bussen olie en de pralines, hebben de moordenaars nagelaten het parelsnoer en de drie met briljanten bezette ringen van Elise Dewit te stelen.

Toen de eerste hulp arriveerde lag de grond bezaaid met tientallen patroonhulzen en kogels, jachthagel en projectielen van kaliber .22, .45 en 7,65 mm en van kaliber 357 Magnum. De politie vond ook een katoenen muts die een van de moordenaars daar blijkbaar verloren had. Op dit hoofddeksel werden geen haren teruggevonden

De vanuit Nijvel uitgeroepen alarmtoestand voor Waals-Brabant werd onder meer opgevangen door drie politiemannen die in een VW Golf in Eigenbrakel patrouilleerden. Enkele minuten voor tweeën 's morgens draait de VW Golf van de politie van Eigenbrakel, komend uit de avenue Allard, de weg op die van Nijvel naar Waterloo leidt. De Golf kruist twee razendsnel rijdende voertuigen, een witte Mercedes 190 en een donkerblauwe Saab 900 turbo. Het is dan 1u.44.

In Eigenbrakel beschikt de politie op dat moment nog niet over een nauwkeurig signalement van de wagen – of wagens – waarmee de doders van Nijvel gevlucht waren. De verwarring is zeer groot. De inlichtingen zijn allesbehalve klaar en duidelijk. De Golf van de politie van Eigenbrakel achtervolgt de twee voertuigen die ze net op rijksweg 5 gekruist hebben, zonder te weten of het wel om de doders van Nijvel gaat, dan wel om autobestuurders die naar huis terugkeren na de avond doorgebracht te hebben in een dancing of restaurant uit de streek.

Enkele honderden meters verder vertragen de witte Mercedes en de donkere Saab 900 turbo, waarschijnlijk omdat de inzittenden gemerkt hebben dat ze door een Golf van de politie nagezeten worden en omdat ze, ver voor zich uit, het zwaailicht van de rijkswachtcombi kunnen waarnemen. Beide wagens komen tot stilstand ter hoogte van een in Waals-Brabant goed bekende bar, de 'Diable Amoureux'.

Beide wagens wachten de Golf op, de Mercedes links van de weg en de donkerblauwe Saab op de rechterwegberm. Op het mo-

ment dat de politiewagen opdoemt, wordt vanuit de Mercedes het vuur op de politiemannen geopend. Ook van rechts knetteren schoten en het kruisvuur wordt een vuurgevecht. Politieagent Benoît Ruys, die de politiewagen bestuurt, wordt aan het hoofd getroffen, maar slaagt er desondanks in de controle over de Golf te behouden.

Om aan de projectielen te ontsnappen duiken zijn collega's op de bodem van het voertuig. De agenten André Bernier en Marc Lemal komen er met een flinke dosis sterke emoties van af. De ruiten van het voertuig vliegen in stukken maar de Golf stuift dwars door de versperring die de doders geïmproviseerd hebben. Killers van een ongewoon slag die verduiveld goed weten hoe ze zich moeten meten met ordestrijdkrachten. De politielui vervolgen hun weg tot het kruispunt aan de 'Cosmos' en keren dan terug naar de 'Diable Amoureux', waar ze alleen nog kunnen vaststellen dat de gangsters daar de Mercedes 190 'CNN 254' hebben achtergelaten, de wagen die ze gestolen hadden van het vermoorde paar uit Ukkel.

De carrosserie van de Mercedes droeg veelvuldige sporen van kogelinslag en in de koffer bevonden zich de waren die de bandieten in de Colruyt van Nijvel gestolen hadden.

De tweede wagen, de Saab 900 turbo, werd pas vele uren later, op zaterdagmorgen, teruggevonden. Het laboratorium van de gerechtelijke politie van Brussel zou er zich vol overtuiging op gooien en vele tientallen vingerafdrukken ontdekken in de wagen, op het koetswerk, op een plastiek zak die in de wagen werd gevonden en op de autocric die uit de gereedschapstas gehaald werd. Men vond ook bloedsporen en minder opvallende maar even waardevolle indicaties, zoals bijvoorbeeld een blonde haar.

De doders hadden hun wagen achtergelaten in Eigenbrakel, op een weg die uitkomt op de chaussée d'Alsemberg, bijna ter hoogte van huisnummer 404 en dus niet ver verwijderd van de Delhaize-supermarkt die twee jaar later, op 27 september 1985, het terrein zou worden van een slachtpartij waarbij drie slachtoffers vielen.

Ook de garage Jadot waar de wagen iets meer dan drie maanden eerder gestolen werd was niet ver af. De slachtpartijen spelen zich dus tot nog toe af op een zeer kleine oppervlakte.

Volgens destijds gemaakte vaststellingen, zouden de moordenaars met hun Saab rechtsomkeer gemaakt hebben nadat ze de Mercedes achtergelaten hadden op rijksweg 5. De Saab zou dan naar rechts afgedraaid zijn, op een alleen door insiders gekende wegel, en aldus zijn de vluchtelingen erin geslaagd op de chaussée

d'Alsemberg, aan de andere kant van de gemeente, te geraken. Daar lieten ze de onbruikbaar geworden wagen achter. In de koffer vond men de kilo's koffie en de vijftig liter olie die in de Colruyt van Nijvel waren gestolen.

De Saab 900 turbo was voorzien van een valse nummerplaat, SX976. Sedert 8 juni, de dag dat de wagen werd gestolen, had het voertuig, zoals bekend, 1227 kilometer afgelegd. De turbo-motor had de geest gegeven en hoger dan derde versnelling raakte men niet meer. In de wagen vonden experts bloedsporen terug, maar geen aanwijzingen van de twee pistolen van kaliber 7,65 mm (twee FN-wapens met registratienummers N3452G71 en NA1200235) die werden ontfutseld aan de twee rijkswachters van Nijvel op de parking van Colruyt. Geen spoor ook, van het UZI-machinepistool dat aan de Colruyt van Nijvel uit de politiewagen werd gestolen.

Zoals gemeld, werd de stereo-installatie, die zich oorspronkelijk in de Saab bevond, gedemonteerd. De boeven namen ook nog twee gechromeerde ronde Cibié-mistlichten mee en een dubbeltonige claxon voorzien van een batterij van zes volt. In de koffer van de wagen hadden de doders een kakigroene benzinebus van 10 liter geplaatst. Op de bus met metalen schenktuit stond het jaartal 1977 gedrukt. De onderzoekers verspreidden een foto van deze bus via de pers: een automobilist herinnerde zich dat hij in het begin van de zomer op de autosnelweg hulp had verleend aan mensen met autopech en bij hen een bus had achtergelaten die sterk geleek op degene die in de Saab werd teruggevonden. Niet meer dan een zwak begin voor een onderzoek, net als het haar van 4,3 cm dat de experts in de wagen vonden.

Vooraleer de Saab in de steek te laten, probeerden de doders van de Colruyt van Nijvel de wagen in brand te steken door een salvo uit een riotgun in de benzinetank te jagen, maar ze slaagden niet in hun opzet. De doders waren waarschijnlijk niet van plan geweest de wagen in Eigenbrakel achter te laten. Dat deden ze maar omdat de wagen niet meer dan 70 km per uur kon halen, omdat een zuiger gebroken was en achteraan rechts een band was lek geslagen. De gangsters hebben zelfs geprobeerd een nieuw wiel te steken, aangezien ze de later vlakbij de Saab teruggevonden cric uit de gereedschapstas haalden. Het reservewiel van de wagen werd teruggevonden in een nabijgelegen woning. Bij het onderzoeken van de Saab 900 turbo waren de experts verrast toen ze vaststelden hoe de moordenaars van Brabant de wagen voorbereid hadden voor hun bloedige expedities. Om de wagen zo ano niem mogelijk te maken, hadden ze alle kenmerkende tekens ver-

wijderd, het windscherm, de radio-antenne op de wagen, de hoofdsteun, de veiligheidsriemen en zelfs de verstralers die op het radiatorrooster stonden. Het gat van de antenne werd zorgvuldig dicht gestopt en achteraan de auto werden de lampjes van de stoplichten geïsoleerd door middel van plakband. Onderin de motor werd een electrische montage zodanig aangepast, dat gedurende korte tijd nog sneller kon worden gereden. Specialistenwerk!

Bekend is, dat de groep zich dan naar het kruispunt van Mont Saint-Pont begaf, waar een Seca-station gelegen is. De moordenaars zouden zich toegang hebben verschaft tot de toiletten om aan WC-papier te geraken, zonder twijfel ter verwijdering van vetplekken en sporen van bloed afkomstig van de lijken van Elise Dewit en Jacques Fourez die ze verschillende meters hadden versleept.

Hoe zijn de doders erin geslaagd spoorloos te verdwijnen? Mysterie. Een speurdershond die bij de Saab gebracht werd, leidde de rijkswachters tot aan het kruispunt van Mont-Saint-Pont, maar daar hield het spoor op. Hoe zijn ze van het kruispunt weggeraakt in een sector die gonsde van rijkswachters en politie? Nog voor dageraad werd een klopjacht georganiseerd rondom de Diable Amoureux waarvan de eigenaar meende twee silhouetten ontwaard te hebben. Men voerde klopjachten uit op een campingterrein. Alles zonder resultaat.

De onderzoekers veronderstellen dat er een derde wagen geweest is. Deze moet de door autopech getroffen moordenaars vervoegd hebben op het kruispunt van Mont-Saint-Pont. De moordenaars zouden in radioverbinding gestaan hebben met medeplichtigen die er zouden in geslaagd zijn de wegversperringen in Waals-Brabant te omzeilen, waarschijnlijk door het beluisteren van de berichten van de ordediensten via de walkie-talkie die ze hadden ontvreemd op de Colruytparking na de moord op wachtmeester Marcel Morue.

Verschillende getuigen hebben beweerd dat ze omstreeks 4u.15 een oude Mercedes taxi opgemerkt hebben die gedurende een tiental minuten stilstond, niet ver van de plaats waar de Saab 900 turbo werd gevonden. De houding van de taxichauffeur was hun verdacht voorgekomen. De politie denkt dan ook dat de moordenaars misschien konden ontkomen aan boord van deze zwarte taxi, die voorzien was van een taxikenteken maar verder geen enkel onderscheidingsteken droeg, zelfs geen zelfklever met de naam van de eigenaar of de firma.

De Mercedes werd bestuurd door een man van zo'n dertig jaar, met krullend haar en snor. Hij was vergezeld van een jonge vrouw

met blond, kort geknipt haar. Een andere ooggetuige heeft het ook over een voorbijkomende BMW. In elk geval ging de vluchtweg die nacht niet richting Borinage, maar richting Brussel.

De politie registreerde ook de verklaringen van agent Lemal die zich gedurende de schietpartij aan boord bevond van de Golf van de politie van Eigenbrakel. De politieman preciseert dat een van de daders van de moordpartij, die hij zag toen hij een riotgun op hem gericht hield, zwart achterwaarts gekamd haar en een kalend voorhoofd had.

De autopsie van de lijken van Mevr. Dewit en zakenman Jacques Fourez zou aan het licht brengen dat beiden door meerdere kogels in het hoofd werd getroffen, kogels afgevuurd door een pistool kaliber .22 LR, een wapen dat ook gebruikt werd in december in de Auberge du Chevalier in Beersel, in januari bij de moord op taxichauffeur Constantin Angelou, in juni bij het neerknallen van de Duitse herdershond van de garage Jadot en in de nacht van 8 op 9 september, bij het neerkogelen van de huisbewaarder van het textielbedrijf Wittock-Van Landeghem.

Een riotgun kaliber 12 die in Nijvel gebruikt werd, had al gediend in Temse en de kogels die de onderzoekers een maand later in de Delhaize in Beersel en in november 1985 zullen vinden, werden afgevuurd door hetzelfde wapen. Behalve het wapen van rijkswachter Lacroix werden in de Colruyt nog vier andere wapens gebruikt: een 357 magnum revolver, een 9 mm pistool, een pistool van kaliber 7,65 en een Colt 45 die ook zal gebruikt worden bij de dubbele moord in Anderlues. Dit wijst erop dat de moordenaars voor het uitvoeren van een overval van 22.070 fr. beschikten over minstens zeven wapens, misschien zelfs meer.

Met hoevelen waren deze 'killers'. Met zijn drieën, vieren of vijven? Nog vele andere vragen bleven onbeantwoord. Ging het in de Colruyt van Nijvel om gewone inbrekers die, doordat ze verrast werden, slechts koffie en pralines konden stelen? Of was de werkelijke drijfveer eerder het uit de weg ruimen van het paar dat terugkeerde uit Parijs? Het lijdt geen twijfel dat de onderzoekers af en toe verrast waren bij het doorzoeken van het verleden van Jacques Fourez en Mevr. Dewit. Maar bij nader toezien zijn de onderzoekers nu toch eerder van mening dat Jacque Fourez en zijn vriendin zich wel degelijk per toeval in de buurt van de Colruyt ophielden en dat ze zonder precieze reden werden neergekogeld. Eenvoudigweg omdat ze er op dat moment waren en omdat ze inbrekers verrasten die geen getuigen wensten achter te laten.

Het paar kwam terug uit Parijs waar ze het uitgevoerde verfwerk in een huur-appartement waren gaan bekijken en controle-

ren. Christel, de dochter van Mevr. Dewit, weerlegt de veronderstelling dat haar ouders de gewoonte hadden hun wagen te laten voltanken aan het bezinestation van de Colruyt in Nijvel. Jacques Fourez was zeer vertrouwd met zijn wagen en diens verbruik. Men beschrijft hem als een vrij mysterieus personage: vrijgezel, ingeschreven in Menen en in het geheim al een tiental jaar samenlevend met Mevr. Dewit.

De van nature goedmoedige en grootmoedige, maar in zaken

September 1983. Begrafenis van de rijkswachter Marcel Morue, één van de slachtoffers van de moordpartij bij de Colruyt van Nijvel. (Foto Wep)

keiharde Fourez was de beheerder van een bouwmaatschappij; hij hield zich bezig met een keten kleine warenhuizen, stond in contact met grote voedingsbedrijven, verhuurde gemeubelde appartementen en was vennoot in een pralinebedrijf en in een koffiezaak. Zijn gezellin, Elisa Dewit, was eigenares van haar appartement, een hotel in Brussel en een woning in Knokke.

Enkele uren vooraleer de slachtpartij op de parking van de Colruyt van Nijvel zou plaatsgrijpen, waren achtendertig gevangenen ontsnapt uit de gevangenis van Doornik. Onder deze gevangenen bevond zich een zekere Philippe De Staerke, een oud legionair, toentertijd heel wat minder beroemd dan zijn grote broer Leon, bekend onder de bijnaam 'Petit Leon'. Deze Petit Leon was gedurende achttien maanden lastig gevallen, nadat in het begin van herfst 1980 drie lijken gevonden waren in een sparrenbos in Sint-Genesius-Rode.

Vroeg in de morgen van zaterdag 17 september wordt over de ontsnapping van de achtendertig gevangenen nog nauwelijks gerept. In de streek heerst dan grote verslagenheid en voor het eerst in de sinistere sage van de slachtpartijen in Brabant gewagen sommigen van een doldrieste bende van Nijvel. Nooit eerder vertoond in de misdaadgeschiedenis. Uit het niets opgedoken boeven ruimen koelbloedig getuigen uit de weg, of het nu om vrouwen of om rijkswachters gaat. Pas door het bloedbad van Nijvel kwam de pers tot de vaststelling dat in Waals-Brabant de voorbije weken verscheidene nooit opgehelderde geweldplegingen plaats hadden gegrepen en begon men zich af te vragen of deze geweldaden door dezelfde personen waren gepleegd.

Op slag stelt de pers zich vragen over wat de gerechtelijke autoriteiten, die sedert de bloedige overval op wapenhandel Dekaise in Wavre in september 1982 ter plaatse trappelen, uitrichten. De gerechtelijke autoriteiten zelf stellen vast dat ze opgescheept zitten met de meest ingewikkelde misdaadzaak die het gerecht in de voorbije jaren op te lossen kreeg. Op 24 september 1983 maakt de pers, bij monde van Philippe Robert, bekend dat de onderzoekers nu in het bezit zijn van een lijst van acht andere moorden die door de bende gepleegd werden.

Een bende die niet aarzelt valstrikken te spannen voor politie en rijkswacht en die elke vergelijking tart.

Nog verontrustender is dat deze daden niet te rijmen vallen met de soms belachelijke buit die de bende zich toeëigent. De bandieten schakelen enorme middelen in. Door de overval van 10 september, op het bedrijf Wittock-Van Landeghem in Temse hebben de moordenaars nu ook nog zeven kogelvrije vesten bemachtigd.

Het land wordt uitgekamd, tipgevers worden geraadpleegd, alle sporen worden nagetrokken door de gerechtelijke autoriteiten die in het allernoodzakelijkste moeten voorzien. Op zekere avond meent de gerechtelijke politie van Nijvel te weten dat de moordenaars zouden moeten samenkomen in Genval, in het gehucht le Petit Château. Deze informatie wordt ernstig genomen. Op de afspraak zouden moeten aanwezig zijn: een zekere Roger Van de Waele, een meisje luisterend naar de voornaam Christiane, de genaamde Gerard De Wilde, die verondersteld wordt de moordenaar te zijn van de huisbewaarder van Temse, en drie jongens waarvan men alleen de voornamen, Marcel, Henri en Christian kent. Toezicht wordt georganiseerd. Natuurlijk tevergeefs.

Andere sporen leiden al naar Alain Moussa en Patrick Moïse, twee beroemde namen in het Brusselse milieu van prostitutie en drughandel. Op het parket van Brussel laat eerste substituut Pierre Erauw aan rechter Wezel een dossier overmaken waarin hij aanstipt dat volgens inlichtingen ingewonnen door de rijkswacht, de moordenaars van het Brabantse zouden bestaan uit een organisatie luisterend naar de naam 'Zwarte Vesten'...
Een van de onbelangrijk lijkende details die de onderzoekers na de slachting van Nijvel vaststellen, is dat Jacques Fourez regelmatig een bezoek bracht aan het gastronomisch restaurant van Ohain, in Brussel bekend als 'Au Trois Canards'.

5 Terreur met een Golf GTI

Ohain, 2 oktober 1983.

'Au Trois Canards': een restaurant dat in de diepte van een vallei genesteld ligt, niet ver van de roemruchte Leeuw van Waterloo en het klooster van de Notre-Dame de Fichermont, gelegen beneden Ohain in Waals-Brabant. De 'Trois Canards', met zijn gepleisterde gevel en lantaarntjes, heeft een goeie reputatie in heel Waals-Brabant. Een vermaardheid die tot in Brussel reikt. De herberg wordt sedert een tiental jaren uitgebaat door een echtpaar uit Sint-Lambrechts-Woluwe, mijnheer Jacques Van Camp en zijn echtgenote.

De nacht van vrijdag 1 op zaterdag 2 oktober 1983, één uur 's morgens. De laatste klanten hebben de 'Trois Canards' verlaten als twee gewapende manen in het restaurant opduiken.

Ze dragen carnavalmaskers, drukken zich in het Frans uit en brengen iedereen direct aan het verstand dat ze op de grond moeten gaan liggen. Een kok, die meent dat het om een grap gaat, aarzelt. Twee of drie schoten in een koelkast nemen de aarzeling vlug weg en iedereen ligt plat op de grond. Positie die overigens een van de getuigen toelaat, vast te stellen dat een van de daders zware legerschoenen draagt.

Met uitzondering van de baas van het restaurant ligt iedereen uitgestrekt op de grond. De boeven dwingen Jacques Van Camp naar de parking van het restaurant. Men kan wat toen gebeurde

niet exact reconstrueren. Maar alles wijst er toch op dat de restauranthouder gedwongen werd de sleutels af te geven van de Golf GTI van Cathérine, zijn zevenentwintigjarige dochter. In het restaurant 'Trois Canards' heeft men dan een schot gehoord, gevolgd door het ronken van de motor en het geknars van banden van een of twee auto's die in de nacht verdwenen.

Het negende slachtoffer van de Bende van Nijvel, Jacques Van Camp, werd met een nekschot afgemaakt. Hij werd op 13 januari 1924 in Ganshoren geboren. Bij de politie was hij alleen bekend omdat hij enkele maanden tevoren aangifte had gedaan van de diefstal van zijn Porsche die voor zijn woning in de avenue de Broqueville in Sint-Lambrechts-Woluwe geparkeerd stond. Vele jaren al vragen de onderzoekers zich af of de komst van de moordenaars in de 'Trois Canards' alleen aan toeval te wijten is.

De ontvangsten van het restaurant werden niet geroofd en de moordenaars hebben op geen enkel moment geprobeerd dat geld te stelen. Voor het eerst en voor het laatst doden de moordenaars om een wagen te bemachtigen. Tientallen politielui hebben zich over het cliënteel van de 'Trois Canards' gebogen. Ze ontdekten namen van personen die betrokken waren bij de zaak Mendez en bij die van Patrick Haemers, een boef die ervan verdacht werd in november 1985, drie dagen voor de slachtpartij in de Aalsterse Delhaize, een door twee mensen bemande transportwagen van de Regie der Posterijen in de lucht te hebben laten vliegen.

Patrick Haemers wordt er tevens van verdacht eind juli 1986,

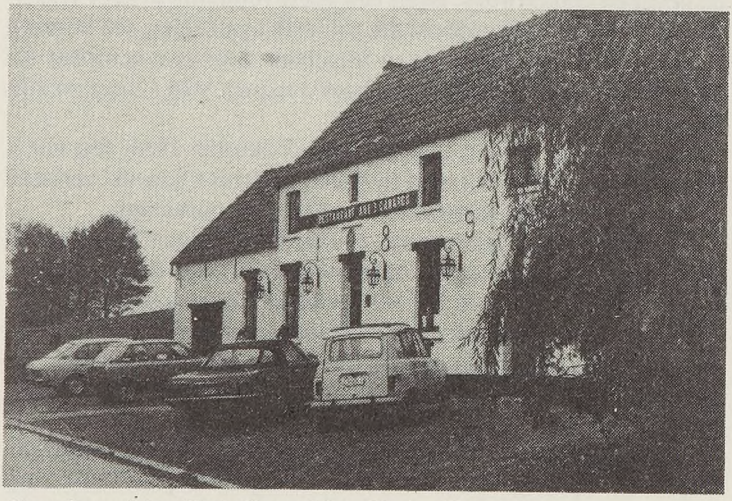

De auberge "Aux Trois Canards" te Ohain. (Foto Wep)

bij een overval op een geldtransport in het Brusselse, een agent van de firma Securitas met een kogel in de mond afgemaakt te hebben. De jonge man die bij deze hold-up werd neergekogeld, was de neef van de bazin van de 'Diable Amoureux', de algenoemde louche bar in Eigenbrakel. Door de moord op de baas van de herberg Trois Canards, beschikken de moordenaars in elk geval over een nieuwe parate wagen, een rode Golf GTI met zwarte strepen op de zijkant, nummerplaat FGK 991 en uitgerust met verstralers Cibié. Op de voorruit van de VW Golf, waarvan het signalement verspreid wordt aan alle politie- en rijkswachtposten van het land, staat een zelfklever met de tekst 'I Love Australia'.

Het klassieke onderzoek start ter plaatse. De zeven getuigen worden gehoord, autopsie van het lichaam van Van Camp, expertise van de kogels, onderzoek van de aanwijzingen. Onder die aanwijzingen, een merkwaardige licht beige Burberry-regenjas, maat 52, waarvan men destijds beweerde dat een bendelid hem in het restaurant vergeten had. Dit spoor werd niet verwaarloosd en verscheidene rechercheurs gingen op zoek naar de winkel waar de regenjas vandaan kwam, winkel die uiteindelijk in Brussel teruggevonden werd.

Men registreert ook de nauwkeurige beschrijving van een carnavalmasker dat in de 'Trois Canards' gezien werd, een masker dat een oude man met een blauw oog en scheve tanden voorstelde...

Zeven personen woonden de hold-up in Ohain bij. De heer Jacques Van Camp was vroeger architect en had nu een oude droom verwezenlijkt : zich stilletjes uit de zakenwereld terugtrekken en samen met zijn vrouw een restaurant overnemen. Volgens de deskundigen was de kogel van 7,65 mm, die in de nek van haar man was geschoten, afkomstig van een van de twee gestolen dienstpistolen van de rijkswachters die op 17 september op de parking van de Colruyt in Nijvel werden aangevallen. Dit ballistisch detail gaf nog meer vaart aan de affaire van de Bende van Nijvel en leidde in de pers tot vragen omtrent de onmacht van de politie in Waals-Brabant, maar nog meer tot de vraag wie de volgende slachtoffers zouden zijn...

Beersel, vrijdag 7 oktober 1983.

Het antwoord liet niet lang op zich wachten, en weerklonk als een uitdaging. De daarop volgende vrijdag is de Bende van Nijvel opnieuw in Beersel, waar tien maanden eerder de oude huisbewaar-

der van de Auberge du Chevalier gefolterd werd. Na het bloedbad van Temse waar kogelvrije vesten gestolen werden, na de slachtpartij voor een beetje koffie en whisky in de Colruyt in Nijvel, en na de bloedige maskerade in de 'Trois Canards' voor een Golf GTI, duiken de doders nu op in een Delhaize in de Brusselse agglomeratie. Ze zaaien er de dood, waarbij ze een nog beter uitgewerkte overvaltechniek aanwenden, die doet denken aan de moordpartijen die twee jaar later in Eigenbrakel, Overijse en Aalst zullen plaats vinden. In zekere zin is dit een sinistere algemene repetitie.

Die vrijdag, 7 oktober 1983, is het tussen 19u.30 en 19u.40 als hun zwarte Golf GTI op de parking stopt. Om de ontvangst van de dag te kunnen bemachtigen gijzelen ze een student, maken ze de directeur af en verwonden twee caissières en een klant. Hun wapens? Een Vikingbijl en een riotgun. Munitie? Winchesters Western kaliber 12, die negen of twaalf kogels, elk overeenkomend met een projectiel van 9 mm, waaiervormig uitspuwen.

De killers zijn met zijn drieën in de Delhaize. Hun gezicht gaat verborgen achter carnavalmaskers met menselijke gelaatstrekken en op het hoofd dragen ze mutsen. Een van hen, die een masker met een grote neus draagt, duwt met de loop van zijn geweer Daniel Heysselaer voor zich uit. Daniel Heysselaer studeert geneeskunde en in de vakantieperiodes werkt hij om zijn studies te

Een slachtoffer, Freddy Vermaelen, de gérant van de Delhaize te Beersel. (Foto Alain Pierrard)

bekostigen. Zijn werk bestaat erin de boodschappenwagentjes van het warenhuis op te halen en terug te rangeren. De bandiet duwt hem het magazijn binnen, dwingt hem op de knieën voor een van de kassa's en, de loop nog steeds in de nek, wordt hij verplicht naar de vloer te kijken. De jongeman zal later verklaren hoe de man hem op de parking van de Delhaize in de kraag gegrepen had.

Die man wordt door twee gemaskerde gangsters gevolgd. Ze dragen handschoenen en een van beiden heeft ook een bijl in de hand. Een eerste schot wordt vlakbij de kassa's afgevuurd en Anne Timmermans, een twintigjarige caissière, wordt licht aan de schouder gewond. De moordenaars geven in het Frans enkele bevelen en verplichten onder meer twee bedienden om het geld uit de elf kassa's in te zamelen. Op dit moment duikt de directeur van de supermarkt op, op zoek naar een verklaring voor het geschreeuw dat hij heeft gehoord. Freddy Vermaelen komt uit zijn bureau, loopt snel voorbij de afdeling patisserie en ter hoogte van de eerste kassa, ziet hij de nog altijd in tweeën geplooide student die met de loop van een wapen in de nek in bedwang wordt gehouden.

Freddy Vermaelen heeft dan de armen wijd geopend, alsof hij de boeven wou vragen toch te kalmeren en de jongeman met rust te laten. Hij blijft zich naar de student toe voortbewegen. Maar een gangster, die hem volgde en die hij daarom misschien niet opgemerkt heeft, heft het wapen en schiet zonder aarzeling. De beheerder van de supermarkt wordt door de grove hagel neergemaaid. Geraakt aan de onderkaak, stort hij dodelijk getroffen in elkaar. Twee caissières en een 58-jarige klant, Victor De Decker, worden elk door een projectiel getroffen.

De gangster met het masker met de grote neus blijft in de verkoopsruimte, nog steeds met de student als gijzelaar, en zijn twee medeplichtigen profiteren daarvan om zich naar het bureau van de ongelukkige directeur te haasten. Daar laten ze zich de brandkoffer openen en in een rode plastiek zak en een groen zakje, worden cheques en geld meegegraaid. Telefoondraden worden met bijlslagen doorgehakt.

De twee individuen voegen zich dan bij de man met het masker met de grote neus, die nog steeds de student bedreigt met zijn riotgun. Dan verlaat het trio de supermarkt, de jongeman tot aan hun wagen meevoerend. Heel even wordt gevreesd dat de moordenaars hun gijzelaar bij zich hadden gehouden. Maar Daniel Heysselaer wordt uiteindelijk vlakbij de Delhaize teruggevonden. Hij was in shocktoestand, kon zich zijn naam niet meer her-

inneren en was dus zeker niet in staat om de politielui te helpen bij hun onderzoek.

Als de eerste-hulpdiensten bij de Delhaize in Beersel arriveren, wordt hun pad gekruist door klanten van de supermarkt die vluchten, als spoken in de nacht, geterrorriseerd en verbijsterd.

Korte tijd later, maar het leek wel een eeuwigheid, komt Mevr. Vermaelen aan, druk omringd door bedienden. De teneergeslagen dame blijft lange tijd bij het lichaam van haar man. Freddy was op eigen kracht opgeklommen in de onderneming. Hij was een gezaghebbend lid geworden van de commissie die zich in de schoot van de Delhaize bezighield met kwesties die met veiligheid te maken hebben.

Het bedrag van de buit wordt op een miljoen frank geschat. Het duurt twee dagen vooraleer de onderzoekers dichtbij de Delhaize, de achterbank van de door de killers gebruikte zwarte VW Golf GTI ontdekten. Twee maand later zou men vaststellen dat het in feite ging om de (herspoten) rode Golf die tot oktober had toebehoord aan de dochter van de baas van de 'Trois Canards'. De wagen droeg valse nummerborden met daarop onder meer de letters 'A' en 'N'. In de Delhaize vindt men geen enkele vingerafdruk. Want de gansters droegen handschoenen.

Onderzoeksrechter Guido Bellemans, die aanvankelijk met het onderzoek belast wordt, laat volgende drie signalementen verspreiden : één individu was 1m75 groot, de twee anderen bijna 1m90. Voor het eerst is zo duidelijk sprake van reuzen, met zo'n indrukwekkende schouderbreedte dat men mag aannemen dat ze aan body-building doen. Om hun silhouet te veranderen en het mysterie nog te vergroten, droegen alle drie de doders lange donkere kapmantels.

In de pers breekt een storm los. De doders kunnen door niets meer gestopt worden. Ze duiken op waar en wanneer ze willen en verdwijnen met ontstellend gemak in het niets. Officieel is het onderzoek op een dood punt beland en het ziet er naar uit dat daar geen verandering in zal komen. De onderzoekers hebben zich vastgewerkt. In België begint een panieksfeer te heersen.

Nijvel, zaterdag 29 oktober 1983.

Dan, als een donderslag bij heldere hemel, komt de laatste zaterdag van oktober 1983. Die dag staat over de hele breedte van de voorpagina van een Brussels dagblad, dat drie personen, een paar uit Wasmes en een inwoner van Boussu ondervraagd zijn en in voorlopige hechtenis werden genomen door onderzoeksrechter

Guy Wezel, de magistraat die in Nijvel belast is met het dossier van de slachtpartijen.

Tegen de middag verspreidt de procureur des konings van Nijvel een verre van triomfantelijk communiqué, waarin hij de pers verzoekt geen overhaaste conclusies te trekken. Juist is, voegt hij hieraan toe, dat verdachten aangehouden werden, maar het zou meer dan voorbarig zijn hen als beschuldigden te zien. De journalisten, die zich afjakkeren om meer te weten te komen, stellen vast dat de politie- en rijkswachteenheden van Nijvel, Waver, Bergen, Brussel en Charleroi een niet aflatende activiteit ontplooien en dat de procureur des konings van Nijvel, Jean Deprêtre, zelf al verschillende nachten werkend doorgebracht heeft in de gevangenis. Zeker niet alleen om het met de directeur van die instelling te hebben over de problemen van overbevolking in de gevangenis...

Mettertijd laten de autoriteiten andere personen arresteren maar worden nog anderen vrijgelaten. Naamlijsten doen de ronde. Een jonge vijfendertigjarige vrouw, Josiane Debruyne, zou aan de basis liggen van de valstrik waar haar echtgenoot, Jean Claude Estiévenart, een failliet ondernemer van 38 jaar uit de rue de la Louise in Wasmes, evenals een zekere Michel Cocu, gewezen politie-agent in Boussu, zijn ingelopen. De onderzoeksrechter heeft dan een zekere Michel Baudet laten arresteren, een werkloze kelner die inwoont bij zijn moeder op nummer 5 van de rue de la Varesse in Petit Hornu. Adriano Vittorio, een drieënveertigjarige Fransman, is voorlopig de vijfde en laatste naam die voorkomt op het lijstje van wat de onderzoekers al de 'filière boraine' noemen. Om er de spanning in te houden, geeft men te verstaan dat deze Vittorio een grote, fors gebouwde en sterke kerel is, 1m84 groot en 120 kilo wegend, een voorkomen dat dus wel sterk doet denken aan dat van de gangster van Beersel...

Voor het ogenblik spannen de verslaggevers, die op verzoek van het gerecht moeten zwijgen over de details van het onderzoek, zich vooral in om te begrijpen hoe de politie ertoe gekomen is in de Borinage te gaan snuffelen en aandacht te besteden aan deze vijf nogal onbetekenende individuen, waaronder enkelen die weliswaar al met het gerecht in aanraking kwamen, maar dan wel om vrij onbelangrijke misdrijven.

Men verneemt dan dat de opwinding bij de onderzoekers, hun gevoel dat ze dichtbij de onthulling van het mysterie zitten, te maken heeft met de ontdekking van een wapen, een Sturm Ruger, type Police Service Six Stainless, kaliber 38, geregistreerd onder nummer 153-26696. De onderzoekers hadden sedert 20 mei 1983

een wapen van de bende van Nijvel in hun bezit, een pistool dat een zekere Michel Cocu vier jaar voordien gekocht had in een wapenhandel in Bergen.

Deze Ruger was in Brussel door commandant Dery onderworpen geweest aan een reeks ballistische experimenten. Deze expert meent dat dit wapen zonder twijfel werd gebruikt bij de hold up in Genval op 11 februari 1983 en waarschijnlijk ook gediend heeft bij de hold-up in Halle. Dit heeft hij op 20 juli aan de gerechtelijke autoriteiten van Nijvel laten weten. Sedert eind juli dus, werd een ongelooflijke reeks maatregelen getroffen om te voorkomen dat iets naar de pers zou uitlekken. Terwijl de overvallen zich vermenigvuldigden waarbij in het arrondissement zes nieuwe slachtoffers vielen, hadden de onderzoekers in alle stilte het spoor gevolgd van diegenen die weldra de 'filière boraine' zouden vormen...

De eerste onthullingen van Michel Cocu komen er in de tweede helft van november. De 19de bekent hij samen met Michel Baudet en het paar Estiévenart deelgenomen te hebben aan de overval in Genval. Jean-Claude Estiévenart zou op de automobilist geschoten hebben, maar de beschuldigde ontkent dit hardnekkig. De ondervraging van Michel Cocu die de 24ste rond de middag begint, duurt tot de volgende morgen vijf uur. Eén resultaat wordt geboekt : Cocu bevestigt zijn deelname aan de hold-up in Genval, zijn aanwezigheid bij de Delhaize in Ukkel en – samen met Estiévenart, Baudet en Vittorio – bij de bloedige strooptocht in de Colruyt van Nijvel waar een voorbijkomend paar en rijkswachter Marcel Morue werden afgemaakt.

Na deze verklaringen en enkele details die dus in de loop van de nacht aan het licht waren gekomen, ondervragen de onderzoekers de schroothandelaar, Robert Becker, en vier andere individuen. Het viertal wordt na verhoor terug in vrijheid gesteld, op 1 december 1983 nogmaals verhoord en tegen de middag in vrijheid gesteld. In Nijvel zijn gerechtelijke politie en rijkswacht ervan overtuigd op het goede spoor te zitten, maar ze beseffen maar al te goed dat het eind van hun inspanningen nog niet in zicht is. De zaak ziet er nog ingewikkelder uit dan men zich kon voorstellen; ondanks de aanhouding van deze verdachten en de bekentenissen die drie onder hen hebben afgelegd, blijven de vragen talrijker dan de steeds onvolledige antwoorden. Het mysterie van de Brabantse slachtpartijen is nog lang niet opgehelderd.

Anderlues, donderdag 1 december 1983.

De nacht valt als een grote mantel over Henegouwen. In Anderlues zien voorbijgangers uit de juwelierszaak in de rue de la Station twee jonge meisjes met uitpuilende ogen stormen. Het is 18u.40. De adolescenten hollen naar de directrice van de lagere school die de rijkswacht op de hoogte brengt. Het is nog geen 18u.50 als de rijkswacht van Anderlues op nummer 80 van de rue de la Station een moordpartij ontdekt die qua gruwelijkheid elke verbeelding tart. Minder dan een kwartier later wordt in het bos van Anderlues een in brand gestoken zwarte Golf GTI ontdekt. Het gaat wel degelijk om de Volkswagen die op 2 oktober gestolen werd in het restaurant 'Au Trois Canards' in Ohain en die zonder twijfel gebruikt werd bij de hold-up op de Delhaize in Beersel.

Ondanks de arrestatie van Michel Cocu en Adriano Vittorio, worden nu aan de reeds lange lijst een elfde en twaalfde slachtoffer toegevoegd.

Jean Szymusik, 43 jaar, en zijn echtgenote Maria Krystina Slomka, 38 jaar, waren van Poolse herkomst en baatten de juwelierszaak van de rue de la Station sedert een tiental jaren uit. Het echtpaar had twee kinderen, Sylvie, die toen zestien jaar oud was, en Carine, die net twaalf was geworden. Ze zaten te studeren in een kamer boven de winkel, toen de feiten zich voordeden. Er waren geen klanten aanwezig. De vermoeide Maria Krystina rustte wat uit op een zetel in de woonkamer en haar echtgenoot beëindigde zijn job in zijn werkkamer, achterin het gebouw.

De moordenaars waren zonder twijfel met zijn drieën, maar het is mogelijk dat ze werden opgewacht door een vierde man aan het stuur van de Golf die ter hoogte van het magazijn stilstond. Twee of drie individuen begaven zich direct in de richting van de woonkamer. Maria Krystina ontwaakte uit haar sluimer en wou rechtstaan om de mensen die zij voor klanten aanzag te bedienen. Geen waarschuwing, geen enkel bevel. De overvallers hebben onmiddellijk het vuur geopend op de jonge vrouw, die door verscheidene kogels in de benen en borst getroffen werd. Maria Krystina slaagde er nog in vijf of zes meter af te leggen vooraleer ze ineenzakte op het tapijt. De moordenaar ging naar het lichaam van de jonge vrouw toe en maakte haar af met drie kogels door het hoofd.

Juwelier Jean Szymusik was kort voordien slachtoffer geweest van een eerste plundering en had zich daarom een pistool aangeschaft, ervan overtuigd dat een wapen hem ooit wel van pas zou

komen. Szymusik had in zijn werkkamer de schoten in de huiskamer gehoord, en had zijn kaliber 38 gegrepen om zijn vrouw te beschermen. De juwelier heeft de deur op een kier geopend en bevond zich gedurende een fractie van een seconde in een positie van waaruit hij de gangster die neergehurkt zat bij het lichaam van Maria Krystina kon neerkogelen.

Een tweede man in de kamer heeft dan geroepen : 'Schiet, maar schiet dan toch!'.

De juwelier is zonder geluid ineengezakt. Een individu ging naar hem toe en maakte hem af met twee kogels door het hoofd. Dan is hij neergehurkt en heeft hij het wapen, dat de juwelier gekocht had om zich te verdedigen, een Arminius speciaal kaliber 38 met registratienummer 581479, uit zijn handen gerukt. Het wapen bevond zich niet bij de wapens die in november 1986 in Ronquières werden opgevist, en die sedert 1982 door de bende van Nijvel waren gebruikt.

De moordenaars spraken Frans, droegen blijkbaar geen handschoenen of maskers. Eén droeg een lederen vest en een ander een groene loden. De eerste had kort geschoren blond haar.

De onderzoekers kennen zoveel details van het verloop van de hold-up omdat een van de kinderen van het echtpaar, gealarmeerd werd door de schoten en naar de trap was gehold vanwaar het heel de scène gadesloeg. Dit meisje heeft de moord op haar vader bijgewoond, op zeker ogenblik smeekte ze zachtjes 'mama, papa'. Maar gelukkig hebben de gangsters haar gesmoorde kreet niet gehoord, zoniet ware het bilan van de slachtpartij nog tragischer geweest.

Het echtpaar Szymusik had in de juwelierszaak bewakingscamera's laten installeren, maar de moordenaars hebben die, vooraleer de vlucht te nemen, onbruikbaar gemaakt. Dan zijn ze gevlucht in een zwarte Golf GTI. Het karkas van de door het vuur vernietigde wagen werd teruggevonden op de chemin des Amoureux in het bos van Horpes, op slechts luttele kilometers van de plaats van het misdrijf. In dit bos hadden rijkswachters op 9 juni 1983 de in Plancenoit gestolen Golf Rabbit teruggevonden die onder meer gebruikt werd bij de hold-up op de Colruyt in Halle. Het ging wel degelijk om de VW Golf van de dochter van de baas van 'Au Trois Canards', die gebruikt werd bij de bloedige hold-up in de Delhaize in Beersel. De achterbank had men trouwens al teruggevonden in het struikgewas dichtbij de parking van de Delhaize in Beersel. De buit was onbeduidend : twee zakken met daarin enkele wekkers en fantasiejuwelen, met uitzondering van twee sierspelden, allemaal voorwerpen van eerder geringe waarde.

Aangezien de wagen minder dan een uur na de hold-up, midden in een bos werd teruggevonden, dachten de onderzoekers dat de gangsters gebruik gemaakt hebben van een aflossingswagen. De rooftocht was dus met de gebruikelijke precisie voorbereid. In Anderlues, waar na het bloedbad algemene verslagenheid heerst, voegt men hieraan toe dat, wie erin slaagt in volle nacht en met de voltallige politie van de streek op de hielen, toch door te dringen in het bos van Horpes, zonder daarin te verdwalen of vast te geraken, de streek goed moet kennen en vooraf grondig verkend moet hebben.

Toentertijd heeft men zich ook afgevraagd of de moordenaars ook de ligging en inrichting van de juwelierszaak vooraf verkend hebben. De rechercheurs noteren dat Marius, de broer van de vermoorde juwelier, zich herinnert dat Jean de avond tevoren abnormaal zenuwachtig en onrustig leek. De nummerplaten die op de Golf waren bevestigd, waren gecopieerd naar die van een Golf van een bewoner van de rue du Mail in Elsene, nog een klant van de VAG-concessionaris in Waterloo. Een merkwaardig toeval: het is deze garage van d'Ieteren die aan Mevr. Geneviève Van Lidth de VW Golf Rabbit had verkocht die later, op 14 februari 1983, in Plancenoit gestolen zou worden. Het is ook in deze VAG-garage in Waterloo dat de Audi 100 van M. Jacques Culot gestolen werd, de wagen die op de parking van de Delhaize in Genval door de moordenaars onder vuur werd genomen.

Na de overval in Anderlues hebben de onderzoekers het rondduit over provocatie. Ondanks het feit dat ze al zes weken belangrijke verdachten gevangen houden, verdachten die gedetailleerde verklaringen hebben ondertekend, wordt de reeks van bloedbaden verder gezet. In Anderlues laten de moordenaars een Golf GTI achter opdat er niet de minste twijfel zou kunnen bestaan over hun verantwoordelijkheid voor de op 2 oktober in Ohain gepleegde moord. In de juwelierszaak wordt een overvloed aan kogels teruggevonden die afgevuurd werden door twee wapens die op 16 september in de Colruyt in Nijvel werden gebruikt, een Colt 45 en een 7,65 mm pistool. Betere visitekaartjes bestaan niet. Alsof deze nog niet volstonden, stelt de politie ook nog vast dat de gangsters de Golf GTI uitgerust hebben met een deflector van precies hetzelfde model als die welke de moordenaars aangebracht hadden op de VW Santana die in september 1982 gebruikt werd bij de hold-up op wapenhandel Dekaise in Waver!

De onderzoekers zijn niet meer ver af van de veronderstelling, dat de bende het niet anders aan boord zou gelegd hebben als ze het gerecht had willen aan het verstand brengen dat een verkeerd

spoor werd gevolgd. Dat de 'filière boraine', die dan al een maand opgesloten zat in de gevangenis van Nijvel, geen uitstaans had met de bloedbaden. Maar zouden de nog in vrijheid vertoevende leden van wat men de 'bende van Nijvel' was gaan noemen, anders hebben gehandeld als ze Michel Cocu, Adriano Vittorio, Estiévenart, Josiane Debruyne en Michel Baudet hadden willen voorzien van een waterdicht alibi?
Ter verklaring van de slachting in Anderlues geven de onderzoekers in Nijvel de voorkeur aan de tweede hypothese. De slachtpartij zou alleen maar gediend hebben als alibi. De overvloedige aanwijzingen werden opzettelijk achtergelaten om de onderzoekers op een dwaalspoor te brengen en om de 'filière boraine' wit te wassen.

Met de dubbele moord in de juwelierszaak in Anderlues, zijn de moordenaars in een hogere versnelling gegaan. Ze doden niet meer om lastige getuigen uit te schakelen. Ze komen nu tot een spel met doden. De slachtpartijen zijn een politiespel op nationale schaal geworden. De media werken hier duchtig aan mee. Moorden worden gepleegd enkel en alleen omwille van valse alibi's en onbruikbare aanwijzingen, die de onderzoekers voorzien van nieuwe zekerheden die al even denkbeeldig zijn als de vorige.

Als de onderzoekers zich bezinnen dan weten ze wel dat ze, ondanks het feit dat ze met de 'filière boraine' een begin van een spoor hebben gevonden, dat ze dit spel verre van beheersen. Het gebeuren in Anderlues heeft dit én de in het oog springende desorganisatie van de onderzoeksdiensten aangetoond.

In België laait, met de slachtpartijen in Brabant, de concurrentiestrijd tussen de verschillende politiemachten weer op. Het publiek is getuige van het betreurenswaardige spektakel, geboden door onderzoekers die meer in beslag genomen worden door dat machtsspel dan door het opsporen van de moordenaars.

Na het bloedbad in Anderlues zijn de gevoeligheden tussen de verschillende diensten die met het onderzoek belast zijn, als zeepbellen opengespat en wordt eindelijk beslist alle binnengekomen inlichtingen te centraliseren (in de informatiecel die vrij snel infocel, of nog, Waals-Brabantse cel wordt gedoopt) en de totale verantwoordelijkheid voor het volledige dossier over te dragen aan de ordediensten van Nijvel.

Nijvel, 21 mei 1985.

Ondertussen verstrijken de weken en de resultaten laten te wensen over. Michel Cocu als schuldige? Men probeert er nog in te geloven maar de twijfel begint te knagen als een worm in een te

rijpe vrucht. Bepaalde leden van de gerechtelijke politie, van de rijkswacht en zelfs van de Staatsveiligheid, staan nogal kritisch tegenover het gevoerde onderzoek. Volgens hen had men niet alleen in termen van gewoon banditisme moeten denken, maar ook de mogelijke politieke, terroristische dimensie van de zaak moeten onderzoeken.

Op het parket van Nijvel blijft Jean Deprêtre toch bij zijn standpunt dat de slachtpartijen op rekening moeten geschreven worden van 'rovers'. Dat men het niet verder moet gaan zoeken en dat hij niet aan het hoofd staat van het arrondissement van Nijvel om science-fiction romans te schrijven....

Michel Cocu, Jean-Claude Estiévenart, Adriano Vittorio en

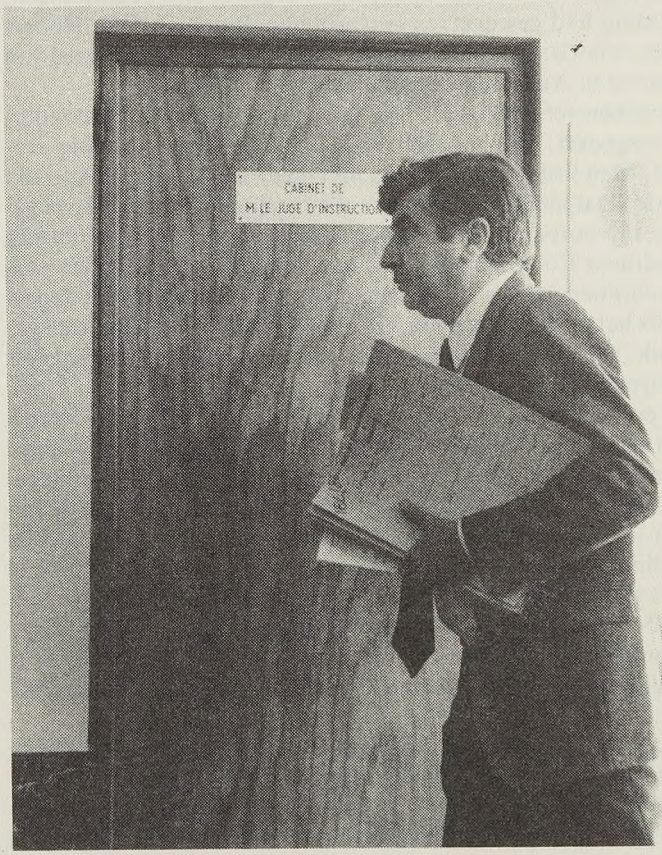

De rechter Jean-Michel Schlicker volgt in de lente van 1984 de magistraat Guy Wezel op aan het hoofd van het onderzoeksteam (Foto Alain Pierrard)

Michel Baudet daarentegen, vinden wel de tijd om te schrijven. Ze slagen erin brieven aan kranten buiten te smokkelen, waarin ze de zogenaamde gestapo-methodes aanklagen, die zouden gebruikt zijn om hen te verplichten de uit de lucht gegrepen bekentenissen te ondertekenen.

Na een jaar preventieve hechtenis had men mogen verwachten dat de onderzoekers iets meer zouden te weten gekomen zijn over deze 'filière boraine' en over de twaalf moorden die op veertien maanden tijd gepleegd waren, voor een buit die niet eens vijf miljoen bereikt. Op een jaar tijd is de politie verplicht geweest Richard Brouette in vrijheid te stellen. Deze begrafenisondernemer werd in juni 1984 aangehouden omdat hij een tijdje de fameuze Sturm Ruger van Michel Cocu, die vroeger in zijn begrafenisonderneming had gewerkt, in bewaring heeft gehad. Ook Robert Becker, alias Baloo, de schroothandelaar die verdacht werd van de overval in Anderlues, heeft men moeten vrijlaten.

De weken verstrijken, de 'filière boraine' krimpt in. Het onderzoek stagneert. Het moreel van de onderzoekers is danig verkleind. Men krijgt Michel Cocu niet meer aan de praat. Adriano Vittorio slaat niet door, ondanks alle trucjes die men in Nijvel gebruikt, bijvoorbeeld door een verklikker bij hem op te sluiten met de opdracht Cocu voortdurend te bespieden en eventuele vertrouwelijkheden door te brieven. Ten einde raad geven de onderzoekers het ondervragen op. Vittorio, Cocu en Baudet vrezen gedurende verscheidene weken dat men hen op het justitiepaleis van Nijvel uit het oog heeft verloren.

De procureur des konings, een oude rot in 't vak die de dertien dozen waaruit het dossier op dat moment bestaat van buiten kent, weet maar al te goed dat zijn werk voor een assisenhof weinig gewicht in de weegschaal zal leggen. Met uitzondering van de bekentenissen, berust de hele constructie nog steeds op het wapen van Michel Cocu, wapen dat de rijkswacht sedert 20 mei 1983 in haar bezit heeft en dat aan nieuwe expertises wordt onderworpen. Eind 1983 beweert een eerste groep experts dat de Sturm Ruger ongetwijfeld gebruikt werd in Genval en in Halle. Tot dusver geen gewetensproblemen voor de aanhangers van de 'filière boraine'...

Maar in november 1984 wordt het wapen toevertrouwd aan een tweede groep, samengesteld uit drie experts die uiteindelijk uit elkaar gaan zonder het eens geworden te zijn. In januari 1986 verklaart een expert van de Fabrique Nationale dat het onmogelijk is iets met zekerheid te zeggen over Genval, maar dat het wapen zeer waarschijnlijk in Halle werd gebruikt.

Drie maanden later komen de Franse diensten van de gerechtelijke identiteit tot gelijkaardige conclusies, maar ze houden daarbij geen rekening met een gegeven dat hun complete rapport invalideert...

6 De terugkeer van de woestelingen

Erps-Kwerps, 22 september 1985.

De laatste bloedige overval die toegeschreven wordt aan de Brabantse gangsters dateert van 1 december 1983 en werd in Anderlues gepleegd. Dat tweeëntwintig maanden verstreken zonder dat de bende van Nijvel een bloedbad heeft aangericht, betekent zowel voor het publiek als voor het grootste deel van de onderzoekers dat men waarschijnlijk nooit meer over deze moordenaars zal horen. Dat de bende wel degelijk werd onthoofd door het Borinage-onderzoek en de verdenkingen tegen Michel Cocu, Adriano Vittorio en Jean Claude Estiévenart. Tenzij de Brabantse killers na de dubbele moord in de juwelierszaak in Anderlues besloten hebben in het niets te verdwijnen, een sfeer van geheimzinnigheid achterlatend rond het grootste naoorlogse politiemysterie...

In gerechtelijke kringen zijn de meningen verdeeld. Veel onderzoekers zijn er rotsvast van overtuigd dat ze met het onderzoek in de Borinage heel dicht bij de waarheid zitten. Anderen daarentegen blijven er even vast van overtuigd dat er veel meer schuilgaat achter Michel Cocu, Michel Baudet en Richard Brouette. Zij herhalen dat het gerecht er nooit in zal slagen het mysterie te doorgronden, zolang het blijft weigeren ander hypothesen onder ogen te zien dan de officiële stelling die succes kent in Nijvel, namelijk dat het gaat om door rovers uitgevoerde hold-ups.

Tenzij natuurlijk, dat men erop rekent dat het toeval de onder-

zoekers wel op een nieuw spoor zal zetten en dat het onderzoek dan opnieuw kan starten. Zij die daarin geloven, zijn zeldzaam. Er werd te veel tijd verloren, er werden te veel fouten gemaakt, en het dossier is al te fragiel.

Men overweegt zeer ernstig Adriano Vittorio voor de correctionele rechtbank te dagen voor de hold-up die hij zou uitgevoerd hebben in mei 1983 op de GB in Houdeng-Goegnies, iets wat de Fransman nog steeds hardnekkig blijft ontkennen. Men verliest dan wel een detail uit het oog. Sinds september 1985 is Vittorio vrij, ontvangt hij zelfs de pers en brengt hij in gezelschap van zijn ongeveer tien jaar oude zoon, een rustige vakantie aan zee door met vrienden.

Zeker, het zou overdreven zijn het onderzoek als geklasseerd te beschouwen. Maar toch ziet het ernaar uit dat de verzanding van twee jaar onderzoek definitieve vormen begint aan te nemen en dat het zal moeten afgesloten worden met een twaalftal onopgehelderde moorden.

In gerechtelijke kringen loopt niemand met geheven hoofd, niemand is erg trots. De Brabantse slachtpartijen zijn taboe. Een thema waarover men beter niet meer spreekt.

De onderzoekers geven er de voorkeur aan hun energie te spenderen aan de CCC, de Cellules Communistes Combattantes. De elkaar snel opvolgende CCC-aanslagen eisen alle aandacht op

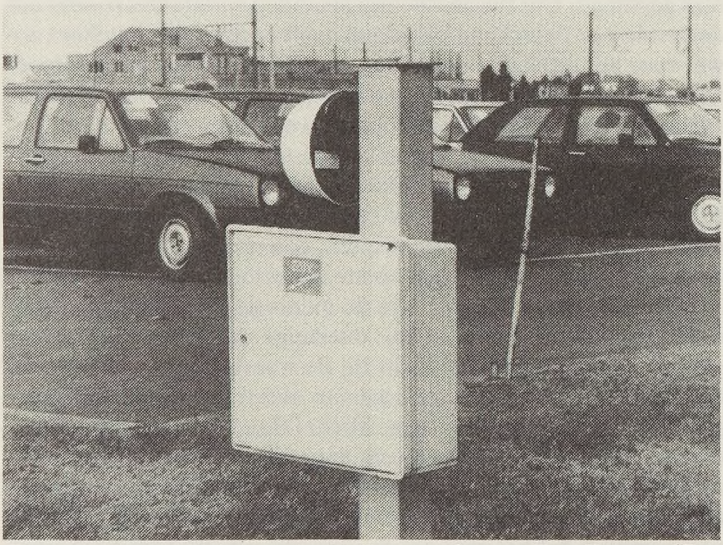

Electronische beveiliging van het Volkswagendepot te Erps Kwerps. (Foto Alain Pierrard)

en doen de bloedbaden die in 1983 aangericht werden, door wat men 'de bende van Nijvel' is gaan noemen, op de achtergrond verdwijnen.

Die bloedbaden krijgen zo weinig speciale aandacht van de politie, dat niemand verontrust wordt als in de nacht van 21 op 22 september 1985 een commando binnendringt in de auto-opslagplaats van de firma d'Ieteren, aan de weg Brussel-Leuven in Erps Kwerps, bij Kortenberg. Men moet zich hierbij een raid voorstellen zoals door Lee Marvin uitgevoerd in de film 'De twaalf ploerten'. Een bewapend en van kniptangen voorzien commando nadert, sluipt over de grond, naar de afrastering, waarvan aangenomen wordt dat niemand er doorheen kan geraken...

De overval op de Volkswagen-opslagplaatsen van Erps Kwerps grijpt plaats in een nacht van zaterdag op zondag, iets na vieren 's morgens. De mensen van de firma Securitas die de parkings moesten bewaken, stellen voor vijf uur met verbijstering vast dat onbekenden alle veiligheidsmaatregelen hebben omzeild en dat ze een deel van de afrastering doorgeknipt hebben, waarna ze aan boord van een antracietgrijze driedeurs Golf GTI verdwenen zijn. Spijts alle maatregelen en onder de neus van de wachtposten.

Deze meesterlijke operatie bleef lange tijd in een geheimzinnige waas gehuld. De overvallen opslagplaatsen waren beschermd met geheime bewakingstechnieken en electronische detectiesystemen, en genoten daarom bij Securitas een reputatie van volkomen onschendbaarheid. Om binnen te dringen moest men wel over flink wat lef beschikken en bovendien verduiveld goed ingelicht zijn, anders kon men niet weten dat het door een electronisch oog ingeschakelde alarm toch nog de tijd liet om een wagen buit te maken.

De deuren van de Golf waren niet gesloten, op alle wagens staken de contactsleutels. De dieven moeten ook enkele liters superbenzine meegebracht hebben. Ter plaatse hebben de Brabantse gangsters twee wagens moeten verplaatsen die de weg versperden voor de gestolen Golf. De raid werd vlekkeloos uitgevoerd en, rekening houdend met de frequentie van de bewakingsrondes, alles was voorbij in minder dan vijf minuten. Daarin is ook de tijd begrepen nodig om verscheidene vierkante meter afrastering door te knippen.

Kortom, zowel bij Volkswagen als bij Securitas doet men zijn hoed af voor deze overval. Alleen de BOB van Leuven stelt zich vragen over de wonderlijke bandieten, die zo'n merkwaardige onderneming opzetten om een Golf GTI te bemachtigen die ze

zonder twijfel makkelijk op straat hadden kunnen stelen...
De gerechtelijke autoriteiten houden de zaak voorlopig nog stil. De pers zwijgt.

Eigenbrakel, vrijdag 27 september 1985.

Drie doden in een warenhuis in Eigenbrakel en nog vijf slachtoffers in de Delhaize in Overijse. Beroepsterroristen, échte killers, 'monsters' zijn verantwoordelijk voor het eerste bloedbad van de herfst van 1985. Een bloedbad waarbij een aanvalstechniek werd gebruikt die in oktober 1983 werd uitgetest in de Delhaize in Beersel.

Met dat verschil dat 'zij' nu riotguns afvuren op alles wat beweegt. 'Zij', dat zijn natuurlijk de Brabantse moordenaars. Rijkswacht en gerechtelijke politie weigeren informatie vrij te geven over de weinige aanwijzingen die werden gevonden, maar de pers twijfelt er niet aan dat de moordenaars zijn teruggekeerd. Gangsters, die, doordat het onderzoek werd verknoeid door een gebrek aan verbeelding, middelen en manschappen, te snel afgeschreven zijn.

Het publiek is ontsteld: een caissière, zes klanten en een kind van veertien, mensen die gewoon boodschappen deden op een

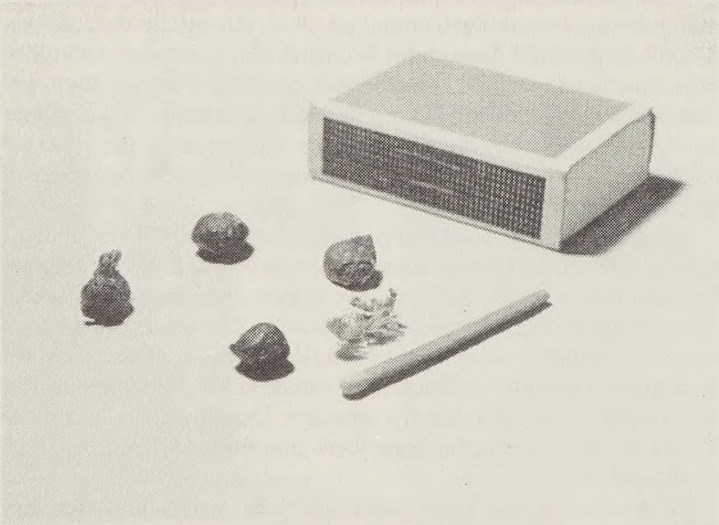

Vier van de acht kogeltjes die verwijderd werden uit de longen van één van de slachtoffers van de moordaanslag bij de Delhaize van Brain l'Aleud. (Foto Jean-Marie Decraene)

vrijdagavond, sterven een even absurde als wrede dood. De buit van beide warenhuizen samen bedraagt nog geen vier miljoen frank.

De nachtmerrie begint om 20u.07 in de Delhaize aan de rue de la Graignette in Eigenbrakel, vlakbij het fameuze kruispunt van Mont-Saint-Pont. Op dat tijdstip houdt een donkere wagen stil op de parking, ter hoogte van het restaurant vlakbij het warenhuis. Drie individuen, waarvan één met een indrukwekkend gestalte, komen uit de zwartgrijze wagen te voorschijn. Hun gezicht gaat schuil achter een carnavalmasker. Alle drie zijn ze gewapend. In oktober 1983, in de Delhaize in Beersel, hadden de moordenaars eerst een student geneeskunde vastgegrepen en die dan het warenhuis binnengeduwd.

In Eigenbrakel wenden ze dezelfde techniek aan. Ze gijzelen een kind van zo'n twaalf jaar dat, in afwachting dat zijn ouders terugkeren uit de drugstore, op de parking rondjes rijdt met zijn fiets. Zijn ouders zouden zich trouwens niet direct realiseren dat hun zoon gegijzeld wordt door de bende van Nijvel. Een van de gemaskerden licht het kind van zijn fiets en sleept het verscheidene meters over de grond naar de ingang van het warenhuis. De nacht is ingetreden.

In het schijnsel van koplampen ziet een van de drie mannen een vader met zijn zoon, in een bestelwagen. Het gezin Djuroski is pas aangekomen bij de Delhaize. Bozidar Djuroski heeft een hekel aan de vrijdagavonddrukte in warenhuizen en heeft zijn vrouw en dochter gevraagd een fles aperitief te kopen. De Djuroski's zouden de avond doorbrengen bij vrienden. Bozidar wou niet met lege handen bij zijn vrienden aankomen.

Naast zijn zeventienjarige zoon, wacht hij voorin de bestelwagen op hun terugkeer. Terwijl hij van de gelegenheid gebruik maakt om cassettes te ordenen, deed het lot hem het pad kruisen van de Brabantse moordenaars. Deze laatsten bewegen zich behoedzaam over de parking. Als bij een oefening. Op enkele meter van de bestelwagen, brengt een gangster zijn wapen in aanslag en vuurt op de arme man. De kogelregen verbrijzelt de voorruit. Een kreet slakend, zakt Bozidar Djuroski ineen op het stuur van zijn bestelwagen. Tegen het eind van de avond zal hij overleden zijn. Zijn zoon wordt zwaar gewond door verscheidene kogeltjes in de borst en in de schouder. Hij wordt in allerijl weggevoerd naar het ziekenhuis van Eigenbrakel, waar een long verwijderd moet worden. Tot het einde van zijn dagen zal deze jongeman de gevolgen dragen van deze avond. Zijn vermoorde vader was drieënveertig jaar oud.

Ondertussen beweegt het gangstertrio zich voort in de richting van de hoofdingang van het warenhuis. Ze gebruiken het kind als schild. Precies op dat moment wil een klant, Ghislain Platane, het warenhuis verlaten. Ghislain stond even daarvoor nog met een caissière te praten. Ghislain krijgt zelfs de tijd niet om wat dan ook te begrijpen: een nieuwe ontlading uit de riotgun maait de 39-jarige inwoner van Eigenbrakel neer.

Het bij zijn haar vastgehouden kind nog steeds voor zich uitduwend, duiken de moordenaars dan op in de verkoopruimte. Bij het horen van de buiten afgevuurde salvo's is iedereen daar teruggeplooid naar de achterkant van het magazijn en proberen de klanten zich tussen de rekken te verstoppen. Een zwaar gebouwde, sterke man heeft de leiding en beveelt de klanten: 'Allemaal op de grond! Liggen, of je gaat eraan'.

Deze hold-up verloopt alsof elke fase ervan is ingeoefend. Alsof de moordenaars op voorhand hebben beslist dat ze van bij het begin zouden schieten. Het gegijzeld kind wordt even los gelaten en het grootste bendelid keert zich naar een klant toe, beveelt hem te volgen naar het bureau van de directeur, waar zich de koffers bevinden. Vooraleer deze klant de tijd krijgt om uit te leggen dat hij de beheerder niet is, dat hij geen uitstaans heeft met het warenhuis, vertrekken al twee schoten in zijn richting, gelukkig zonder hem te treffen.

Twee van de drie bendeleden haasten zich dan naar het bureau van de beheerder. Zij dragen handschoenen en proppen de bankbiljetten in een grote reiszak. Met een korte ruk trekken ze dan de telefoondraden los en komen terug in de verkoopruimte waar de derde bandiet de jongeman opnieuw gijzelt. Hij drukt de loop van een pistool in diens nek en herinnert caissières en cliënteel er droogjes aan dat ze braaf neergeknield moeten blijven. Een klant die dat bevel niet snel genoeg opvolgt, wordt omvergehakt door een salvo uit de riotgun. Een slachting is het. Ook Roger Engelbienne zal zijn verwondingen niet overleven. Op zijn vijfenveertigste is deze inwoner van Waterloo het vijftiende slachtoffer geworden dat sedert herfst 1982 is toegeschreven aan de bende van Nijvel.

De moordenaars vertonen geen spoor van emotie. Getuigen, ontevredenen en bemoeizuchtigen worden tot doelwit genomen. De trekker van een riotgun overhalen, vergt minder inspanning dan het verpletteren van een insekt. De moord op Roger Engelbienne brengt een wending in het verloop van een weldoordacht plan om in elk geval bloed te doen vloeien. Met droge stem brult de grootste der boeven tot een van de onthutste caissières, dat ze

het geld van alle kassa's moet ophalen en opbergen in de reistas die hij haar toegooit. 'Vlug wat, of ik maak de jongen af...'

Einde van het eerste bedrijf. Doek. Pauze.

Luttele seconden later zijn de gangsters al op weg naar Overijse, terwijl de eerste-hulpdiensten op de parking van het warenhuis overal verwilderde, verbijsterde en afgestompte klanten in shocktoestand aantreffen.

Sommigen kunnen geen woord uitbrengen. Anderen geven verwarde, maar steeds hallucinante beschrijvingen van de overval. Rijkswachters stellen vast dat het gegijzelde kind ongedeerd achtergelaten werd op de parking. Getuigen bevestigen dat de moordenaars in een donkere wagen gesprongen zijn, dat ze met huilende turbo de parking hebben verlaten en in de nacht verdwenen zijn...

Men weet op dat moment nog niet dat de drie doden die op de parking en aan de kassa's van het warenhuis liggen, de gangsters driehonderd achtentachtig duizend frank hebben opgebracht. De politielui beven als ze het schouwspel ontdekken. De organisatie van de hulp verloopt nogal moeilijk. Om 20u.25 vraagt de rijkswacht zich af waar ze haar onderzoek moet beginnen, terwijl sommigen al gewagen van de terugkeer van de Brabantse moordenaars.

De herinnering aan deze slachtingen is zeer levendig gebleven in deze streek van Waals-Brabant waar eenieder weet dat hier, in Eigenbrakel, de beruchte Saab 900 turbo gestolen en teruggevonden werd, die in de late zomer van 1983 werd gebruikt bij de slachtpartijen in Temse en aan de Colruyt in Nijvel.

De bendeleden verliezen niet de minste tijd met vruchteloze hypothesen: hun avond is nog niet ten einde. De pauze is voorbij. Na vijftien minuten keihard rijden tussen Brakel en Overijse, duiken ze al op op de parking van de Delhaize in Overijse. Het tweede bedrijf kan beginnen. Met drie hamerslagen. Of juister, met de drie eerste schoten uit een riotgun.

Overijse, 27 september 1985.

Het is 20u.27. Ze dragen dezelfde carnavalmaskers en dezelfde lange, op legerjassen lijkende mantels; ze gebruiken dezelfde wapens: twee riotguns kaliber twaalf. Ze zijn met zijn drieën en een van de grootste onder hen roept bij de getuigen onweerstaanbaar de benaming 'reus' op. Ze spreken Frans en het zeer militair aan-

doend scenario van deze vijfde overval op een Delhaize-warenhuis in twee jaar tijd, verloopt op precies dezelfde wijze als de vier vorige.

Ze stappen uit een Golf GTI en openen direct het vuur op een klant die naar zijn wagen toestapt. Nog maar eens een slachting. Men bekommert zich niet meer om details. Getuigen zijn ten dode opgeschreven. Vooraleer het warenhuis binnen te dringen, pakken de moordenaars het gezin Notte aan, dat ze verrassen terwijl het zijn aankopen aan het inladen is. Stephane wordt op slag gedood. Misschien hadden de gangsters de bedoeling de veertienjarige jongen te gijzelen, net als ze twintig minuten eerder gedaan hadden in de Delhaize in Eigenbrakel.

In Overijse staat een van de gangsters buiten het gebouw op de uitkijk. Deze wijziging in de door de moordenaars gevolgde tactiek, verklaren onderzoekers achteraf door het feit dat de moordenaars redelijkerwijs mochten vrezen dat het in Eigenbrakel geslagen alarm zou leiden tot versterkte bewaking voor alle eenendertig Delhaize magazijnen in het Brusselse en dus ook in Overijse. Ze maken zich dan wel veel illusies over de interventiemogelijkheden van de ordediensten in deze ten zuiden van de hoofdstad gelegen randgemeente, die deels hoort bij het gerechtelijk arrondissement van Waals-Brabant en deels tot dat van Brussel.

Gevolgd door een medeplichtige, gaat de reus de Delhaize binnen. Carnavalmaskers op en riotguns in aanslag. Aan de kassa's ontstaat direct paniek. Er zijn veel vrouwen en kinderen aanwezig op dit spitsuur. De bij de kassa's samengestroomde klanten moeten plat op de buik gaan liggen en de caissières moeten de geldlades openen. Een van hen, de 37-jarige Rosa Van Kildonck, krijgt haar kassa niet makkelijk open. Op het moment dat hij de trekker overhaalt, heeft de moordenaar de blik van een nazi die een weerstander fusilleert op een Ardens dorpsplein. De caissière wordt met een schot door het hoofd neergekogeld.

De tweede boef maakt hiervan gebruik om zich naar het bureau van de beheerder te begeven. Daar eist hij dat de koffer wordt opengemaakt. Panische momenten. Men heeft deze nooit geïdentificeerde man moeten aan het verstand brengen dat de beheerder de sleutel niet bij zich had, dat de sleutel in het bezit was van een personeelslid dat aangeduid was om over de veiligheid van het warenhuis te waken. De moordenaar heeft er genoegen mee het telefoontoestel met meerdere schoten te vernietigen en de getuigen in een belendend vertrek op te sluiten.

Pas nadat de bandieten aan boord van de Golf GTI gevlucht zijn, vindt men nog twee lijken op de Delhaize-parking. Dat van

Jean-Pierre Busiau ligt niet ver van dat van de Brusselaar Leon Finné, het 55-jarige gewezen kaderlid van de bank Copine.

Die vrijdag kwam Leon Finné terug uit het Groothertogdom Luxemburg. Leon, die altijd gewapend was, was het die avond van de 27ste september 1985 niet. Zijn dood zou de onderzoekers diep ontstellen en velen woonden zijn begrafenis bij. Die avond begaf Finné zich naar de boekhandel van de Delhaize in Overijse om er een krant te kopen. In het onderzoeksdossier wordt vermeld, dat eerst twee schoten in zijn richting werden afgevuurd en dat zijn moordenaar dan naderbij kwam om het lichaam om te draaien en het met negen kogels in de nierstreek af te maken.

Op de parking vond de rijkswacht tenslotte ook nog het lijk van Luc Bennekens, een man van eenendertig jaar die affiches aanplakte voor zijn vader, CVP-gemeenteraadslid van Overijse. Luc Bennekens stond op het moment van de feiten op een ladder en werd waarschijnlijk afgemaakt omdat hij een te interessante getuige zou geweest zijn voor de onderzoekers.

Vijf doden in Overijse en drie in Eigenbrakel. Hoe komt het tot zo'n haat, die toch achter dit volkomen redeloze doden moet schuilen? Een stoet ziekenwagens met huilende sirenes in de nacht. Ontsteltenis heerst tussen Brussel en Waals-Brabant. De rijkswacht verliest ter plaatse waanzinnig veel tijd met het toetsen van de getuigenissen, die van persoon tot persoon verschillen.

Ging het om een donkerblauwe, bosgroene, grijze of om een zwarte VW Golf? Ondanks de algemene paniek, meent een getuige toch kans gezien te hebben om een stukje van de nummerplaat te registreren, 'FPF 8..'.

Door allerlei aarzelingen gaan kostbare minuten verloren. Als de eerste telexberichten met een beetje precieze informatie worden verspreid naar alle rijkswachtbrigades van het land, naar de gerechtelijke politie en gemeentepolitiekorpsen, is het al heel wat te laat. De gangsters zijn al ver weg. Het politie-apparaat, dat verlamd wordt door routine en verstrikt zit in voorbijgestreefde telecommunicatiesystemen, wordt nog maar eens belachelijk gemaakt door de moordenaars. In Eigenbrakel vat de ontstelde en getekende Jean Deprêtre, sedert drie jaar belast met het onderzoek dat klaarheid zou moeten brengen, de situatie als volgt samen: 'De moordenaars zijn gek. Maar het zijn zeker geen idioten. Waar en hoe wilt u dat we ze gevangen nemen?'

Bepaalde details van de hold-up zijn verwarrend. Verscheidene in Eigenbrakel opgetekende getuigenissen stemmen met elkaar overeen voor wat betreft de aanwezigheid van een oude, donkerkleurige Opel op de parking. De onderzoekers hebben

zich afgevraagd of deze wagen in het scenario van de overval soms de rol van wachtpost had. Zou het niet kunnen dat de bende, vooraleer het warenhuis te bestormen, een verkennings- en radioverbindingsploeg vooruit hebben gestuurd? In elk geval hebben getuigen, rond 20u.10 de aanwezigheid vastgesteld van een Opel Commodore, oud model, met aan het stuur een dikke man van zo'n vijftig jaar.

De man had bakkebaarden die aan zijn slapen grijsden. De Opel vertrok toen de Golf GTI van de moordenaars op de parking aankwam. Deze waarnemingen stemmen overeen met die later verteld worden door verscheidene ooggetuigen van de slachtpartij in Aalst, op 9 november 1985.

In de Delhaize in Overijse hebben de gangsters een totaal van 3.514.495 frank buitgemaakt, waaronder 1.520.000 in cheques.

De bloedbaden in Eigenbrakel en Overijse creëren een duidelijke panieksfeer in België. De pers gaat tekeer en stelt zich vragen over de bekwaamheid van de overheid om een degelijk onderzoek uit te voeren.

Wat hebben politie en rijkswacht eigenlijk al uitgericht in die drie jaar, behalve elkaar beentje lichten? Hoeveel slachtoffers moeten er nog vallen? Wat streven de moordenaars van Brabant werkelijk na? Hoe ver staat het met het onderzoek naar de 'filière boraine', die men enerzijds voorstelt als de schuldigen, maar anderzijds overhaast in vrijheid stelt?

Op al deze vragen weigeren de gerechtelijke autoriteiten te antwoorden. Na de slachtpartijen in Overijse en Eigenbrakel wordt geen enkele persconferentie gegeven. Kunnen de autoriteiten overigens wel toegeven dat ze zelf verdeeld zijn, dat het onderzoek niet vordert en dat de bloedbaden morgen kunnen worden voortgezet, waar dan ook en in om het even welk warenhuis in België? Met dezelfde schrikwekkende balans. Acht slachtoffers.

Bij de rijkswacht vreest men voor een nieuwe reeks overvallen op de daaropvolgende vrijdag. De deskundigen baseren zich op wat in het verleden is gebeurd: zolang de bij de hold-up gebruikte Golf niet ergens middenin een bos uitgebrand teruggevonden is, moet het ergste worden gevreesd. Met dit in het achterhoofd beslist de rijkswachttop zelfs tot het publiek maken van raadgevingen van een psycholoog, met betrekking tot de houding die het cliënteel in acht moet nemen als een warenhuis wordt overvallen door de Brabantse moordenaars!

Waar en wanneer zal de volgende hold-up plaatsgrijpen?

In de schoot van de informatie-cel draaien de hersenen op volle toeren. Deze info-cel werd in de lente, na de invrijheidstelling van

de drie laatste verdachten van de 'filière boraine', opgeheven, maar in de loop van het weekend van 28-29 september, op initiatief van de procureur des konings Jean Deprêtre, opnieuw samengesteld om de gegevens te centraliseren en het onderzoek te coördineren. Tot nog toe vormden de gerechtelijke politie van Nijvel en de bespiedings- en onderzoeksbrigades van Waver en Nijvel de ruggegraat van het onderzoek. Maar nu wordt het parket van Nijvel plots verrijkt met een nieuwe 'stagiair', waarvan men pas veel later te weten zou komen dat hij daar door de Staatsveiligheid werd geplaatst. Men beslist ook dat men van nu af aan ook de versterking inroept van de 'groupe de répression du banditisme' (de GRB), die toen onder leiding staat van de vermaarde commissaris Frans Reyniers, een van de topfiguren van de Belgische gerechtelijke politie.

Het heropnemen van het dossier, in de staat waarin de onderzoekers van Nijvel het hebben gelaten, wordt nochtans toevertrouwd aan commissaris Jean-Pierre Tilmant, waaraan dan al gedacht werd als opvolger van Reyniers als hoofd van de GRB. Ziedaar waarom commissaris Tilmant, dagen en nachten aan een stuk, op zijn knieën in zijn kantoor, onvermoeibaar alle archieven zal doornemen. Bij de Brusselse gerechtelijke politie staat hij bekend als een werkbeest, een methodisch man die nooit overhaast werkt. Deze gedrevene verliest nimmer een fundamenteel gegeven van zijn beroep uit het oog. Negen keer op tien hangt het succes van een onderzoek af van routine, van vervelende opzoekingen, onophoudelijke verificaties en tegen-verificaties.

Daarbij komen momenten van inspiratie en intuïtieve invallen, die hem toelaten werkelijk verbazingwekkende resultaten te boeken. Zijn collega's hebben hem de bijnaam 'Titi' gegeven. Hij is een uitzonderlijk speurder, maar onder zijn altijd lachende ogen verbergt zich ook een leider.

Op het moment dat 'Titi' op de info-cel belandt, komt hij terecht bij specialisten die al sedert 1983 zijn ingewerkt: kapitein Jean-Luc Duterme van de rijkswacht van Nijvel; adjudant Jean Guebels van de BOB van Waver; en de commissarissen Bernard Glines, Luc Cherville en Alain Bertrand, van de gerechtelijke politie van Nijvel. Op dat moment is de cel nog steeds aan het mediteren over het bestaan van een 'ABB'-as. Het lijkt er namelijk op dat de moordenaars van Brabant hun overvallen steeds plegen op een noord-zuid-as van Antwerpen naar Bergen, over Brussel en Waals-Brabant. Maatregelen worden getroffen over de hele lengte van deze as. Na de acht doden van 27 september, kunnen de onderzoekers eindelijk de middelen bekomen die ze al in 1983 vroe-

gen. Daardoor kunnen ze zo'n omvangrijk dispositief rond Brussel ontplooien dat sommigen eraan beginnen te twijfelen of er nog wel een overval zal plaatsgrijpen in de sector die onder zo'n scherpe bewaking staat.

Daarom begint men ook vallen op te zetten in sectoren grenzend aan de scherpst bewaakte regio. Scherpschutters van het Speciaal Interventie-Eskadron van de rijkswacht, uitgerust met infrarode straalbrillen, vatten post op de daken van de warenhuizen. In Wezembeek-Oppem bewapenen rijkswacht en gemeentepolitie zich met riotguns en leggen zich in hinderlaag rondom een Delhaize dichtbij de ringlaan en de snelweg naar Luik.

Een gelijkaardige bewaking wordt verzekerd aan de Delhaize aan de Parklaan in Aalst, nadat daar begin oktober een eigenaardige ontdekking gedaan is in het struikgewas bij de parking. Een maand voor de slachtpartij van 9 november vindt men daar een machinepistool, twee boksbeugels en verscheidene kapmantels.

II De piste van de Borinage

1 Een piste onder verscherpte bewaking

Als wachtmeester 1ste klas Daniel Choquet op vrijdag 6 mei 1983 de rijkswachtkantoren van Bergen verlaat, is de nacht al gevallen over de Borinage.

Hij verheugt er zich op bij zijn echtgenote terug te komen. Kort nadien omhelst hij haar, haar dankend met een glimlach die verstandhouding verraadt. In de oven staan gegratineerde lasagnes, het badschuim loopt bijna over de rand van het bad en op de salontafel staat een whisky klaar voor de onderofficier. Daniel Choquet kijkt vluchtig naar de informatie die het televisiejournaal verstrekt. Nog een drukke dag achter de rug. Het leven van een rijkswachter die deel uitmaakt van een bespiedings- en speurbrigade is uitputtend. Wie zei ook weer dat rijkswachters een makkelijk leventje hebben?

Wachtmeester Choquet fluit een modedeuntje als hij zich in het schuimbad laat glijden en proeft genotsvol van de eerste gelukkige momenten van het weekend. Hij beseft helemaal niet dat hij nu al meerdere weken werk verricht dat verband houdt met een bende boosdoeners die in de streek nog geen naam heeft, maar die vele tientallen collega's bij de rijkswacht en de gerechtelijke politie enkele maanden later de 'filière boraine' zullen dopen. Over enkele maanden...

Voor het ogenblik zingt wachtmeester 1ste klas Daniel Choquet in zijn bad en zelfs het rinkelen van de telefoon in de woonkamer kan zijn zangoefeningen niet onderbreken.

De vrouw van de rijkswachter neemt de hoorn op. - Meneer Choquet? De jonge vrouw antwoordt dat haar man een bad neemt en vraagt haar gesprekspartner later op de avond terug te bellen. - Luister, zegt de gesprekspartner die Frans spreekt met een licht buitenlands accent, ik heb maar twee vijf-frankstukken en ik zal vanavond niet kunnen terugbellen. Ik bel uit een telefooncel. Zou u tegen uw man willen zeggen, dat het heel belangrijk is? Morgen zal 'Claude' een hold-up plegen op de GB van Houdeng-Goegnies. Uw man zal het wel begrijpen. Zeg hem duidelijk dat morgenavond, vlak voor de sluiting van de supermarkt, 'Claude' de GB van Houdeng-Goegnies op de korrel zal nemen!

Om het leven te delen van de rijkswachter van de BOB van Bergen moet Mevrouw Choquet haar man wel aanbidden.

In zijn bad zit de wachtmeester tevreden en rustig te genieten. Een telefoontje zoals dat van zoëven, betekent een top in de loopbaan van een specialist in de strijd tegen het groot banditisme. Choquet is zevenentwintig en net toegetreden tot de zeer gesloten clan van rijkswachters die op de hoogte gebracht kunnen worden van op til zijnde gewapende overvallen. Dit telefoontje betekent dat weken geduld eindelijk beloond worden met het vooruitzicht gangsters op heterdaad te betrappen. Morgen kan Adriano Vittorio de BOB van Bergen niet meer ontlopen. Choquet verdenkt deze Fransman, die door iedereen 'Claude' wordt genoemd, ervan dat hij sinds hij zich in de Borinage heeft gevestigd tal van inbraken, overvallen en hold-ups voorbereid heeft.

De beloning voor maanden inspanningen. Daniel Choquet maakt de balans op. Tien maanden van halsbrekende toeren om via een lid van een bende boosdoeners, Kaçi Bouaroudj, uitbater van een Algerijns café, geïnformeerd te blijven over de voorbereidingen die de bende treft. Het is Bouaroudj die Choquet heeft opgebeld om te melden dat Vittorio de GB in de rue Léon Houtart in Houdeng-Goegnies de volgende dag tegen sluitingstijd zal overvallen.

Op slag vergeet Choquet zijn vermoeidheid. Als hij terugdenkt aan die bepaalde zomeravond in 1982, tekent zich op zijn lippen zelfs een glimlach af. De rijkswachter raadpleegt zijn geheugen. Het was op het eind van de maand augustus. In de uitspanning van een kleine voetbalclub, die ook door andere rijkswachters bezocht werd, had hij een glas gedronken met de Algerijn die hem had voorgesteld aan de beheerder van het Volkshuis van Cuesmes. De rijkswachter was niet bedrogen uitgekomen. Kaçi Bouaroudj had zich ontpopt als de goed ingelichte, discrete en trouwe tipgever waarvan alle flikken dromen. In het begin was de

rijkswachter zelfs stomverbaasd terwijl hij luisterde naar Kaçi Bouaroudj, die urenlang vertelde hoe Adriano Vittorio zijn aanslagen voorbereidde, hoe hij in kroegen medeplichtigen vond en hun zelfs van wapens, auto's en bivakmutsen voorzag.

Een eigenaardige kerel, die Vittorio. Van het soort dat men best op de hielen volgt, wat 's winters geen sinecure gebleken was. Choquet herinnert zich nog hoeveel tact en diplomatie hij aan boord had moeten leggen om Kaçi Bouaroudj, zijn informateur binnen de bende, van idee te doen veranderen toen deze hem vroeg naar een ander tipgever uit te zien. De Algerijn voelde het te gevaarlijk worden. De man van de BOB van Bergen had sterk moeten aandringen en hem moeten uitleggen dat hij 'gedekt' werd door de rijkswacht.

Bouaroudj had hem dan uitgelegd dat Adriano Vittorio naar de parking van de supermarkt GB van Drogenbos was geweest. Drogenbos ligt vlakbij de snelweg naar Bergen, daar waar deze weg overgaat in de westelijke ringbaan van Brussel. Op een vrijdag, kort na de middag, had Bouaroudj vanuit de 'Resto GB' in Drogenbos trouwens zelf moeten bespieden hoe het geldtransport van de firma Securitas arriveerde, hoe verscheidene tientallen geldzakken uitgeladen werden en hoe de bestelwagen vertrok. Vittorio had hem gevraagd een vluchtweg uit te werken. De geplande hold-up werd nooit uitgevoerd, maar deze enkele peilingen volstonden voor Bouaroudj om te begrijpen, dat indien hij te veel omging met Vittorio, hij een kruis mocht maken over zijn rustig leventje van cafébaas in Jemappes.

Hoeveel geduld heeft wachtmeester 1ste klas Daniel Choquet niet moeten opbrengen om zijn tipgever ervan te overtuigen toch bij de bende te blijven, om de Fransman te bespieden en hem op de hoogte te blijven houden van zijn doen en laten? Kaçi Bouaroudj had zich onderworpen, en de bespiedings- en opzoekingsbrigade van de rijkswacht van Bergen heeft kunnen vaststellen dat de Algerijn hun inderdaad op de hoogte hield van de plannen van de bende. Deze Kaçi Bouaroudj, die sedert een jaar de 'Monopole' uitbaatte, een kroeg die sommige inwoners van Jemappes ook 'Metropole' noemden, was werkelijk een zeer waardevol tipgever. Deze 41-jarige Algerijn was voor de BOB van Bergen zonder twijfel een informatiebron van hoogste kwaliteit. Op aandringen van Choquet was de Algerijn tweemaal teruggekeerd naar Drogenbos. Later had Vittorio hem naar de Sarma van Waterloo gebracht om ook daar het terrein te verkennen.

Vittorio moet dan gedacht hebben dat het overvallen van een geldtransport van de firma Securitas bij klaarlichte dag veel te ge-

vaarlijk was. Het project was in het water gevallen maar Vittorio, wie het niet aan ideeën ontbrak, had bedacht dat hij ter vervanging daarvan, een van de komende weekends de enorme verkoopoppervlakte aan de snelweg van Bergen kon beroven. Dankzij Bouaroudj had Choquet vernomen dat Vittorio naar een café in Doornik was gegaan om er een brandkastkraker aan te werven. De voorgenomen beroving van de GB in Drogenbos werd toch bijna uitgevoerd. De Fransman had in Brussel zelfs een garagebox gevonden waar de bende, na het kraken van de koffers van de supermarkt, een deel van de buit zou kunnen verstoppen. Bij nader toezien was het zonder twijfel geen slecht idee de GB in Drogenbos binnen te dringen om er de ontvangsten van het weekend buit te maken. Van Bouaroudj had rijkswachter Choquet vernomen dat het plan opnieuw mislukt was doordat de specialist die Vittorio uiteindelijk in Valenciennes, Noord-Frankrijk, had opgediept, op het laatste moment zijn woord niet had gehouden. Ze hadden afgesproken in het AC-restaurant van Ruisbroek, op de autoweg naar Brussel. Adriano Vittorio had daar tevergeefs op de specialist gewacht...

Als een arend rond zijn prooi, sluipt rijkswachter Daniel Choquet, in de lente van 1983, rond de bende van de Borinage waarvan hij de plannen kent. Op 6 mei verneemt de BOB van Bergen dus dat Vittorio de volgende dag een overval zal plegen op de GB in Houdeng-Goegnies. Van Kaçi Bouaroudj heeft Daniel Choquet ook vernomen dat de bende even heeft overwogen de bediende te beroven die de socialistische mutualiteit in Wasmes van geld voorzag. Later had de Fransman besloten dat hij beter het agentschap zelf kon overvallen. Adriano Vittorio had vastgesteld dat, om een grote buit binnen te rijven, de overval bij voorkeur moest gebeuren op een vrijdag, tegen het eind van de maand, als de pensioengelden binnenkomen. Maar ook deze hold-up was tot dan nog niet uitgevoerd.

Dit had de onderzoeksdienst van de rijkswacht van Bergen in de war gebracht en ontmoedigd. Wachtmeester 1ste klas Choquet begon al te denken dat de Fransman eigenlijk niet meer was dan een van die branieschoppers, die op café altijd bezig zijn met het beramen van verwarde overvallen die ze toch nooit kunnen realiseren. Langs Bouaroudj om, bespiedde hij 'Claude' nu al tien maanden; Daniel Choquet wacht op een goeie gelegenheid om Vittorio in het nauw te drijven. De jager is een beetje teleurgesteld, men heeft hem groot wild beloofd, maar hij krijgt nu al meer dan een jaar alleen maar klein grut voorgeschoteld.

Op 6 mei 1983, iets voor twintig uur, stapt wachtmeester 1ste

klas Choquet uit het afgekoeld badwater. Hij herinnert zich nog dat Bouaroudj hem op 1 april had aangekondigd dat er de volgende dag een hold-up zou worden gepleegd op de Sarma in Ghlin, en dat de rijkswacht de parking vruchteloos had bewaakt op het uur dat de hold-up had moeten plaatsgrijpen! Badhanddoeken, natte kussen op de wangen van zijn echtgenote, van wie de te gare deegwaren nog steeds in de oven wachten. Daniel Choquet barst in lachen uit als hij zijn kamerjas aanschiet. Deze hold-up zal Vittorio nooit uitvoeren...

De volgende dag, bij het begin van de avond, beroven twee gewapende mannen met onbedekt gelaat de kassa's en de koffer van de GB aan de rue Léon Houtart in Houdeng-Goegnies. De rijkswacht heeft geen enkele bijzondere bewakingsmaatregel getroffen. De gangsters maken bijna negenhonderdduizend frank buit en vluchten aan boord van een Audi 100, die de dag daarvoor in Etterbeek is gestolen. De Audi wordt enkele ogenblikken later teruggevonden. Maar het geld niet. Noch de boeven die geen enkel schot hebben afgevuurd.

De BOB van Bergen verspreidt kort nadien de robotfoto's van de twee bandieten. Geen van beiden lijkt op Adriano Vittorio, die met zijn hazelip een zeer karakteristiek gezicht heeft. Wachtmeester 1ste klas Daniel Choquet begeeft zich naar Jemappes, naar het café dat wordt uitgebaat door Kaçi Bouaroudj.

Aan de tapkast van de 'Monopole' valt de Algerijn uit de lucht. Begin die lente al had hij Choquet ingelicht over een slag die de bende in de Borinage wou slaan en had hij de rijkswachter verzekerd dat de geplande overval zeker zou plaatsgrijpen. De rijkswacht had geen bijzondere maatregelen getroffen. Nadat de feiten waren geschied, heeft Kaçi Bouaroudj er zich sterk over verwonderd dat het onderzoek zelfs behandeld werd door de stadspolitie van Bergen. Daniel Choquet had hem nogal droogjes te verstaan gegeven dat hij niets te maken had met deze kwesties.

In Jemappes toont Choquet hem de robotfoto's die door de rijkswacht werden gemaakt en vraagt hem de twee individuen te identificeren die door getuigen van de hold-up op de GB in Houdeng werden beschreven. Bouaroudj haalt de schouders op. Choquet dringt aan. De Algerijn graaft in zijn geheugen. Geen van de portretten doet aan Adriano Vittorio denken, noch aan andere trouwe bezoekers: Raymond, Walter, Jean-Claude Estiévenart, een andere Algerijn die Bouaroudj alleen bij zijn voornaam Farid kent, de Noordafrikaan die soms met Vittorio optrekt en in Frankrijk woont, de Spanjaard met de bijnaam 'Casi', en zelfs niet de schroothandelaar Willy Stoquart die de Fransman soms in Flénu ontmoet.

De rijkswachter van de BOB van Bergen dringt verder aan. Daniel Choquet zegt tegen Bouaroudj dat de robotfoto's zeker sterk gelijkend zijn, vermits de caissières van de supermarkt de twee gangster goed hebben kunnen waarnemen. De wachtmeester 1ste klas gaat zelfs over tot bedreigingen: 'Let op, Bouaroudj, deze keer is het serieus, vind die gasten voor mij terug, of jij zult ervoor opdraaien...'.

Achter de tapkast voelt Kaçi Bouaroudj zich giftig worden. Hij neemt het zichzelf kwalijk, zou zichzelf wel een paar klappen kunnen geven omdat hij Choquet niet vroeger aan het verstand heeft gebracht dat hij niet meer op hem moet rekenen als tipgever. Want het is niet voor het eerst dat de Algerijn Choquet aankondigt dat Adriano Vittorio een gemene slag beraamt. De rijkswacht heeft minstens twee keer vergeten gebruik te maken van de hem doorgespeelde inlichtingen. En twee keer zijn de overvallen ook gepleegd. Twee keer ook, is de rijkswacht hem, de kleine cafébaas, komen vinden om de gebroken potten te lijmen. Kaçi Bouaroudj heeft niet voor niets in de Algerijnse oorlog bij de pantserdivisies gediend. Hij beseft maar al te goed dat dit kat-en-muis-spelletje op de een of andere dag slecht moet aflopen. De hold-up op de GB in Houdeng-Goegnies was dé kans om een valstrik te spannen in de streek van La Louvière. Om de medeplichtige te identificeren die op de parking, achter het stuur van een Audi de terugkeer afwachtte van de boeven. Het is zelfs niet onwaarschijnlijk dat de derde man simpelweg Vittorio was.

Begin dat jaar had Adriano Vittorio de Algerijn ingelijfd voor de overval op de zelfbedieningswinkel van het magazijn 'Auchan' in Louvroil, bij Maubeuge, zo'n dertig kilometer van het centrum van Bergen. De Fransman had zich een in België geregistreerde wagen aangeschaft, een Lada ontleend aan een habitué van de 'Pélican', een andere kroeg in Jemappes, op slechts enkele passen van het politiecommissariaat. Bouaroudj had, net als die zesde mei, Daniel Choquet opgebeld om hem te melden dat een hold up zou plaatsvinden in Noord-Frankrijk. De Algerijn had alle gegevens doorgespeeld aan de BOB van Bergen en deze had hem gevraagd aan de overval deel te nemen. Bouaroudj had geprotesteerd, maar de rijkswacht had aangedrongen: men moest kost wat kost voorkomen dat Vittorio het dubbele spel van de Algerijn doorzag.

De volgende dag was de Lada op de parking van magazijn Auchan aangekomen. De drie inzittenden hadden gewacht tot de sluiting van het tankstation. Een van de drie mannen, Bouaroudj, was gewapend met een jachtgeweer. De hold-up mislukte door-

dat politielui van Maubeuge op de parking waren opgedoken en de bende er de voorkeur aan had gegeven te vluchten en naar België terug te keren. Bouaroudj was toen woedend omdat de Franse politielui de bende niet had gearresteerd. Zo woedend dat de baas van de 'Monopole' besloten had geen omgang meer te hebben met Vittorio en ook alle banden door te knippen met de rijkswacht die nu het werk maar alleen moest opknappen. Maar Bouaroudj had zich door Choquets argumenten laten overhalen.

Na de mislukking aan de GB in Houdeng-Goegnies beslist Kaçi Bouaroudj, die zich steeds slechter begint te voelen in zijn rol van tipgever, opnieuw dat hij definitief zal breken met Adriano Vittorio en wachtmeester 1ste klas Choquet. Deze keer staat het vast: de Algerijn zal niet meer op zijn stappen terugkomen. De samenwerking met rijkswachters die een afwachtende houding aannemen, om zogezegd later des te harder te kunnen toeslaan, is niets voor hem. Om gelukkig te zijn, wil Kaçi Bouaroudj liefst een wat verborgen bestaan leiden. Bijvoorbeeld achter de tapkast van de 'Monopole', geen goudmijntje maar wat hem toch toelaat in zijn onderhoud te voorzien.

Twaalf dagen later, op woensdag 25 mei 1983 omstreeks 15u., laat de 35-jarige Josiane Estiévenart, met haar ietwat guitig uiterlijk onder haar jongensachtig geknipt blond haar, bij de rijkswacht van Colfontaine een wapen deponeren dat haar man, Jean Claude, zich op 16 mei voor zijn achtendertigste verjaardag aangeschaft heeft. Het gaat om een Sturm Ruger van het type 'police service six stainless', een wapen dat vroeger toebehoorde aan een oud-politieagent van Boussu, een zekere Michel Cocu.

Op de rijkswachtpost wordt het wapen overhandigd aan rijkswachter Libert. Hij ontvangt ook een twaalftal roestvrije kogels. Rijkswachter Libert vertrouwt het wapen en de projectielen toe aan wachtmeester Jean Mary Bourlard (41 jaar), die zich haast om de BOB van Bergen te contacteren. Hij zegt hen dat hij in het bezit is van een revolver afkomstig van de genaamde Jean-Claude Estiévenart, een failliet ondernemer die in 1971 werd veroordeeld voor diefstal met geweldpleging in Tertre. Wachtmeester Bourlard zou later toegeven dat de Ruger van Estiévenard het eerste wapen van dat soort was dat hij in twintig jaar dienst bij de rijkswacht zag. Hij is zodanig in de war, dat hij vergeet een proces-verbaal op te maken. Jean Mary Bourlard informeert bij de BOB van Bergen of zij wensen dat het wapen en de munitie aan hen worden overgemaakt? Ja, antwoordt wachtmeester 1ste klas van de BOB van Bergen, en hij gaat zelf naar Colfontaine om er het wapen in bezit te nemen.

Bij de BOB van Bergen springt wachtmeester 1ste klas Choquet op als een wild dier. Dit is dé kans om iets meer te weten te komen over deze Estiévenart die hij ervan verdenkt om te gaan met Adriano Vittorio, de eigenaardige boef die niet ophoudt overvallen te beramen die hij niet uitvoert. Choquet staat erop dat het wapen in Brussel wordt onderzocht. Om de procedure wat te versnellen, neemt de rijkswachter zelfs contact op met zijn collega's van de BOB van Halle en deelt hen zijn ongerustheid mee over de activiteiten van een bende, die hij er al sedert de zomer van 1982 van verdenkt overvallen te beramen op warenhuizen in het Brusselse.

In Halle, waar het op 3 maart 1983 gestarte onderzoek naar de moord op de beheerder van de Colruyt volledig vastzit, wordt de toespeling ter harte genomen.

Wachtmeester eerste klas Choquet heeft het apparaat op gang gebracht. Niets kan hem nu nog tegenhouden.

Op het justitiepaleis in Brussel vraagt rechter Mahieu, die belast is met het onderzoek naar de moord op Walter Verstappen, aan de BOB van Bergen hem de Sturm Ruger van Josiane Estiévenart over te maken om aan vergelijkende ballistische testen te onderwerpen. Daarbij zal vooral aandacht besteed worden aan mogelijke overeenkomsten met de projectielfragmenten, teruggevonden na alle overvallen op supermarkten die dat jaar al zijn gepleegd. De Ruger wordt toevertrouwd aan commandant Dery. Op 20 juni raken de eerste resultaten bekend. Ze zijn zonder twijfel positief voor de overval op een Delhaize in Genval, maar ongetwijfeld negatief voor de hold-up die begin maart 1983 is gepleegd op de Colruyt in Halle, onderzoeksresultaten die later fel betwist zullen worden.

Maar als Choquet op de vooravond van zijn verlof kennis neemt van deze expertises, zal verbijstering wel het eerste gevoel geweest zijn dat zich aftekende op het gezicht van deze rijkswachter die ervan overtuigd is dat Kaçi Bouaroudj hem voortdurend op de hoogte heeft gehouden van de plannen van de bende. Hij kan zich niet inbeelden dat zijn tipgever hem heeft beetgenomen. De Algerijn heeft hem toch twee overvallen aangekondigd die werkelijk plaats hebben gehad en waaraan de Algerijn, gewapend met een jachtgeweer, toch zelf heeft deelgenomen!

De rijkswachter duikt in zijn archieven en vindt de lijst terug van de hold-ups die Vittorio sedert het einde van de zomer 1982 heeft beraamd. Het is een lange lijst. Ze zijn allemaal de mist ingegaan bij gebrek aan mensen die stoutmoedig genoeg waren om ze uit te voeren. Er is een werelds verschil tussen het pot en pint

voorbereiden van een overval en zijn werkelijke uitvoering. De rijkswachter had zelfs even meewarig gelachen, toen hij vaststelde dat de bende blijkbaar niet eens in staat was een auto te stelen, iets wat alle bendes die een overval beramen toch zonder moeite realiseren. Adriano Vittorio leende een wagen van een vriend, of gebruikte zijn versleten Renault 4, of de Ford Capri die Estiévenart zich had aangeschaft om zoals gebruikelijk het terrein te gaan verkennen. Kaçi Bouaroudj had de rijkswachter duidelijk gemaakt dat geen enkel bendelid in staat was een wagen te stelen als hij niet in het bezit was van de contactsleutels.

Daniel Choquet overloopt een laatste keer de lijst van de door Vittorio beraamde overvallen en vindt er niets dat ook maar enigszins te vergelijken valt met de overval op een Colruyt in Halle of een Delhaize in Genval. Wel vindt de rijkswachter een plan terug om de bediende te overvallen die de socialistische mutaliteit van Wasmes van de nodige fondsen voorziet; een gestrande overval op dit mutualiteitskantoor; een terreinverkenning bij het Carrefour-magazijn in Maubeuge; een bijna uitgevoerde hold-up op het tankstation van het warenhuis 'Auchan' in Louvroil; een plan om de zelfbedieningswinkel van het warenhuis Carrefour in Hornu te overvallen; een in de kiem gesmoorde hold-up op de Sarma-Penney in Ghlin; nog een ander plan om een hold-up uit te voeren op de GB in Waterloo; de in het water gevallen overval op de bestelwagen van de firma Securitas op de parking van de GB in Drogenbos; een nooit uitgevoerde hold-up op diezelfde GB in Drogenbos en op de GB in Houdeng-Goegnies bij La Louvière, een plan voor een hold-up op de GB in Haine-Saint-Paul, een plan voor een hold-up op de GB aan de avenue Karel V in Sint-Agatha Berchem en nog een plan voor een hold-up op het postkantoor van Dour. Niets dan plannen...

De lijst overlopend, moet Choquet wel vaststellen dat Vittorio minder wordt gefascineerd door de Delhaizes dan door de supermarkten van de keten GB Inno BM.

Zes weken voordat de eerste aan de Brabantse moordenaars toegeschreven overvallen worden gepleegd, kent de rijkswacht de 'filière boraine' al. De vermoedelijke leider van de 'filière boraine', de Fransman Adriano Vittorio, staat al meer dan een maand onder toezicht van een BOB-ploeg. Sinds op 30 september 1982 wapens gestolen zijn bij wapenhandelaar Dekaise in Waver.

De 'filière boraine', die vanaf de eerste gewelddaden door de rijkswacht wordt bewaakt, is er desondanks in geslaagd in drie jaar tijd een dertigtal moorden in België te organiseren, zonder dat de ordediensten hen dat konden beletten. Kaçi Bouaroudj,

die de BOB tipte over de 'filière boraine', zou als bestuurder van de snelle wagens van de bende zelfs persoonlijk deel genomen hebben aan die overvallen.

Op 20 juni 1983 protesteert Daniel Choquet niet tegen de conclusies van expert Dery. Daarvoor is hij een veel te bezonnen rijkswachter. Maar toch wordt hij 'bedankt' omdat hij de onderzoekers, die de waarheid moeten onthullen over de Brabantse gangsters, de 'filière boraine' cadeau heeft gedaan. In 1984 wordt de onder-officier door een interne administratieve beslissing uit de BOB van Bergen verwijderd. De ontdekker van de 'filière boraine' wordt gemuteerd naar de BOB van Charleroi, die hij op 12 januari 1987 inruilt voor de bespiedings- en opzoekingsbrigade van de rijkswacht van Ath...

2 De slaapziekte

Op woensdag 25 mei 1983 dus, iets voor 15u., ontvangt de rijkswacht van Colfontaine uit handen van Mevr. Ghislaine Frick, een sociale assistente die bevriend is met Josiane Estiévenart, de Sturm Ruger die enkele weken voordien toebehoorde aan oud-politieagent Michel Cocu en die Jean-Claude Estiévenart zich bij wijze van verjaardagsgeschenk heeft aangeschaft. Een maand later, op 20 juni, rapporteert een Brussels ballistisch expert, op wiens wetenschappelijke bekwaamheid het hoofdstedelijk parket regelmatig beroep doet, dat het zeer goed mogelijk is dat dit wapen heeft gediend bij de overval op een Delhaize-supermarkt in Waals-Brabant. Hierna zou het nog vijf maanden duren en er zouden nog vijf nieuwe slachtoffers vallen, vooraleer de conclusies van expert Dery in verband gebracht worden met de slachtpartijen in Waals-Brabant. Vooraleer een golf arrestaties wordt uitgevoerd in de streek van Bergen. Vijf maanden... in een moordzaak is dat vreselijk lang.

Op 23 oktober 1983, bevinden de voornaamste verdachten van wat men de 'filière boraine' zal noemen, zich sinds meer dan een jaar onder discrete bewaking van een ploeg van de BOB van Bergen, die zelfs over een tipgever binnen de bende beschikt. Deze indicateur, de Algerijn Kaçi Bouaroudj, heeft een lange reeks geplande overvallen aan de rijkswacht gemeld en twee van deze overvallen werden zonder twijfel uitgevoerd door de 'filière boraine'. Maar geen enkel van de aan de bende van Nijvel toege

schreven geweldplegingen komt voor onder die welke voorbereid werden door de 'filière boraine'. In september en oktober 1983, na de bloedbaden in Temse en Nijvel, ontdekt België, dat getraumatiseerd is door het in de supermarkten ontketend geweld, het bestaan van een ongrijpbare bende moordenaars. Een bende die niet luistert naar de stilzwijgende regels van het 'milieu' en alle, traditioneel door het uitschot gerespecteerde wetten naast zich neerlegt door op vrouwen en kinderen te schieten, en de ordediensten met ongelooflijke arrogantie uitdaagt. Een bende die nooit banken overvalt, maar bijna uitsluitend belangstelling heeft voor supermarkten, waar er altijd veel volk is en waarvan ze paradoxaal genoeg weten dat ze er, gezien de vele voorzorgsmaatregelen getroffen door de ondernemingen, geen buitengewone buit zullen vinden. In zekere zin vallen deze boeven een bepaald soort maatschappij aan: die van de brave werkmensen die de vrijdagavond, ter voorbereiding van een rustig weekend met vrouw en kinderen, een deel van hun geld spenderen in de supermarkten. Nooit eerder vertoond, zelfs niet in de Verenigde Staten waar de Belgische gangsters in de pers 'ware house murderers' worden genoemd.

Altijd klaar om de onmacht van de politie te stigmatiseren, eist de publieke opinie directe aanhoudingen, maar de gerechtelijke autoriteiten staan machteloos. De leiders van het onderzoek zijn zich bewust van de broosheid van de klassieke onderzoeksmethode in een zaak waarbij ze voortdurend de indruk hebben één oorlog achter te lopen. Ze hoeden er zich wel voor te bekennen dat deze derdegraads-criminaliteit voor de misdadigheid is, wat AIDS is voor de geneeskunde. Bij de rijkswacht en de gerechtelijke politie eisen de onderzoekers luidkeels het recht op om telefoongesprekken af te luisteren. De Brabantse slachtpartijen illustreren op wrede wijze hoe weinig het politiesysteem berekend is op de meedogenloze vormen van het nieuwe banditisme.

Op 23 oktober 1983 beslist onderzoeksrechter Guy Wezel nochtans tot de aanval over te gaan en een troef uit te spelen die hij sedert het begin van de zomer in handen heeft. Een BOB-ploeg van Bergen begeeft zich naar Honnelles, een gehucht van enkele boerderijen, dichtbij de Franse grens, op de route de Bergen in Maubeuge; andere patrouilles begeven zich naar Colfontaine. Deze interventie vindt haar oorsprong in het beruchte wapen dat Josiane Estiévenart vijf maanden daarvoor heeft overhandigd aan de rijkswacht van Colfontaine. De rijkswachters hebben tot opdracht de leider van de moordenaars van Waals Brabant uit te schakelen, de bende doldrieste doders, zoals de

pers de bende sedert zes weken noemt, te ontmantelen en diegenen die het land uitdagen en de ordediensten belachelijk maken, te arresteren.

Bestelwagens steken de place d'Autreppe over en nemen de landweg die leidt naar het nieuwe adres van Adriano Vittorio. In de rue de la Louise in Wasmes houden andere voertuigen stil voor het huis waar Jean-Claude Estiévenart sedert kort, samen met vrouw en kinderen, zijn intrek heeft genomen. In Wasmes vinden rijkswachters tenslotte ook Michel Cocu terug, de oud-politieman die het wapen in 1979 had gekocht. In de rue de la Louise stappen rijkswachters 'in burger' uit een kleine R4 en spreken een metselaar aan, die wacht op zijn vijfjarig dochtertje Laetitia, dat van school terug komt. Jean-Claude Estiévenart legt zijn troffel op de muur en, van bovenop zijn ladder, vraagt hij de rijkswachters of hij hen helpen kan.

Een vijftiental kilometer daar vandaan legt Adriano Vittorio de Engelse sleutel die in handen heeft neer als hij de rijkswachters opmerkt. Hij realiseert zich dat hij die dag zijn verwarmingsinstallatie niet meer zal kunnen herstellen, een werk dat hij nochtans af wou hebben vooraleer de winter, die op de hoogvlakte bij de Franse grens guur kan zijn, zijn intrede doet.

Om deze nieuwe impuls van het onderzoek naar de Brabantse slachtpartijen beter te begrijpen, moeten we even naar het verleden terug. Op 27 januari 1979 schaft de net uit de politie van Boussu getreden Michel Cocu zich een trommelrevolver met zes kamers aan: een Sturm Ruger van het type 'Police Service Six Stainless', kaliber .38, met registratienummer 153-26696. De wapenhandelaar wordt geïdentificeerd: Blariaux, op nummer 257 van de rue du Roi Albert.

Michel Cocu is in het bezit van een reglementaire wapenvergunning. Cocu oefent vrij regelmatig in de schietclubs van de streek, vooral op de schietstand in de rue du Peuple in Dour. Michel Cocu heeft niets mee van een eliteschutter en verschillende getuigen weten te melden, dat hij vanaf de jaren tachtig de schietstanden van de Borinage minder vaak bezoekt. Munitie kost veel geld, ondanks het feit dat op de schietstand van Dour de mogelijkheid bestaat oude munitie te gebruiken.

Uit het onderzoek volgt zonder enige twijfel dat, ten tijde van de overvallen in Genval en Halle, in februari en begin maart 1983 dus, de Sturm Ruger nog steeds in het bezit was van Michel Cocu. De echtgenote van Michel Cocu verhaalt dat haar man en zijn wapen onafscheidelijk waren, en dat de Ruger zich 's nachts onveranderlijk in het nachtkastje of onder zijn hoofdkussen bevond.

Michel Cocu had dit aanvankelijk tegengesproken en had beweerd dat hij het wapen had verkocht, eerst in november, dan in december 1982. Maar uit het onderzoek bleek dat toen twee aan de moordenaars toegeschreven overvallen werden uitgevoerd, Cocu het wapen nog niet had doorverkocht aan Jean-Claude Estiévenart. Deze vaststellingen werden bevestigd door de definitieve verklaringen van de betrokkene en van zijn echtgenote. Vast staat ook dat Michel Cocu, noch zijn echtgenote, noch zijn schoonvader destijds het wapen hebben uitgeleend. Michel Cocu had de oorspronkelijke kolf van de Ruger vervangen door een meer klemvaste kolf, geschikt voor snel schieten.

Pas drie weken later, op 1 april 1983, zou de Ruger een eerste keer zijn afgestaan aan Jean-Claude Estiévenart. De transactie zou plaatsgegrepen hebben in een café in Wasmes en het wapen zou van de hand gedaan zijn voor zo'n tienduizend frank, ook al had Michel Cocu er 15.000 voor gevraagd. Michel Baudet, een jeugdvriend van Michel Cocu, deed dienst als tussenpersoon. Adriano Vittorio heeft, ergens aan de tapkast hangend, de verkoop bijgewoond. Waren nog aanwezig: Josiane Debruyn en Jean Claude François, die Vittorio al zo'n tien jaar kende en die later zal opduiken in het onderzoek naar de 'filière boraine'.

Michel Cocu had het wapen vier jaar in zijn bezit, maar nu gaat het op verrassende wijze van hand tot hand. Rond de 15de staat Jean-Claude Estiévenart het af aan een Italiaan die in de cafés van de streek 'Carabine' wordt genoemd. Onder degenen die het bewuste wapen in hun bezit hebben gehad, is deze Giuseppe Sferazza de enige die nooit gearresteerd zou worden in het kader van het onderzoek naar de Brabantse slachtpartijen. Giuseppe heeft het wapen in elk geval niet lang bewaard, want een veertiental dagen later wordt de Ruger overgekocht door Richard Brouette, een begrafenisondernemer uit de rue des Chaufours in Boussu. Michel Baudet en Michel Cocu staken hem soms een handje toe. Richard Brouette woont in een appartementsblok van de Alliance-wijk. In dit zeer aangenaam complex van sociale woningen verblijven ook de ouders van Cocu. Richard Brouette is gepassioneerd door de schietsport.

Brouette, die blijkbaar niet tevreden is over het wapen, verkoopt het twee weken later opnieuw aan Jean-Claude Estiévenart, die verklaart dat hij het zich op 16 mei aanschafte bij wijze van verjaardagsgeschenk. Een vergald geschenk, aangezien Josiane het vier dagen later stal, ook een greep kogels bemachtigde en dit alles door haar vriendin, een sociale assistente die haar een handje toestak bij het onderhoud en de opvoeding van haar kin-

deren, liet overhandigen aan de rijkswacht. Het wapen zat verpakt in een oud bloesje dat in de auto van Ghislaine Frick lag.

De onderzoekers konden niet nalaten zich in te spannen om het gebaar van de jonge vrouw te analyseren. Op deze toch essentiële vraag – vermits het toch gaat om het wapen dat de politielui naar de Borinage zal leiden – heeft Josiane aanvankelijk geantwoord dat ze verschillende keren bedreigd werd door haar man en dat ze vreesde dat hij van de Ruger gebruik zou maken om haar, in een van zijn frequente woede-uitbarstingen, uit de weg te ruimen. Later heeft Josiane beweerd dat haar daad onbezonnen was. Tenslotte heeft ze verklaard dat haar twee eerste versies in feite onjuist waren. De werkelijke reden was, dat ze zich van de Ruger wou ontdoen omdat ze vreesde dat ze er op een dag gebruik zou van maken om de vader van haar vier kinderen omver te knallen. Zeker is in elk geval dat de rijkswacht van Colfontaine op 21 mei, vier dagen vóór het wapen hen overhandigd werd, had moeten tussenkomen bij de Estiévenarts.

Door ondervraging van Josiane Estiévenart zal men hoogstwaarschijnlijk nooit de waarheid te weten komen. Gedurende drie jaar onderzoek heeft ze meer dan afdoend bewezen, zeer goed in staat te zijn vandaag het tegenovergestelde te beweren van wat ze gisteren zei. Toch ontgaat het bepaalde onderzoekers niet dat hier sprake is van een paradox. In deze zaak, waarin vele honderden mannen en vrouwen elkaar maandenlang hebben afgelost om de waarheid te ontdekken, zouden de onderzoekers het naar de moordenaars leidend spoor hebben ontdekt dankzij de echtelijke onmin en de talrijke twisten die toentertijd het gezin Estiévenart verpestten. Josiane heeft bijvoorbeeld beweerd dat haar man haar op een avond heeft meegesleept naar een bos, dat hij daar gedreigd had haar een kogel door het hoofd te jagen en die bedreiging ook bijna uitvoerde door de loop van de beruchte Ruger hard tegen de slaap te drukken.

Franz Devlamick, politie-inspecteur in Colfontaine, herinnerde zich dat Josiane op 9 juni 1983 klacht had ingediend op het commissariaat, omdat ze een pak slaag had gekregen van haar man toen die, in de nacht van 8 op 9 juni, nogal laat 's avonds thuis kwam. Hij had toen meer dan tweehonderdveertig duizend Belgische frank op zak, in biljetten van duizend en vijfduizend.

Op het politiecommissariaat van Colfontaine had Josiane beweerd, dat Jean-Claude haar had verteld dat het Belgisch geld afkomstig was van een hold-up in Noord-Frankrijk. Deze verklaring heeft Josiane Debruyne pas in oktober 1986 verbeterd, op het kabinet van rechter Schlicker. Toen beweerde ze dat ze het

verhaal over die hold-up in Noord-Frankrijk had uitgevonden om zich te wreken op haar man, omdat die haar verboden had haar drie oudste dochters te zien. Nog een detail dat door het onderzoek zou moeten geverifieerd worden, aangezien het precies in die nacht van 8 op 9 juni 1983 was dat in garage Jadot in Eigenbrakel de beruchte Saab 900 turbo werd gestolen, wagen die in Temse en Nijvel zou gebruikt worden. Het was dus uitermate belangrijk te weten waar Estiévenart zich die nacht ophield.

De onderzoekers vroegen zich trouwens af, of de klacht die Josiane op 9 juni 1983 neerlegde op het politie-commissariaat van Colfontaine, niet tot tactisch doel had haar man van een alibi te voorzien voor de nacht van 8 op 9 juni.

Deze verificaties moesten de rijkswachters in elk geval toelaten in te zien dat ze zich, door hun onderzoek naar de 'filière boraine', moesten bewegen in een sfeer van haat en leugens. Leugens die niet zozeer waren uitgedacht om hen op een dwaalspoor te brengen, dan wel om een echtgenoot die niet elke avond terugkeerde onder het echtelijk dak in verlegenheid te brengen. Maar door deze verificaties zouden ze zich ook beginnen te verbazen over het feit dat, in een dossier dat meer dan honderdveertig duizend bladzijden telt; een van de wapens die door de bende van Nijvel werden gebruikt, in handen van het gerecht zou gevallen zijn, nauwelijks zes weken nadat het bij een van de overvallen had gediend. Nog even vermelden dat het om een dossier gaat waarin alle elkaar opvolgende officieren van de gerechtelijke politie het erover eens waren dat het ging om een ongelooflijk complexe en, wat het uitwissen van sporen betreft, nooit geëvenaarde spitsvondigheid. In deze reeks moorden, waarin de enige materiële aanwijzingen die werden teruggevonden, meestal te danken waren aan het feit dat de doders dat zo wilden, zou dus een van de wapens de onderzoekers in de schoot gevallen zijn dank zij deerniswekkende echtelijke onmin!

Verschillende aanwijzingen die in de loop van vijftig maanden onderzoek zijn gevonden, wijzen erop dat Michel Cocu in maart 1983 heeft deelgenomen aan de overval op de Colruyt in Halle, de overval waarbij zaakbeheerder Walter Verstappen werd gedood. Op de gezworenen van het assisenhof van Henegouwen zal vanaf 18 januari 1988 de zware taak rusten om, onder leiding van voorzitter Vereecke, deze aanwijzingen van schuld op hun waarde te beoordelen, met als enige zorg de waarheid en niets dan de waarheid vast te stellen. Maar het is overduidelijk dat als oud-politieagent Cocu inderdaad heeft deelgenomen aan de overval op deze discount, gelegen in een van de verst verwijderde voorsteden van

Brussel, hij dan ook moet geweten hebben dat hij in het bezit was van het wapen dat werd gebruikt om beheerder Walter Verstappen met een nekschot af te maken. En dit is het enige wetenschappelijk onbetwistbaar gegeven dat hem voor het assisenhof moet brengen met de zekerheid dat hij ter dood veroordeeld zal worden.

Het bewuste wapen had dringend vernietigd moeten worden. De moord in de Colruyt van Halle werd druk besproken in de kranten, vooral nadat de federatie van distributie-ondernemers een premie van vijf miljoen Belgische frank had uitgeloofd aan wie de arrestatie van de moordenaars zou mogelijk maken.

Ten tijde van de eerste aanhoudingen in de streek van Bergen hebben de onderzoekers verwonderd vastgesteld dat Michel Cocu, die als politieman vier maanden lang de klassieke politie-vorming had ontvangen, in zijn woning een wapen zou bewaard hebben waarover de eerste expert kon beweren dat het het moordwapen was, gebruikt bij de moord in de Colruyt in Halle. Michel Cocu zou het niet alleen niet vernietigd hebben, maar drie weken na de feiten al, zou hij het dodelijk risico gelopen hebben het door te verkopen aan Estiévenart, een individu dat op 18 januari 1971 door het correctioneel gerechtshof van Bergen werd bestraft met vijf jaar gevangenis omwille van grondig voorbereide diefstallen en een gewapende overval op de Carbochimique in Tertre, nabij Bergen.

Als gewezen politieman moet Michel Cocu geweten hebben wat dit gerechtelijk verleden impliceert. Wie zoals Estiévenart op zijn strafblad vijf jaar gevangenisstraf heeft staan, kan op elk moment het bezoek krijgen van politie of rijkswacht. Zich beroepend op zijn verleden, konden politielui op om het even welk moment het huis in de rue de la Louise, dat hij net had gekocht, op volkomen reglementaire wijze doorzoeken. Een kleine aanleiding, bijvoorbeeld een echtelijke scène die een beetje uit de hand loopt, kon de rijkswacht naar Wasmes brengen. Het risico dat ze dan de hand zouden leggen op het moordwapen van de Colruyt, was zeker niet gering. Van Jean-Claude Estiévenart, die in geldnood zit en van wie het huishouden vleugellam is, mag op elk moment verwacht worden dat hij zal doorslaan, dat hij een overval zal plegen, dat hij aangehouden zal worden en het wapen, dat Michel Cocu hem heeft verstrekt, in handen zal spelen van de onderzoekers. Als we aannemen dat dit wapen werkelijk heeft gediend om de beheerder van de Colruyt in Halle te vermoorden, en als we ook nog aannemen dat Cocu dit wist, dan betekent dit toch dat de ex-politieman geen oog meer dicht zou kunnen doen eens hij

de Ruger aan Jean-Claude Estiévenart had verkocht. In de kantlijn van een onderzoek naar de 'filière boraine', zouden deze van gezond verstand getuigende overwegingen vrij spoedig een bepaald aantal rijkswachters, onder meer bij de BOB van Waver, aan het twijfelen brengen over de schuld van de verdachten.

Men moet de onderzoekers feliciteren omdat zij, ondanks hun ondermaatse bezetting bij het begin van het onderzoek, toch hun geduldig graafwerk hebben voortgezet en alle mogelijke verificaties hebben uitgevoerd. Aldus hebben politielui kunnen vaststellen dat Michel Cocu er zich heel vlug rekenschap van heeft gegeven dat de Sturm Ruger in handen van de politie was gevallen. In het dossier steekt een proces-verbaal van de gerechtelijke politie van Nijvel waaruit blijkt dat een lid van de BOB van Bergen, een zekere Raoul Mory, in het begin van de zomer 1983 de vrouw van Michel Cocu heeft laten weten dat zijn pistool overhandigd werd aan de rijkswacht van Colfontaine en dat een expertise werd uitgevoerd. De echtgenote van Michel Cocu bevestigt dat ze aan haar echtgenoot heeft doorverteld wat deze rijkswachter uit Bergen haar heeft verteld. Estiévenart moet ook vaststellen dat zijn verjaardagsgeschenk verdwenen is. Als men aanneemt dat hij aan de overval op de Colruyt in Halle heeft deelgenomen, dan moet ook deze gewezen bankrover doodongerust zijn, slapeloze nachten hebben, verklaringen eisen, van Josiane vernemen dat de rijkswachters in het bezit zijn van het wapen. Dan moet hij toch ook weten dat het niet lang zou duren vooraleer de ballistische experts het verband zullen leggen met de bloedige hold-up op de Colruyt in Halle. Hij zou zich dus zo snel mogelijk, nu het nog kan, uit de voeten moeten maken. Frankrijk ligt op slechts negen kilometer.

In de loop van deze zomer van 1983 hadden duizenden verificaties, die pas vele maanden later uitgevoerd werden, definitief uitsluitsel kunnen bieden over de betrokkenheid van de 'filière boraine' bij de slachtpartijen in Waals-Brabant. Voor Cocu, Adriano Vittorio, Michel Baudet, Richard Brouette, Robert Becker, de Algerijn Kaçi Bouaroudj en het echtpaar Estiévenart had men discrete bewaking en een hele reeks toetsingen kunnen gelasten. De onderzoekers hadden dan wel moeten vaststellen dat op een stuk braakliggende grond, toebehorend aan begrafenisondernemer Richard Brouette, een Saab 900 turbo met nummerplaat SX 676 stond, die daar onder een dekzeil werd achtergelaten. Het gerecht had zich hiervoor dan niet moeten baseren op de getuigenis die de hoofdcommissaris van de politie van Boussu, vele maanden later, thuis te horen kreeg uit de mond van zijn veertienjarige zoon, Alain Capron.

Maar in deze zomer van 1983 wordt Waals-Brabant door een slaapziekte getroffen. Een mysterieuze, noodlottige kracht verlamt de gerechtelijke autoriteiten van Nijvel. Gehinderd door een endemisch tekort aan personeel (de vijftien personen waarmee de gerechtelijke politie het onderzoek moest aanvatten werden, drie jaar later, tot dertig uitgebreid), moet een onderzoek uitgevoerd worden, door ploegen die verspreid zitten over verouderde gebouwen en die door interne rivaliteiten werden verscheurd. In Waals-Brabant is geen enkele waarneembare politieactie op gang gebracht terwijl door een wapenexpert van het Brusselse parket is aangekondigd, dat een wapen is gevonden dat negen kansen op tien werd gebruikt bij de hold-up in Genval. Aan wie de steen geworpen? Cocu trekt van 2 tot 6 mei met een Belgische vrachtwagenchauffeur naar het zuiden van Frankrijk. Daarna komt hij terug in België.

In augustus beslist de net van zijn vrouw gescheiden Michel Cocu eensklaps zich te laten inlijven bij het Vreemdelingenlegioen. Hij dient zich aan bij het recruteringscentrum, maar de kandidaat-legionair raakt niet door de proeven. Het Franse leger moet niet weten van Cocu. Verdachte nummer één van het eerste luik van de Brabantse slachtingen, wordt geweerd omwille van zijn fysieke ongeschiktheid.

De doders van Brabant, die op hun terrein de spot gedreven hebben met het denkwerk van rijkswacht en gerechtelijke politie, zouden dus aangevoerd worden door fysiek onaangepasten: Michel Cocu die bij het Vreemdelingenlegioen door niemand wordt aanvaard, zelfs niet als hulpje, Adriano Vittorio die aan emfyseem lijdt, gehandicapt is aan het linkerbeen en sedert 1977 in het gespecialiseerd medisch instituut van Hornu in behandeling is voor longklachten en wiens toestand volgens de gezaghebbende mening van Dr. Robience ten gevolge van overtollig gewicht heel wat is verslechterd.

Op 16 augustus 1983 belt de oud-politieman uit Boussu vanuit het Belgisch consulaat in Marseille, zijn vrouw Daniella op, op haar kosten, met de vraag hem het geld te sturen dat hij nodig heeft om naar België terug te keren. Michel Cocu, waarvan men aanneemt dat hij een van de meedogenloze moordenaars is die te keer zijn gegaan in de Colruyt in Halle, blijkt zelfs niet in staat een handtas te ontvreemden van een winkelend oud dametje. Op 27 augustus keert Michel Cocu in België terug, blijkbaar zonder zwaar te tillen aan het feit dat het op 3 maart in Halle gebruikte wapen zich sedert eind mei in handen van de onderzoekers bevindt. Cocu zou teruggekeerd zijn naar Wasmes om een overval

op een supermarkt in Nijvel voor te bereiden. Deze supermarkt ligt slechts op luttele kilometers van die, welke hij zes maanden eerder in Genval op de korrel had genomen. Maar zoals voorheen zou men zich om die reden hebben moeten uitrusten en zou de man, die net afgewezen was door het Vreemdelingenlegioen, een overval beraamd hebben op een firma uit Temse, dichtbij Antwerpen. Deze in militaire uitrusting gespecialiseerde firma had revolutionaire kogelvrije vesten vervaardigd. De daarop volgende week zou de 'filière boraine' zich vertoond hebben in de Colruyt van Nijvel, er zorg voor dragend dezelfde wagen en dezelfde wapens te gebruiken als in Temse, bij de overval op de spinnerij Wittock-Van Landeghem. Dit scenario dat wel bestemd lijkt voor een slecht politieromannetje, moet toentertijd de specialisten van het groot banditisme bij de rijkswacht en de gerechtelijke politie wel tot bezorgdheid gestemd hebben!

In de ondervraging over zijn alibi voor de avond van 16 september 1983, laat Michel Cocu de naam Jacqueline Géra vallen, een jonge vrouw die de maîtresse is geweest van Estiévenart. Jacquelines verklaring is zeer beslist: op de avond dat de slachtpartij in de Colruyt van Nijvel doorging, bevond ze zich niet in het bed van de voormalige flik van Boussu. Waarmee ze meteen Cocu's alibi ontkracht. Alleen schuldigen zorgen ervoor zich van een alibi te voorzien...

Het bloedbad in Temse, noch dat aan de Colruyt in Nijvel, brengen er de onderzoekers in de laatste dagen van zomer 1983 toe enige belangstelling te besteden aan het rapport van expert Dery, dat sinds drie maanden een reeks in de Borinage vegeterende individuen als mogelijke schuldigen aanduidt. Niemand bekommert zich nog om de 'filière boraine' als de moordenaars in oktober terugkeren naar de herberg 'Au Trois Canards' en daarna aan het stuur van een rode Golf GTI verdwijnen. In de Alliance, deze sociale woonwijk waar iedereen elkaar kent en waar de ouders van Michel Cocu samen met hun zoon wonen, zouden buren of kinderen een rode Golf GTI zeker opgemerkt hebben. Enkele honderden meters daar vandaan, in de rue de Valenciennes, staat de garage van Francesco Nardella. De gerechtelijke politie en de rijkswacht hadden er zeker goed aan gedaan hier bewakingsposten te plaatsen. Ze hadden dat moeten doen vanaf het moment dat de onderzoekers precieze verdenkingen koesterden omtrent de 'filière boraine' en ze door hadden dat de bende een expert automonteur in haar rangen moest hebben.

De autoriteiten van Nijvel laten nog steeds geen onderzoek verrichten in Wasmes, Hornu, Dour en Honnelles, als acht dagen

later de doders opduiken aan de Delhaize in Beersel en in het land een psychotisch klimaat teweeg brengen. In het honderdveertig bladzijden dikke dossier vindt men niet het minste spoor terug van de 'filière boraine'. Omwille van de vreselijke consequenties durft niemand eraan te denken dat onderzoeksrechter Guy Wezel en procureur des konings Jean Deprêtre bespiedingsopdrachten hebben bevolen, maar dat deze onderzoeksopdrachten ofwel geen resultaat hebben opgeleverd, ofwel niet werden uitgevoerd.

Die avond van 7 oktober 1983, als de Delhaize in Beersel wordt overvallen, hebben de autoriteiten, die verondersteld worden licht te zullen werpen op de moordpartijen in Waals-Brabant, niet de minste belangstelling voor de 'filière boraine'. Deze 'filière boraine' krijgt die aandacht tussen 7 en 23 oktober.

Toch gaat de operatie 'filière boraine' maar aarzelend van start. Als eind oktober 1983 op de eerste verdieping van het justitiepaleis van Nijvel de eerste verdachten onder arrestatiebevel geplaatst worden, is er helemaal geen sprake van moorden of moordaanslagen om diefstal te vergemakkelijken, maar wel van illegaal wapenbezit.

De rijkswachters die Michel Cocu in Boussu arresteren, nemen niet eens de voorzorg hem handboeien om te doen.

De aanhouding van Michel Baudet, die kort op die van Cocu volgt, gebeurt op een manier die mijlenver verwijderd was van wat men zou kunnen beschouwen als een ontmanteling van de bende van Nijvel. De baas van de 'Crosse d'Or', een kroeg die Baudet regelmatig bezoekt, brengt hem ervan op de hoogte dat de BOB van Bergen hem zocht. Er zijn inderdaad rijkswachters naar de 'Crosse d'Or' geweest om te zien of Baudet zich daar bevindt. Als deze jongen, die bij zijn moeder inwoont op nummer 5 van de rue de la Varesse, twee uur later in de kroeg komt, verwittigt de baas hem. Baudet geeft hem toen tot antwoord: 'Ik weet niet wat ze van mij willen, maar één ding kan ik je verzekeren: ik heb niets gedaan'.

Baudet drinkt dan een paar glazen en gaat zich dan aangeven op de rijkswachtpost.

3 Een bewijsstuk van 102 milimeter

Het onderzoek naar de 'filière boraine' ontleent zowel zijn kracht als zijn zwakheid aan een wapen, dat eind mei 1983 op miraculeuze wijze in handen valt van de rijkswacht van Bergen. Een wapen dat een maand later in Brussel wordt geïdentificeerd door expert Dery en dat vanaf eind oktober 1983 gerechtelijk wordt aangewend om een hele reeks huiszoekingen en ondervragingen in de Borinage uit te voeren. De aanhoudingen leveren een eerste reeks bekentenissen op, maar die bekentenissen zijn zo mager dat ze de onderzoekers niets leren over structuren en werking van de bende. Nog in december 1983 is de bende de onderzoekers te vlug af met de moord op een juwelierspaar in Anderlues. Volgens het toen geldend officiële standpunt, zou een deel van de bende in de gevangenis zitten. Anderen zouden nog in vrijheid zijn. En als degenen die al in handen zijn van de onderzoekers, bekentenissen zullen afgelegd hebben, zullen ook zij die er voorlopig nog in slagen aan het gerecht te ontkomen gauw gegrepen worden.

Maar deze verwachtingen komen niet uit. Weken gaan voorbij en het wordt steeds duidelijker, dat de aangehouden verdachten van de 'filière boraine' de gerechtelijke politie weinig origineels te vertellen hebben.

Net als in de zaak Dominici verwacht men in Nijvel dat het wapen uiteindelijk opheldering brengen zal in de nog steeds duistere zaak van de 'filière boraine'. Op 23 november 1983 wordt de beruchte Sturm Ruger van Michel Cocu toevertrouwd aan een colle-

ge van specialisten, samengesteld uit Jamart, Pletinckx en Claude Dery, dezelfde expert die dit wapen beoordeelde in de lente, een detail dat de gerechtelijke autoriteiten van Nijvel duidelijk niet stoort.

Begin 1983 had Claude Dery geoordeeld, dat het wapen niet werd gebruikt in Halle maar wel in Genval. Deze keer is hij er, net als zijn collega's, van overtuigd dat het pistool van Michel Cocu zonder enige twijfel zowel in Genval als in Halle gebruikt werd. Dit alles tot totale tevredenheid van het gerechtelijk milieu, waar men gesterkt wordt in de mening midden in de roos geschoten te hebben. Het spoor dat in de Borinage wordt gevolgd is wel degelijk het goede en om de onderzoekers nog in die mening te sterken, wordt in het land ook geen enkele overval meer gepleegd. De autoriteiten, die een beetje te snel het bloedbad op 1 december 1983 in Anderlues vergeten, zijn ervan overtuigd dat het sinister epos der bloedbaden een krachtdadige halt is toegeroepen. Al veronderstellen sommige onderzoekers toch dat de bloedige hold-up van Anderlues een afrekening zou kunnen zijn. De moordenaars zijn niet meer dan kleine misdadigers. Het mysterie lijkt opgehelderd.

Minder dan een jaar later, in november 1984, duikt het mysterie weer op. Het wapen wordt dan, op aandringen van de advocaten van de 'filière boraine', toevertrouwd aan een tweede expertencollege. Dit college levert een dubbelzinnig rapport af. Twee experts, Daniel Thirion en kolonel Demanet, bevestigen zonder veel omhaal dat de Ruger wel degelijk gebruikt werd op 11 februari 1983 in Genval en op 3 maart 1983 in de Colruyt in Halle. Maar de derde deskundige, Paul Stevens, is het niet eens met zijn collega's en weigert hun conclusies te ondertekenen. Volgens Paul Stevens bestaan er inderdaad verbluffende overeenkomsten tussen de bij wijze van proef met de Ruger afgevuurde kogels en de kogelfragmenten die op de plaats van beide overvallen zijn gevonden. Maar deze overeenkomsten volstaan niet om over onbetwistbare karakteristieken te spreken.

Op slag wankelt de mooie constructie op zijn grondvesten. Het in Nijvel geconstrueerd kaartenhuis beeft vervaarlijk. Twijfel sluipt binnen en zal vele maanden aanhouden. De diensten van procureur Jean Deprêtre vinden uiteindelijk dat ze deze onzekerheid moeten overstijgen. In januari 1986 wordt het wapen, voor een vierde expertise, enkele dagen toevertrouwd aan een specialist van de Fabrique Nationale. Na onderzoek van het wapen komt Edouard Tombeur (56 jaar) tot besluiten waarin hij bevestigt dat, wat hem betreft, de Ruger waarschijnlijk gebruikt werd

in Halle, maar dat hij zich niet kan uitspreken over de gebeurtenissen in Genval omdat de teruggevonden stukken al te zeer vervormd zijn.

Deze mallemolen gaat drie maanden later verder, als een vijfde expertise wordt uitgevoerd door de Fransman P.F. Ceccaldi, die in Parijs de gerechtelijke identiteitsdiensten leidt. Deze expert komt tot conclusies die in dezelfde richting gaan als die van de specialist van de FN. Maar hij vergeet evenwel dat een projectiel ondergekalibreerd is, en dat werpt een schaduw op de wetenschappelijke waarde van zijn werk. Ondertussen aanvaardt de Brusselse gerechtelijke politie deel te nemen aan het onderzoek, dat haar in feite bij het begin had toevertrouwd moeten worden. Haar deelname gebeurt nu wel op voorwaarde dat de Sturm Ruger wordt toevertrouwd aan het criminalistiek laboratorium van de Bundeskriminalamt in Wiesbaden, een uiterst bekwame eenheid van de Duitse politie en uitstekend uitgerust voor ballistische analyses. In de Bondsrepubliek hebben de tovernaars van het Bundeskriminalamt hun uitmuntendheid aangetoond. Zij waren een van de drijvende krachten in de strijd tegen het terrorisme, vanaf de periode van de Baader-Meinhof-groep tot de laatste aanslagen die door het Rote Armee Fraktion werden opgeëist.

Hun internationale faam is stevig gevestigd. Hun reputatie is zo groot dat de Amerikanen van het FBI niet aarzelen regelmatig beroep te doen op hun collega's in Wiesbaden, die volgens sommigen onfeilbaar zouden zijn. Op 26 januari 1986 verlaat het .38 pistool van Michel Cocu de correctionele griffie van Nijvel. De conclusies van het Bundeskriminalamt komen op 12 februari in Nijvel aan. De Duitse specialisten zijn ervan overtuigd dat de vervaardiging van de loop volgens een procédé dat zeer originele karakteristieken nalaat, dat de expertise bijgevolg makkelijke identificaties kan opleveren. De in Genval en Halle afgevuurde kogels komen zonder enige twijfel uit dezelfde loop. De laboratoria van Wiesbaden bevestigen wat men al lang vermoedde, namelijk dat in de Delhaize in Genval hetzelfde wapen is gebruikt als drie weken later in de Colruyt in Halle. Maar de experts van de Bundeskriminalamt voegen hieraan toe, dat de na beide overvallen teruggevonden fragmenten – het metalen omhulsel van een 9 mm parabellum in Halle en vijf metalen en loden stukjes van kaliber .38 in Genval – niet dezelfde karakteristieken vertonen als de proefprojectielen...

Hierdoor onstaat een storm rond de 'filière boraine'. In slechts enkele zinnen vegen de Duitsers drie jaar zekerheden van tafel. De hypothese van de 'boraine' staat op de helling, vermits het wa-

pen dat Josiane Estiévenart heeft afgegeven op de rijkswachtpost van Colfontaine niet gebruikt werd in Halle, in Genval, noch bij om het even welke andere aan de doders van Waals-Brabant toegeschreven overval. Met één pennetrek van de criminalistische laboratoria van Wiesbaden worden de resultaten van drie jaar onderzoek ontkracht. Het onderzoek is opgeblazen.

Het in Wiesbaden uitgevoerde onderzoek zou onmiddellijk toegevoegd moeten worden aan het dossier over de slachtpartijen in Brabant. Maar het zal in Nijvel negen maanden blijven liggen in de laden van onderzoeksrechter Schlicker. Tot vandaag weet men, ondanks een dertien bladzijden tellende verklaring die de betrokken onderzoeksmagistraat in 1987 opstelde, niet precies waarom dat onderzoek zo lang door hem werd 'vergeten'.

Een magistraat die –het dient onderlijnd- sinds de lente van 1984 wel heel alleen staat om zo'n lijvig dossier te beheersen. Sedert hij het dossier overnam van raadsman Guy Wezel, en dat tot 4 december 1986, is de onderzoeksrechter om de twee weken van dienst gebleven voor alle lopende zaken die onder de bevoegdheid van Nijvel vallen. Een waanzinnig werk. Hoe kan men verwachten dat iemand op zijn eentje erin zal slagen, het honderdveertig duizend bladzijden tellend dossier te beheersen en een zo ingewikkelde zaak als die van Waals-Brabant te ontwarren?

Toch blijft het verbazingwekkend dat de in Wiesbaden uitgevoerde expertise is vergeten. Verbazingwekkend omdat nauwelijks vierentwintig uur nadat rechter Schlicker de nota's heeft getekend die de Duitse expertiese financieel moeten vergoeden, hij Michel Cocu opnieuw laat arresteren. De wet van 1874 over voorlopige hechtenis stelt dat er 'nieuwe elementen' moeten zijn om iemand opnieuw te arresteren als hij voor die zaak al in voorlopige hechtenis gezeten heeft. Die nieuwe feiten, beslist rechter Schlicker, zijn de nieuwe expertises die bevestigen dat het wapen wel degelijk gediend heeft bij twee geweldplegingen door de bende van Nijvel in Genval en in Halle. Het tegengestelde dus van wat de expertise van Wiesbaden stelt. Als rechter Schlicker de kostenafrekening voor de in Duitsland uitgevoerde expertises tekent, weet hij al dat hij twee dagen later, op 21 maart, Cocu zal laten arresteren. Hij moet ervan op de hoogte geweest zijn, dat de man die hij deed gevangen zetten, in zekere zin vrijgesproken is door een essentieel dossierstuk dat brutaal verdwijnt en negen maanden in de laden van de rechter verborgen blijft. Welnu, het rapport van de Bundeskriminalamt is wel bekend bij de info-cel die in Brussel eens per week samenkomt voor het onderzoek. Op 6 maart stelt eerste substituut de Prelle, verantwoordelijke voor

het dossier bij het parket van Nijvel, een nota op waarin de teneur wordt weergegeven van de in Wiesbaden getrokken conclusies. Dit intern verslag wordt overgemaakt aan het parket-generaal van Brabant, meer bepaald aan advocaat-generaal Jaspar. Hij vermeldt het verslag eigenaardig genoeg niet als Michel Cocu voor de Kamer van inbeschuldigingstelling werd gedagvaard, op verordening van de raadskamer van Nijvel die zich daarvoor beroept op het tweede arrestatiebevel dat rechter Schlicker op 21 maart heeft uitgevaardigd.
Indien de resultaten van deze zesde expertise van de Ruger, uitgevoerd in Wiesbaden, op 20 maart 1986 in het dossier waren opgenomen, dan zouden de journalisten dat te weten gekomen zijn. Welke zouden dan de perscommentaren geweest zijn, als men had geweten dat het gerecht Cocu opnieuw had gearresteerd de dag nadat de ballistische conclusies waren neergelegd waaruit bleek dat het wapen dat aan de basis lag van deze arrestatie in de Delhaize van Genval noch in de Colruyt van Halle was gebruikt? Alfred Joris, president van de raadskamer van Nijvel, zou dan waarschijnlijk niet gewacht hebben op de eerste bevestiging van het arrestatiebevel van rechter Schlicker om de magistraat te loochenen en Cocu terug in vrijheid te stellen. Zou het onderzoek zich van deze mislukking hebben hersteld?

Als de onderzoeksrechter de voornaamste verdachten van de 'filière boraine', die in de lente van 1985 waren vrijgelaten, opnieuw laat arresteren, was hij het oordeel van de Duitsers 'vergeten'. Maanden gaan voorbij en pas op 14 november 1986 ontdekt de advocaat van Michel Cocu het maneuver. Meester Jean-Paul Moerman buit het geheugenverlies van rechter Schlicker handig uit, en op 21 januari 1987 beslist het Hof van Cassatie uiteraard dat de twaalf dossiers over de 'doldrieste doders', dossiers die sinds de aanvang van de slachtpartijen in Nijvel behandeld worden, aan de terecht verdachte onderzoeksrechter Schlicker onttrokken moeten worden. De dossiers worden inderdaad ook aan het parket van Charleroi toevertrouwd.

Onder leiding van eerste substituut Jean-François Jonkheere zal dit parket van Charleroi kunnen vertrekken van een nieuwe basis en met vijf jaar vertraging kunnen realiseren wat het parket van Nijvel ontzegd is: samenwerking tussen de verschillende diensten van de Staatsveiligheid, de gerechtelijke politie en de rijkswacht. Onder leiding van onderzoeksrechter Lacroix verenigen ze hun krachten nu in de nieuwe rijkswachtkazerne in Jumet. Lacroix wordt van alle andere opdrachten ontlast. Het nieuwe zenuwcentrum van het onderzoek zal gedurende meerdere maan-

den sterk gelijken op het hoofdkwartier van een leger in staat van oorlog, het wordt zelfs met prikkeldraad afgezet. Om erin door te dringen, moet men tot de speciaal samengestelde ploegen behoren én het wachtwoord kennen.

Slechts bij hoge uitzondering krijgen journalisten toelating om dit Heilige der Heiligen binnen te treden. Men wil kost wat kost voorkomen dat iets zal uitlekken. De autoriteiten hebben vroeger herhaaldelijk betreurd dat zoveel in de pers was uitgelekt en dat het onderzoek daardoor is gehinderd. Men had zijn lesje geleerd, maar veel te laat. De nu genomen voorzorgsmaatregelen hadden al vanaf september 1982 van kracht moeten zijn...

Vanaf februari 1987 bekommert rechter J.P. Lacroix er zich in de eerste plaats om het voor iedereen onontwarbaar geworden dossier te ordenen. In de schoot van het onderzoekteam dat op steviger gronden en met nieuwe krachten heropend wordt onder leiding van majoor Michaux en Christian de Vroom, hoofdcommissaris van de gerechtelijke politie van Charleroi, maken de verantwoordelijken zich niet veel zorgen over het laatste, uit Wiesbaden afkomstig, negatief rapport over de Sturm Ruger van Michel Cocu. Men geeft te verstaan dat de conclusies van dit rapport uit Wiesbaden weinig geloofwaardig zouden zijn, omdat de Duitse experts er onder meer melding in maken van 'patroonhulzen' terwijl er zich onder de bewijsstukken geen enkele huls bevindt...

Blijft het een feit dat de Duitse specialisten de reputatie hebben van onfeilbaarheid en dat hun werk ondertussen bevestigd wordt door de resultaten van een zevende expertise van de Ruger, expertise die op vraag van de familie van Michel Cocu wordt uitgevoerd door de laboratoria voor metallografie en electrische microscopie van de polytechnische faculteit van Bergen. De conclusies van deze onder leiding van professor A. Vilain uitgevoerde expertise stemmen overeen met die van het rapport uit Wiesbaden. Het omvangrijk dossier over de 'filière boraine' wordt zelfs nog verrijkt met het verslag van een achtste expertise, nu uitgevoerd door de Koninklijke Militaire School. Haar conclusies versterken die van Wiesbaden en van de polytechnische faculteit van Bergen.

Rechter Lacroix wil niet achterblijven en probeert zich een eigen mening te vormen door het wapen voor een laatste analyse toe te vertrouwen aan de Koninklijke Militaire School. Het wapen wordt door drie experts onderzocht: kolonel Celens, commandant Jozef Hoet en luitenant-ter-zee eerste klas Gustaaf François. Het college heeft de opdracht als volgt afgebakend: onderzoek van de betwiste projectielen die in Genval en Halle wer-

den teruggevonden, en ze vergelijken met de vroegste proefprojectielen waarover men kon beschikken, namelijk die welke werden afgevuurd door expert Demanet. Deze laatste precisering is hoogst belangrijk vermits men ondertussen in Charleroi ontdekt heeft dat de projectielen die in het laboratorium door de eerste expert werden afgevuurd, per ongeluk in een pot gegooid zijn waarin al andere stukken lagen, zodat men ze niet meer kon terugvinden...

Deze in mei 1987 door Lacroix bevolen expertise levert op 10 juli 1987 overdreven verfijnde conclusies op. Wat een van de in de Delhaize in Genval teruggevonden brokstukken betreft, menen de experts dat het mogelijk is dat ze uit de Ruger van Michel Cocu werden afgevuurd. Maar, stelt het verslag, men beschikt niet over voldoende punten van overeenkomst om zich met zekerheid uit te spreken. Wat een tweede geanalyseerd projectiel betreft, kan niet worden uitgesloten dat het uit de Ruger afkomstig is, maar dat is niet zeker. Wat betreft het fragment uit de nek van de vermoorde beheerder van Halle, is het 'zeer onwaarschijnlijk' dat het afkomstig is van een kogel afgevuurd met het bewuste pistool.

Aan het Hof van Assisen van Henegouwen ziet men nogal nieuwsgierig uit naar de confrontatie tussen de op zijn minst tegengestelde resultaten van de analyses van éénzelfde wapen, analyses uitgevoerd door Duitse, Franse en Belgische deskundigen. Zonder te vergeten dat de firma Ruger, een Amerikaanse producent, van bij het begin van het onderzoek heeft laten weten dat hij de vervaardiging – door een verhittingsprocédé – van honderdduizend lopen dezelfde matrijs werd gebruikt, en dat die lopen bijgevolg allemaal precies dezelfde karakteristieken vertonen als het gewraakte wapen. Deze honderdduizend wapens werden in Europa verkocht.

Kortom, na vijf jaar expertises, zien de onderzoekers zich verplicht te besluiten dat niets toelaat te stellen dat de Ruger, die aan de basis ligt van het onderzoek naar de 'filière boraine', al dan niet afkomstig is uit het arsenaal van de killers van Brabant. Op dat ene detail na: wereldvermaarde experts zijn bereid te zweren dat het wapen niet hetzelfde is als datgene waarmee Walter Verstappen om het leven is gebracht.

In zijn kantoor op de eerste verdieping van een brigade van de gerechtelijke politie, fluistert een van de meest vooraanstaande rechercheurs van het land ons in het oor dat de doders van Brabant werkelijk heel het politie-systeem in vraag hebben gesteld. De training, de verouderde bewapening en de onvoldoende uitrusting wat radioverbindingen en wagens betreft; de makkelijk

opflakkerende rivaliteit tussen de verschillende politiekorpsen. De door de wetenschappelijke politiediensten aangeklaagde achterstand van zo'n kwart eeuw; de logheid van de alarmprocedures en zelfs de onbetrouwbaarheid van ballistische expertises. De moordenaars van Brabant hebben een onbarmhartige schaduw geworpen op een teveel aan zwakke punten. En als dat nu eens het doel zou zijn?

Zelfs de details in dit nochtans monsterlijk dossier zijn soms wat lachwekkend. Zo vindt men er zelfs de lijst in van de wapens buitgemaakt op het 'front révolutionnaire d'action prolétarienne' (FRAP), op de 'cellules communistes combattantes' (CCC) en op de Franse terroristen van Action Directe.

De lading munitie die opgevist is uit het canal du Centre, dichtbij het hellend vlak van Ronquières, raakt in de loop van het onderzoek zoek. Daaronder twee patroonhulzen kalibert 12 die bestemd waren voor de correctionele griffie van Nijvel. Verdwenen. Voor zover wij weten, hadden in december 1986 de gerechtelijke autoriteiten van Nijvel de projectielen die op 29 september 1985 werden verwijderd uit de lichamen van de slachtoffers van het bloedbad in Overijse, nog steeds niet aan een expertise laten onderwerpen. Ook stukken die deel uitmaakten van de expertise van de Cocu's Ruger, een onderzoek dat werd uitgevoerd door de FN-expert Tombeur, zijn verloren geraakt. Nog verloren zijn de foto's van hetzelfde wapen die ter gelegenheid van een andere expertise in Parijs werden gemaakt door expert Ceccaldi. Men zegt zelfs dat proces-verbalen zoek zijn geraakt, of in elk geval op mysterieuze wijze uit de dossierfardes verdwenen zijn. Originele PV's zijn verloren, maar de onderzoekers hebben copies bewaard die terug bij het dossier konden gevoegd worden, onder andere de PV's 29.003/86; 2314/86; 2318/86; 2352/86 en 2374/86. Andere proces-verbalen zijn gewoon verdwenen, bijvoorbeeld 2.386, 2.388, 24.392, 28.321, 28.994 en 29.008.

Om alles nog ingewikkelder te maken, probeerde Michel Cocu's advocaat blijkbaar te weten te komen of de aan zijn klant toebehorende Ruger kaliber .38 tijdens het onderzoek niet was zoek geraakt, en of men het wapen niet per ongeluk heeft vervangen door een andere Sturm Ruger. Een vraag die onderzocht moet worden, vermits het erop lijkt dat de tussen 1983 en 1987 door experts opgegeven afmetingen van de revolverloop, blijkbaar tot twee millimeter van elkaar kunnen verschillen. Expert Claude Dery, die aan de bron ligt van deze fouten, verklaart deze afwijkingen door erop te wijzen dat hij bij de eerste expertise van de Ruger het wapen slechts enkele minuten in handen heeft gehad,

te weinig tijd dus om de loop exact te meten. En toch is het deze eerste benaderende expertise die het onderzoek naar de 'filière boraine' op gang heeft gebracht!

A N N E X E .

RELEVE DE FAITS CRIMINELS GRAVES DENOMMES "AFFAIRE DU BRABANT WALLON".

1°) FAITS COMMIS:

a) Hold-up: armurerie de KAISE - WAVRE - dd 30.09.82
BCS 274015/82 - 277027/82 - 278031/82 - 286035/82 - 291009/82
293026/82 - 300032/82 - 313011/82 - 326013/82 - 343002/82
Le signalement du véhicule a été repris au BCS 146175/82.
Le dit véhicule a été retrouvé après le hold-up.
(R. 40.24.20930)

b) BEERSEL - meurtre Van Den Eynde J. - entre dd 22.12.82 et dd 23.12.82
BCS 361040/82 - 014004/83.

c) MONS - meutre sur le chauffeur de taxi Angelouc - retrouvé dd 12.01.83
BCS 014023/83 - 048014/83.

d) Hold-up Delhaize - RIXENSART/GENVAL - dd 11.02.83
BCS 046015/83 - 048008/83 - 054003/83 - 067001/83.
(R. 20.24.30211)

e) Hold-up Delhaize - UCCLE - dd 25.02.83
BCS 060002/83 - 075300/83.
(R. 20.66.30225)

f) Hold-up Colruyt - HALLE - dd 03.03.83 - meurtre Verstappen
BCS 063027/83 - 116069/83.
(R. 20.51.30303)

g) vol des gilets pare-balles - TEMSE - meurtre Broeders J - dd 10.09.83
BCS 255032/83 - 290009/83 - 297026/83.
(R. 40.15.30910)

h) vol à main armée Colruyt - NIVELLES - meutre MORUE et le couple FOUREZ-DE WIT - dd 17.09.83
BCS 262046/83 - 270001/83 - 293015/83 - 298035/83 - 290009/83 - 329021/83.
(R. 40.23.30917)

i) vol à main armée - restaurant "Les Trois Canards" - OHAIN - meurtre Van Camp J. - dd 02.10.83
BCS 277006/83 - 277049/83 - 285026/83 - 292006/83 - 342022/83
(R. 40.24.31002)

j) hold-up Delhaize - BEERSEL - meurtre Vermaelen F - dd 07.10.83
BCS 283019/83 - 292005/83 - 321046/83.
(R. 40.50.31007)

k) vol à main armée - bijouterie - ANDERLUES - dd 01.12.83
BCS 336017/83 - 185001/84.
(R. 20.75.31201)

l) vol à main armée - BIERGES/WAVRE - Walibi - dd 15.08.85
BCS 228012/85 - 233001/85 - 234016/85 - 238019/85
(R. 20.24.50815)

m) Hold-up Delhaize - BRAINE-L'ALLEUD - dd 27.09.85 - 3 personnes tuées
BCS 273034/85 - 302003/85
(R. 20.23.50927)

n) Hold-up Delhaize - OVERIJSE - dd 27.09.85 - 5 personnes tuées
BCS 273035/85 - 276000/85
(R. 20.50.50927)

o) Hold-up Delhaize - AALST - dd 09.11.85 - 8 personnes tuées
BCS 316025/85 - 329015/85 - 336030/85 - 344000/85 et Annexe
(R. 20.19.51109)

2°) AFIN D'AIDER LES UNITES DE LA GD ET LES SERVICES DE POLICE DANS LE CADRE DE CETTE ENQUETE (LORS DES PERQUISITIONS ET DES SAISIES), VOUS TROUVEREZ CI-APRES UN APERCU:

a) des objets volés à rechercher (identifiables):
1°) ± 15 assiettes marque Royal Schwabap (Fait 1 b)
2°) CI nr ignoré
PC cat B nr C458322 au nom de ANGELOU C (Fait 1 c)
3°) CI nr ignoré
PC nr ignoré au nom de DEWEE Raymond (utilisateur du véhicule employé lors du fait 1 d)
4°) Auto-radio marque Blaupunkt type Francfort nr 7636624010 venant du véhicule mentionné ci-dessus (ce nr est un nr de série)
5°) plaque nr D705F - originale - délivrée pour une voiture marque Peugeot
6°) chèques + carte bancaire (nr ignoré) préj. VAN LIDTH DE JEUGD
Auto-radio marque Blaupunkt type Londres + jeu de haut parleurs type BRT6842
7°) plaque nr DTX079 - originale - délivrée pour une voiture marque VW type Golf
8°) cagoule noire avec les côtés de couleur claire (probablement jaune)
9°) Auto-radio marque Blaupunkt nr ignoré - venant de la voiture marque Saab utilisée lors des faits 1 g et 1 h. (voir photo A)
10°) Amplificateur d'auto-radio marque Jensen (venant de la voiture marque Saab utilisée lors des faits 1 g et 1 h (voir photo B)
11°) 7 gilets pare-balles (5 bleus et 2 kakis) - voir photos C et C1
12°) un petit bac en plastique de couleur rouge volé lors du fait 1 j - voir photo D
13°) un sachet en plastique volé lors du fait 1 j - voir photo D
14°) chèques portant le sceau du Delhaize Aalst (fait 1 o)
15°) coffret d'argent (dim. longueur 30 cm, largeur 25 cm hauteur ± 10 cm, couleur vert foncé) sur le couvercle il y a 3 auto-collants blancs représentant un coeur vert avec le texte:
"Moi, j'aime" et "Ik hou van" - voir photo E

b) Armes volées à rechercher:

1°) Fait DE KAISE

Beretta	cal. 9X19	nr F1312281
Ingram	cal. .380	nr AL734
Ingram	cal. 9X19	nr 2529
Colt	cal. .45	nr 70SE77230
Colt	cal. .45	nr 80BS8136
Colt	cal. .45	nr SA30168
Bernadelli	cal. 7,65	nr 01794
FN	cal. .22	nr 3914654
Smith & Wesson	cal. 9 mm	nr A7111157
Ruger	cal. .45	nr 50011423
Ruger	cal. .357 mag	nr 3379039
Ruger	cal. .44 mag	nr 46-45200
Smith & Wesson	cal. 9 mm	nr 8D44529
Smith & Wesson	cal. .357 mag 6"	nr 7K91053
Smith & Wesson	cal. .357 mag	nr 7K91053

2°) Fait NIVELLES Colruyt

FN	cal. 7,65	nr N3452G71
FN	cal. 7,65	nr NA1200235

3°) Fait à ANDERLUES

Arminius	cal. 38SPL	nr 581479

c) Munitions utilisées:

1°) Remington 357 Mag Metal Point
2°) GECO 45 ACP
3°) Remington 45ACP
4°) FN 9 mm OTAN vernis d'étanchéité vilet (cuvette + sertissage)
5°) FN 7,65 : FNB 81
6°) SBP 7,65
7°) FN 7,65 vernis d'étanchéité mauve dans la cuvette de l'amorce
8°) Winchester X cal 12 - 3" Magnum - plomb nr 0 - en étui rouge marque Winchester Western X - Super 17/8-2 3 inch Magnum (munition très rare en Belgique mais existant en France)
9°) Légia cal 12 FN chevrotines 12 ballettes et 9 ballettes
10°) 22LR Winchester Subsonic Hollow Point HUSCH POWER
11°) 22 LR RWS Standard
12°) 22 L RWS Zimmer
13°) Remington 22 LR Std
14°) Winchester .38 SPL Metal Piercing 150 gr
15°) .38 SPL SFM
16°) .38 Spl CCI Speer Soft flat nose
17°) Des 38/357 probablement Winchester of Federal JSP ou JSHP
18°) 9 mm SFM Gevolet lot 78 (munitions rares en Belgique)
19°) 1 x 9 mm Para FN lot 54 (lot assez rare)
20°) 1 x 9 mm Para FN lot 59

d) Armes utilisées:

1°) Deux Riot Gun (ou fusil semi-automatique) cal. 12 dont le chargeur peut contenir au moins 6 cartouches cal. 12 3" Magnum.
2°) Un pistolet semi-automatique probablement Smith & Wesson
3°) Un colt . 45 semi-automatique
4°) Un .357 Magnum probablement Smith & Wesson, Luger ou H&R
5°) Un pistolet semi-automatique . 22LR marque FN
6°) Un(e) .22 LR avec GR 1,29 à 1,35 et une percussion rectangulaire d'environ 1,35 x 0,75 (Anderlues)

e) un petit chapeau (même taille, même couleur, même matière) a été retrouvé après les faits (Nivelles et Aalst) - voir photo F.

f°) UN NOMBRE DE PORTRAITS ROBOT DES AUTEURS DE CERTAINS FAITS A ETE ETABLI
voir photos G 1 à G 16.

g°) VOUS TROUVEREZ CI-APRES UN APERCU DES LIAISONS ENTRE LES DIFFERENTS FAITS ETABLI AU MOYEN DES ENQUETES BALISTIQUES ET JUDICIAIRES.

FAITS	CERTITUDE PAR L'ENQUETE BALISTIQUE							CERTITUDE PAR L'ENQUETE (Véhicule)
	.22LR	.45	cal. 12	7.65	.357	.38	7,65	
MAUBEUGE							X	X
NAVRE							X	X
BEERSEL	X							
MONS	X							
GENVAL/RIXENSART						X		
UCCLE								
HAL						X		
BRAINE-L'ALLEUD (vol Saab)	X							
TEMSE	X		X					X
NIVELLES	X	X	X	X	X			X
OHAIN								X
BEERSEL			X					X
ANDERLUES		X		X				X
BRAINE-L'ALLEUD			X					
OVERIJSE			X					
AALST			X	X				

5°) PRESCRIPTIONS A SUIVRE

a) A la réception d'une information il faut rassembler le plus possibles d'éléments la concernant.
b) Après l'information sera traitée en fonction de sa fiabilité et de son exactitude
c) La cellule d'information sera mise au courant par rapport.
d) Les mesures à prendre seront transmises à l'unité de la Gd ou au service de police qui est le mieux placé pour l'exploitation.
e) Si certains problèmes se posent lors de l'exécution des taches demandées, on peut toujours prendre contact avec la Cellule Info.

PHOTO G15
Silhouette d'une personne vue lors du hold-up dans le magasin (lors de l'entrée).
Cette personne portait un pull de couleur kaki avec col roulé.
Au-dessus il portait un modèle de veste ski (pas le vrai modèle) de couleur bleue, sans col et uni avec probablement une couture à hauteur de la poitrine. Il portait une cagoule, sorte de chapeau (couleur inconnue) sur une perruque noire.
Il portait aussi des lunette foncées avec monture noire et son visage était très pâle.
Il portait un pantalon serrant de couleur foncée avec des poches sur le devant.
Concernant l'arme, il n'y a pas de certitude à 100%
Il s'agissait d'un homme ayant une très grande taille.

PHOTO G16
Cette personne a été vue sur le parking Delhaize à Braine-l'Alleud dd 27.09.85 vers 20.10 h à bord d'une voiture marque Opel type ancien genre Commodore de couleur foncée. Au milieu de la portière arrière gauche il y a une tache de forme carrée (dim. 10 cm) de couleur moins sombre.
Cet endroit est facilement reconnaissable parcequ'il a été mastiqué et repeint d'une façon grossière.
Signalement:
âge 50 ans
taille 1,85/1,90 m
corpulence forte
favoris grisonnants
mèches grises.

Note Etat-major général de la Gd.

Imprim. : E. CORNE - Lisperateenweg 14 - BOECHOUT.

PHOTO G7
Individu remarqué dd 10.09.83 vers 16.00 h sur la RN4 à Gembloux. Se trouvait à bord d'une voiture marque Saab type Turbo de couleur foncée. Le véhicule était pourvu d'une plaque belge à l'avant et à l'arrière d'une plaque BZ. L'inconnu était accompagné de 3 autres personnes.
Signalement de l'inconnu:
âge 25/30 ans
cheveux noirs
corpulence athlétique
bonne présentation.

PHOTO G8
dd 05.10.83 - entre 11.00 h et 12.15 h - une personne a été vue alors qu'elle observait l'entrée du magasin Delhaize à Beersel. Il y avait deux personnes à bord d'une voiture marque VW type Golf de couleur noire. Il n'y avait plus de plaque à l'arrière du véhicule.
Ci-contre: portrait-robot de la personne vue.

PHOTO G9
Deux témoins ont déclaré à la BSR de Hal qu'ils avaient vu une personne pouvant être le quatrième auteur. Cette personne n'était pas masquée (hold-up Delhaize Beersel).
Signalement
homme
taille 1,80 m
âge 45/50 ans
cheveux noirs ou très foncés
tempes grisonnantes

PHOTO G10
portrait-robot d'une personne remarquée dd 09.11.85 vers 11.00 h dans le Delhaize en compagnie de deux autres personnes (hommes), une des autres personnes voir photo G11. Ces personnes auraient observé le Delhaize à l'intérieur dans la matinée.
Ils auraient quitté le magasin sans acheter quelque chose.
Signalement:
homme
taille 1,85.1,87 m
corpulence athlétique
âge 35/40 ans
cheveux blonds et moustache.

F

PHOTO G11
Portrait-robot d'une personne vue en compagnie d'autres personnes au Delhaize dd 09.11.85.
Signalement:
âge 30 ans
taille 1,65 m
corpulence assez forte
type méridional.

PHOTO G12
portrait-robot d'une personne se trouvant sur le parking Delhaize approximativement dd 09.11.85 vers 18.45 h, assise au volant d'une voiture marque Mercedes de couleur grise.
Signalement
âge 50 ans
cheveux grisonnants
corpulence maigre.

PHOTO G13
Portrait-robot d'une personne vue par un témoin sur le parking du Delhaize. Cette personne a tenté de se cacher sur le parking lors d'un contrôle de la Gd, avant les faits.
N'a pas été contrôlée.
Signalement:
âge 35/40 ans
taille 1,70/1,75 m
corpulence athlétique
cheveux blond foncé.

PHOTO G14
portrait-robot d'une personne vue dd 09.11.85 environ une heure avant les faits sur l'autoroute de Groot-Bijgaarden à hauteur de la station service Texaco.
Cette personne portait un imperméable 3/4, d'où, selon un témoin, une arme (fusil court) serait tombée.
Signalement:
âge 25/30 ans
taille 1,60/1,70 m
corpulence moyenne
cheveux noirs.

G

PHOTO G3
un témoin du hold-up à Wavre (dd 30.09.82) a remarqué un des auteurs:
- dans le mois d'août 83 à Overijse
- dd 05.10.83 à Joli-Bois/Waterloo
Cette personne se déplaçait à bord d'une voiture marque BMW série 3 - blanche.
Ci-contre: portrait-robot de cet inconnu.

PHOTO G4
Une semaine avant le fait de Temse, la personne dont portrait-robot ci-contre, a été vue à proximité de la firme SA Wittock-Van Landegem. On suppose que l'intéressé surveillait l'usine.
Signalement:
âge 35 ans
cheveux noirs
corpulence mince
type méridional.

PHOTO G5
Portrait-robot du conducteur de la voiture marque Saab type Turbo vue dd 16.09.83 à St-Denijs-Westrem/Gent. La même voiture marque Saab a été utilisée à Nivelles et retrouvée à Braine-l'Alleud.
Signalement:
taille 1,70/1,72 m
âge 30/40 ans
corpulence forte mais pas grosse
cheveux châtain clair (blonds), peignés vers l'arrière
une partie tombe sur le front, courts
visage allongé
teint légèrement basané
manches repliées sur l'avant bras
genre campagnard
col ouvert

PHOTO G6
Dans l'affaire de Nivelles un taxi marque Mercedes type ancien a été vu dd 17.09.83 vers 04.45 h à proximité de l'endroit où la voiture marque Saab a été retrouvée.
L'attitude du conducteur était suspecte. Il pourrait être possible qu'il ait pris les auteurs en charge. Il était accompagné d'une femme aux cheveux blonds, courts.
Signalement de l'inconnu:
âge 30 ans
taille 1,80 m
type méridional.

4 De King Kong van de Borinage

Met een gemiddelde leeftijd van eenenveertig jaar zijn de bendeleden van de 'filière boraine' niet meer zo jong. Geen van hen woont in Waals-Brabant en weinigen hebben meer dan de lager middelbare school doorlopen. Een van hen kan trouwens lezen noch schrijven. Ze leven op een schroothoop, van stempelgeld, van de ziekte- en invaliditeitsverzekering of van het O.C.M.W. Maar dat belet hen niet kinderen te hebben die ze beweren te beminnen. Dat belet hen nog minder alle kroegen te bezoeken in het gebied van Boussu, Hornu, Wasmes, Warquinies, Pâturages en Flènu, soms zelfs tot in Dour en La Bouverie. Verschillende zijn gek op wapens, maar dat hebben ze nog nooit verborgen gehouden. Integendeel, op de erkende schietstanden in de streek van Bergen zijn ze goede bekenden. Geen van hen is geficheerd onder het groot banditisme. Bij de rijkswacht van Colfontaine en van Quaregnon, staan ze vooral bekend voor kleine overtredingen die hen moeten toelaten om de maand rond te komen, overtredingen die de ordediensten door de vingers zien. Het gaat daarom meestal om wildstroperij, plundering, verzekeringsfouten, caféruzies en vechtpartijen, huishoudelijke ruzies. Toen de gerechtelijke autoriteiten van Nijvel hun onderzoek begonnen, waren de meeste mensen die de leden van de 'filière boraine' kenden, ervan overtuigd dat ze in staat waren misdrijven te plegen maar dat ze nooit tot moord in staat zouden zijn!

De één meter tachtig grote en honderdvierentwintig kilo we-

gende Adriano Vittorio die door de onderzoekers wordt beschouwd als de leider van de 'filière boraine', is afkomstig uit Tunesië. Hij werd er midden in de tweede wereldoorlog, op 12 september 1941, geboren in Khanget. Station Khanget, een verloren dorpje langs de weg van Tunis naar Hammamet. Deze robuste persoon, met een gezicht dat steeds een eigenaardige glimlach vertoont, kan men moeilijk anders dan anecdotisch beschrijven. In de kroegen van de Borinage wordt Adriano Vittorio 'Le Gros Claude' of 'King Kong' genoemd. In de lente van 1985, enkele uren na zijn invrijheidsstelling door de raadkamer van Nijvel, wordt Vittorio, wiens verblijfvergunning voor België niet verlengd kon worden tijdens de eerste negentien maanden van zijn gevangenschap in Nijvel en Jamioulx, wegens illegaal verblijf in België naar de Franse grens gebracht. King Kong wacht tot wanneer de douane hem de rug heeft toegekeerd om de grens weer over te steken en in België terug te komen. Hij is weldra terug in Brussel, blut, met niets anders dan zijn negentien maanden herinneringen achter zich.

Voor Vittorio dringt maar één ding: zo snel mogelijk een journalist in vertrouwen nemen. Wij ontvangen hem in een café van de rue Saint-Pierre, aanvankelijk nogal geïntimideerd, maar spoedig gerustgesteld.Vittorio heeft nogal wat te vertellen over de zaak van de slachtpartijen in Brabant. In zijn betoog komt nogal vaak 'gerechtelijke intrige' terug. Hij heeft het gevoel in de val gelopen te zijn doordat de regels van het spel, dat blijkbaar gespeeld werd, hem ontgingen. Er komen later nog andere afspraken met Vittorio. Dit tot grote woede van het parket van Nijvel, maar ze kunnen niets verbieden.

Mettertijd zal King Kong ons zelfs bij hem thuis willen uitnodigen, in de boerderij in Honnelles waar zijn schoonouders hem onderdak geven. Sinds hij van zijn vrouw gescheiden is, leeft Andriano Vittorio bij zijn schoonouders die zich liever met hem bezig houden dan hun dochter op te nemen. Hij leeft er als op hotel, zegt hij. 'Ik word hier verwend, je kunt het je niet voorstellen', lacht de grote Vittorio vanachter een bord nog warme koekjes, op een zaterdagmoren in januari 1986 terwijl de regen over het hoogland tussen Bergen en de Franse grens striemt. Op driehonderd meter van de Franse grens, op de route de Maubeuge. Vittorio toont ons zijn elfjarige zoon Marc, die zich in de armen van zijn vader nestelt: 'Denk je werkelijk dat ik op een kind zou schieten als je zo'n kleine hebt...'

Urenlang zal Adriano Vittorio zich dan, in een met anecdoten doorspekt betoog, blootgeven. Hij vertelt bijvoorbeeld over zijn

goede vriend Mongi Ben Fredj die op een bepaald moment door de sectie zedenfeiten van de BOB-Brussel beschouwd wordt als 'de peetvader' van het Tunesische milieu in België. Ook de naam Alain Moussai vermeldt hij, een personage dat nog ter sprake zal komen.

De middag loopt ten einde. Bij het opbiechten van zijn leven, is Vittorio in geen enkele van de valstrikken getrapt die we hem hebben gespannen. 'Heb je geen dorst', zegt hij, 'kom, ik bied je koffie aan'. Op de place des Nations in Maubeuge neemt hij een biertje. Ik stel hem voor wijn te gaan kopen in de kruidenierszaak Piot, welke de boeven beroofd hebben in augustus 1982 heel in het begin van de reeks geweldplegingen die aan de moordenaars van Brabant worden toegeschreven. 'Goed', zegt King Kong, 'maar ik, ik wacht je in het café op. Bestel ik een biertje voor jou?'

Gelukkig duikt, als geroepen, zijn politiefiche in mijn geheugen op. Ze herinnert me eraan dat in de streek van Bergen velen over hem zeiden, zelfs toen er nog geen sprake was van de slachtpartijen van Brabant, dat hij een troebel personnage is, dat hij vaak in Frankrijk en België rondreist, dat hij zich vooral 's nachts verplaatst en dat het toch eigenaardig was dat niemand precies weet wat hij doet. Mijn sympathie is bekoeld. Een politiefiche laat zich niet in gevoelens verstrikken. Lengte: 1 meter 84 centimeter; haar en wenkbrauwen: grijzend donker kastanjebruin; ogen: kastanjekleur; neus: krom; mond: middelmatig; kin: sterk vooruitstekend; voorhoofd: tussen de twee; gezicht: breed gelaat; baard: geen; corpulentie: dik; bijzondere kenmerken: litteken midden bovenste lip; burgerlijke stand: gescheiden.

Terug naar de laatste oorlog. Sinds de vorige eeuw hebben drie generaties Vittorio de streek van Khanget, in het noorden van Tunesië ontgonnen. Ze zijn grootgrondbezitters geworden, met tweehonderd hectaren wijngaard en een goede vijfhonderd hectaren graanvelden. De gerespecteerde familie stamt af van Siciliaanse emigranten die zich in 1830 in de streek hebben gevestigd. Voor Adriano betekent dit alles een zonnige, onbekommerde jeugd. Tot de onafhankelijkheid de dromen van de Vittorio's aan diggelen slaat. In 1949 nemen Adriano's ouders de Franse nationaliteit aan. Op vijftienjarige leeftijd verlies Adriano zijn moeder. Twee zussen keren terug naar Italië, een derde vestigt zich definitief in Tunesië. Samen met zijn twaalf jaar oudere broer waagt Adriano zijn geluk in Marseille. Hij neemt de Franse nationaliteit aan en ziet ervan af zijn studies in Frankrijk af te maken. Hij studeerde voor landbouwingenieur, en wou dat beroep in Tunesië, op de hectaren van zijn vader, gaan uitoefenen. Zijn broer

richt een transportfirma op. Zijn zussen kennen een uiteenlopend lot. De ene leeft van de opbrengst van haar bezittingen in Tunesië, de andere heeft zich in Marseille als verpleegster gevestigd. Een derde brengt gelukkige dagen door op een zestigtal kilometer van Rome. De vierde is in Torino met een werkman van Fiat getrouwd.

Herfst 1962. Vittorio is nu eenentwintig, de leeftijd waarop men voor de militaire dienst wordt opgeroepen. Hij verdwijnt achtentwintig maanden uit het burgerleven. Vittorio hoort bij lichting 62/C, en wordt ingedeeld bij de verbindingsdiensten. Na een opleiding in Sète, doet hij acht maanden dienst in Algerije. King Kong beëindigt zijn dienstperiode als magazijnier in het mobiliseringscentrum van Tarascon, dat toentertijd de tiende militaire regio commandeerde. Jaren zijn voorbij gegaan; Vittorio geeft toe dat het de goede tijd was en dat hij door het smokkelen van kwartskristallen voor radio's, benzine, kleding en oorlogsmaterieel heel wat geld opzij heeft kunnen zetten op kosten van het Franse leger. Vittorio vertelt ons dat hij, samen met een stel kameraden, militaire benzinevaten en varkensvlees doorverkocht aan burgers. 'Op het einde van mijn dienstperiode heb ik enkele wapens kunnen houden...'

In de lente van 1965 is Adriano Vittorio net vierentwintig geworden. In het centrum van Marseille ziet men hem aan het stuur

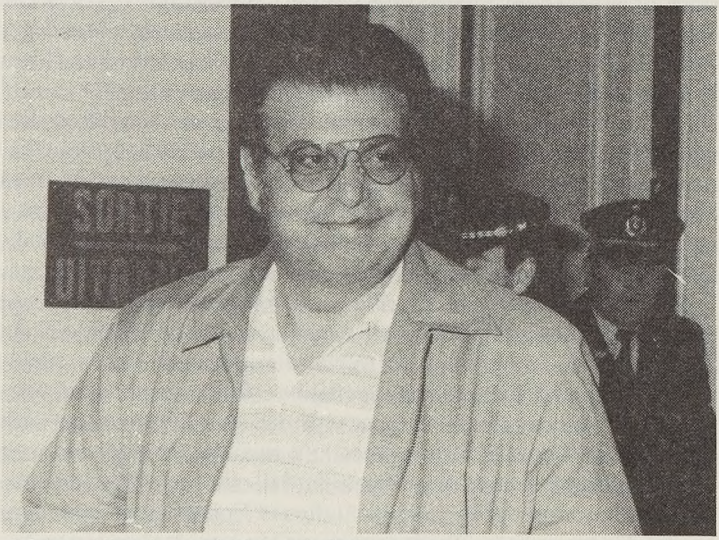

Adriano Vittoria, geeft biezonderheden over de aanslag bij de Colruyt van Nijvel; maar houdt zijn onschuld staande. (Foto Roland Piens)

van een Peugeot 404, of hij stapt in een zwarte DS 19 of, wringt hij zijn reuzelichaam in een minuscule Renault 4 L. Na zijn legerdienst is Adriano teruggekeerd naar Marseille, waar hij een jeugdvriend heeft teruggevonden, ook uit Tunesië afkomstig. Een ontwortelde, net als hij. Mongi Ben Fredj werd op 22 december 1933 geboren in Kerkennah Sfax. Samen met Ben Fredj neemt Vittorio een restaurant over in de rue Thubaneau. Ze dopen het 'L'Oasis' ter herinnering aan hun land. Op het menu staan couscous en biefstuk friet. Tot driehonderdvijftig maaltijden per dag. De enige schauduwzijde is het cliënteel van 'l'Oasis', dat alleen bezocht word door flikken, prostituées, tipgevers, pooiers en kleine boefjes die allen min of meer gebonden zijn aan de oude Guérini, de 'peetvader' die nog altijd over de onderwereld van Marseille heerst en de controle heeft over de drughandel die via de haven naar de Verenigde Staten leidt. Een individu dat, enkele jaren later, de makers van de film 'French Connection' zal inspireren.

De Oasis is zeker niet wat men een restaurant uit de betere wijken zou noemen. In het door Vittorio uitgebate eethuis worden ook twijfelachtige relaties aangeknoopt met leden van de 'Service d'action civique', die in het midden van de jaren zestig sterk vertegenwoordigd is in Marseille. De SAC werd zeven jaar eerder opgericht om, als men artikel 2 van haar statuten gelooft, de actie van generaal De Gaulle te ondersteunen. Langzamerhand is de SAC afgedwaald en neigt deze dienst meer en meer tot specialisatie in afpersing, steekpenningen en misdaad. Adriano Vittorio was een geheim lid van deze dienst en droeg zijn driekleurige kaart op zak. De SAC zou opgeheven worden op 28 juli 1982, de dag na de slachting in Auriol: zeven vermoorden, waaronder kinderen en vrouwen, die in volle zomer teruggevonden werden in het zuiden van Frankrijk.

Vittorio geeft toe dat de SAC begin 1966 geïnteresseerd was in zijn restaurant, dat goed ingeplant was in het hart van het beruchtste deel van Marseille. Hij bevestigt dat hij benaderd werd door een luitenant die hij in Algerije had ontmoet en door de directeur van een privé-kliniek. Zij zouden voor hem voorgesteld hebben bepaalde functies waar te nemen in de lokale afdeling van de 'Service d'action civique'. De SAC was uit op informatie binnen het milieu; zij zochten ook naar plakkers van affiches, naar medewerkers en contacten in de onderwereld. Adriano Vittorio beweert dat hij nooit verantwoordelijke functies heeft bekleed in de SAC. Maar hij geeft toe dat hij, toen de Auriol-affaire in juli 1982 losbarstte, contact heeft opgenomen met twee personen uit

Brussel. Zij hebben hem verzekerd dat de archieven uit die tijd vernietigd waren en dat de Franse diensten dus niet op zijn spoor konden komen. De rechercheurs hebben ook vastgesteld dat King Kong zich op 17 juni 1985 naar een geheime samenkomst van de SAC in Brussel begaf. De doelstellingen van deze samenkomst blijven mysterieus. De samenkomst werd aan het licht gebracht door wachtmeester Christian Amory, lid van de BOB van Bergen en specialist van extreem-rechts.

In de lente van 1968 dreigt in Frankrijk een sociale en culturele revolutie. Maar Vittorio en Ben Fredj wachten moeilijkheden van een ander soort. Een gepantserde transportwagen die honderdvijftig kilo goud overbracht van Aubagne naar de Marseillaise luchthaven Marignane, is met zware wapens aangevallen. De boeven hebben gebruik gemaakt van een bazooka. Bij de roofoverval zijn slachtoffers gevallen in milieus die bij Guèrini aanleunen worden arrestaties verricht. Het milieu is in beroering, de tipgevers staan onder druk. De onderwereld wordt zorgvuldig uitgekamd en in hun 'Oasis' van de rue Tubaneau, vinden plots twee jongen mensen dat de lucht niet meer te ademen is. Vragen naar de redenen die hem ertoe brachten alles op te geven in Marseille en halsoverkop Frankrijk te verlaten, heeft Adriano altijd ontweken. Hij zegt alleen dat hij veel schrik heeft gehad en dat dat hem ertoe gebracht heeft een geregeld leven te gaan leiden. In elk geval zijn Vittorio en Ben Fredj meerdere maanden onvindbaar. Ben Fredj zou, vooraleer zich in België te vestigen, in de Duitse Bondsrepubliek, Zweden en Denemarken hebben geleefd. King Kong keert toch naar Frankrijk terug. Dat blijkt onder meer uit het feit dat hij er herhaaldelijk veroordeeld werd. Een eerste keer in 1971: 4 maanden voorwaardelijk gevangenisstraf wegens misbruik van vertrouwen en belediging van een magistraat. In 1972 krijgt hij twee maanden voorwaardelijk wegens verduistering van in beslag genomen goederen. Bij een controle in 1973 noemt hij zichzelf landbouwer en geeft een vals adres op in Marseille. In 1974 verklaart hij in Frankrijk een op Saoedi-Arabië gericht import-export kantoor te willen opstarten. In elk geval bevinden Ben Fredj en Vittorio zich in 1974 in België.

Aanvankelijk woont Vittorio in Evere. Hij werkt er bij een behangselpapierbedrijf dat ondertussen failliet is gegaan. Samen met de onafscheidelijke Ben Fredj neemt hij dan een restaurant over op nummer 265 van de steenweg op Jette, een restaurant dat ze heel gewoontjes de 'Nomade' dopen. Het gelijkvloerse verdieping wordt tot taverne omgevormd en de bovenste verdieping in een bedoeïnetent. Tussen 22 maart en 9 december 1974 zullen de

twee Tunesische Fransen er om beurten de beste couscous van Brussel opdienen. Op 7 oktober 1973 trouwt Vittorio in België met Francine, die hij heeft leren kennen via de contactadvertenties van een huwelijksbureau. Het gezin zal elf jaar stand houden. Zijn vrouw beheert een kinderbewaarplaats, gelegen op nummer 12 van de rue de la Station in Waterloo. Dat verplicht haar echtgenoot tot onophoudelijke verplaatsingen naar Waals-Brabant. De kinderbewaarplaats wordt niet aangegeven aan het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn.

Na verloop van tijd komt de goede werking van de 'Nomade' trouwens volledig op Vittorio's schouders te liggen. Zijn vennoot is steeds minder aanwezig. Dit wekt de nieuwsgierigheid van de rijkswacht, die na een knap onderzoek aantoont dat Ben Fredj het grootste gedeelte van de nacht doorbrengt op de route de Louvain. In 1981 wordt Ben Fredj in Brussel veroordeeld wegens het uitbaten van verschillende huizen van ontucht, onder meer de 'Ami Club' en de 'Mata Hari', die vooral door vrachtwagenchauffeurs werden bezocht.

De 'Nomade' op de steenweg op Jette komt deze slag niet meer te boven. Het restaurant wordt van ambtswege bankroet verklaard door de handelsrechtbank van Brussel. De geruïneerde Vittorio trekt zich terug in de streek van zijn vrouw, in Montignies-sur-Roc, op de weg van Bergen naar Maubeuge. Frankrijk ligt slechts een paar honderd meter af, de beroemdste 'clair de lune' van de wereld bevindt zich op slechts vijf minuten rijden.

In 1974 is Vittorio drieëndertig geworden. Hij krijgt een invaliditeitspension uitgekeerd, maar werkt ook in een aardewerkfabriek in Baudour, bij een busbedrijf in Quaregnon en, van juli 1975 tot juni 1976, in schacht 19 van een koolmijn in Monceau Fontaine. Deze kleine jobs laten hem toe in zijn onderhoud te voorzien. Zijn zoon Marc begint al te lopen en kort nadien doet zich de gelegenheid voor een winkel over te nemen. In Montignies-sur-Roc neemt Vittorio, die altijd al handelsgeest gehad heeft, samen met zijn vrouw een voedingshandel uit de keten Courthéoux over.

Vittorio heeft goed nagedacht over de wijze waarop hij kan concurreren met de warenhuizen in Bergen, Bavay, Maubeuge en Valenciennes. Volgens hem moet men zich tot bepaalde waren beperken en de prijzen laag genoeg houden om de ligging aan de grens van Montignies-sur-Roc uit te buiten om aldus ook klanten uit Noord-Frankrijk aan te trekken. De knoop wordt doorgehakt. Zij zullen alleen koffie en bier, en soms een beetje fijne vleeswaren verkopen. Officieel is de winkel eigendom van zijn schoon-

moeder, maar het is Adriano Vittorio die jarenlang elke week vele voormiddagen doorbrengt in de Cora's, de Delhaizes en de Colruyts van de streek om daar de prijzen op te tekenen.

Die prijzen wil hij breken. De zaken draaiden werkelijk uitstekend. In de streek beginnen sommigen zich zelfs vragen te stellen over de oorsprong van de waren die hij verkoopt. Tegen het einde van de jaren zeventig slaagt Vittorio, die goede contacten heeft met brouwers, er zelfs in leverancier te worden van honderdtachtig kroegen uit de streek. Hij neemt nooit vakantie. Steeds is hij op de baan, soms tot laat in de nacht aan het stuur van een tweedehands bestelwagen Fiat 238. In die tijd realiseert hij een zakencijfer van meer dan een miljoen per maand.

Het hoeft dus niet te verbazen dat de belastingsinspectie zich uiteindelijk gaat interesseren voor deze kolos van honderdtwintig kilo die sedert zes jaar van een invaliditeitspensioen van zesenzestig percent geniet. Die interesse komt er in juli 1980. De belastingen eisen twaalf miljoen frank herstelbetaling. Vittorio betwist het bedrag, maar beslist dan van vandaag op morgen zijn handel op te geven. Hij wil zich aan zijn zoon wijden en trekt met hem op vakantie naar zee. Hij scheidt van zijn vrouw en ontmoet een zekere Dominique aan wie hij liefdesbriefjes schrijft die later door de rijkswacht worden teruggevonden: 'Je kunt tot twee uur 's morgens op ons wachten, wij zullen terugkomen met geld om je te bespringen'. Deze Dominique, nu naar Avignon gevlucht, werkte toentertijd als kassa-juffrouw in de Sarma in Ghlin...

Vittorio maakt ook van de gelegenheid gebruik in Autreppe een huis te kopen, maar vooral om in kroegen rond te hangen. In 1982 werkt hij nochtans op een werf aan de rue du Fossé-aux-Loups in Brussel. Eind dat jaar overweegt hij Café du Midi in Quaregnon over te nemen.

King Kong heeft ook een fictief thuisadres boven een café aan de place Albert-Elisabeth in Saint-Ghislain. Kort voor hij in oktober 1983 wordt gearresteerd, verandert hij dit adres en laat zich inschrijven boven een ander café, dit keer in Bergen. Soms helpt hij ook cafébazen uit de nood en neemt zijn percentje op het bier dat hij clandestien tegen lage prijzen bezorgt. Hij is nooit erg goed gekleed, meestal loopt hij rond in een grote wollen trui. Hij rijdt met een oude rode R4 en als de BOB van Bergen hem in Honnelles komt arresteren, hebben de onderzoekers vier bestelwagens voorzien om al zijn bezittingen mee te nemen die van nut kunnen zijn voor het onderzoek. Verschillende getuigen hebben in de nacht van de slachtpartij in de Colruyt, de nacht van 16 op 17 september 1983, een R4 van het model waarmee King Kong reed

opgemerkt in de streek van Nijvel, Waterloo en Eigenbrakel.

Op de zolder van Vittorio hebben de rijkswachters ook nog een carnavalsmasker gevonden dat volgens Vittorio aan zijn vrouw toebehoorde. Zij gebruikte het voor het Sinterklaasfeest ingericht voor gehospitaliseerde streekkinderen.

De onderzoekers krijgen ook een kalashnikov kaliber 22 long rifle te pakken, een soort machinepistool met lange loop en lader aan de onderkant. Omdat het niet uitgesloten is dat de bende van Nijvel dit type wapen heeft gebruikt, wordt de kalashnikov door deskundigen onderzocht. De experts zijn er evenwel van overtuigd dat geen van de projectielen die op de plaats van de slachtpartijen zijn teruggevonden, uit dit wapen afkomstig is. Vittorio heeft zelfs overwogen een proces tegen de Belgische Staat in te spannen om de resitutie van deze kalashnikov te bekomen, een wapen dat hem nog steeds niet terugbezorgd is. Het milieu rond Adriano Vittorio krijgt nog stof tot nadenken als hij enige tijd na zijn opsluiting een mysterieuze brief ontvangt, waarin de schrijver nooit is geïdentificeerd. Sommige woorden in die brief waren onderlijnd, sommige letters waren op een originele manier getekend: 'Lief Guinees biggetje, zorg goed voor je schoonheid en je honderdtwintig kilo's. Baardmans stuurt je vele groeten en dikke kussen, net als de 'ministre des casseroles'. Wie niet te veel gewicht verliezen wil, steekt beter zijn kop niet uit.' Kende King Kong de verborgen betekenis van bepaalde bewoordingen?

In zijn gerechtelijke dossier steekt een reeks in Frankrijk uitgesproken veroordelingen tot korte gevangenisstraffen, alsook een op 19 november 1975 in Brussel opgelegde straf van een maand gevangenis wegens het uitschrijven van ongedekte cheques; een op 28 juni 1982, door het gerechtshof van Kortrijk opgelegde boete van 8000 fr., opnieuw wegens ongedekte cheques; en in 1984 twee boetes van 3000 en 6000 frank wegens verkeersovertreding en illegale wapenoverdracht. Eerder magertjes voor iemand van wie wordt aangenomen dat hij een King King-doder van Brabant is.

5 Korporaal Cocu

Jacques II de Chabannes, heer van La Palice en maarschalk van Frankrijk, degene waarover soldaten zegden dat hij een kwartier vóór zijn dood nog altijd in leven was, zou niet de minste moeite gehad hebben met de stelling dat de voorwaarde om een bende te vormen is dat de bendeleden elkaar eerst en vooral moeten kennen.

Wat betreft het onderzoek naar de slachtpartijen in Brabant en de minutieuze onderzoekingen uitgevoerd ten westen van Bergen, zijn de inwoners van Wasmes en Petit Hornu, die door de rijkswacht ondervraagd worden na de eerste aanhouding van Adriano Vittorio, Michel Cocu, Michel Baudet en, later, van de Algerijn Kaçi Bouaroudj en het paar Estiévenart, verbaasd te vernemen dat deze heerschappen contact hadden met elkaar. De inwoners wisten niet beter of de gearresteerden groetten elkaar niet eens. In de kroegen van Wasmes, kroegen die in het onderzoek een niet te verwaarlozen rol speelden, zou destijds niemand geloofd hebben dat Michel Baudet ooit ook maar één woord had gewisseld met Jean-Claude Estiévenart. Wat de twee Michels betreft, die kenden elkaar sedert hun prille jeugd en werkten trouwens bij dezelfde werkgever. Maar destijds zou geen enkele cafébaas hebben durven beweren dat Cocu en Estiévenart al ooit met elkaar gesproken hadden, en toen de mensen vernamen dat ze elkaar wel kenden, verbaasden ze er zich over dat die twee hun spelletje zo goed verborgen hadden kunnen houden.

Kaçi Bouaroudj, de tipgever van wachtmeester 1ste klas Choquet, had Vittorio en Estiévenart herhaaldelijk ontmoet. Maar hij had bijvoorbeeld nog nooit horen spreken van Michel Cocu. Michel Baudet ontmoette hij voor het eerst in het dievenkarretje van Nijvel, althans volgens de beweringen van de Algerijn. Op één uitzondering met betrekking tot Michel Cocu na, heeft het onderzoek nooit het tegendeel kunnen aantonen. De onderzoekers hebben kunnen vaststellen dat Michel Cocu eind jaren zeventig, toen hij nog wijkagent was in Boussu, een glas was komen drinken bij Bouaroudj, die toen het 'café des Sports' openhield. Kaçi had dit toegegeven, eraan toevoegend dat men hem bezwaarlijk verwijten kon een biertje geschonken te hebben voor een klant waarmee hij overigens geen gesprek had aangeknoopt.

In een van de regelmatig door Baudet en Cocu bezochte kroegen op de place de Wasmes, de 'Saint Pierre', herinnert de baas zich nog dat oud-politieagent Michel Cocu en Jean-Claude Estiévenart nu en dan een glas kwamen drinken. Maar hij is er stellig van overtuigd dat zijn twee klanten nooit met elkaar spraken en dat men niet anders kon denken dan dat ze elkaar niet kenden. Ook Vittorio beweert dat hij ten tijde van de overval op de Colruyt in Halle nog nooit van Michel Cocu had gehoord. Vittorio beweert dat hij hem voor het eerst heeft ontmoet in de tweede helft van maart. Hij herinnert zich dat hij, in een andere kroeg in Boussu, de 'Minijupe', eerst kennis maakte met Michel Baudet. Enkele dagen later zou Baudet hem hebben voorgesteld aan zijn werkgever, de begrafenisondernemer Richard Brouette, die vergezeld was van Michel Cocu. En toch hebben de rijkswachters, toen ze zich op het spoor van de 'filière boraine' gooiden, zich uitermate beijverd om dit tot op het bot uit te zoeken. Ze schrokken er niet voor terug doodskisten op te graven in Boussu-Bois en Boussu-Centre, noch voor een huiszoeking bij een vriendin van de zwager van een verdachte. Ze gingen zelfs zover lijken op te graven en diepvriezers open te gooien, in de hoop er de spoorloze wapens en de buit terug te vinden van de hold-ups die aan de 'filière boraine' toegeschreven worden.

Van de verdachten in het onderzoek naar de 'filière boraine' is Michel Cocu ongetwijfeld degene die de onderzoekers als de meest handige overkwam. Hij bezorgde hen het meest last en zocht nimmer contact met de pers. Sedert hij in het begin van de zomer van 1983 zijn vrouw en zijn toen elfjarige dochtertje had verlaten, was Cocu een trouwe bezoeker geworden van de 'Saint-Pierre', het café op de place de Wasmes. Hij kwam er iedere dag rond vijftien uur een glas drinken. De caféhouder herinnert zich

dat Cocu meestal alleen aan de tapkast hing en dat hij, één of twee ruzietjes buiten beschouwing gelaten, werkelijk zijn rustigste klant was. De zo goed als blutte Michel Cocu stond voor meer dan 4.000 frank bij hem in het krijt. Michel Cocu is de zoon van Louis Cocu en Jeanne Bouchez, een arbeidersgezin dat in de streek een goede reputatie geniet. In Boussu heeft Michel Cocu, net als Michel Baudet, eerst zijn broek versleten op de lagere school 'Saint-Charles'. Beiden waren in hetzelfde jaar geboren, met slechts vijftien dagen verschil. Cocu wordt door zijn onderwijzers beschreven als een ietwat treurige jongen, verre van een ruziemaker, die er op de speelplaats altijd wat geïsoleerd bijliep. Als adolescent was Michel Cocu een middelmatige leerling. Bij het offi-

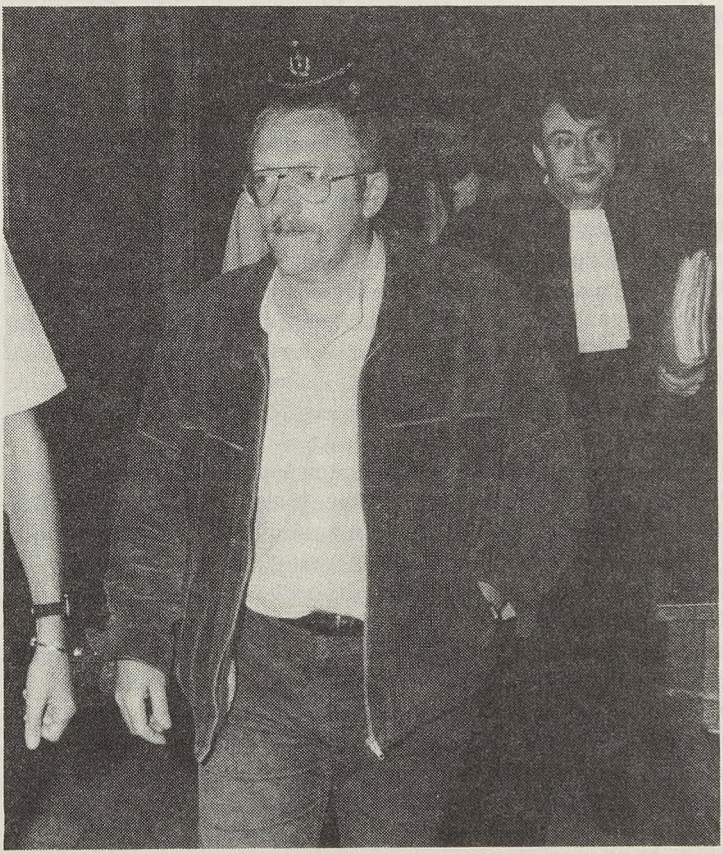

Michel Cocu en zijn advocaat Mst. Moerman. (Foto Alain Pierrard)

cieel kantonnaal examen, dat de lagere studies afsluit, werd hij zesde op dertien en behaalde hij 70 percent. Hierna gaat hij naar een technische school in Boussu, de 'Aumôniers du Travail', om er elektriciteit te studeren. Hij blijft verschillende keren zitten en geeft uiteindelijk zijn studies op. Hij laat zich dan voor een periode van twee jaar als beroepsvrijwilliger in het leger inlijven. Hij wordt ingedeeld bij de pantsers, het 1ste Lanciers, in die tijd gekazerneerd in Düren, Bondsrepubliek. Korporaal Cocu wordt bestuurder van Leopard-tanks. Volgens zijn eskadroncommandant was Cocu eerder ongedisciplineerd, maar wel iemand die van heel wat scherpzinnigheid getuigde. Korporaal Cocu komt niet door het examen voor onderofficier. Hij verlaat het leger en probeert bij de rijkswacht binnen te geraken. Maar daar wordt ongunstig advies uitgebracht. Hij gaat dan maar bij de gemeentepolitie van Boussu. Zijn collega's zeggen dat hij bij tussenkomsten altijd zeer beslist optrad, dat hij een goede collega was...

In Boussu bleef Michel Cocu politieagent van 16 juli 1974 tot januari 1978. Zijn ambtsperiode wordt afgesloten toen hoofdcommissaris Capron hem vroeg zijn ontslag in te dienen. Cocu was namelijk betrokken bij een duistere verzekeringszwendel, die uitgevoerd werd met behulp van identiteitskaarten, ontvreemd op het politiecommissariaat toen dat in rep en roer stond ten gevolge van een door Cocu gegeven vals bomalarm. Hij had toen een twintigtal identiteitskaarten ontvreemd. Door deze zwendel had Cocu, samen met een zekere Fetios, belangrijke sommen kunnen binnenrijven. Hij heeft er zich toe moeten verplichten deze tot de laatste centiem terug te betalen. De politieagent had al twee maanden voorhechtenis achter de rug toen hij, op 20 mei 1981, veroordeeld werd tot 10 maanden.

Deze geschiedenis had zich als een lopend vuurtje in Boussu verspreid. De uitgetreden politieagent Michel Cocu en zijn vrouw Daniella gaven er dan ook de voorkeur aan in een aangrenzende gemeente Hornu een café over te nemen, de 'Olympiades'. Daar heeft de oud-politieagent nooit enig opzien gebaard. Sedert hij in het begin van de zomer van zijn vrouw was gescheiden, trok hij een werkloosheidsuitkering, ook al stak hij nu en dan begrafenisondernemer Richard Brouette een handje toe op het kerkhof, bij het balsemen van de lichamen en bij begrafenissen.

De dag van zijn aanhouding dacht heel Wasmes dat de onderzoekers zich moesten vergissen. Men kon niet geloven dat Cocu aan een hold-up zou hebben deelgenomen.

Ook Michel Baudet was officieel werkloos, maar ook hij stak Richard Brouette soms een handje toe. Brouette was de zoon van

een neef van Baudets vader en kende hem dus van bij zijn geboorte. Baudet kende Cocu van in de kleuterschool, ook al waren ze nu niet bepaald wat men goeie maatjes noemt. Michel Baudet had in Wasmes de reputatie tot de Becker-clan te behoren, een bende die toen al vele generaties een reden van vreugde was voor onze correctionele rechtbanken. Maar hij had nooit al te veel over zich doen spreken. In Petit Hornu twijfelde men er niet aan dat Michel Baudet zijn werkloosheidsuitkering aanvulde met strooptochten. Maar niemand had kunnen denken dat deze donkerharige man van één meter zesenzeventig, deel kon uitmaken van de Brabantse moordenaars. Michel Baudet ging immers liever naar de 'Crosse d'Or', een café in Wasmes. Daar heeft men van hem de indruk bewaard dat hij een goede klant, een zeer lieve jongen was. "Hij was altijd direct bereid iemand een dienst te bewijzen", herinnert de caféhouder zich. Nooit heeft deze laatste kunnen aanvaarden dat 'Michel' betrokken kon zijn bij de bloedbaden in Waals-Brabant.

Net als Adriano Vittorio en Michel Cocu, was Michel Baudet gescheiden van zijn vrouw, Ginette Felix. Net als de meeste andere leden van de 'filière boraine' ging hij later samenwonen met een andere jonge vrouw, Halima Rahoui, die hij beschrijft als de lieftalligheid in persoon. Met Ginette verliep het leven niet altijd even rimpelloos. In 1978 had ze Baudet een lading jachthagel in de buik gejaagd, en hij had haar daarop proberen te wurgen met een hondelijn. Michel Baudet heeft meerdere kinderen, we hebben ze alle drie ontmoet toen hun vader in 1986 enkele maanden vrij was. Als men ziet hoe het kleine meisje zich in zijn armen nestelt, kan men zich moeilijk voorstellen dat hij een van de Brabantse doders zou zijn. Een biertje openend, had Baudet ons toen verklaard dat hij niet meer wist hoe hij de rechercheurs aan het verstand moest brengen dat hij niets te maken had met de slachtpartijen in Brabant, en dat hij ook zijn buik vol had van de lichtzinnige beschuldigingen die Michel Cocu tegen hem uitte. Michel Baudet had er wel voor gewaakt ons niet te vertellen, dat hij er zich bij zijn familie liet op voorstaan, lid geweest te zijn van de 'doldrieste doders' van Waals-Brabant. Toch had hij ons het schoolschrift getoond dat hij sedert zijn invrijheidstelling in mei 1985 dag aan dag angstvallig bijhield, met de bedoeling zijn activiteiten te kunnen aantonen aan de rijkswachters die onvermijdelijk terug bij hem zouden komen als er nieuwe slachtpartijen zouden gebeuren. In de lente van 1986 beklaagde Michel Baudet er zich over, dat hij altijd in Brussel verhoord werd en dat hij zijn treinkosten zelf moest betalen: 'Honderdvijftig frank, dat is veel geld voor mij. Kort ge-

leden was ik wat blij toen een inspecteur van de gerechtelijke politie van Brussel, die me de hele dag ondervraagd had, me voorstelde me aan het Zuidstation af te zetten. Daardoor kon ik een beetje geld besparen...'.

Volgende onthutsende opmerking van Michel Baudet mogen we u niet onthouden: 'Het ergste was, toen ik de rijkswachter probeerde duidelijk te maken dat ik niet goed wist waar Halle lag. Dat ik, vooraleer gearresteerd te worden in het kader van het onderzoek nog nooit in Nijvel was geweest'.

Ook voor Josiane Debruyn is het leven niet altijd rozegeur en maneschijn geweest. Deze blonde vrouw van een meter zestig, werd op 22 maart 1948 geboren in de mijnwerkersbuurt van Wasmes, vlak tegenover de steenkoolmijnen. Haar echte vader heeft ze niet gekend. Zij die haar als kind hebben gekend, beschrijven haar als een moeilijke persoon met een goed hart. Josiane was negentien jaar toen ze, in 1967, Jean-Claude Estiévenart ontmoette. Hij was toen net 21 geworden en ging door voor de caïd van de kroegen in de streek. Dat viel wel in de smaak van Josiane die hartstochtelijk verliefd wordt op deze kleine, maar fors geschouderde zwartharige. Ze woonden twee jaar samen en huwden vervolgens in 1969. Het koppel krijgt vier kinderen, vier dochters die nu 18, 17, 16 en 8 jaar oud zijn. Josiane Debruyn heeft bijna haar hele leven moeite moeten doen om de eindjes aan elkaar te knopen en haar gezin te kunnen voeden. Maar sinds de zaak van de slachtpartijen in Brabant opgedoken is in haar leven, leeft deze moeder van vier kinderen in de zwartste miserie. Zo goed en zo kwaad als het ging, heeft Josiane gepoogd het hoofd boven water te houden door een groentenwinkel in La Bouverie over te nemen. Maar ze is ziek geworden en werd voor een ingreep aan haar benen gehospitaliseerd. Drie van haar kinderen moesten geplaatst worden.

Op straat wordt Josiane met de vinger gewezen. Het huis waar ze woonde, het nummer 95 van de rue de la Louise, heeft ze moeten inruilen voor een huisje op nummer 72 van de sentier Saint-Ghislain, een klein geplaveid straatje, op de grens van Wasmes en Dour. 's Nachts is het een sinister oord, met in de buurt alleen een afgedankte fabriek die op instorten staat. In het vervallen en bouwvallig huis van de sentier Saint-Ghislain, waar de miserie door elke baksteen sijpelt, heeft Josiane Debruyn, die toen werkelijk ten einde raad was, ons verklaard dat ze soms met kaarslicht moest leven omdat ze haar electriciteitsrekening niet kon betalen, aangezien ze in twee maanden geen frank gezien had. In die tijd nam Josiane 's avonds dikwijls haar kleine Laetitia op

de arm en ging de avond bij haar moeder of zus doorbrengen. Ze kreeg toen een invaliditeitsuitkering van 12.000 frank per maand. Daarmee moest ze haar kleinste en haar oudste, die een kamer huurde in Doornik, onderhouden. Ze heeft ons het laatste kaartje getoond dat haar man haar vanuit de gevangenis van Jamioulx heeft gestuurd. Daarin vroeg hij haar Laetitia een zoen te geven, haar te zeggen dat hij haar heel erg miste en haar te beloven dat haar vader op een goeie dag vrij zou zijn. Josiane dacht ook heel veel aan degenen die door de bende van Nijvel werden omgebracht. Ze had graag gesproken met de familie van de slachtoffers en vroeg zich af wat er van hún kinderen geworden is. Zich sterk houdend om niet in tranen uit te barsten, had Josiane Debruyn, die op haar voorarm een tatoeage heeft die een zwaard voorstelt met een er zich rond kringelende slang, hieraan toegevoegd: "Toen we haar 'Laetitia' gedoopt hebben, meenden we dat dat 'geluk' betekende...".

Josiane Debruyn vertelde dat de kosten van de verplaatsingen tweemaal per week naar Nijvel, om er ondervraagd te worden door de gerechtelijke politie en de rijkswacht, haar nooit werden terugbetaald. Dat maakte het haar soms helemaal onmogelijk haar dochtertje een beetje vlees voor te zetten. Op een dag had in het justitiepaleis van Nijvel een deurwaarder haar geld moeten lenen om haar toe te laten naar huis terug te keren. Josiane, die ze-

Jean-Claude Estievenart, verdacht als de numero 3 van de "filière boraine". (Foto Roland Piens)

RIJKSWACHT
ALGEMENE DIENSTEN

CENTRAAL BUREAU DER OPSPORINGEN
Fritz Toussaintstraat 47
1050 - BRUSSEL
Tel: (02) 649.21.80

03 Okt 85.
Nr. CBO/ 7132 A/M/7.

Bijl : 01

Aan de E
(Bestemmelingen van het Reg A1/5)

NIET-DRINGEND BERICHT VAN OPSPORINGEN

1. a. EIGENBRAKEL
   b. OVERIJSE

2. a. 27 Sep 85 om 20.15 Hr.
   b. 27 Sep 85 om 20.38 Hr.

3. a. en b. Grootwarenhuis DELHAIZE

4. Slachtoffers

   a. Drie personen gedood en één persoon zwaar gekwetst.

   b. Vijf personen gedood.

5. a. De daders stoppen met hun wagen op ongeveer 50 m van het magazijn. Drie van hen nemen een jongen als gijzelaar en gaan met hem naar het magazijn via de parking. Op hun weg vuren zij op een bestelwagen waarin zich twee personen bevinden. De bestuurder wordt gedood, terwijl de passagier zwaar gekwetst wordt. Zij vuren eveneens op een klant die op de parking aan de ingang staat (wordt gedood).
   In het magazijn zelf, vuren zij onmiddellijk op de personen die zich aan de kassa's bevinden. Zij verplichten iedereen op de grond te gaan liggen. Een klant die niet onmiddellijk gevolg geeft, wordt doodgeschoten. Eén dader begeeft zich naar kassa 9 en beveelt de kassierster de kassa's te ledigen.
   De tweede dader gaat naar de burelen van de directie en doet de koffer openen. Hij schiet het aanwezige telefoontoestel stuk. De rol van de derde dader is niet vast omlijnd.
   Zij verlaten het warenhuis met als gijzelaars de jongen en de kassierster (deze heeft ondertussen alle kassa's geledigd).
   Op de parking worden deze twee personen vrijgelaten. Daarop nemen de daders de vlucht.

DK 1190

b. De daders komen met hun Vtg op de parking en parkeren dit ter hoogte van de car wash. Minstens twee daders gaan naar het warenhuis. Op hun tocht schieten zij een jongen neer die daar met zijn fiets rondrijdt. Zij vuren eveneens op een persoon die naast zijn Vtg aan de krantenwinkel staat (is dood).
Een man die affiches aanplakt, wordt aangemaand hun als gijzelaar naar het warenhuis te vergezellen.
De daders gaan het warenhuis binnen en doden een kassiersster en een klant. Zij bevelen de kassiersters hun geld te plaatsen in plastiek zakken, gaan naar de burelen van de directie en doen één koffer openen. (De tweede koffer kan niet geopend worden). Hierna vuren zij op twee telefoontoestellen.
Het geld uit de koffer wordt in een grijze vuilniszak opgeborgen (de biljetten van 1.000 en 5.000 Fr. worden niet medegenomen).
De daders verlaten, nadat zij het geld van de kassa's hebben meegenomen, al schietend het magazijn, nog steeds vergezeld van hun gijzelaar.
Voor de ingang van het magazijn rijdt een Vtg PEUGEOT , het wordt onmiddellijk onder vuur genomen.
In de nabijheid van hun wagen wordt hun gijzelaar doodgeschoten.
Zij nemen de vlucht in de richting BRUSSEL.

6. Nadeel :

a. Een paar honderdduizend frank.

b. 2.511.705 Bfr.
In dit bedrag zijn 1.520.000 Bfr. aan cheques, dewelke zijn afgestempeld en dus niet kunnen geïnd worden. (Rode stempel 4058 DELHAIZE OVERIJSE).

7. Daders :

a. Beschrijving (voor de twee feiten) :

(1) VASTE ELEMENTEN :

(a) Eén dader is zeker 1.90 m.

(b) De daders dragen carnavalmaskers.

(2) ANDERE ELEMENTEN :

(a) Eén van de daders zou een groene sjaal voor zijn aangezicht gedragen hebben (bij de twee feiten) .

(b) Zij zijn in het donker gekleed (lange parka ? legeruitrusting?) .

(c) De haarkleur van de daders is niet gekend.

(d) Door getuigen wordt verklaard dat sommige dader. handschoenen zouden gedragen hebben.

(e) Inzake de carnaval-maskers (géén zekerheid), is sprake van volgende types :

oude man
type Frans politicus (CHIRAC)

b. Al : minimum 3 (vermoedelijk een vierde - bestuurder).

c. Opm. : de dader van 1.90 m zou "de chef" zijn.

8. Gebruikt vervoermiddel :

a. Er bestaat geen zekerheid aangaande het gebruikte Vtg wat betreft de HU EIGENBRAKEL.

b. Door een getuige te OVERIJSE is verklaard dat het vluchtvoertuig een VW GOLF GTI is (model 82-83) van donkere kleur (vermoedelijk blauw). Dit Vtg zou voorzien geweest zijn van de nummerplaat FPF... (mogelijks met cijfer 8).

c. Het gebruikte Vtg is tot op dit ogenblik nog niet teruggevonden.

9. a. Er zijn twee Riot Guns gebruikt alsmede een machinepistool 9 mm.

b. Overeenkomsten met andere misdrijven :

(1) Inzake gebruikte wapens

(a) De HU's OVERIJSE en EIGENBRAKEL zijn ballistisch gebonden (zelfde wapens).

(b) Eén van de gebruikte Riot Guns is ook gebruikt te Nijvel (17 Sep 83).
Zie niet-dringend opsporingsbericht Nr. R 13856-83 van 15 Dec 83 - Bijl B.

(2) Inzake MO - daders

Er is een zeer grote gelijkenis met de feiten van Waals Brabant ('83) wegens volgende elementen :

(a) De houding van de daders :

- kalm ;
- goed georganiseerd ;
- militair .

(b) Het gebruik van een Vtg VW GOLF.

(c) De HU op twee warenhuizen "Delhaize".

(d) Het dragen door de daders van karnavalmaskers.

(e) Het koelbloedig afmaken van hun slachtoffers zonder blijkbare reden.

(f) Het vernielen van de telefoontoestellen.

(g) De persoonsbeschrijving 1.90 m en meer komt in verschillende feiten terug.

10. Sporen :

Hulzen kal. 12 (Remington, LEGIA FN grove hagel) en 9 mm (FN BJ59).

11. Getroffen opsporingsmaatregelen

a. Alle eigenaars van de Vtg VW GOLF nummerplaat FPF ... zijn gekontroleerd. Het resultaat tot op heden is negatief.

b. Teneinde het hoofd te bieden aan een eventuele nieuwe golf van overvallen is volgende maatregel genomen :

Het uitvoeren van Prev Dstn naar de belangrijkste warenhuizen gelegen in Waals Brabant. (Voornamelijk tijdens de week-ends en rond de sluitingsuren).

c. Om alle opsporingen te coördineren is :

(1) Een inlichtingscel
en
(2) Een onderzoekscel op Ter Gp Brabant opgericht. (zie Pt 14.c.)

12. Deze personen zijn ZEER gevaarlijk.

13. Gevraagde bijzondere opsporingen

a. Daar tot op heden het gebruikte Vtg nog niet teruggevonden is, moet voornamelijk gelet worden op de Vtgn merk GOLF GTI van donkere kleur (blauw ?) met een nummerplaat beginnende met FPF ... Tevens moet zeker aandacht besteed worden aan de in het Vtg aanwezige personen (een grote persoonminimum 1.90 m).
Gezien de vroegere feiten van Waals Brabant zouden volgende gecopieerde nummerplaten kunnen gebruikt worden :

FPF178 - FPF297 - FPF626 - FPF653 - FPF664 - FPF834 - FPF852 -FPF972

N.B. : De echte eigenaars hebben niets met deze zaak te maken.

b. Voor wat de bescherming van de mogelijke Obj betreft, moet door de Dist Comd kontakt opgenomen worden met de plaatselijke politie teneinde te vermijden dat twee politiediensten hetzelfde Obj beschermen.

nuwziek is en alles moe is, zowel het leven dat haar man haar deed leiden als het al jaren durend onderzoek, weegt haar woorden niet altijd zorgvuldig af. Soms praat ze zeer onsamenhangend. Vooraleer de zaak openbarstte, bekloeg ze zich over de afwezigheden van haar echtgenoot, die soms drie of vier dagen weg bleef zonder daar enige verklaring voor te geven. Bij zijn terugkeer was de doorgaans aangeschoten Jean-Claude Estiévenart niet zelden uitgesproken gewelddadig. Josiane Debruyn had verschillende keren klacht neergelegd bij de politie, maar de volgende dag ontmoetten agenten het paar gearmd op straat.
Op 18 januari 1971 werd haar man veroordeeld tot twee gevangenisstraffen: één van drie jaar voor een gewapende overval op de Carbochimique in Tertre, en één van twee jaar voor verschillende gekwalificeerde diefstalen. In de streek wist men dat zijn familie met het gerecht in aanraking was geweest en Estiévenart heeft altijd volgehouden dat hij een beetje slachtoffer is geweest van deze reputatie. Zijn vader was ooit correctioneel veroordeeld. Jean Claude was zeker geen koorknaap. Maar sinds hij in 1974 vrij gekomen was, heeft hij niet meer van zich doen spreken, behalve voor eerder onschadelijke feiten: vechtpartijen, dronkenschap, enz.

Jean-Claude Estiévenart had zich omgeschoold en een kleine bouwonderneming opgezet. Op zeker moment had hij zelfs drie of vier werklui in dienst, maar eind 1982 was zijn zaak bankroet. Het huis dat hij gekocht had in de rue de l'Appât in Wasmes, moest openbaar verkocht worden. Na deze faling heeft Jean Claude samen met zijn vrouw en kinderen zijn intrek genomen op nummer 95 van de rue de la Louise. Officieel had Estiévenart toen geen inkomen meer en een sociaal assistente zorgde voor zijn kinderen. Deze vrouw, Mevr. Ghislaine Frick, zou later de Sturm Ruger overhandigen aan de rijkswacht van Colfontaine. Over de Estiévenarts zei men toen, dat ze een beetje al te vaak van wagen veranderden. Ook al werden die wagens tweedehands gekocht, men vond dat ze een wel erg grote cilinderinhoud hadden. In april 1983 werd een Volvo 343 gekocht, later kwamen er nog een Renault 30 TS, een Fiat Racing 131, een CX 2500, een grijze Audi 100 en een Saviem-vrachtwagen gekocht van een van de Beckers. Hun laatste wagen was een rood-witte Ford Mustang. Als men hem naar de herkomst van al dat geld vroeg, antwoordde de failliete ondernemer onveranderlijk dat hij dat met pokeren gewonnen had.

Drie tot vier maanden voordat hij ervan verdacht werd lid te zijn van de bende van Nijvel, vroeg men Jean-Claude Estiévenart

al naar de herkomst van dat geld. In Wasmes herinnert men zich dat Estiévenart ooit bij het verlaten van een kroeg, de 'Stella', met 240.000 fr. op zak betrapt werd. De rijkswachters verdachten hem ervan dit geld gestolen te hebben. Estiévenart had toen verklaard dat hij een deel van zijn dag pokerend doorbracht in Bergen en Wasmes, in de cafés op de place Saint-Pierre, onder meer de 'Saint-Pierre' en de 'Stella'. De baas van de 'Saint- Pierre' bevestigt dat Estiévenart nooit problemen maakte, al moest men hem nu ook weer niet op de tenen trappen. Ten tijde van de eerste arrestaties was deze cafébaas nog het meest verbaasd van allen te vernemen dat de rijkswacht Estiévenart ervan verdacht deelgenomen te hebben aan de bloedige hold-ups in Waals-Brabant. De baas van de 'Stella' was trouwens dezelfde mening toegedaan. Hij was onmiddellijk bereid te verklaren dat hij Estiévenart niet in staat achtte tot dergelijke hold-ups en dat hijzelf in elk geval nooit problemen met hem had gehad, uitgezonderd die ene keer dat hij werd ondervraagd in verband met 240.000 fr die hij op zak had. Ten tijde van de geweldplegingen in Genval en Halle, leefden Jean Claude en Josiane volgens ooggetuigen gescheiden. Estiévenart had enkele weken samengewoond met een andere vrouw, Jacqueline Géva, die later Michel Cocu's minnares zou worden. Estiévenart had nog andere verhoudingen gehad. Ten tijde van de hold-ups op de Delhaize in Genval, de Delhaize in Ukkel en de Colruyt in Halle, bevond Jean-Claude Estiévenart zich in een toestand van halve vrijheid. 's Zaterdags moest hij zich om 14u. aanmelden in de gevangenis van Jamioulx waar hij tot 's maandags 6u. opgesloten bleef. Geen van de vermelde hold-ups werd in een weekend gepleegd.

Richard Brouette, de begrafenisondernemer uit Boussu, zal uiteindelijk niet voor het Assisenhof van Henegouwen moeten verschijnen. Dat is nogal verwonderlijk. Toen deze onveranderlijk met slappe hoed uitgedoste man voor het eerst opdook in het onderzoeksdossier van de slachtpartijen in Brabant, werd dit door sommigen beschouwd als de stimulans. Een stimulans, nodig om het onderzoek te doen omslaan en de laatste twijfels weg te nemen bij diegenen die nog aan de schuld van de 'filière boraine' zouden twijfelen. Richard Brouette werd zelfs meerdere maanden vastgehouden omdat zijn verklaringen strijdig waren met het dossier. Omdat men dacht dat zijn negativistische houding laakbare activiteiten kon verbergen. Omdat gevreesd mocht worden dat een Brouette op vrije voeten zou proberen getuigen te beïnvloeden en materiële sporen uit te wissen. De rijkswachters hadden wel raar opgekeken, toen ze ontdekten dat een 59-jarige

begrafenisondernemer een fanaat kon zijn van vuurwapens en eigenaar was van een 9 mm vuistwapen, een automatische Star met registratienummer 413.424. Brouette had zich van dit wapen willen ontdoen door het in de Haine te gooien, maar later luidde het besluit van alle expertises dat dit wapen niet gebruikt werd bij de geweldplegingen toegeschreven aan de Brabantse moordenaars. Tijdens een verhoor had Brouette ook nieuwe feiten onthuld over Adriano Vittorio's activiteiten. Hij vestigde er de aandacht op dat de Fransman hem op een bepaalde dag had gevraagd dubbels te laten maken van de sleutels van een gehuurde bestelwagen, die hij zou kunnen gebruiken om een magazijn in Colfontaine leeg te plunderen.

Met de aanhouding van Richard Brouette in de lente van 1984, zou in het onderzoek nog een ander dossier worden geopend. Het dossier van de wel zeer vreemde zelfmoord van een zekere Jean Claude Ilegems die men de bijnaam 'Tonton Zébule' had gegeven. Brouette maakte soms tegen betaling van diens diensten gebruik. Hij bood hem dan onderdak in een caravan op een braakliggend terrein in Boussu, hetzelfde terrein waarop de Saab 900 turbo, (gebruikt bij de overvallen in Temse en op de Colruyt in Nijvel), zou verborgen geweest zijn. Op 9 juni 1983 vond men de opgehangen Jean-Claude Ilegems. Hij hing aan een betonnen paal, vlakbij de caravan op het terrein van Brouette. Tonton Zébule werd nogal overhaast begraven, zonder voorafgaand gerechtelijk onderzoek of raadpleging van een gerechtsdoctor. Het lichaam werd nochtans in zittende houding teruggevonden, wat toch betekent dat Ilegems bezwaarlijk de diepte kan zijn ingesprongen. Aangezien de beruchte Saab 900 turbo uit de garage Jadot in Eigenbrakel gestolen werd in de nacht van 8 op 9 juni 1983, vroegen de rechercheurs zich natuurlijk af of J.-Cl. Ilegems soms lucht had gekregen van de activiteiten van zijn werkmakkers, Richard Brouette, Michel Cocu en Michel Baudet. Dat bepaalde personen daardoor schrik hadden gekregen opdat hij hen zou verraden en hem daarom uit de weg hebben geruimd. Op 13 juni 1984 nam de onderzoeksrechter van instructie de beslissing het lijk te laten opgraven. Uit de autopsie bleek dat Jean-Claude Ilegems, die geen familie meer had en die net als anderen, de reputatie had een drinkebroer te zijn, vooraleer te sterven, in zijn linkerzij slagen had gekregen of zichzelf had toegediend. Bij het onderzoek van de restanten van het skelet kreeg men de indruk dat een of meerdere personen op het lichaam waren gaan zitten tot de dood erop volgde. Commissaris Tilmant van de gerechtelijke politie van Brussel heeft kunnen vaststellen dat de gehangene bij de

ontdekking van zijn lijk geen erectie had, wat het geval zou moeten geweest zijn indien Tonton Zébule zich werkelijk had gezelfmoord. Dit luik van het onderzoek werd niet verder uitgediept en Richard Brouette werd na enkele weken opsluiting, vrijgelaten bij gebrek aan bewijzen. Diegenen in Boussu die Ilegems gekend hebben, die wisten dat hij een bon-vivant, een lollige vent was, blijven ervan overtuigd dat Tonton gewoonweg gezelfmoord werd.

Ook Robert Becker, (veertig jaar, geboren in Valence maar ingeschreven in Quaregnon, door zijn directe omgeving 'Baloo' genoemd) had in de beklaagdenbank van het Assisenhof van Henegouwen kunnen zitten. Baloo is geen verwijzing naar het 'Junglebook'. Baloo is zigeunertaal voor 'varken'. Baloo Becker, die gedurende enkele weken gevangen gehouden werd en dan op verrassend snelle wijze in vrijheid werd gesteld, die tot elf keer toe door leden van de 'filière boraine' ervan beschuldigd werd deelgenomen te hebben aan de hold-up op de Colruyt in Nijvel, deze Baloo was door een van de rijkswachters van de BOB van Waver herkend als een van de boeven die in september 1982 de hold-up op wapenhandel Dekaise hadden uitgevoerd. Ook een politieman die, kort na de slachtpartij in de Colruyt in Nijvel, werd gewond in Eigenbrakel, meende 'Baloo' herkend te hebben als de schutter die, uitgerust met een jachtgeweer, rechts vooraan in de Saab 900 turbo had plaats genomen. Deze twee getuigenissen

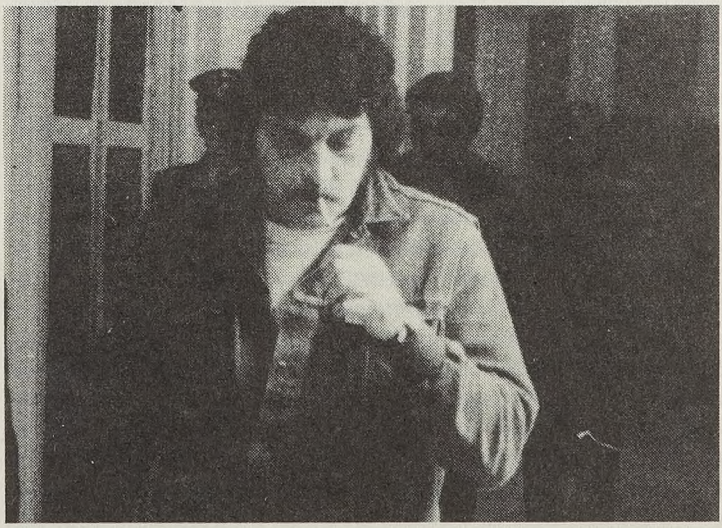

Robert Becker, Balo voor de intimi. (Foto Roland Piens)

werden evenwel met de gebruikelijke grote reserve afgelegd. Het was donker, de getuigen hebben alleen maar silhouetten kunnen onderscheiden, enz.

Maar ook twee meer categorische getuigen hadden vastgesteld dat Baloo Becker aanwezig was bij de overval op spinnerij Wittock-Van Landeghem in Temse. Veertien dagen eerder was een arbeider van deze fabriek bij het uitrijden van de binnenkoer van de spinnerij, gehinderd geworden door een vrachtwagen. Plotseling stond hij neus aan neus met een Saab 900 turbo. Hij had de bestuurder goed kunnen opnemen en twijfelde er niet aan dat het om Becker ging.

Een kwartier voor het bloedbad van Temse, fietste een andere inwoner van deze stad huiswaarts, nadat hij zijn wagen in een verderop gelegen garage gestald had. In de buurt van de fabriek had deze getuige een met gedoofde lichten stilstaande grote wagen opgemerkt. De bestuurder van de limousine stond op het voetpad, goed zichtbaar in het schijnsel van een lichtreclame van een winkel. Het was Becker, zegt de getuige, en bij de confrontaties die in het begin van 1984 in Dendermonde werden georganiseerd zou hij zijn beschuldiging staande houden.

Een laatste getuige beweerde vanuit zijn venster, dat uitgaf op de spinnerij, Becker herkend te hebben onder de Brabantse gangsters die daar op zoek waren naar zeven kogelvrije vesten. Maar deze getuige, de 73-jarige Hector Riské, heeft het trauma van die nacht niet overleefd. Kort nadien is de ongelukkige aan een hartaanval overleden.

Uit de mond van een neef van Robert Becker hadden de onderzoekers ook vernomen dat Baloo de laatste tijd op zoek was naar nummerplaten en spatborden van een Volkswagen Golf. Ze hadden zelfs de getuigenis opgetekend van een garagehouder uit Ecaussines die verklaarde dat hij eind oktober 1983 bezoek gekregen had van twee mannen die "niet al te recht in hun schoenen leken te staan". Ze reden met een rode Golf, een wagen die sterk leek op die welke begin die maand ontvreemd was aan de auberge 'Au Trois Canards' in Ohain. De twee mannen waren op zoek naar een nog bruikbaar oude portier. De geïntrigeerde garagehouder uit Ecaussines had beide klanten aandachtig opgenomen en zelfs de nummerplaat van de Golf opgetekend. Ook hij twijfelde er niet aan dat het wel degelijk om Robert Becker en Francesco Nardella ging. Deze laatste was een 52-jarige Italiaanse garagehouder, al vermeld door Michel Cocu in zijn bekentenissen over de slachting in de Colruyt in Nijvel. Francesco Nardella zou zich weldra op de kantoren van de gerechtelijke politie van Nijvel

bevinden. Hij was daar uitgenodigd in verband met de gevonden verfverstuiver (zwarte verf, merk Sikkens, op basis van polyerethaan). Deze verstuiver werd geanalyseerd in de laboratoria Dupont de Nemours in België en in de Verenigde Staten. Deze analyses toonden aan dat de eigenschappen van deze verstuiver volledig overeenstemden met die van de verstuiver die gebruikt werd om de aan de 'Au Trois Canards' gestolen rode Golf zwart te spuiten. Verder onderzoek toonde aan dat de verfverstuiver geleverd werd door Max Urbain, bijgenaamd 'Max le Ferrailleur'. Max bevestigde dit in de lokalen van de gerechtelijke politie en voegde hieraan toe het in Nijvel neergekogelde echtpaar Fourez-Dewit te kennen... De wereld is klein.

Men had ontdekt dat een lid van de Becker-clan zich enkele weken voordien in de streek van Luik achter het stuur van een andere gestolen Saab 900 turbo te pletter had gereden. In december 1985 werd een ploeg dapperen van de gerechtelijke politie van Brussel ermee belast de gewoonten van de Beckers te bestuderen en het kamp, dat de bende in het noorden van Frankrijk had opgericht, dag en nacht te bewaken. De rechercheurs moesten onder meer de aard van de relaties tussen de Beckers en een andere familie van twistzoekers, de De Staerkes, onderzoeken. Eind februari 1986 werd Gustave Becker, een neef van Robert, in Anderlecht aangehouden omdat hij een taxi-bestuurder had afgemaakt. De omstandigheden waarin de moord gebeurde, leken nogal sterk op die van de moord op de Griekse taxi-chauffeur Constantin Angelou, die in januari 1983 tussen Brussel en Bergen werd gedood. André Deville, die wegens zijn betrokkenheid bij diefstal met geweldpleging opgesloten zat in de gevangenis van Jamioulx, dezelfde gevangenis waar Baloo Becker zijn straf uitzat, beweerde dat Becker hem op een dag het volgende zei: "Doden is niet erg. Als ik dood, dan heb ik plezier. Als men geld heeft, kan men zich toch altijd een alibi verschaffen. Ik zal hier uitkomen, want ze hebben geen bewijzen, en ik zal me wreken door te doden, maar ik zal steeds door een alibi gedekt zijn.".

Net als Jean-Louis Dramaix, een in Vorst wonende monteur, en Jean-Claude François, een gevangenisbewaarder uit Dour die op zeker moment door Michel Cocu werd beschuldigd, moest Robert Becker aantonen hoe hij zijn tijd had doorgebracht op 1 december 1983, de dag waarop de bende van Nijvel het juweliers-paar in Anderlues executeerde. Robert Becker verklaarde dat hij op het moment van de feiten een glas gedronken had met politie-inspecteur Jacques Mathieu in het Volkshuis, een kroeg in Flénu. Dit alibi werd gecontroleerd en geverifieerd. Baloo maak-

te van de gelegenheid gebruik om de onderzoekers van Nijvel erop te wijzen dat hij begin september op bedevaart naar Lourdes was.

De Algerijn Kaçi Bouaroudj heeft steeds met klem elke betrokkenheid bij de slachtpartijen van Waals-Brabant ontkend. Deze latere caféhouder werd op 16 februari 1942 in Tigerent W. Bouira geboren en verbleef sedert lang in Frankrijk. Op Michel Cocu's beschuldiging dat hij tot de Brabantse doders behoord zou hebben, dat hij onder andere een van de bij de bloedige roofoverval op de Colruyt in Nijvel gebruikte wagens zou bestuurd hebben, antwoordde hij met volgende ontwapenende repliek : "Ik kan niet autorijden, ik heb niet eens een rijbewijs...".

Verschillende door ons in Jemappes geraadpleegde getuigen hebben inderdaad bevestigd dat, toen Bouaroudj daar een café uitbaatte, hij iedere morgen per fiets aankwam. Kaçi Bouaroudj, die later een van de meest waardevolle tipgevers zou worden van de BOB van Bergen, heeft zich in het midden van de jaren zeventig in ons land gevestigd om er het beroep van caféhouder uit te oefenen. Eerst hield hij drie jaar de 'Café des Sports' in Cuesmes open. Later, van 1979 tot 1982, stond hij achter de tapkast van de 'Rerum Novarum', de herberg van de katholieke kring in Jemappes. Uiteindelijk hield hij twee jaar lang, tot aan zijn eerste arrestatie in november 1983, de 'Monopole' open. In België had Kaçi Bouaroudj zich nooit in opspraak gebracht. Zoals de meeste le-

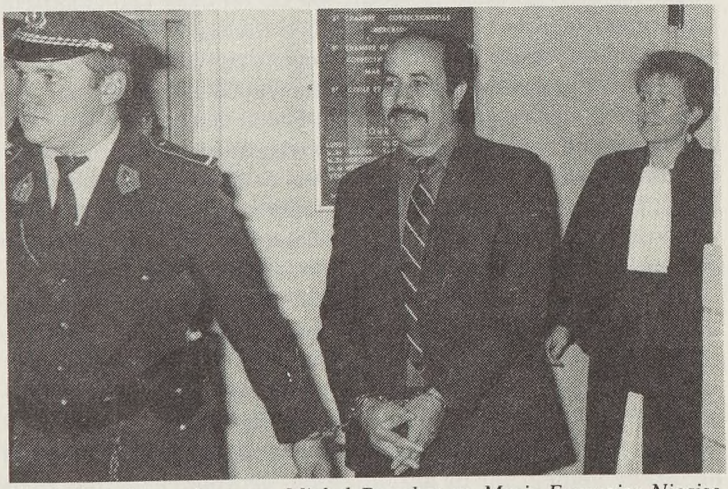

Verdedigd door advocaten Michel Bouchat en Marie-Françoise Nicaise, Kaçi Bouardoudj, tipgever van wachtmeester Chouquet van de BOB te Mons. (Foto Roland Piens)

den van de 'filière boraine' is de Algerijn gescheiden van zijn echtgenote, Michèle. Voor zijn aanhouding zag hij zijn twee kinderen af en toe. In België had Kaçi een avontuurtje gehad met een getrouwde vrouw, van wie hij de identiteit uit tact nooit onthulde.

Kaçi Bouaroudj heeft op het nummer 6 van de rue Terre-du-Prince gewoond. In deze straat in het centrum van Bergen werd toevalligerwijs in januari 1983 ook de taxi achtergelaten waarin men het met kogels doorzeefde lijk van de Griekse chauffeur, Constantin Angelou, ontdekte.

Sedert de zomer van 1982 ging Bouaroudj met Adriano Vittorio om. De twee mannen spraken onder elkaar soms Arabisch en het geringste gebaar van Vittorio werd in principe door Bouaroudj doorgegeven aan wachtmeester 1ste klas Daniel Choquet. Toen Bouaroudj in 1984 vrijkwam, keerde hij niet terug naar Frankrijk, waar zijn vrouw nog steeds woont. Maar hij bleef in België waar hij iets meer dan elfduizend frank per maand trekt van het O.C.M.W. van Bergen.

Kaçi Bouaroudj, die geen Frans kan lezen, heeft hemel en aarde bewogen om te bewijzen dat hij nooit een auto heeft bestuurd. In elk geval werd vastgesteld dat Kaçi Bouaroudj in 1979 niet slaagde in het rijbewijs-examen, afgenomen in het technisch controlecentrum van Maisières. De Algerijn nam zelfs contact op met een lokale radio die iedere namiddag twee uur zendtijd uittrok om luisteraars te helpen. Langs die weg wou Bouaroudj getuigen vinden van zijn indiensttreding bij het Franse leger in 1961-'62, tijdens de Algerijnse oorlog. Het Belgische gerecht heeft niet veel meer kunnen bereiken. Het Franse Ministerie van Defensie liet weten dat het antwoord op de vraag, of Kaçi Bouaroudj gedurende de Algerijnse oorlog bij de pantsers had gediend zonder een jeep te kunnen besturen, ook nu nog tot de defensiegeheimen blijft behoren.

6 De zesendertig bekentenissen omtrent de Colruyt van Nijvel

Michel Cocu, Michel Baudet, Adriano Vittorio: deze drie hebben of te veel of te weinig gezegd.

Over de hold-up op de Delhaize in Genval op 11 februari 1983. Over de moord, op 3 maart 1983, op de beheerder van de Colruyt in Halle. Over de slachtpartij aan de Colruyt in Nijvel, in de nacht van 16 op 17 september 1983. In de vier jaar dat allerlei verdachten verhoord werden, zijn zij de enige drie die tot bekentenissen zijn overgegaan. En dat bij herhaling. Hadden ze slechts één keer opgebiecht, dan zou men die bekentenissen nog kunnen beschouwen als afgedwongen na een uitputtende nacht verhoor. Maar Vittorio, Cocu en Michel Baudet hebben zesendertig verschillende bekentenissen ondertekend. Zesendertig keer hebben ze, bij de verschillende diensten van politie en rijkswacht, bekentenissen onderschreven waarin ze toegaven deelgenomen te hebben aan de slachtpartij aan de Colruyt in Nijvel.

Natuurlijk deden ze dat onder druk: individuen die ervan beschuldigd worden deelgenomen te hebben aan een reeks hold-ups waarbij in totaal achtentwintig doden vielen, worden door de rechercheurs niet in een tea-room ondervraagd. Maar sommige verklaringen werden ondertekend in het kabinet van een onderzoeksrechter en nog andere werden afgelegd zonder dat enige morele of fysieke druk werd uitgeoefend. Dat is onder meer het geval voor Michel Baudet, die familieleden liet verstaan, behoord te hebben tot de meest bloeddorstige criminele bende uit de Bel-

gische geschiedenis. Hetzelfde geldt voor Michel Cocu. Toen hij bij het Vreemdelingenlegioen was, verkondigde hij gelijkaardige praat aan een kamergenoot, een zekere Etienne Delespesse, (25 jaar) die later door Brusselse politielui werd opgespoord. In het fort van Lille, waar hij het Vreemdelingenlegioen dient, bevestigde Etienne Delespesse van Michel Cocu vernomen te hebben dat hij twee hold-ups op warenhuizen had uitgevoerd en dat het niet voor het eerst was dat hij iemand doodde. Michel Cocu beweert dit heerschap nooit ontmoet te hebben. Maar rechercheurs hebben een reeks gegevens verzameld, die toelaten het tegenovergestelde te denken.

Overigens moet men er rekening mee houden dat andere verdachten, die in even moeilijke omstandigheden werden ondervraagd, nooit enige bekentenis hebben ondertekend. Dat is bijvoorbeeld het geval voor Kaçi Bouaroudj, die in de rijkswachtkantoren nochtans verschillende stevige oorvegen toegediend kreeg. Ook Jean-Claude Estiévenart kon zich bezwaarlijk beklagen over een te zachtmoedige aanpak van de onderzoekers. Hetzelfde geldt voor zijn vrouw Josiane, die bepaalde ondervragingssessies nogal ontkleed beëindigde.

In de ontstellend preciese bekentenissen van Michel Cocu, wordt Michel Baudet als een van de eersten vernoemd. Aan de slachtpartij in Nijvel waarbij in de nacht van 16 op 17 september 1983 drie personen werden geëxecuteerd, hebben volgens de oud-politieagent in totaal negen personen deelgenomen. Vijf van die negen droegen kogelvrije vesten. In rechtzalen wordt vaak gezegd dat de eerste bekentenissen de waarheid het dichtst benaderen. Michel Cocu liet volgende namen vallen: Robert Becker, gevangenbewaarder Jean-Claude François, Michel Baudet, het echtpaar Josiane en Jean-Claude Estiévenart, Jean-Louis Dramaix en Adriano Vittorio. Bestormd door vragen, verstrekte Michel Cocu nog nadere bijzonderheden over voorbereiding en verloop van de inbraak. Zo gaf hij onder meer aan dat de bende zich aan boord van vier wagens verplaatste. Cocu had het over de Saab 900 turbo die Adriano Vittorio begin juni in een garage in Eigenbrakel gestolen had. Vittorio zou samen met Robert Becker in deze wagen gezeten hebben. Verder had de oud-politieagent van Boussu het nog over een BMW, waarin hijzelf en Michel Baudet hadden plaats genomen. Josiane Debruyn en gevangenbewaarder Jean-Claude François bevonden zich in een Peugeot 604 turbo. Het laatste voertuig dat voor de expeditie naar de Colruyt in Nijvel gebruikt werd, was een zware vrachtwagen afkomstig uit een Amerikaanse stock. Deze vrachtwagen werd bestuurd door

garagehouder Francesco Nardella. Deze laatste wachtte, niet ver van Nijvel, op een parkeerstrook van de snelweg E 19, op de terugkeer van de bende. Michel Cocu zei dat ze deze voorzorg genomen hadden omdat ze vreesden dat de Saab als gestolen was gesignaleerd of uit vrees dat een van de drie andere wagens pech zou krijgen. Die vrachtwagen moest dienen om de door pech getroffen wagen op te laden.

Deze vrachtwagen werd nooit teruggevonden. Maar de onderzoekers hebben wel verschillende getuigenissen opgetekend, waarin beschreven werd dat Cocu of Nardella een oude Bedford van het US Army bestuurden. Deze Bedford was rood overschilderd, maar droeg op de zijkant nog sporen van de witte Amerikaanse legerster. Michel Louis, een getuige, en Yvan Dupont, die op nummer 15 van de rue de l'Enfer in Dour een garage uitbaat, bevestigden destijds een kaki vrachtwagen met Amerikaanse ster opgemerkt te hebben die dichtbij de woning van Francesco Nardella geparkeerd stond. Een aannemer in dakwerken uit Lodelinsart, Joël Labort, 33 jaar is er zeker van een donkerblauwe Saab 900 turbo, zonder kentekens gezien te hebben, die in de vroege zomer van '83 geparkeerd stond in de buurt van Nardella's garage. Zijn getuigenis was zeer nauwkeurig. De Saab was uitgerust met verstralers, vooraan met een spoiler en had op de koffer een rubberband zitten...

In zijn eerste, in november 1983 afgelegde bekentenissen, vertelt Cocu de onderzoekers van Nijvel dus dat Michel Baudet, Adriano Vittorio, het echtpaar Estiévenart en nog anderen aan de slachtpartij in de Colruyt in Nijvel hebben deelgenomen. Enkele dagen later bevestigt hij dit tegenover onderzoeksrechter Guy Wezel. Maar dan verklaart hij gelogen te hebben en trekt zijn verklaringen in. Iets later erkent hij geschoten te hebben op de rijkswachtwagen, waarin de rijkswachters Lacroix en Morue zaten, en dat hij vergezeld was van Michel Baudet, Jean-Claude Estiévenart, Josiane Debruyn, Kaçi Bouaroudj, Adriano Vittorio en enkele anderen. Eind 1983 herroept hij zijn woorden en bekent dan opnieuw deelgenomen te hebben aan de slachtpartij aan de Colruyt. Begin 1984 ontkent hij alles en bij zijn tweede aanhouding legt hij nieuwe bekentenissen af. Onder meer op maandag 24 maart 1986 in de kantoren van commissaris Tilmant van de gerechtelijke politie van Brussel. Nadien worden ze weerom herroepen.

Ondertussen heeft Michel Cocu toch meerdere beschrijvingen gegeven van de slachtpartij aan de Colruyt in Nijvel. Hij heeft verklaard dat de bende eerst het metalen luik aan de achterkant

van het gebouw te lijf ging, en dat Jean-Claude François deze klus moest klaren omdat hij in het bezit was van een snijbrander. Michel Cocu vermeldt ook de aanwezigheid, achter de Delhaize, van traliewerk en van een hok van de elektriciteitsmaatschappij Unerg. Zijn omschrijving van de kleur van de zuurstofflessen die voor de snijbrander werden gebruikt, benadert zeer dicht de werkelijkheid. Hij voegt hieraan toe dat er niets zou gebeurd zijn indien niet onverwacht een witte Mercedes was opgedoken aan het tankstation van de Colruyt. Michel Cocu preciseert dat hij zich op dat moment aan het stuur van de BMW bevond. Michel Baudet was aangeduid als uitkijkpost en het zou Robert Becker geweest zijn die als eerste het vuur heeft geopend, toen nog zonder iemand te treffen. In een van de vele versies die hij heeft gegeven, beweert de oud-politieagent dat het paar automobilisten door J.-Cl. Estiévenart werd neergeschoten, en dat bij aankomst van een rijkswachtwagen uit Nijvel, Adriano Vittorio het werk heeft afgemaakt en rijkswachter Marcel Morue het genadeschot gaf. Cocu beweert dat King Kong, nadat hij rijkswachter Morue had afgemaakt, gezegd heeft: 'Nog een flik minder.'.

Michel Cocu rapporteert ook woorden die bij de politiewagen werden uitgesproken: 'De rotzakken, ze hadden een Uzi bij'. Rijkswachter Lacroix, de enige die aan de schietpartij kon ontkomen, had in zijn verslag – dat opgemaakt werd vooraleer Michel Cocu tot bekentenissen overging – gesignaleerd dat een van de doders inderdaad deze zin uitsprak. Op dat moment, voegt de oud-politieagent hieraan toe, waren wij allen bezig de lijken van de gedode man en vrouw te verstoppen achter de boodschappenwagentjes. Michel Cocu duidt ook de plaats aan waar nadien een vuurgevecht in regel ontstond met politielui van Eigenbrakel.

Deze verklaringen stemmen overeen met die van Michel Baudet die, begin december 1983 toegeeft aan de Colruyt van Nijvel op de uitkijk gestaan te hebben vergezeld van Josiane Debruyn, Michel Cocu, Jean-Claude Estiévenart, de Algerijn Kaçi Bouaroudj en Adriano Vittorio. Later herroept Michel Baudet zijn verklaringen, om dan nieuwe bekentenissen te ondertekenen die hij opnieuw zo snel mogelijk zal intrekken. Op enkele nuances na, stemmen de bekentenissen van Cocu ook overeen met de verklaringen van Adriano Vittorio die toegeeft een lader leeg geschoten te hebben in de richting van de witte Mercedes van Jacques Fourez, en met zijn riotgun op de politielui uit Eigenbrakel geschoten te hebben. Vittorio voegt hieraan toe dat hij in juni in Eigenbrakel zuurstofflessen heeft gestolen en in diezelfde gemeente een Duitse herdershond gedood heeft bij de diefstal van de Saab uit de garage van Michel Jadot.

Tussen twee ontkenningen in verstrekt Michel Cocu de onderzoekers nog andere details. Hij vertelt een detail dat nooit in de pers is verschenen: vlakbij een spoorwegbrug heeft de bende het zwaailicht van een voor hen rijdende wagen opgemerkt, waarop ze het vuur openen op een Golf van de politie van Eigenbrakel. De oud-politieagent bevestigt dat de Saab zich links van de weg heeft opgesteld en dat de Mercedes aan de rechterkant stilhield, niet ver van de 'Diable Amoureux'. De man van de vele bekentenissen en herroepingen beschrijft ook de plek waar de moordenaars afscheid moesten nemen van de Mercedes en zijn overgestapt in de Saab 900 turbo. Hij vertelt hoe ze iets verder een pad hebben opgemerkt en dat ze dat opgereden zijn. Ze hadden een lekke band en de motor was sterk gehavend. Cocu verklaart dat ze de wagen in brand hebben willen steken, maar daar niet in geslaagd zijn. Hij beweert dat Francesco Nardella, de garagehouder uit Boussu, die hen niet ver daar vandaan op de snelweg van Bergen had opgewacht, hen is komen oppikken. Hieraan voegt de oud-politieagent tenslotte nog toe dat ze met elkaar in radioverbinding stonden. De verklaringen van Kaçi Bouaroudj overlopend, merken de onderzoekers op dat bij garagehouder Francesco Nardella een stel walkie-talkies werd teruggevonden en dat Vittorio inderdaad een walkie-talkie-stel in zijn bezit had, ook al zegt de Algerijn hierover dat ze niet al te goed werkten. De door Michel Cocu in november '83 opgestelde lijst van de wapens die gebruikt werden bij de overval op de Colruyt in Nijvel is ontstellend: een automatisch 9 mm wapen, een long rifle-revolver en twee riotguns, een vijf- en een zevenschots. Preciseringen die overeenstemmen met de conclusies van de ballistische experts.

Na het opmaken van de lijst bekentenissen die in drie jaar tijd ontfutseld werden aan Adriano Vittorio, Michel Baudet en Michel Cocu, bekentenissen met betrekking tot hun deelname aan de slachtpartij aan de Colruyt in Nijvel, in de nacht van 16 op 17 september 1983, halen de onderzoekers hun Taiwanese zakrekenmachientjes boven: het trio heeft zesendertig keer bekend deelgenomen te hebben aan de geweldpleging, twaalf namen werden opgegeven en al naargelang de geraadpleegde versie het aantal deelnemers varieert van vier tot negen.

In deze bekentenissen wordt een zekere De Schepper tot tweemaal toe genoemd; een zekere L. keert drie keer weer; Jean-Louis Dramaix wordt zes keer vernoemd; Robert Becker en Josiane Debruyn, elf keer; de garagehouder Francesco Nardella komt er veertien keer in voor; de Algerijn Kaçi Bouaroudj nog iets meer: zijn naam wordt vijftien keer vermeld. Jean-Claude

Estiévenart komt er dertig keer in voor; Michel Baudet, tweeëndertig keer; gevangenbewaarder Jean-Claude François bereikt de verontrustende score van vierendertig, maar hij wordt afgetekend verslagen door recordhouders Adriano Vittorio en Michel Cocu, die beiden vijfendertig keer vermeld worden!

De rechercheurs uit Nijvel en uit Brussel hebben ook een lange reeks meer dan verwarrende bekentenissen opgetekend over de betrokkenheid van de 'filière boraine' bij de gewapende overval die op 11 februari 1983 op de Delhaize in Genval werd gepleegd. Als we ons alleen aan de bekentenissen van Michel Cocu houden, dan hebben ze de hold-up met zijn vijven opgezet. Hij geeft toe dat hij inderdaad de Peugeot 504 bestuurde die op 28 januari, bij het vallen van de avond, in Watermaal Bosvoorde werd gestolen. Michel Baudet, Adriano Vittorio, Jean-Claude Estiévenart en die zijn vrouw Josiane namen allen deel aan deze hold-up die bijna zevenhonderd duizend frank heeft opgebracht. De oud-politieagent zegt ook dat Josiane in de wagen gebleven is en dat Vittorio met zijn riotgun een schot afgevuurd heeft in de zoldering van de supermarkt en, later, op de parking, nog gevuurd heeft op een automobilist die hun de weg wou versperren. De rol van Michel Baudet zou, net als bij de Colruyt in Nijvel, beperkt gebleven zijn tot het in de gaten houden of er geen politielui of rijkswachters aankwamen. Michel Cocu vermeldde ook enkele keren de naam van Francesco Nardella, zeggende dat de garagehouder uit Boussu niet persoonlijk had deelgenomen aan de hold-up, maar dat de bende na de overval op de supermarkt naar zijn woning was gegaan om daar eventuele sporen uit te wissen. Michel Cocu zegt ook dat deze Francesco Nardella hun voorzag van een stel valse nummerplaten.

In de kantoren van inspecteur André Bohème van de gerechtelijke politie van Brussel, op donderdag 20 maart 1986 legt Cocu nieuwe bekentenissen af. Deze keer wordt de Algerijn Kaçi Bouaroudj erbij betrokken, maar Josiane Debruyn wordt nu niet meer beschuldigd. Na de moeilijkheden bij de politie van Boussu, had Michel Cocu op zijn identiteitspapieren 'ambulancier' als beroep laten vermelden. In maart 1986 beweert de ambulancier dat de met een 9 mm pistool gewapende Kaçi samen met Vittorio en Estiévenart de Delhaize in Genval zijn binnen gegaan. Aan deze verklaring voegt hij nog toe dat, na de hold-up, de Algerijn als eerste lopend is buitengekomen, gevolgd door Vittorio en dan door Estiévenart die een beetje later kwam omdat hij een schot had afgevuurd in de richting van de wagen van Jacques Culot. Tijdens deze auditie op de eerste verdieping van nummer 13 van de

Quatre Bras-straat in Brussel, tekent Michel Cocu een plan van de plaats van het misdrijf, plan dat overeenstemt met de topografie van de directe omgeving van de Delhaize.

Cocu rapporteert tenslotte nog dat ze, om in Plancenoit de VW Golf te stelen van Mevrouw Van Lidth de Jeugde, de wagen inderdaad eerst in de gaten gehouden hebben bij de Sarma in Waterloo. Hij zegt ook dat de wagen op zeker moment heeft stil gehouden op een bepaalde plaats in Plancenoit: Mevrouw Van Lidth herinnert zich inderdaad dat ze een geschenk wou kopen voor Sint-Valentijn, een detail dat ze aanvankelijk aan de onderzoekers vergat te melden! Michel Cocu geeft tenslotte ook nog aan dat Adriano Vittorio, vooraleer de Peugeot 504 te verlaten, het opsporen van eventuele vingerafdrukken onmogelijk heeft gemaakt door twee ruiten stuk te slaan met de kolf van zijn riotgun en een schot joeg in de achterruit van de wagen. Deze precisering klopt volledig met de uitgevoerde vaststellingen.

Wat de gewapende overval op de Colruyt in Halle en de moord op zaakvoerder Walter Verstappen betreft, zijn de meest verwarring stichtende bekentenissen die welke Adriano Vittorio en Michel Cocu in 1983, in 1984 en in 1986 ondertekend hebben in de kantoren van de gerechtelijke politie van Nijvel en van Brussel, alsook in het kabinet van onderzoeksrechter Guy Wezel. Vanaf 23 november 1983 heeft Michel Cocu beweerd dat 3 of 4 maart 1983 werd uitgekozen omdat de bende ervan op de hoogte was dat de brandkoffer die avond een som van zeven miljoen zou bevatten. Hij voegde hieraan toe dat de Golf werd aangepast door een zekere Lepoint, die onder meer de autoradio en de zetel van de begeleider had weggenomen. In maart 1984 wijzigde Cocu deze verklaring door te stellen dat de Volkswagen, drie of vier dagen voor de hold-up doorging, werd aangepast door Vittorio en Estiévenart.

Hij heeft ook verklaard dat de bende van de place de Wasmes is vertrokken, maar hij verbeterde zich door te stellen dat ze allen wel degelijk waren vertrokken uit de garage van Nardella aan boord van volgende voertuigen: de in Plancenoit gestolen Golf, de wagen die Estiévenart twee maand later in de bossen van Lobbes zal achterlaten; een groenachtige BMW reeks 5 en de rode Renault 4 van Vittorio. Tegen eind november 1986 hield Vittorio in de kantoren van de gerechtelijke politie van Brussel mordicus vol dat de bende uit Brussel was vertrokken aan boord van zijn piepkleine Renault 4...

Het is merkwaardig dat Michel Cocu en Adriano Vittorio, met een tussentijd van tweeëneenhalf jaar, een identieke lijst hebben

opgesteld van de deelnemers aan de hold-up op de Colruyt in Halle, een lijst die overigens dezelfde personen omvat die drie weken eerder betrokken waren bij de overval op de Delhaize in Genval: Cocu, Vittorio, Baudet, Estiévenart en Kaçi Bouaroudj. Deze laatste zou gewapend geweest zijn met een 9 mm pistool en een gummiknuppel die hij van Michel Baudet geleend had. Nog steeds volgens de oud-politieagent van Boussu, was Vittorio gewapend met een vijfschots Winchester riotgun met afgezaagde kolf en loop. Aan boord van zijn kleine R4 zou de Fransman als eerste op de parking verschenen zijn om de weg te bereiden voor zijn medeplichtigen. De Golf zou stelling gekozen hebben op verschillende tientallen meter van de ingang van het magazijn. Cocu voegt hieraan toe dat hij achter het stuur van de wagen is gebleven en dat Baudet inderdaad opnieuw als uitkijkpost fungeerde.

Cocu heeft gepreciseerd dat Baudet na een bezoek aan het magazijn weer buitenkwam, en hen met de hand teken deed dat de weg vrij was. Michel Baudet zou dan weer in de Golf gestapt zijn (of in de BMW, al naargelang de versies). Volgens Michel Cocu waren de drie mannen die door drie ooggetuigen in de discount gezien werden Jean-Claude Estiévenart, Kaçi Bouaroudj en Adriano Vittorio. De politieagent-ambulancier uit Boussu heeft ook verklaard dat Estiévenart zou gezegd hebben, dat Bouaroudj iemand – Jules Knockaert – met zijn knuppel had neergeslagen, dat Vittorio een schot in de lucht had afgevuurd en dat ook hij het vuur had moeten openen en iemand geraakt had.

Bij de gerechtelijke politie in Brussel heeft Cocu op 24 maart 1984 gesignaleerd: toen de door hem bestuurde Golf wou vertrekken, maakte iemand aanstalten om hen met zijn wagen achterna te zitten, waarna schoten werden afgevuurd in de richting van de

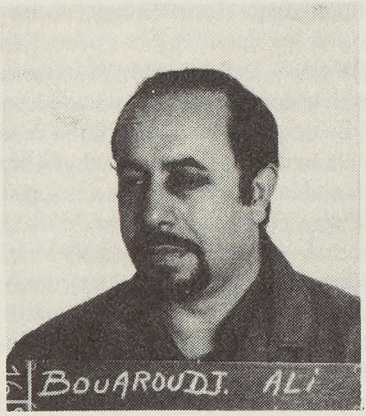

Bouaroudj ondertekende nooit bekentenissen ondanks slagen, zoals hier te zien aan zijn linkeroog. (Foto Gevangenis administratie)

achtervolgers. Nog steeds volgens Michel Cocu, zou de Golf dan een reeks zeer korte bochten genomen hebben, om dan de snelweg van Bergen te nemen. Garagehouder Nardella wachtte hen enkele honderden meter verder op, op de parking van het AC-motel in Ruisbroek, aan boord van een oude Bedford. Over deze vrachtwagen zou men het, zes maanden later, bij de slachtpartij in de Colruyt van Nijvel, weer hebben. Met dat verschil dat de Bedford in maart 1983 nog niet rood was herschilderd, maar nog zijn oorspronkelijke US Army kaki-kleur had.

Daarna zou de bende teruggekeerd zijn naar de garage van Francesco Nardella in Boussu. De garagehouder had dan de vrachtwagen en de Golf verborgen op een nog steeds niet ontdekte plaats. Twee maanden later zou Michel Cocu tegenover de gerechtelijke politie van Brussel preciseren, dat Vittorio in feite helemaal alleen naar Brussel is teruggekeerd met de Golf, dat de wapens werden opgeborgen in de Volkswagen, en dat de rest van de bende naar Wasmes was teruggekeerd. Michel Cocu herinnerde zich bijvoorbeeld dat men hem had afgezet op de place Saint-Pierre... Bij de in Nijvel uitgevoerde wedersamenstelling van de slachtpartij aan de Colruyt, beweren Kaçi Bouaroudj en Jean-Claude Estiévenart dat King Kong hen had laten weten, dat ze met het afleggen en ondertekenen van hun verklaringen respectievelijk het negenentwintigste en dertigste slachtoffer zouden worden van de Brabantse doders.

In maart 1984 tenslotte, heeft Claudine Jansens, tewerkgesteld in een 'Club'-winkel, in de Victor Allard-straat in Ukkel, in een aktentas die in de winkel achtergelaten was een merkwaardige brief gevonden. Een brief die naar alle waarschijnlijkheid door Michel Cocu werd geschreven. In die brief is er sprake van de in Genval, Ukkel, Halle, Nijvel en Anderlues gepleegde feiten. De brief bevat ook een passage die betrekking heeft op Christelle Cocu en op Jacqueline Géva, de minnares van Michel Cocu. In de brief wordt beweerd dat de slachtpartijen in Brabant te wijten zijn aan een mysterieuze organisatie, VDO genaamd, een organisatie waartoe Adriano Vittorio zou behoord hebben en die gefinancierd werd door Leon Degrelle om in België terreurdaden te plegen die verhuld werden als hold-ups...

Michel Cocu bleef echter zijn toestemming weigeren om een geschriftstest te ondergaan.

Het ware absurd te beweren dat deze bekentenissen niet zouden overeenstemmen met de getuigenisen en met de verschillende plaatsbeschrijvingen van de misdrijven. Michel Cocu, Adriano Vittorio en Michel Baudet hebben werkelijk te veel of te weinig

gezegd. Om hun ondertekening van deze belastende verklaringen te verklaren, hebben de drie mannen beweerd dat ze dagen en nachten lang aan zeer krachtdadige – in alle betekenissen van het woord – verhoren werden onderworpen, zonder te kunnen slapen, eten of drinken. Dat door de panieksfeer en de druk die toen op de onderzoekers werd uitgeoefend, om het even welke onschuldige uiteindelijk om het even wat zou hebben ondertekend, al was het maar om toch enkele ogenblikken te kunnen uitblazen. Jean-Claude Estiévenart, die nooit bekend heeft, is ervan overtuigd dat Cocu een deel van de waarheid over de slachtpartijen in Brabant kent, maar dat hij zich heeft teruggetrokken toen er al te veel slachtoffers begonnen te vallen. Estiévenart heeft altijd volgehouden dat Cocu zijn naam uit wraak voor een duistere vrouwengeschiedenis heeft geciteerd. Adriano Vittorio en Michel Cocu beweren ook nog dat, om de geloofwaardigheid van hun bekentenissen te vergroten, er bepaalde onooglijk lijkende details werden in verwerkt. Ze beweren verder dat andere preciseringen hun in de loop van de vele dagen in beslag nemende ondervragingen in de mond werden gelegd door de rechercheurs.

Alvorens in de kantoren van de gerechtelijke politie van Brussel nieuwe bekentenissen te ondertekenen, had Michel Cocu de pers laten weten dat hij nooit het wapen dat in Genval en Halle had gediend, had gebruikt of aan wie dan ook had uitgeleend. 'Mijn bekentenissen', zei hij, 'heb ik altijd afgelegd in zeer speciale omstandigheden, aan het slot van onophoudelijke ondervragingen, op een moment dat ik een zware behandeling op basis van cortisone onderging. Om acht uur 's morgens haalde men mij uit mijn cel, de volgende dag om vijf uur bracht men me er terug. Nooit kreeg ik de kans te drinken, te eten of uit te rusten. Bepaalde vakjes waren nog leeg; om er een einde aan te maken vulde ik ze uiteindelijk met de antwoorden die men me in het oor fluisterde. Als ik me de volgende dag realiseerde wat ik verteld had, wou ik mijn verklaringen intrekken. Maar men luisterde niet meer naar me. Men heeft gedreigd mijn vrouw en mijn dochter te zullen opsluiten. En trouwens, waartoe hebben mijn zogenaamde bekentenissen gediend ? Nooit heeft men iets teruggevonden, met uitzondering van het wapen waarvan ik op een dag de restitutie zal vragen.'. Toen de onderzoekers Cocu's aandacht erop trokken dat zijn bekentenissen toch ontstellende preciseringen bevatten, antwoordde de oud-politieagent van Boussu hier tekstueel het volgende op: 'Ik heb in het wilde weg gegokt en het is niets dan toeval dat mijn beweringen met de werkelijkheid overeenstemmen'.

Ook Vittorio heeft beweerd dat hij er uiteindelijk soms toe kwam om het even wat te ondertekenen, hopend dat zijn verklaringen later gemakkelijk zouden kunnen weerlegd worden. Op 23 maart 1987, in de rijkswachtkazerne van Jumet, wilden de leden van de speciale cel er het fijne van weten en vroegen ze Michel Baudet welke dwang er op hem was uitgeoefend bij het in Nijvel verricht vooronderzoek. Baudet heeft hierop geantwoord dat hij getergd was geworden door de rechercheurs, dat hij bij de gerechtelijke politie in Charleroi slaag gekregen had, dat hij bij de BOB van Bergen in de rats heeft gezeten en dat men hem heeft beloofd dat hij minder zwaar zou gestraft worden dan de anderen als hij zich een beetje gewilliger toonde dan Cocu en Vittorio. De onderzoekers hebben Baudet dan gevraagd uit te leggen wat hij bedoelde met het door hem gebruikt woord 'getergd'. Hierop heeft Michel Baudet geantwoord dat hij aan zeer lange verhoren werd onderworpen en dat hij bij de gerechtelijke politie in Charleroi ondervraagd werd met een Delhaize-zak over zijn hoofd. Dat ze hem geslagen hadden en dat op zekere dag zijn gebit in tweeën gebroken werd tengevolge van een vuistslag op zijn kaak. Als hij in het kabinet van onderzoeksrechter Guy Wezel, die niemand als een beul zou durven voorstellen, bekentenissen heeft afgelegd, dan kwam dat omdat de magistraat handig op dit 'vooroordeel' had ingespeeld, aldus Baudet.

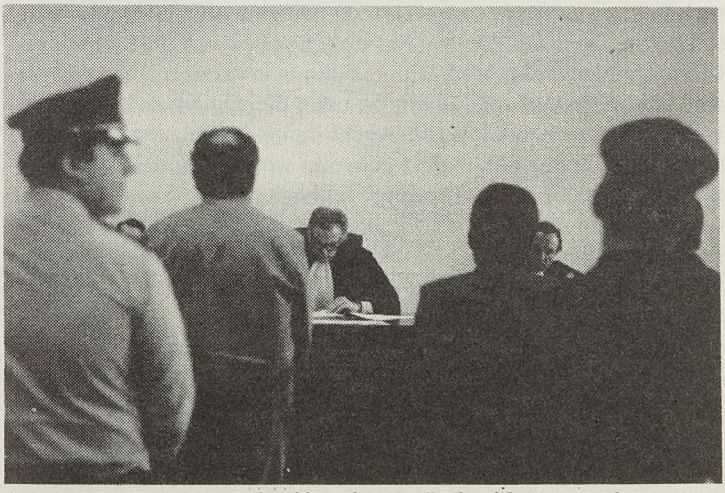

Belangrijk moment voor de "filière boraine": de afsluiting van het vooronderzoek en de verwijzing van het dossier naar het assisenhof van Mons. Links, op de rug, Adriano Vittorio. (Foto Roland Piens)

Dat alles belet zeker niet dat de waarde van deze bekentenissen nogal overschaduwd wordt. Hun consistentie en hun geruststellend effect voor de publieke opinie zouden heel wat sterker geweest zijn indien ze hadden toegelaten de gebruikte wapens en de uit de wagens verwijderde radio's terug te vinden, het buitgemaakte geld te recupereren. En als men op en in de wagens verpletterende bewijzen had gevonden, in plaats van de weinig overtuigende hoofdharen en vingerafdrukken, waarvan het duidelijk is dat ze niet door een lid van de 'filière boraine' werden achtergelaten. In het onderzoek naar de slachtpartijen in Brabant, waarin door ballistische expertises was aangetoond dat de begin september 1983 gebruikte wapens, ook in oktober en december 1983 en vervolgens in de loop van de herfst van 1985 werden gebruikt, in dat onderzoek dus, had het gerecht mogen verwachten dat de bekentenissen over de Colruyt in Nijvel ook de slachtpartij verklaarden die acht dagen eerder, met dezelfde wapens en dezelfde wagen, in Temse gebeurde. Dat ze opheldering brachten in het mysterie van de herberg 'Au Trois Canards' en van de overval op de Delhaize in Beersel, dat ze de overval op de juwelierszaak in Anderlues ophelderden.

Deze bekentenissen zijn terzelfdertijd zeer rijk en vreselijk arm. Al beschrijven de zesendertig verklaringen, met betrekking tot de slachtpartij aan de Colruyt van Nijvel, zeer goed wat zou kunnen gebeurd zijn in de nacht van 16 op 17 september 1983, toch hebben ze nooit toegelaten de twee beruchte riotguns terug te vinden. Deze bekentenissen hebben vooral nooit de wonderlijke visvangst dichtbij Ronquières kunnen verklaren. Twee jaar later viste men daar niet alleen de twee dienstwapens op die ontvreemd waren aan twee rijkswachters uit Nijvel, maar ook nog een partij wapens die in 1985 gebruikt werden bij drie slachtpartijen waaraan de 'filière boraine', feitelijk gezien, onmogelijk kan deelgenomen hebben... Voor het Assisenhof van Henegouwen moet de 'filière boraine' 'slechts' verantwoording afleggen voor vier van de achtentwintig moorden die aan de Brabantse moordenaars worden geweten.

RIJKSWACHT
Generale staf

CENTRAAL BUREAU DER OPSPORINGEN
Fritz Toussaintstraat 47
1050 BRUSSEL
Tf : 02/649.21.80 - Toestel :

16 Okt 84

Nr CBO 8058 /M/7

Bijl : 3

Aan de E (Bestemmelingen Reg A1/5)

NIET-DRINGEND BERICHT VAN OPSPORINGEN
INZAKE EEN REEKS GEPLEEGDE FEITEN

1. Gepleegde feiten.

a. HU wapenhandel DE KAISE - WAVER (30 Sep 82)
b. BEERSEL (moord op VAN DEN EYNDE J. - 22-23 Dec 82)
c. BERGEN (moord op de taxichauffeur ANGELOU C. - gevonden op 12 Jan 83)
d. HU DELHAIZE - GENVAL (11 Feb 83)
e. HU COLRUYT - HALLE (03 Mar 83)
f. Diefstal van het Vtg SAAB - EIGENBRAKEL (08 Jun 83)
g. TEMSE (moord op BROEDERS J. - 10 Sep 83)
h. NIJVEL (driedubbele moord op WM MORUE en echtpaar FOUREZ - DE WIT 17 Sep 83)
i. OHAIN (moord op VAN CAMP J. - 02 Okt 83)
j. DELHAIZE - BEERSEL (moord op gerant VERMAELEN F. - 07 Okt 83)
k. ANDERLUES (moord op het echtpaar SZYMUSIK - SLOMKA - 01 Dec 83)

2. Zie punt 1 hiervoor.

3. Zie punt 1 hiervoor.

4. -

5. Alle slachtoffers zijn koelbloedig afgemaakt.

6. Nadeel :

Zie de niet-dringende opsporingsberichten Nr R 10938-83 van 14 Okt 83 en Nr R 13856-83 van 15 Dec 83 (DK 1190).

7. a. Volgende personen werden aangehouden, maar zijn ondertussen vrijgelaten
(1) DEBRUYN, Josiane (22 Mar 48) - echtgenote ESTIEVENART J. C., vrijgelaten op 30 Dec 83, wonende te FRAMERIES;
(2) BROUETTE, Richard (17 Aug 28) - vrijgelaten op 10 Jul 84 en wonende te BOUSSU;
(3) FRANCOIS, Jean-Claude (08 Nov 45) - vrijgelaten op 28 Jul 84 en wonende te DOUR;
(4) BECKER, Robert (11 Jul 47) - vrijgelaten op 20 Jul 84 en wonende te BERGEN (FLENU);
(5) DRAMAIX, Jean-Louis (09 Jul 45) - vrijgelaten op 28 Jul 84 en wonende te VORST;
(6) NARDELLA, Francesco (01 Nov 35) - vrijgelaten op 10 Aug 84 en wonende te BOUSSU;
(7) BOUAROUDJ, Kaci (16 Feb 42) - vrijgelaten op 23 Feb 84 en wonende te BERGEN;
(8) WASTIELS, Josette (20 Mar 35) - vrijgelaten op 25 Jun 84 en wonende te BOUSSU;

(9) JABE, Mathilde (17 Dec 62) - vrijgelaten op 11 Sep 84 en wonende te ST-GILLES;
(10) ESTIEVENART, Jean-Claude (16 Mei 45) - vrijgelaten op 23 Feb 84 voor de zaak NIJVEL, bleef echter opgesloten tot 02 Aug 84 voor een ander misdrijf, wonende te WASMES;

b. Verblijven nog steeds in de gevangenis :
(1) COCU, Michel (13 Mei 51), wonende te DOUR;
(2) BAUDET, Michel (01 Mei 51), wonende te BOUSSU (HORNU);
(3) VITTORIO, Adrien (12 Sep 41), wonende te HONNELLES.

c. Ten laste gelegde feiten :

(1) HU GENVAL (Delhaize) - 11 Feb 83

ESTIEVENART - DEBRUYN - BOUAROUDJ - COCU - BAUDET - VITTORIO.

(2) HU HOUDENG-GOEGNIES (GB) 07 Mei 83

VITTORIO - BOUAROUDJ

(3) NIJVEL - 17 Sep 83

COCU - BAUDET - VITTORIO

(4) ANDERLUES - 01 Dec 83

FRANCOIS - BECKER - DRAMAIX - NARDELLA

(5) Onwettig wapenbezit

DEBRUYN - BROUETTE - WASTIELS - JABE - ESTIEVENART - COCU

d. Foto's : zie Bijl A.

8. Gebruikte vervoermiddelen.

Zie Bijl A bij niet-dringend opsporingsbericht Nr R 13 856-83 van 15 Dec

9. -

10. -

11. a. VITTORIO A. heeft in een verklaring, afgelegd op 07 Mei 84, volgende personen als mededaders aan één of meerdere feiten aangeduid :

(1) DRAMAIX, Jean-Louis
(2) LOUVAERT, Vincent (04 Dec 63) - gestorven na het gebruik van een overdosis drugs op 10 Nov 83;
(3) DE SCHEPPER, Willy (23 Dec 52) wonende te ASSE;
(4) BECKER, Robert (11 Jul 47)
(5) ANGELOU, Constantin (14 Sep 25) - taxichauffeur neergeschoten op 08 Jan 83 en teruggevonden in de koffer van zijn taxi op 12 Jan 8 te BERGEN;
(6) COCU, Michel (13 Mei 51).

Huiszoekingen werden verricht bij deze personen en, indien mogelijk, werden zij verhoord, doch het resultaat is tot op heden negatief.

b. Volgende personen zijn daarna verhoord door verschillende Gd Dstn :

(1) LOUVAERT, Marie-Ange (02 Aug 60) en wonende te MEISE;
(2) DUBOIS, Alain (07 Dec 57) echtgenoot van bovenvermelde, verblijve op hetzelfde adres;

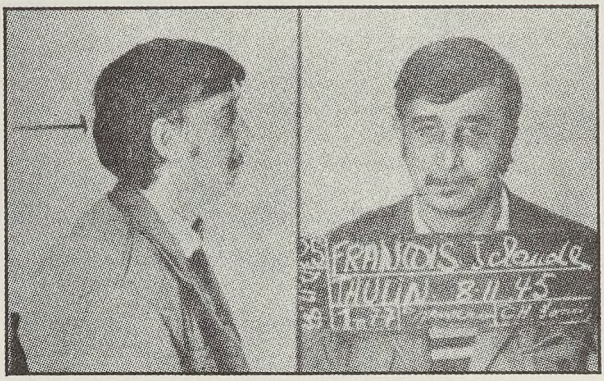
FRANÇOIS
THUN 2.11.45

LOUVIERT

HAGE, MAROUN
HAIFA 9.1.33
84 1m 64
HAIR

19865
COCU MICHEL
13.5.51 BOUSSU
1.75 BRUN CHATAIN

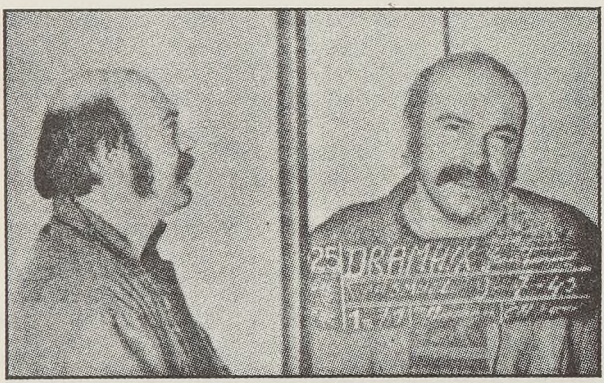
25

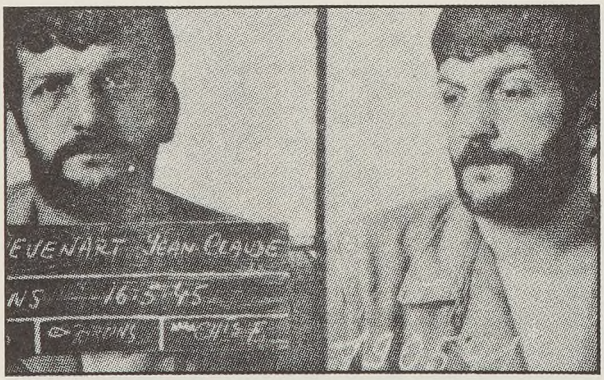
EVENART JEAN CLAUDE
NS 16.5.45

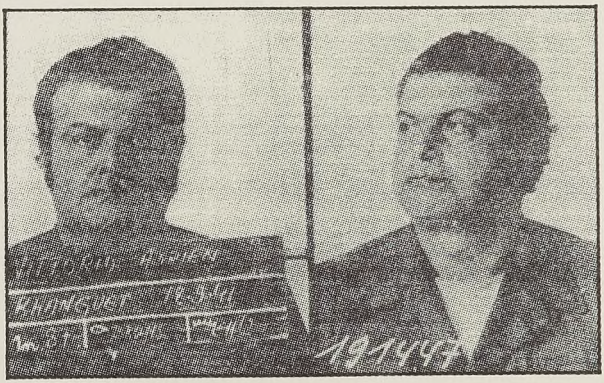

BROUETTE RICHARD
17.08.1928 BOUSSY
BLEU

III De Staerke, Bultot & Bouhouche

1 Een koude winterdag, 9 november 1985.

Een Verkenningstocht in Aalst

Kort, zwart sluikhaar, een walrussnor rond een paar dunne lippen; brede schouders. De man stapt soepel en vastberaden uit zijn wagen, die hij pas geparkeerd heeft langs de Oude Ninoofsesteenweg. De Delhaize van Aalst ligt honderd meter verderop. Eigenlijk is het een onopvallende verschijning. Niet groot, niet klein, niet dun, niet dik. Enkel die pikzwarte ogen vallen op, nerveus, gejaagd en gelijktijdig koel observerend, diep in de kassen. Het is zaterdagnamiddag, 9 november 1985, omstreeks 16 uur. Een vinnige, koude winterbries jaagt de bezoekers op een draf het warenhuis in.

Uit de wagen stapt ook een dertigjarige vrouw, met een kind aan de hand. Het is een blonde, kortgeknipte vrouw. Geen schoonheid, het type van de hardwerkende, volkse huisvrouw. Onopgemerkt mengt het gezinnetje zich onder de warenhuisbezoekers. De wekelijkse bedevaart-met-koopwagentjes brengt aardig wat volk op de been.

Enkele bezoekers hebben in de kranten gelezen dat op 27 september '85 bij twee roofovervallen op Delhaizes acht doden zijn gevallen, voor amper enkele 100.000-en buit. Een bizarre, akelige geschiedenis, die kort na de gebeurtenissen voor veel beroering

heeft gezorgd, maar op amper enkele weken al terug vervaagd is. De overvallen van Overijse en Eigenbrakel werden al snel terug uit de media geduwd in de storm van de kiesstrijd. Bij die gelegenheid zijn er wel partijen geweest die het hadden over de 'veiligheid van de burgers' en het 'stijgend onveiligheidsgevoel bij de bevolking', maar de woorden verdronken in een onoverzichtelijke electorale fraseologie.

In Aalst ligt het warenhuis beschut in de bebouwde kom. De hoofdingang situeert zich aan de brede Parklaan, terwijl de parking zich aan de Ninoofsesteenweg bevindt. De Delhaize geeft een gevoel van openheid en lijkt helemaal niet op een dodelijke

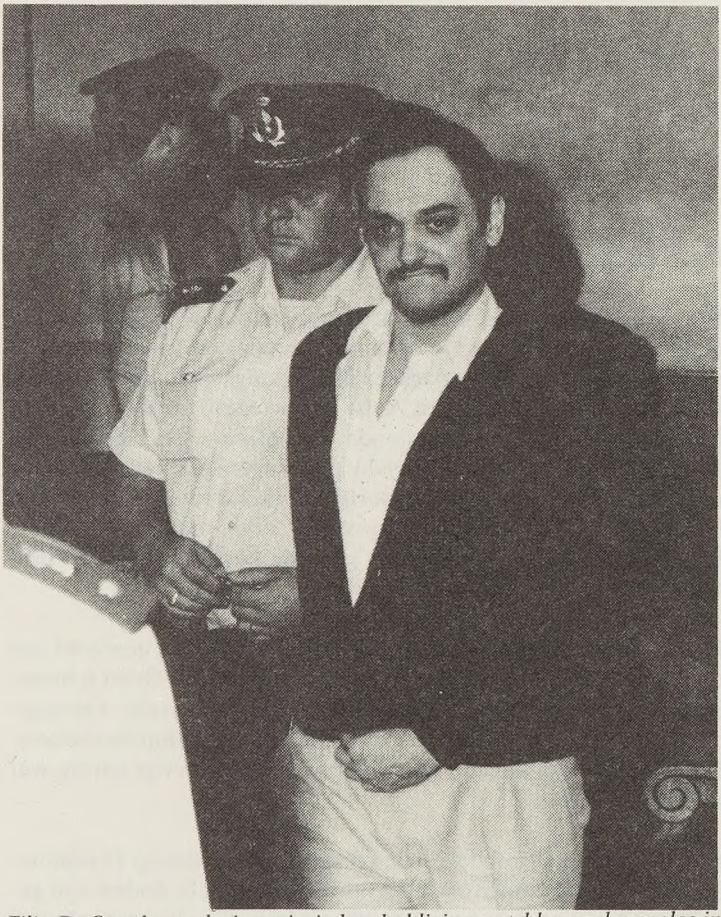

Filip De Staerke, ex-legionnair, in beschuldiging gesteld voor de aanslag in de Delhaize te Aalst. (Foto Alain Pierrard)

muizeval. Daarenboven, noemt men die moordenaars niet de 'Bende van Nijvel' of de 'waanzinnige doders van Waals-Brabant'? Het lijkt allemaal erg ver weg van deze Vlaamse stad. De winkelwagentjes worden onbekommerd voortgeduwd tegen de bries in. Tegen beter weten in?

Er was inderdaad reden tot enige ongerustheid. Kort na die afschuwelijke roofovervallen in Eigenbrakel en Overijse hadden spelende kinderen aan de rand van het park, aan de achterzijde van het warenhuis, een mitrailleur, twee handvuurwapens en bivakmutsen gevonden. De 31ste oktober hadden joggers in de vooravond drie mannen opgemerkt die precies op die plaats op een verdachte manier het warenhuis observeerden. Die kleine incidenten hadden ook wel de kranten gehaald, maar weinigen hadden er belang aan gehecht.

De zwarte man met zijn blondine en het kind lopen over de parking. Nu en dan blijft Philippe De Staerke even staan, kijkt rond, komt op zijn stappen terug, registreert, loopt verder.

Philippe wordt door zijn vrienden 'Johnny' genoemd. Hij werd op 28 augustus 1957 in Brussel geboren en maakt deel uit van een grote familieclan zogenaamde 'witte zigeuners'. De De Staerkes worden nomaden genoemd, maar dat is in feite fout. De meesten van hen wonen immers in gewone bakstenen huizen en trekken er maar sporadisch op uit met de caravan. De familie is afkomstig uit de streek van Sint-Pieters-Leeuw, Lot, Beersel. Op de identiteitskaart van 'Johnny' staat vermeld dat hij 'mandenmaker' is, hoewel hij zich haast zelf niet kan herinneren wanneer hij de laatste biezen heeft gevlochten. Sinds '81 heeft hij geen vaste verblijfplaats meer. Voordien heeft hij een tijdje in Sint-Gillis gewoond, bij een garagehouder waar hij kind aan huis gebleven is. Sinds kort heeft hij een relatie met de blonde Yvette.

Zowat een uur lang loopt het gezin De Staerke tussen de uitgestalde koopwaar. Nu en dan legt Yvette een spulletje in haar winkelwagentje. Intussen blijft 'Johnny' rond zich heen kijken. Hij heeft oog voor alles en nog wat, merkwaardig genoeg vooral voor het beveiligingssysteem. Omstreeks 17 uur verlaten 'Johnny' en Yvette het warenhuis. De 28-jarige man kijkt op de parking nogmaals aandachtig om zich heen voordat hij met zijn vriendin terug naar Brussel rijdt. Omstreeks 18 uur verlaat hij haar, zo kan zij het zich nog herinneren.

Een vreemde brandhaard

In de loop van diezelfde namiddag vindt een wandelaar in het bos van La Houssière, in Braine-le-Comte, niet ver van het hellend vlak van Ronquières, een uitgebrand stapeltje rommel. De spullen kunnen er al een tijdje liggen. Zo vindt hij ondermeer zes halfverschroeide afstandsbedieningsapparaten voor televisietoestellen en een decodeerapparaat voor BRT-teletekst. Wellicht gaat het om spullen die gestolen werden bij partikulieren, of meer waarschijnlijk nog uit een gespecialiseerde winkel. In het buitenland worden zulke toestelletjes door terroristen veelvuldig gebruikt bij het tot ontploffing brengen van springtuigen. Overigens worden zulke dingen ook wel omgebouwd om alarmsystemen te bevelen.

Tussen de halfverbrande toestellen worden ook fragmenten van handgeschreven notities teruggevonden waarop nog zo'n 20 à 25-tal woorden te lezen zijn. Het is een wit stuk papier van ongeveer 10 centimeter lang, met een Franstalige zin en enkele losse woorden als 'ventre' en 'genou' erop. Het lijkt te gaan om notities over het gebruik van wapens. Dit vermoeden wordt versterkt doordat op dezelfde plaats ook een wapenencyclopedie wordt aangetroffen. Een encyclopedie die onder andere ruim verspreid is in kringen van rijkswacht, politie en leger. Ook een wapentijdschrift over het gebruik van riotguns ligt halfverkoold tussen de rommel. Het lijkt er sterk op dat de hele verzameling verwijst naar het gespecialiseerde schuttersmilieu. Twee kleine prullen trekken nog de aandacht: een gebruikt spoorwegticket Brussel-Oostende en een halfverbrande foto van een vrouw met blond haar.

Tussen dezelfde rommel liggen ook halfverbrande cheques. De wandelaar doet aangifte van de vondst. Over de cheques heen stonden immers stempels van 'Delhaize-Overijse'. Het proces verbaal komt op het bureau terecht van de nijvelse onderzoeksrechter Schlicker, belast met het onderzoek naar de 'Bende van Nijvel'. Het blijkt inderdaad te gaan om cheques die door de moordenaars van Nijvel gestolen werden bij hun overval in Overijse. De onderzoeksrechter laat in het bos van La Houssière geen observatiepost opstellen, ook niet wanneer hij later verneemt wat zich in de loop van de avond afspeelt in Aalst. Indien Schlicker het wél gedaan had, dan...

1. Divers	valeur
1 télévision couleur SONY	37.240,-
1 haut-parleur supplémentaire	3.211,-
1 module stéréo	4.000,-
1 vidéo J.V.C. 148 S 0881	54.950,-
1 boîtier d'appareil photo NIKON FA n°5038989	32.600,-
1 objectif NIKKOR 50/1,4- n°5449713	12.500,-
1 objectif NIKKOR ZOOM 35-105 n°1906300	17.500,-
1 flash NIKON SB16B n°6064977	11.510,-
2 filtres U.V.	1.680,-
1 bretelle NIKON	585,-
1 bouchon pour boîtier	170,-
1 bouchon pour objectif	160,-
1 oeilleton caoutchouc	275,-
1 paresoleil	900,-
1 fourre-tout NIKON FB-16	3.700,-
1 paire de jumelles SWAROWSKI 10x40 n° 17.055	15.995,-
1 micro-ordinateur EPSON HX-20	39.853,-
1 lot d'accessoires pour ordinateur	11.027,-
2 walkie-talkie YAESU FT 203 R	324,- U.S.dollars
1 lot d'accessoires pour walkie-talkie	9.644,-
1 sac de sports BROWNING	2.495,-
1 couvre-lit en duvet	5.995,-
3 couvertures	15.000,-
3 draps de lit	3.000,-
1 transistor	9.950,-
1 raquette de squash BROWNING	3.600,-
1 lampe de poche BIANCHI	7.500,-

1 alliance en diamants	±50.000,-
1 gros bracelet en or	±30.000,-
1 Arbalète BARNETT "Commando" avec lunette 6x42	25.000,-

Juan A. MENDEZ
Area Sales Manager
Arrivé: 205, Rozierenseteenweg
1900 Overijse
tel.: 02/653.21.62

FABRIQUE NATIONALE HERSTAL s.a.
Branche Défense & Sécurité (B.D.S.)
B - 4400 HERSTAL - Belgium
Tel. (041) 64 84 00 - 64 08 00 Ext. 2578
Telex FABNA 41223 B

2. Armes anciennes

1 coffret contenant une paire de pistolets de duel à piston, de fabrication liègeoise aux environs de 1830

1 pistolet à silex, d'officier supérieur 1er Empire, signé LEPAGE à Paris

1 pistolet "LE GAULOIS"

3 copies d'armes anciennes à poudre noire

---

3. Armes de chasse

1 carabine WEATHERBY, cal. .300 Weatherby magnum, avec lunette Weatherby Supreme 3-9x40 nº P 64334

1 carabine BRNO, cal..458 Winchester magnum, avec lunette ZEISS IENA 4x nº 05323

1 carabine F.N. BAR, cal..270 Winchester, avec lunette Miroku 3-9x32

1 carabine RUGER N°1, cal..300 Winchester magnum, avec lunette Lyman 10x

1 carabine F.N. AUTO .22, cal..22Long Rifle, avec lunette 6x42 nº 56294 PZ 146

1 carabine F.N. Mauser, cal..22L.R. nº 80-2021

1 carabine Lee Enfield n°3, cal..22L.R. 34007- NZ 2824

1 carabine Lee Enfield n°7, cal..22L.R. BS 2320

1 carabine REMINGTON 700, Cal..243 Winchester, avec lunette TASCO 20x40

1 fusil F.N. AUTO 5, calibre 12

1 fusil F.N. Spécial chasse, calibre 12, dans sa valise

1 fusil F.N. B 26, calibre 12, avec 2 paires de canons, dans sa valise

---

4. Armes de poing

1 révolver Smith and Wesson, cal. 44 magnum, n° N135905 (1)

1 révolver Smith and Wesson, cal. 38 spécial, n° R155999

1 pistolet Smith and Wesson, cal. 22L.R., modèle 41, avec lunette TC 1,5x

1 pistolet COLT, cal.45ACP, n° 70G67466

1 pistolet MAUSER C96, cal. 7,63 Mauser, n° 62101 (2)

1 pistolet LUGER 1917, cal. 9mm para, n° 7462

1 pistolet LUGER 1917, modèle d'artillerie,cal. 9mm para, n°7991 (2)

1 pistolet F.N. BABY, 1er modèle, cal. 6,35mm, n°705749

1 pistolet F.N. BABY gravé, cal. 6,35mm, n°465228 (1)

(suite)

1 pistolet STECHKIN, cal. 9mm Makarov, n° AB583 (2)
1 révolver F.N. Barracuda, cal. 357 magnum, avec son 2ème cylindre en cal. 9mm para, n° R310107 (1)
1 pistolet F.N., modèle 1900, cal. 7,65mm,n° 399024
1 pistolet F.N. DA 140, cal. 9mm court, n° 425RN17958
1 pistolet HUSQVARNA, cal 9mm para, n° 33358
1 pistolet F.N. G.P., cal. 7,65mm para, n°73-90691
1 pistolet F.N. G.P., cal. 9mm para, n°245RR82198
1 pistolet F.N. G.P., cal. 9mm para, n°T377845 (2)
1 pistolet F.N. G.P. Compétition, cal. 9mm para,n°245PZ43566
1 pistolet F.N. G.P. Renaissance, cal. 9mm para, n°235RR28986 (1)
1 pistolet F.N. G.P. C.D., cal. 9mm para,n°245PZ85004

note: (1) en coffret
(2) avec étui-crosse

---

5. Armes de guerre

1 fusil SAFN, cal..30, n°20
1 fusil SAFN, cal..30, n°21
1 fusil SAFN tireur d'élite (sans lunette), cal..30, n°41850
1 fusil Mauser, cal. 7,92mm, n°7148
1 fusil MP44 Sturmgewehr, cal. 7,92x33mm, n°5385
1 fusil GEWEHR 43, cal. 7,92mm, n°9491
1 fusil TYPE 56 (Kalashnikov chinois), cal. 7,62x39mm, n°17041533 (1)
1 pistolet-mitrailleur UZI, cal. 9mm para, n°067717
1 fusil Lee Enfield n°4 mk1, cal. 303, n°2636
1 fusil Lee Enfield n°5 mk1 (jungle carbine), cal. 303, n°BE3662
1 carabine F.N. CAL, cal. 5,56mm, n°10303 (1)(2)
1 carabine F.N. FNC, cal. 5,56mm, n°013868 (1)(2)
1 fusil F.N. FAL, cal. 7,62mm, n°2500414 (1)
1 fusil F.N. FAL, cal. 7,62mm, n°E38 (2)
1 fusil F.N. Sniper, cal. 7,62mm, n°SN2767 (2)
1 carabine COLT AR 15, cal. 5,56mm, n°SP152112 (1)
1 carabine U.S. M1A1, cal. 30 carbine, n°309964 (1)
1 kit réducteur cal..22L.R. pour FAL, dans une caissette en bois
1 fusil SAFN didactique (découpé)
1 fusil Garand didactique (découpé)

note: (1) crosse para
(2) avec lunette

Stowell op bezoek bij FN

Die zaterdag, 9 november, is Juan Mendez-Blaya toch op kantoor. Hij verwacht belangrijk bezoek. 'Tony', zoals zijn vrienden hem noemen, is sinds augustus '81 zendingshoofd voor Latijns Amerika, Spanje en Portugal van het departement 'Defence and Security' van FN in Herstal, de belangrijkste wapenproducent van België. Mendez heeft maar één passie: wapens.

Mendez was door de jaren heen haast een wapen-'ontwerper' geworden. Indien een klant bij FN bijvoorbeeld een grote bestelling plaatste van FAL-geweren, tekende Mendez een nieuw ontwerp in functie van de wensen van de klant. Mendez was er op die manier in geslaagd steeds verfijnder wapens te concipiëren, die aardig wat mensen interesseerden.

In afwachting dat zijn bezoeker komt opdagen zit Tony te piekeren. Na een eerste poging tot inbraak in november '84 bij hem thuis, op de Chaussée de Rosières in Overijse, werd op 15 mei '85 bij hem ingebroken. Tony had in de loop van de jaren een indrukwekkende collectie wapens aangelegd. Alles was verdwenen: twaalf jachtgeweren, twintig handvuurwapens en negentien oorlogswapens. Waanzin, zo dacht hij, indien die wapens in handen van misdadigers vallen. En zeggen dat hij vlak voor de diefstal op het punt had gestaan zijn collectie onder te brengen in een speciale kluis.

Sinds de diefstal informeerde Tony regelmatig bij de BOB van Leuven en de gerechtelijke politie van Brussel of zijn wapens al terecht waren. Maar blijkbaar leverde al dat politie-speurwerk niet al te veel resultaten op. Vandaar dat hij dan ook zijn eigen onderzoek naar de dieven was gestart. Mendez kende nogal wat mensen in de wapensector en via die contacten had hij een pak nuttige tips gekregen. Zo verdacht hij ondermeer een bende zigeuners uit Sint-Pieters-Leeuw van de diefstal. Ook had hij een vriend, een gewezen BOB-er, die zich de laatste tijd erg merkwaardig gedroeg. Wist Madani Bouhouche, nu wapenhandelaar, meer van de diefstal? Tony had reden om dat te denken.

Mendez was bedrukt. De laatste tijd spookte die geschiedenis van de 'Bende van Nijvel' door zijn hoofd. De meeste vrienden die hem tegenkwamen, zeiden hem dat hij zich verward gedroeg. De mogelijkheid van een staatsgreep was voor hem een gesprekstheme geworden. Toen de 'Bende van Nijvel' op 27 september acht mensen neerkogelde in Eigenbrakel en Overijse was hij op zending in Porto Rico. Toen hij het nieuws van de overvallen had vernomen had hij onmiddellijk vanuit Latijns-Amerika getele-

foneerd om te achterhalen met welke wapens de moordenaars hun overvallen hadden uitgevoerd. Dag aan dag was hij blijven bellen naar verschillende mensen in België. Eens hij terug in het land was, had hij zich gehaast naar het politiecommissariaat van Overijse om te weten te komen welke wapens gebruikt werden door de 'Bende'. Mendez had angst dat de wapens die bij hem gestolen waren, gebruikt werden door die moordenaarsbende. Hij had flarden van een puzzel in mekaar gelegd. Onvoldoende om zeker te zijn, voldoende om zich ontstellend ongerust te maken.

De bel gaat. Tony is blij dat hij zijn gedachten op iets anders kan concentreren als zijn bezoeker het kantoor binnenkomt. Douglas Stowell is een Amerikaan die in het Zwitserse Gstaad woont, waar hij regelmatig opgemerkte feestjes geeft. Daarbij doet hij een beroep op allerhande internationale sterren. Recent nog had hij Elton John als entertainer naar Gstaad gehaald. Eén ding is overduidelijk: Stowell is steenrijk. Hij heeft residenties in Honduras, in Tegucgalpa en in Costa Rica. Zowat een jaar geleden heeft Tony de Amerikaan bij FN geïntroduceerd. Sindsdien werkt Stowell als officieus agent van FN voor wapenleveringen in Honduras, het land vanwaaruit de CIA de Nicaraguaanse contra's van wapens voorziet.

Die namiddag onderhandelen Juan Mendez-Blaya en Douglas Stowell over een bestelling van niet minder dan 1.700 wapens, met bestemming Honduras.

De Bende slaat toe

19.30 uur. Nog een half uurtje en het Delhaize-warenhuis van Aalst heeft de dag erop zitten. Om de hoek van het Brico-center en uit het onmiddellijke zicht van de mensen op de Ninoofsesteenweg, waar de parking op uitgeeft, stopt een Golf GTI. Drie mannen, gehuld in lange jassen en met karnavalsmaskers op, verlaten het voertuig. De kerels zijn zwaarbewapend met twee riotguns en één 9 mm-pistool of -mitrailleur. Eén van de drie mannen is opvallend groot. Een reus.

Op dat moment verlaat de met de bewaking gelaste rijkswachtpatrouille haar observatieplaats en keert terug naar de kazerne, zonder de kerels te hebben opgemerkt en zonder het sluitingsuur van 20 uur af te wachten. Ongemerkt parkeert een helderkleurige Mercedes zich op de Parklaan, aan de hoofdingang van het warenhuis. Een man stapt uit, en loopt de Delhaize binnen, alsof er geen vuiltje aan de lucht is.

Om 19.33 uur valt het eerste schot. De drie gemaskerde man-

nen zijn de achteringang van het warenhuis binnengegaan, een afstand van drie meter tussen ieder van hen. De kerels schieten op al wat beweegt. De verschrikking bij de klanten en het personeel is totaal. De caissières geven zowat 490.000 fr. aan geld en 239.000 fr. aan cheques met een warenhuisstempel. Het geld is afkomstig van de kassa's en wordt in een witte plastiekzak gestoken met vermelding in blauw 'voor verse en diepgevroren voedingswaren'. De kerels laten zich nog 60.000 fr. wisselgeld overhandigen, plus een zware baby-koffer. De mannen blijven hoogstens drie minuten in het warenhuis.

Voor de drie komt het er nu op aan de parking te verlaten en de vluchtroute te bereiken. De eerste draagt de zakken en de tweede sleurt de baby-koffer over de parking. Als laatste komt de reus naar buiten. Hij vuurt twee keer recht voor zich, dan in de lucht en dan opzij. De mannen wisselen geen woord.

Eens de drie hun Golf GTI weer bereikt hebben, begint de motor geweldig te loeien. De GTI rijdt de parking achterwaarts af. De motorkap staat open, in de kofferruimte zit de reus, de riotgun in aanslag. Het wapen blaft onophoudelijk.

Vanuit het politiecommissariaat, een 700-tal meter verderop, rukt een gewone politiepatrouille uit die verwittigd werd via de dienst 900. De riotguns, waarover de Aalsterse politie beschikt, blijven achter. Een tweede patrouille wil meteen de eerste vergezellen, maar geen van de drie andere combi's wil starten. Op het moment dat de politiepatrouille aan de hoofdingang van de Delhaize aankomt, treffen de agenten er een R4 van de rijkswacht aan. Daarin zitten twee manschappen met UZI-mitrailleurs. De rijkswachters roepen de agenten toe: 'Het is daar dat het gebeurt, we hebben de lijken zien liggen'. De politiewagen rijdt verder naar de parkinguitgang.

Ondertussen komt een politie-officier met een burgervoertuig. Het is op dat moment dat de Golf GTI de parking verlaat. De officier gaat een vuurgevecht aan met de reus. De agent lost een vijftal schoten. De twee agenten uit de combi zijn totaal verrast door de militaire gevechtstechniek die de overvallers hanteren. Eén van hen gooit zich ijlings op de grond en kan pas naar zijn wapen grijpen als de GTI op volle toeren raakt en voorwaarts de Ninoofsesteenweg instuift. Tot een echte confrontatie met de ordediensten komt het dus niet.

Een tweede politiewagen arriveert precies op dat ogenblik. Deze zet de achtervolging in, gevolgd door de R4 van de rijkswacht. De mini-achtervolging wordt opgeheven een 7-tal kilometer verder, op de weg Aalst-Ninove, ter hoogte van het kruispunt 'Houten Hand'.

Een Samsonite wordt afgegeven

Het is 21 uur. Philippe De Staerke belt aan bij Sotirios Papadopoulos in de rue Bara in Anderlecht. Philippe kent Sotirios al zeer lang, van toen ze beiden nog kinderen waren. Philippe heeft een blauw Samsonitevaliesje bij zich. De Samsonite is met de sleutel afgesloten. Sotirios maakt open en Philippe stapt binnen. De Griek neemt het valies over van Philippe. 'Zwaar', denkt hij, 'wellicht zitten er wapens in'.

Op het appartement van de Griek komt regelmatig een vreemd stel mannen samen. Philippe De Staerke, die man die in de loop van de namiddag nog een bezoek bracht aan de Delhaize van Aalst, is er één van. De man heeft een indrukwekkende gerechtelijke 'pedigree'. Op 23 juni '72 werd hij gearresteerd voor diefstallen met braak, samen met vier medeplichtigen. In november '75 werd hij opnieuw opgepakt in Vilvoorde in verband met een gewapende overval. De Brusselse correctionele rechtbank veroordeelde hem op 17 maart '76 tot 2 jaar gevangenisstraf, op betichting van gewelddadige, gewapende diefstal, 's nachts, in bende. Naar aanleiding van een geschiedenis in Sint-Truiden waarbij slagen en verwondingen vielen, werd De Staerke in augustus '78 alweer opgepakt. In '80 veroordeelde men hem wegens heling en illegaal bezit van oorlogswapens. De politie van Vorst arresteerde hem in januari '81 aan boord van een gestolen BMW, die enkele uren daarvoor gepikt was in Sint-Pieters-Leeuw. Vervolgens werd hij in juni '81 opnieuw veroordeeld in Brussel tot 18 maanden wegens zware diefstal, het toebrengen van slagen en verwondingen aan politie-ambtenaren en weerspannigheid. In juni '82 werd hij nog aangehouden in het gezelschap van een Pool, wegens diefstal in Sint-Katharina-Waver. En tenslotte, de 8ste december '82, veroordeelde een Antwerpse rechtbank hem opnieuw tot 3 jaar cel, wegens zware diefstal.

Op vrijdag 16 september '83 ontsnapte hij dan met 38 mede-gedetineerden uit de gevangenis van Doornik. Op het moment dat de gevangenisbewaarders een loonstaking voerden, en de bewaking overgenomen was door een rijkswachtpeloton van 10 man, was een gedetineerde erin geslaagd een groot gat te maken in de celmuur. Met behulp van ladders en touwen raakten ze over de vier meter hoge gevangenismuur. Omstreeks 19.45 uur vond 'de ontsnapping van de eeuw' plaats. Pas om 21 uur werd alarm gegeven. De meeste vluchters werden vrij snel terug opgepikt na een grootscheepse zoekactie. Philippe De Staerke niet. Hij slaagde

erin om –samen met een medevluchter, een zekere Jean-Claude De Smet– door te stoten tot in Brussel.

Daar had hij onmiddellijk contact opgenomen met Leopold Van Esbroeck, een goede bekende van Philippe, die sinds enige tijd ook regelmatig de bijeenkomsten bij Sotirios bijwoonde. Van Esbroeck had Philippe toen naar het appartement van Sotirios gebracht, waar Philippe was ondergedoken.

Zowat een half jaar later, op 5 oktober '83, had de politie hem opnieuw gearresteerd. In de periode dat De Staerke in de clandestiniteit onderdook, deden zich twee feiten voor die toegeschreven werden aan de 'Bende van Nijvel'. Amper enkele uren na de grote ontsnapping uit Doornik, in de nacht van vrijdag 16 op zaterdag 17 september '83, omstreeks 24.30 uur, vond de dubbele moord plaats op het paar Jacques Fourez en Elise Dewit, op de parking van de Colruyt in Nijvel. Bij een vuurgevecht viel toen ook rijkswachter Marcel Morue. De 2de oktober '83 had de 'Bende' de 'Auberge des Trois Canards' overvallen, in Ohain, en uitbater Jacques Van Camp doodgeschoten.

Drie dagen na de moord op Van Camp werd Philippe aangehouden. Twee dagen later op 7 oktober '83 sloeg de 'Bende' opnieuw toe, in Beersel, op het moment dat Philippe dus in de cel zat. De verdenkingen die tegen De Staerke waren gerezen, werden hiermee in grote mate weggenomen. Toch bleef er iets erg verwarrend, vreemd. Een getuige, die bij de moord in Ohain aanwezig was, had Philippe De Staerke herkend op foto, samen met een zekere El B., als dader. De verklaring van de getuige werd vastgelegd door de BOB van Nijvel in twee processen-verbaal (nummer 2769 van 2/10/83 en nummer 2779 van 5/10/83). Op 17 oktober '83 legt de getuige een nieuwe verklaring af. Hij heeft telefonische bedreigingen ontvangen. De man aan de andere kant van de lijn sprak met een Arabisch accent, vertelt de getuige. Nog een andere getuige, die Philippe De Staerke op foto meende te herkennen als dader bij de moord op Van Camp, is bij een confrontatie met De Staerke blijkbaar niet helemaal zeker meer of hij het nu wel was die deel had uitgemaakt van de moordenaars in de 'Trois Canards'. Speurders hadden toen wel de stellige indruk gekregen dat de vrouw onder druk was gezet, misschien dat er zelfs bedreigingen tegen haar waren geuit. Maar de overval in Beersel had bij de meesten alle twijfel weggenomen. Hoewel. Enkelen waren ervan overtuigd gebleven dat De Staerke wel degelijk aanwezig was in Ohain. Voor hen was de overval in Beersel gepleegd door vrienden van Philippe, om hem een alibi te verschaffen. De korte tijdspanne tussen de ontsnapping uit Doornik

en de drievoudige moord van Nijvel versterkte deze minderheid in hun overtuiging. 'Dat is geen toeval geweest', speelde bij hen steeds weer door het hoofd.

Na dit incident was Philippe terug achter de tralies gegaan, ditmaal in de gevangenis van Sint-Gillis. Op 13 maart '85 werd hem een penitentiair verlof toegestaan. Philippe had zich na dat verlof niet terug aangeboden in Sint-Gillis, en was weer ondergedoken.

Sindsdien had hij rond zich een groep geroutineerde 'gunmen' verzameld waarmee hij regelmatig gewapende hold-ups uitvoerde. Bij die overvallen nam hij de hoofdrol. Hij was het die voor de wapens zorgde, de uitvoerders selecteerde en het bevel voerde tijdens de overvallen. De voorbereiding en bespreking van de 'coups' vooraf en het verdelen van de buit achteraf, gebeurde steeds op dezelfde plaats, bij Sotirios thuis, in de rue Bara.

Sotirios vroeg het niet. Hij wist het haast wel zeker, toen De Staerke de blauwe Samsonite bij hem achterliet. 'Er zitten wapens in', besloot hij toen Philippe bij hem buitenstapte.

Een Amerikaan wordt aangehouden in Frankrijk

'Tony' Mendez neemt die avond afscheid van de Amerikaan, Douglas Stowell, in zijn FN-kantoor in Herstal. De rijke Amerikaan stuift weg in zijn zwarte Ferrari, richting Gstaad.

Aan de Frans-Luxemburgse grens, in Dudelange, wordt hij tegengehouden en zijn wagen wordt doorzocht. De Franse douane-ambtenaren vinden in de kofferruimte van de Amerikaan vier nieuwe 9mm-pistolen van FN, wisselstukken voor mitrailleurs, verkoopsdocumenten voor Zuid-Amerika en documenten betreffende de bewapening van helikopters.

Stowell wordt door de Franse onderzoeksrechter Dié onder aanhoudingsmandaat geplaatst wegens illegale invoer van oorlogswapens. Dié vermoedt dat Stowell illegaal oorlogsmateriaal levert aan de Nicaraguaanse contra's in Honduras. Hij is vast van plan de rol van FN hierbij uit te diepen.

Acht doden blijven achter

De politiediensten van Aalst, op de parking van de Delhaize, staan er verslagen bij. Ze realiseren zich nu pas de volle omvang van het drama. Acht slachtoffers zijn er gevallen tijdens de overval van het militair commando. Het gaat om: Gilbert Van Den Steen uit Aalst, zijn echtgenote Marie-Thérèse Van Den Abiel en

hun dochtertje Rebecca Van Den Steen (14), Dirk Nijs en zijn dochtertje Elsie (9), Marie-Jeanne Van Mulder uit Nieuwerkerken, Georges De Smet uit Lede, Jan Palsterman uit Aalst. Het 9-jarig zoontje van het uitgemoorde gezin Van Den Steen-Van De Abiel werd zwaar gewond en wordt geopereerd. De jongen zal het halen.

Op de plaats van het drama hebben de speurders ook een safarihoedje gevonden, het hoedje dat de 'reus' droeg tijdens de waanzinnige raid. Aan de hand van de zweetafscheiding slaagt het lab erin de bloedgroep te bepalen: O+. Het merkwaardige toeval wil dat tijdens de overval op de Colruyt van Nijvel in september '83 de reus een gelijkaardig hoedje verloor.

In het warenhuis en op de Delhaize-parking vinden de speurders ook zowat overal hulzen. De speurders schrikken nogal als zij merken dat het gaat om eendenhagel, 'plastic Legia', van zwaar kaliber. De patronen waarmee werd geschoten waren, zo blijkt, gevuld met 9 hetzij met 12 loden bollen, met een gezamenlijk gewicht van 32 gram. Voldoende om mee op berejacht te gaan. Een dergelijk soort munitie werd in het verleden overigens ook gebruikt door de groep 'Diane', het 'Speciale Interventie Eskadron' van de rijkswacht, de anti-terreurploeg. Het valt de speurders ook op dat er nogal wat kal. 9-hulzen bij zijn, die al eerder werden gebruikt en opnieuw werden gevuld. Een praktijk die ruim bekend is in milieus van elite-schutters.

De rijkswacht van het versterkte district Aalst en de gerechtelijke politie van Aalst slaan de handen in elkaar en zetten zich aan het opstellen van ellenlange getuigenverhoren. Iedereen wordt gevraagd naar een preciese beschrijving van de daders, maar ook naar hun gestalte en kleding, een opvallend of tekenend detail. Op basis van de hele reeks verhoren zullen de eerstvolgende dagen robotfoto's gemaakt worden. Maar aangezien de mannen gemaskerd waren, stelt men ook silhouettetekeningen samen, waarop elk detail wordt aangegeven. Het verloop van het hele gebeuren wordt op een maquette weergegeven. De speurders gaan nauwkeurig en systematisch tewerk.

Zo ontsnapt ook niet de man die –haast onopgemerkt– tussen de klanten liep tijdens de overval, alsof hij de hele operatie moest 'dekken' ingeval er iets zou mislopen. De man die met de helderkleurige Mercedes gekomen was. Ook raken de speurders er na verloop van tijd alsmaar meer van overtuigd dat er in feite twee Golf GTI's werden gebruikt. Eén antracietgrijze, gebruikt door de drie moordenaars, en één groene, die als observatiewagen dienst deed en voorheen gebruikt werd in Overijse/Eigenbrakel.

Van die laatste wagen slaagt men erin de vluchtroute deels te reconstrueren, dankzij een koppig jeeprijder die de moorddadige bolide in zijn vlucht was nagereden. De wagen reed vanuit Aalst naar Ninove, vandaar naar Leerbeek, Herfelingen, Bièrges. Daar raakte de jeeprijder het spoor bijster.

Om één uur 's nachts wordt aan het kerkhof in Grimbergen een Golf GTI gevonden, identiek aan de overvalwagen. Het gaat om een wagen die twee uur ná de overval werd gestolen op de Kunstlaan in Brussel. De wagen is een dwaalspoor. Gelegd door de 'Bende van Nijvel'?

2 Een adjunct-gevangenisdirecteur in de cel.

De "indic" van een commissaris van de G.P.

Enkele maanden vóór de fatale datum van 9 november '85 doet zich een totaal onopvallend incident voor, dat zelfs niet de krantenkoppen haalt. De feiten hebben betrekking op de arrestatie van Leopold Van Esbroeck. Nochtans zal het die aanhouding zijn die het onderzoek naar de gebeurtenissen van 9 november indringend zal oriënteren. Ter herinnering dient te worden vermeld dat, na de ontsnapping uit de gevangenis van Doornik op 16 september '83, Philippe De Staerke onderkomen vond bij Sotirios Papadopoulos, dankzij de interventie van dezelfde Leopold Van Esbroeck.

Van Esbroeck is een rare vogel, en vooral geen onbekende voor het gerecht. Hij werd op 21 augustus '50 in Vorst geboren. Enige tijd werkte hij als fotograveur bij een Brusselse drukker. In '76 startte hij zijn criminele carrière, toen hij op 18 augustus veroordeeld werd tot 2 jaar cel wegens valsheid in geschrifte, zware diefstal, heling en diefstal. Op 15 januari '81 werd hij tot 15 maanden veroordeeld wegens valsheid, heling en oplichting. Hij werd opnieuw gevonnist op 18 januari '82 tot 26 maanden wegens valsheid, oplichting en zware diefstallen. Sinds enige tijd was hij terug op vrije voet en actief in een bende die zich bezighield met grote sigarettendiefstallen. Die nieuwe activiteit is echter, op het moment dat Van Esbroeck op 12 maart '85 gearresteerd wordt in

Vorst, volslagen onbekend voor het gerecht. Van Esbroeck had naast de misdaad nog een ondeugd. Hij was ziekelijk verslaafd aan het gokken. Vooral de paardenwedrennen lieten hem niet los.

Van Esbroeck werkte gelijktijdig ook als informant voor een lid van de gerechtelijke politie van Brussel, Frédéric Godfroid, bijgenaamd 'Fredo'. 'Fredo' was enige tijd ingezet in het kader van het onderzoek naar de 'Bende van Nijvel', voornamelijk dan in de enquête naar de overval in Beersel in oktober '83. 'Fredo' was een intieme vriend van de adjunct-gevangenisdirecteur van Sint-Gillis, Jean Bultot. Op een avond had 'Fredo' zijn 'indic', Van Esbroeck, 'geleend' van Bultot. Op dat moment zat Van Esbroeck in de gevangenis van Sint-Gillis en 'Fredo' bekwam het akkoord van Bultot om hem een avond uit de gevangenis te laten, zodat hij kon optreden als tipgever in het onderzoek naar de 'Bende van Nijvel'. Eind '83 had 'Fredo' echter de gerechtelijke politie van Brussel verlaten, waar hij op dat moment de graad van commissaris bekleedde, en zich daarna voluit in het nachtleven gestort. Samen met zijn neef nam hij de 'Club 52' op de Louizalaan in Elsene over. Hij werd een geregelde bezoeker van diverse nightclubs, ondermeer de 'Jonathan'. Veel later, pas in juni '87, stond hij terecht met vier anderen wegens het pooien, illegale wapendracht en afpersing met geweld. 'Fredo' kwam er vanaf met een straf van 40 maanden cel.

De 'club 52' van Godfroid werd ondermeer gefrequenteerd door Leopold Van Esbroeck, in gezelschap van een 'baron', met name Frédéric de Disbach de Bellereche.

Toen de ontsnapping uit Doornik werd voorbereid, werd de 'baron' gecontacteerd met de vraag het pistool van Jean-Claude Desmet – een Tanarmi 9 mm – te bezorgen. De 'baron' kent Van Esbroeck al een 10-tal jaar.

Op die bewuste 12de maart '85 wordt dus deze Leopold Van Esbroeck aangehouden in een bankfiliaal in Vorst, op het moment dat hij een partij kasbons wil verzilveren. Na controle was gebleken dat het om een deel van een heel pakket gestolen kasbons ging, die op 26 januari '85 gejat waren van een pastoor uit Wieze. Onmiddellijk nadat Van Esbroeck wordt opgepakt, verklikt hij een medeplichtige, met name Jean Bultot, de adjunct-gevangenisdirecteur van Sint-Gillis. De speurders zien bleek wanneer zij de naam Bultot horen. Een gevangenisdirecteur gemengd in een zaak van heling van gestolen kasbons! Volgens Van Esbroeck was Bultot vóór hem de bank binnengegaan om te zien of de kust vrij was. Van Esbroeck verklikt de plaats waar Bultot,

achter een biertje, op de terugkomst van zijn vriend zit te wachten. De speurders treffen daar inderdaad Bultot aan.

De oorspronkelijke arrestatie van Van Esbroeck werd verricht door de gerechtelijke politie van Aalst, in het kader van het onderzoek naar de diefstal van de kasbons in Wieze, een onderzoek waarmee het parket van Dendermonde belast was. Het is echter de gerechtelijke politie van Brussel die Van Esbroeck daarna ondervraagt. Na het verhoor trekt Van Esbroeck de beschuldigingen ten aanzien van Bultot in. Bultot gaat vrijuit. Voorlopig nog.

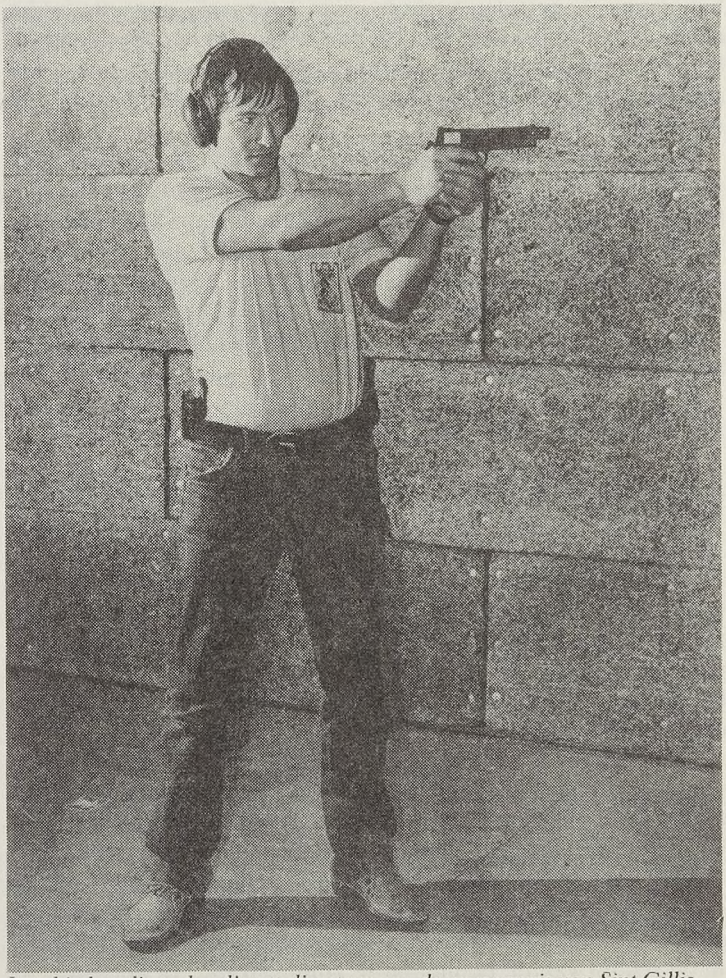

In schiethouding, de adjunct-directeur van de gevangenis van Sint Gillis, Jean Bultot. (Foto Jean Bultot)

De dag na de arrestatie van Van Esbroeck wordt Philippe De Staerke, die op dat moment opgesloten zit in de gevangenis van Sint-Gillis, een penitentiair verlof toegestaan. Philippe, alias 'Johnny', komt niet terug uit verlof en duikt onder. Spoorloos.

Veertien dagen na de aanhouding in Vorst wordt Bultot op bevel van hogerhand uit zijn ambt geschorst 'in het belang van de dienst'. Hij behoudt niettemin zijn ambtswoning in de gevangenis. Pas daarna, op 7 april '85, wordt adjunct-gevangenisdirecteur Jean Bultot gearresteerd in het kader van het onderzoek naar de heling van de gestolen kasbons. Van Esbroeck, boos omdat hij alleen moest opdraaien voor de hele zaak, was op zijn oorspronkelijke verklaringen teruggekomen. Intussen was er zowat een maand verlopen tussen de arrestatie van Van Esbroeck en die van de gevangenisdirecteur.

De speurders verrichten een huiszoeking in de ambtswoning van Bultot in Sint-Gillis. Men vindt een heel wapenarsenaal. Bultot noemt het zijn private 'wapenverzameling' en kan de nodige vergunningen voorleggen. Hij houdt vol dat hij niet wist dat het om gestolen kasbons ging die Van Esbroeck poogde te verzilveren. Hij hangt een verhaal op over de aankoop van een jacht, de 'Sylvine 2', dat hij in Toulouse kocht voor 700.000 fr. en waarvan hij het onderhoud niet kan betalen.

De extreemrechtse militant, Jean Bultot

Jean Germain Jean-Marie Ghislain Bultot werd geboren op 3 mei '51 in Montigny-sur-Sambre, een voorstad van Charleroi. In '76 studeerde hij als criminoloog af aan de U.L.B. Zijn licentiaatsthesis werd bekroond, en later wordt de essentie ervan opgenomen in het voorwoord van het boek van Lucien Ott 'La violence, mal du siècle'. Ott noemt zichzelf 'ex-gorilla van De Gaulle' en is instructeur in een agentschap voor allerhande zelfverdedigingstechnieken. Hij is voornamelijk gespecialiseerd in ongewapende close-combat-methoden.

Van oktober '77 tot maart '78 is Bultot werkzaam in de sector van de bijzondere jeugdzorg, meer precies als adjunct-sectiechef bij het Rijksobservatie- en opvoedingsgesticht in Wauthier-Braine. Hij noemt zichzelf 'partizaan van de onmiddellijke straf'.

Op 1 juni '78 treedt Bultot in dienst in de gevangenis van Sint Gillis. Hij wordt benoemd tot adjunct-gevangenisdirecteur, ondanks het absoluut negatief advies vanwege een 'eminence grise' in de schoot van de penitentiaire administratie. In augustus '83 postuleerde Bultot voor een hoofddirectiefunctie in de gevange-

nis van Aarlen. Op het moment dat hij onder aanhoudingsmandaat wordt geplaatst door onderzoeksrechter Francine Lyna maakte hij nog alle kansen om deze promotie te bekomen.

Bultot was als zaakvoerder in Sint-Gillis belast met de arbeidsverdeling in de gevangenis. Sommige van zijn beslissingen in dit verband 'werden vernietigd omdat vastgesteld werd dat hij ook andere dan penitentiaire criteria gebruikte', zo drukte Justitieminister Jean Gol het ooit uit, in antwoord op een vraag van Agalevparlementslid Pepermans. Gol voegde eraan toe: 'De betrokken gedetineerden hebben hem hierdoor geen persoonlijke diensten kunnen bewijzen'.

Bultot zelf stelt, ter gelegenheid van een interview met collega René Haquin: 'Ik heb nooit gevangenen 's avonds buitengelaten. Absurd dat te denken. Het is onmogelijk dat te doen zonder dat dat zou geregistreerd worden aan het eerste loket, aan het traliewerk van het gevangenisgedeelte én in het centrum van de gevangenis, waar zich verschillende personen bevinden'. Bultot voegt er wel aan toe: 'Ik heb natuurlijk Van Esbroeck en De Staerke gekend in de gevangenis', en 'wel bezocht ik buiten de gevangenis ex-gedetineerden'.

Ondanks dit alles schrijft 'Le Vif' met grote stelligheid: 'Bultot gaf na de brandstichting bij het linkse weekblad 'POUR' gevangen extreemrechtse militanten de gelegenheid contact te onderhouden met andere activisten van extreemrechts, waaronder een toenmalig lid van de BOB in Brussel, Madani Bouhouche'.

Extreemrechts. Dat was inderdaad het politieke milieu waarin Bultot zich bewoog. Zo was hij ondermeer zeer goed bevriend met privé-detective Francis Dossogne, veroordeeld als leider van de privé-militie 'Front de la Jeunesse' en later hoofd van de politieke formatie 'Forces Nouvelles'. Bij de parlementsverkiezingen op 13 oktober '85, net na het overvallen in Eigenbrakel/Overijse en juist voor de raid in Aalst, figureerde de naam van de vader van Bultot, Lucien, op de kieslijst nummer 22 van 'Forces Nouvelles' voor de Senaat, in het arrondissement Brussel. Lijsttrekker was Francis Dossogne in hoogsteigen persoon.

In het hogergeciteerde interview verklaarde Bultot: 'Met mijn politieke vrienden zocht ik de waarheid omtrent de onderzoeken naar de Bende van Nijvel'. Dat dit enquêtewerk de meest merkwaardige en bedenkelijke kanten uitging, blijkt uit het feit dat Bultot op een dag een lijst met leden van een vrijmetselaarsloge overmaakte aan Dossogne.

De 'Practical Pistol Club of Belgium'

In de zeventiger jaren doet een nieuwe schuttersdiscipline het bijzonder goed in de Amerikaanse 'academies'. Peetvader van de 'practical shooting' is Jeff Cooper, een oudgediende van de marine in Korea, CIA-man en communistenhater. In Arizona richt hij zijn eigen 'academy' op, de 'American Pistol Institute'. Het is daar dat hij vele eliteschutters opleidt in anti-terreurschieten.

Volgens Cooper kunnen de regeringen niet langer meer instaan voor de veiligheid van de burgers. Het zijn integendeel, volgens hem, de burgers zélf die moeten leren instaan voor hun eigen veiligheid. De schiettechniek moet hen de mogelijkheid bieden in plaats van politie en rijkswacht op te treden om rust en orde te verzekeren in het land, én om het 'rode gevaar' te bestrijden. Voor Cooper is practical shooting de aangewezen training voor burgerwachten, privé-milities, privé-bewakingsdiensten, privé-beveiligingsdiensten, privé-detectives. De nadruk ligt duidelijk op 'privé'. In de visie van Cooper gaat het eigenlijk om de privatisering van de openbare ordehandhaving.

In België werd de eerste practical shooting club opgericht in '75, met name de 'Practical Pistol Club of Belgium' (PPCB). Het initiatief ging ondermeer uit van Roger Swaelen, de eerste Belgische gediplomeerde bij de Cooper-academy. Wekelijks werd er geoefend in het sportcomplex van de gemeente Etterbeek.

Match No 4 : Bultot nettoye le fond de la carrière au 357 Magnum.

Het onderschrift uit een blad van wapenfanaten. (Foto AMI)

In september '76 vindt de eerste conferentie plaats van de verschillende nationale federaties, actief in de practical shooting-discipline. Het is bij die gelegenheid dat de 'International Practical Shooting Confederation' (IPSC) wordt opgericht. De eerste voorzitter van de IPSC wordt Cooper zelf. Veertien landen sluiten zich bij de confederatie aan. Bij die gelegenheid wordt de discipline in de vorm van een competitiesport gegoten, en komen regels tot stand, die voor de verschillende aangesloten landen worden gelijkgeschakeld.

In '78 komt Jeff Cooper in discrediet binnen de IPSC en hij wordt als voorzitter opgevolgd door Steve Smith. De huidige voorzitter van de internationale confederatie IPSC is Jean-Pierre Denis, een Belg.

Sinds het ontstaan van de IPSC worden regelmatig kampioenschappen georganiseerd. Op de Amerikaanse kampioenschappen practical shooting in de Milan Riffle Club in Illinois kreeg de moeilijkste proef de benaming 'Grocery Store Panic'. Daarbij moesten de deelnemers aan de competitie bij de start eerst met beide handen een boodschappenwagentje voor zich uitrollen langs de toegangsweg naar een warenhuis. Overal rondom hen stonden silhouetten opgesteld die onschuldige warenhuisbezoekers uitbeeldden. Op een teken van de wedstrijdleider dienden ze dan plots hun wapens trekken en te schieten op drie doelwitten, kriskras opgesteld tussen de silhouetten.

Over een periode van 10 jaar is de 'Practical Pistol Club of Belgium' (PPCB) verspreid geraakt over een 24-tal clubs in ons land. Eén van de clubs is BLEA ('Belgian Law Enforcement Agency') van Thulin, geleid door Roger Swaelen. Daar geeft Swaelen doorgevoerde anti-terreurtrainingen aan para's en rijkswachters, in opdracht van de overheid. De opleiding bevat ook 'combatshooting'-technieken, militaire gevechten in regel dus. Het is Swaelen die ook Jean Bultot initieert in de practical shooting-discipline. Volgens Bultot leerde hij daar hoe een riotgun moet gebruikt worden.

In '82 neemt Bultot deel aan het nationale kampioenschap practical shooting. Hij komt op de 20ste plaats. Datzelfde jaar organiseert de adjunct-gevangenisdirecteur van Sint-Gillis een eigen proef, de zogenaamde 'JB Run', in een lokaal gelegen achter een restaurant in Sint-Pieters-Leeuw. Sommige deelnemers nemen aan de competitie deel in nazi-uniform, anderen dragen T-shirts van het huurlingenblad 'Soldiers of Fortune'. Tijdens de proef worden ondermeer mitrailleurs gebruikt.

Bultot in conflict met de federatie

In '84 komt Bultot in conflict met de federatie van de Belgische practical shooting-club, de BPSA ('Belgian Practical Shooting Association'). Dit conflict zal uiteindelijk aanleiding geven tot de uitsluiting van de gevangenisdirecteur uit de federatie. Aan die uitsluiting gaat echter een hele geschiedenis vooraf.

In '83 richt Jean Bultot een eigen practical shooting-club op, genaamd de 'Phenix'. Voorheen had hij al geëxperimenteerd met een andere club, met name de 'Prisons Practical Shooting Club'. De adjunct-directeur van Sint-Gillis poogde nogal wat mensen uit het justitie-apparaat rond zich te verzamelen. Zo wist hij een adjunct-directeur van de gevangenis van Vorst, Georges M. en een diamanthandelaar, schoonzoon van een andere gevagenisdirecteur, Laslo B., in zijn club in te lijven. Ook rekruteerde Bultot schutters onder de gevangenisbewaarders. In dit verband antwoordde Justitieminister Gol op een parlementaire vraag: 'De practical shooting club heeft geen gebruik kunnen maken van de gebouwen van de gevangenis van Sint-Gillis. Wel werd door het inrichtingshoofd toelating gegeven om 10 geluidsdempende helmen van de gevangenis te laten gebruiken door de bewaarders die ten persoonlijken titel schietoefeningen volgden bij de practical shooting-club.' Verder stelt Gol nog: 'Bultot is nooit betrokken geweest bij de opleiding van de bewaarders. Hij mocht geen ex-

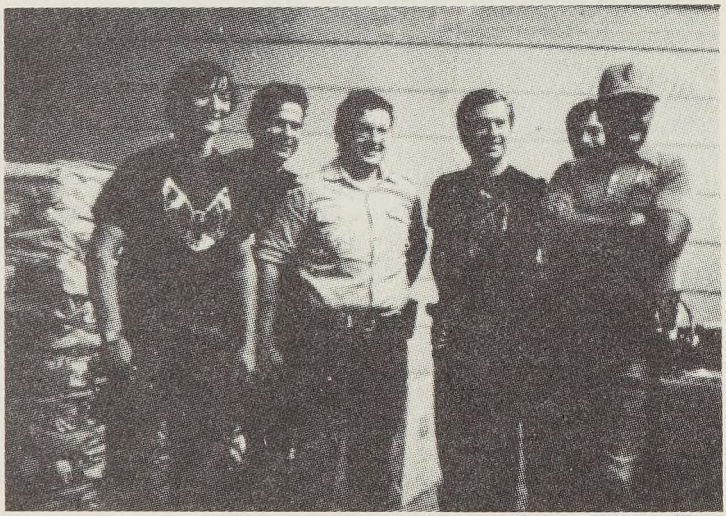

Jean Bultot, eerste van links, met enkele vrienden van de "Phénix". (Foto AMI)

tremistische propaganda maken, noch reclame voor de door hem opgerichte club. Het is mogelijk dat hij dat toch deed buiten medeweten van de administratie'. Ondanks dat staat het vast dat Bultot in de gevangenis rondparadeerde met een speldje van 'Forces Nouvelles' op de revers. Naarmate Bultot zijn club aan belang won, groeide bij hem de idee om een eigen federatie op te richten, naast en buiten de officiële. Hij was erin geslaagd om sommige andere clubs voor dit idee te winnen. De trainingen van de 'Phenix' gingen in eerste instantie door op de schietstand van de politie van Sint-Gillis. Later trekt de club naar de schietstand 'Triton', gelegen onder het zwembad van Evere. Het is Alice V., de secretaresse van Bultot in de gevangenis van Sint-Gillis, die het secretariaat voert van de 'Phenix'.

De BPSA treedt de eerste keer op tegen Bultot als persoon, wanneer hij zich manifest niet houdt aan de strikte veiligheidsvoorschriften die gelden binnen de federatie. Bultot wordt geschorst wegens 'dronkenschap tijdens de training' voor een periode van 6 maanden. Het is niet onmogelijk dat de BPSA op deze manier de wel erg expansieve Bultot tijdelijk buitenspel wilde zetten. Bultot is echter de man niet die een dergelijke sanctie zonder verweer pikt. Wanneer hij aan een wedstrijd in Luik wil deelnemen, en de wedstrijdleiding weigert zijn inschrijving gezien de schorsing, dan leidt hij prompt een kortgeding in.

Intussen is de BPSA meer en meer overtuigd geraakt van het gevaar dat Bultot voor de organisatie vormt. Het zijn voornamelijk de extreemrechtse sympathieën van Bultot die de bestuurders van de federatie dwarszitten. De man die het zogenaamd 'deontologisch comité' leidt, D., lid van de raad van bestuur van de BPSA én van de gerechtelijke politie van Luik, besluit Bultot definitief te laten verdwijnen uit de federatie. Het conflict tussen de BPSA en Bultot groeit verder wanneer de gevangenisdirecteur het plan opvat om een 'open kampioenschap' in te richten in de 'Triton' in Evere. De BPSA is van oordeel dat het gaat om een illegale competitie, die niet beantwoordt aan de geldende wedstrijdnormen.

Intussen leert Bultot een vrouw kennen die werkzaam was op het kabinet van de Minister van het Brusselse gewest, Cecile Goor, met name Claudine Falkenburg, gehuwd met de Nederlander Axel Van Reijsen. Voorheen was Falkenburg tewerkgesteld als ambtenaar op het ABOS. Op het moment van de kennismaking, via haar zus, was de vrouw gedetacheerd naar het kabinet van Goor. Bultot start een relatie met Falkenburg, die het secretariaat van de 'Phenix' van Alice V. overneemt. Het is Falkenburg die de toespraken over practical shooting uitschrijft, die Bul-

Ken Hackathorn se prépare à traiter un «stove pipe».

Mark Duncan quitte le poste A au «Grocery Store Panic»

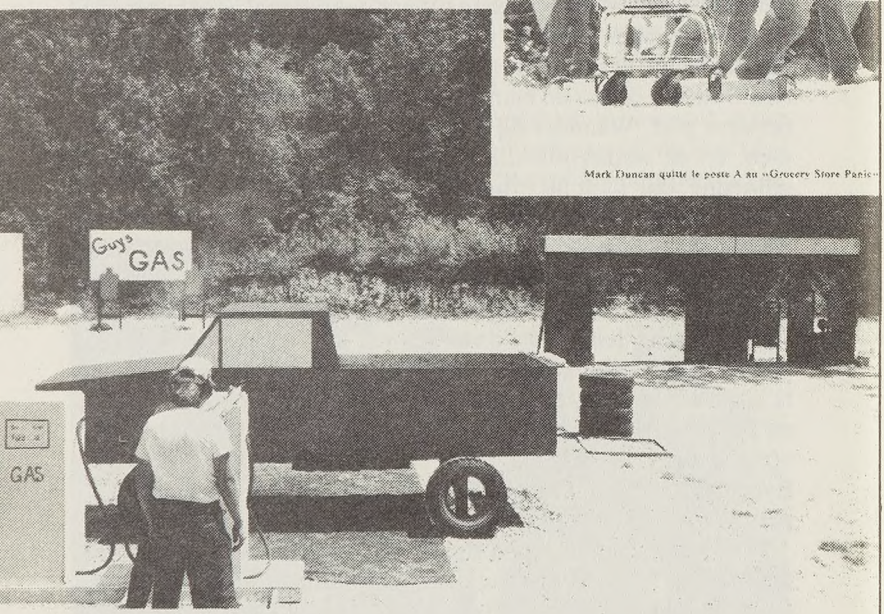

Vue générale du «Gasoline Alley Encounter».

10. Plaxco: 84.9871.

Comme d'habitude, le Championnat National a compte pour une grande part dans la selection des équipes qui doivent participer aux Championnats du Monde.

Le «Gold Team» US sera composé de: Ross Seyfried, Rob Leatham, Mike Plaxco, Brian Enos et Tom Campbell, avec Bill Wilson comme réserve.

Le «Silver Team», qui ne peut entrer en ligne de compte pour l'attribution du titre mondial par equipes, comprendra: John Shayle, John Shaw, Bill Wilson, Chip McCormick et Bill Rogers.

Le National feminin se tirait en même temps que le National masculin: la championne est Lee Cole, qui sera capitaine de l'équipe feminine US aux Championnats du Monde. Les autres membres sont: Kelly Stewart, Sarah Van Valzah, Susan McHugo et Judy Cuibertson

Leroy THOMPSON

Traduction et adaptation René Smets
Photos W. Thomas Stewart

(1) «Limited Comstock»: contrairement au «Full Comstock» le nombre de coups tirés sur chaque cible est limité (NdT)

Oefening practical shooting in de USA op een nagebootste parking van een warenhuis. Naam van de oefening: "Grocery store panic". AMI, oktober 83.

tot regelmatig gaat houden. Zo ook die ene spreekbeurt die hij hield in februari '84, dezelfde maand dat hij naar New York reisde om, naar zijn zeggen, zijn tante Rita te bezoeken en correspondentie over te brengen.

Bultot slaagt erin het 'open kampioenschap' dat hij wil organiseren, te laten patroneren door minister Goor, de culturele centrale van de Amerikaanse ambassade en burgemester Guillaume van Evere. Ondanks de zware politieke steun die Bultot genoot, zet de BPSA toch door. De federatie besluit nu tot de uitsluiting van alle leden van de 'Phenix' uit haar lijsten. Onder de leden bevinden zich verschillende eminente leden van 'Forces Nouvelles'. Het is duidelijk dat de federatie, en meer bepaald bestuurder D., angst heeft betrokken te raken in een schandaal van kolossale politieke afmetingen. De uitsluiting gebeurt via kortgeding. Onmiddellijk richt Bultot een nieuwe club op: de 'Impact Shooting Club'. De meeste extreemrechtse personen uit zijn entourage treden toe tot de nieuwe club.

Het Jonathanrapport

D., leider van de BPSA en lid van de gerechtelijke politie van Luik, laat het hier niet bij. Datzelfde jaar, in oktober '83, maakt hij een vertrouwelijk rapport op over 'de verdachte activiteiten van Jean Bultot' (PV 1488/86 - Dossier 390/86). Centraal in het rapport staat de nachtclub, de 'Jonathan', gelegen aan de Maurice Wilmottestraat in Sint-Gillis. In dit rapport, dat D. overmaakt aan de gerechtelijke politie van Brussel en aan de staatsveiligheid, brengt hij het milieu ter sprake waarin de adjunct-gevangenisdirecteur van Sint-Gillis zich 's nachts beweegt. Eén van de eersten die het rapport leest, is Bultot zelf, die het doorgespeeld kreeg vanuit parketkringen in Brussel.

De 'Jonathan' werd op dat moment geleid door Pierre-Paul De Rycke, lid van 'Forces Nouvelles' en één van de beste vrienden van Bultot. Vroeger al was de 'Jonathan' ter sprake gekomen in gerechtelijke kringen. De essentie van het rapport dat D. maakte, geven we hier weer. Voor het inwinnen van informatie deed D. voornamelijk een beroep op een gewezen lid van de 'Impact shooting club' van Bultot.

In de 'Jonathan' werden vrouwen verplicht zich te prostitueren. Bij weigering werd hen een boete opgelegd. Er werd eveneens heroïne verhandeld. De Rycke stond in permanent contact met eminente leden van 'Forces Nouvelles'. De 'Jonathan' was niet meer of niet minder hun hoofdkwartier. Sommige van de bezoe-

kers kwamen gewapend. Onder hen waren er militairen in actieve dienst, die hun dienstwapens meebrachten. Op een dag kwamen ze met een FAL en een Russisch aanvalsgeweer binnen.

In bepaalde omstandigheden werd de veiligheid van de club verzekerd door leden van het Front de la Jeunesse. Deze veiligheidsagenten werden geleid door Francis Dossogne.

In de 'Jonathan' werden regelmatig pornospektakels georganiseerd. Zo ging er ondermeer ooit een avond door van 'Rock and Roll dans la confiture', waarbij de bezoekers zich met bijzonder weinig om het lijf door de rode bessengelei wentelden. De Rycke nam –aldus het rapport– van deze manifestaties scabreuze foto's, om chantage te kunnen plegen op de gefotografeerden. Onder de gefilmde personen bevond zich eveneens Bultot, tijdens zo'n confituurnacht.

De Rycke zou de videocassette hebben bijgehouden, ondanks het feit dat Bultot zijn beste vriend was.

Onder het cliënteel van de 'Jonathan' waren ook veel misdadigers, die allen de beste relaties onderhielden met Bultot. Zo vonden nu en dan vertrouwelijke vergaderingen plaats waarop aanwezig waren: Bultot, De Rycke, René B., Raymond Lippens en José S.V.. René B. was baas van een taximaatschappij in het Brusselse met een eigen knokploeg. Lippens werd in mei '82 veroordeeld tot 4 jaar wegens deelname aan de zogenaamde 'kraak van de eeuw'. Bij die kraak was eveneens Robert Wellens betrokken, wiens rechterhand uitgerekend José S. was.

Die beruchtgeworden 'kraak van de eeuw' vond plaats op 12 april '80. De dieven slaagden erin uit het filiaal van de Generale Bank in de Hoogstraat in totaal 400 miljoen te roven uit de kofferruimte. Een hele nacht werkten de inbrekers toen met zwaar materiaal om 220 kluizen open te breken. Bij één van de betrokkenen werd achteraf allerhande nazi-prullaria gevonden en een hele correspondentie met rexist Léon Degrelle.

Eén van de vaste bezoekers van de 'Jonathan' was Ramadan Dodack, een Albanees, die regelmatig als informant werkte voor de gerechtelijke politie van Brussel. Dodack werd verschillende keren veroordeeld wegens gewapende diefstallen en overvallen. Hij baatte zelf het café 'Le Jambon' uit, gelegen op de hoek van de Steenweg op Charleroi en de Berckmansstraat in Sint-Gillis. Dodack had de ambitie om gewezen godfather van het Brusselse milieu, Michel Dewit, op te volgen. Dewit was in '68 aangehouden omdat hij houders van ontuchthuizen racketeerde. Ook Dodack had zich in die branche gespecialiseerd, en leverde 'diensten' voor de 'Jonathan'. Toen op een dag de hele inboedel kort en

klein werd geslagen, en Dodack met zijn mannen de overvallers uit de zaak verwijderd hadden, werd hij beloond door De Rycke. Dodack mocht met een geweer naar hartelust rondschieten in de 'Jonathan'.

De 'Jonathan' werd ook druk bezocht door agenten en inspecteurs van het gemeentekorps van Sint-Gillis, die gratis consumeerden. Eén van hen werd later gearresteerd omwille van een gewapende overval op een postbode. Ook 'Fredo', de gewezen commissaris van de gerechtelijke politie die regelmatig 'samenwerkte' met Leopold Van Esbroeck, kwam geregeld in de 'Jonathan' over de vloer.

Foto's van de pornospektakels in de 'Jonathan' verschenen regelmatig in het seksblad 'Paris-Las Vegas'. De uitgever van 'P.-L.V.' is 'Edition des Archers'. De enige afgevaardigde-bestuurder van het blad, vermeld in de griffiestukken betreffende 'P.-L.V.', is Charles Dortant. Dortant stond in de zeventiger jaren in nauw contact met personen die banden onderhielden met hetgeen men de 'French Connection' is gaan noemen. Een aantal individuen uit het extreemrechtse SAC-milieu draaiden rond de figuur van Dorant. Een cover-bedrijf van de SAC in ons land, de kosmetikahandel 'Produits Parachimiques', werd in die periode gerund door een zekere André Condémine, een Fransman die zich uitgaf voor Paraguayaan. Condémine stond trouwens in nauw contact met een aantal personen die betrokken waren in de hogervernoemde 'kraak van de eeuw'. Hij woonde op nog geen 300 meter van Dortant, waar dikwijls correspondentie aankwam die voor Condémine bestemd was. Het lijk van Condémine werd in '73 in de Seine in Parijs gevonden. Een afrekening in het milieu, dat was duidelijk. Van Dortant is bekend dat hij zeer goed thuis is in Latijns-Amerika, en tevens steeds erg actief is geweest in Spanje. Hij behoort tot de intimi van Degrelle en verblijft regelmatig in Spanje. Daar herbergt hij nu en dan personen 'op doorreis'.

Een andere vaste bezoeker van de 'Jonathan' was J.-L.B., gerant van een bankfiliaal in Kuregem. Hij was het die de 'Jonathan'-cheques incasseerde, zodat ze niet in de boekhouding voorkwamen.

Kortom: een bontgekleurd gezelschap frequenteerde de 'Jonathan', gelardeerd met nog een schare wapenhandelaars, lijfwachten, instructeurs van privébewakingsfirma's en ga maar door. In het centrum: adjunct-gevangenisdirecteur Jean Bultot.

Nadat D. zijn rapport overmaakte aan de GP van Brussel stelde het parket een onderzoek in. Er werd huiszoeking verricht, maar het rapport heeft nooit aanleiding gegeven tot vervolgingen. Bul-

tot reageerde zelf wel. Hij schreef twee personen die een wraakactie tegen D. moesten uitvoeren. De actie bleef uit. Pas op 12 maart '85 komt Bultot voor het eerst in contact met het gerecht, naar aanleiding van de gebeurtenissen in het bankfiliaal in Vorst en de arrestatie van Van Esbroeck. Slechts een maand later, op 7 april '85, wordt Bultot in verband met de gestolen kasbons onder aanhoudingsmandaat geplaatst.

3 De notities van de secretaresse

De clan De Staerke en de Wieze-kasbons

Het onderzoek naar de mislukte transactie met de gestolen kasbons wordt in eerste instantie geleid door het parket van Dendermonde. Daar bestond immers een dossier betreffende de diefstal in Wieze van een pakket kasbons, voor een totale waarde van 12 miljoen. De kasbons die Van Esbroeck en Bultot wilden verhandelen in Vorst bleken afkomstig te zijn uit dit pakket. Het onderzoek naar de diefstal had intussen uitgewezen dat begin mei '85 zich een gelijkaardige diefstal had voorgedaan in de gemeente Baardegem.

In Wieze gingen de dieven aan de haal met de kasbons van pastoor P., terwijl deze laatste de mis aan het opdragen was. In Baardegem werd eveneens een pastorie in erg gelijkende omstandigheden beroofd. De speurders in Dendermonde beschikten over een reeks aanwijzingen dat beide diefstallen gepleegd werden door de clan De Staerke. Meer bepaald werd Léon De Staerke aangewezen als vermoedelijke dader. In verband met de diefstal in Wieze werd ook de naam van Bertha De Staerke genoemd.

Léon De Staerke is de oudere broer van Philippe De Staerke. Hij werd in '37 geboren in Lot. Hij had zich gevestigd als 'antiquair' in Sint-Pieters-Leeuw, in de Bezemstraat. In '73 werd hij tot 10 maanden veroordeeld wegens zware diefstal, in '78 nogmaals tot 6 maanden wegens gelijkaardige feiten. Daar vooraf-

gaand werd hij verdacht van moord op zijn bijzit, Micheline D.. Die zaak werd echter nooit bewezen. In '80 werd hij in voorhechtenis genomen in verband met een driedubbele moord in Sint-Genesius-Rode. Een rare geschiedenis.

Op 9 oktober '80 werd juwelier Valère Valcke vermoord in zijn woning in Sint-Genesius-Rode, Chaussée de l'Espinette. Valcke haalde geld, diamanten en juwelen op bij partikulieren, bewaarde die in zijn kluis en leverde die dan op de zwarte markt. Die dag werd hij echter thuis opgewacht door twee mannen. Zij schoten

Leon De Staercke, alias Petit Léon, een beroemdheid in het Belgische milieu. (Foto P. De Spiegelaere)

Valcke twee kogels in de rug, openden de brandkast en ontvreemdden de hele collectie. Enkele dagen na de moord werd brand gesticht bij Valcke.

Veertien dagen na de moord op Valcke, op 23 oktober '80, deed zich in de tuin van de villa naast die van Valère Valcke een schietpartij voor. Men vond naderhand drie lijken: Jean Achnamian en Alain Grandcler (beiden uit Issy-les-Moulineaux, nabij Parijs), en Hervé Wenzel (die zichzelf de broer noemde van skikampioen Hanny Wenzel). De drie werden geëxecuteerd nadat ze met messen werden gefolterd. Alle lijken hadden kogels in nek en hoofd. De speurders gingen ervan uit dat de drie slachtoffers deelgenomen hadden aan de diefstal bij Valcke voordien, en dat er een intern conflict in de bende ontstaan was over de verdeling van de buit. De onderzoekers wisten dat Léon De Staerke en Istvan Farkas lid waren van de bende, gespecialiseerd in inbraken van leegstaande villa's. Het onderzoek had uitgewezen dat de avond voor de moord op Valcke, Léon De Staerke met Wenzel een afspraak had. De speurders slaagden er echter niet in de betrokkenheid van Léon aan de driedubbele moord te bewijzen. Na een half jaar voorhechtenis ging hij vrijuit. Uiteindelijk werd hij in '84 veroordeeld wegens drie zware diefstallen, gepleegd in het Schottmuseum aan de Brusselse Eikstraat. De diefstallen werden in oktober '80 gepleegd door Léon De Staerke en Hervé Wenzel.

Het onderzoek naar de betrokkenheid van Léon De Staerke aan de diefstal van de kasbons in Wieze bracht eveneens aan het licht dat Léon de beste contacten onderhield met Raymond Lippens, één van de veroordeelden in de zaak van de 'kraak van de eeuw'. Ook bleek dat hij in december '81 betrokken was in een afpersingszaak met een zekere Rosaro P.. De samenwerking tussen Léon De Staerke en Istvan Farkas sprong bij de speurders eveneens in het oog. Farkas is immers de Hongaarse echtgenoot van Bertha De Staerke. Nadat in de nacht van 7 op 8 juni '83 de 'Bende van Nijvel' een Saab Turbo stal in Eigenbrakel, legden de speurders foto's voor aan de garagehouder. Hij herkende op die foto's Istvan Farkas en Bertha De Staerke. Vóór de diefstal hadden zij een bezoek gebracht aan garage Jadot, waar de Saab werd gestolen. De verklaring van de garagehouder werd op 4 oktober '83 genoteerd.

Bultot en de onderwereld

Op 11 juni '85 werd het parket van Dendermonde ontlast van het Wiezedossier betreffende de diefstal van kasbons. Het wordt gevoegd bij het onderzoek dat in Brussel gevoerd wordt, betreffende de heling van de kasbons. Het is het parket-generaal van Brussel dat het onderzoek leidt.

Het heling-onderzoek oriënteert zich naar de entourage van caïd Ramadan Dodack. We schreven het al: Dodack was de erfgenaam van de 'notaris van het Brusselse milieu', Michel Dewit. Dewit, overleden aan een hartinfarct, was vroeger de uitbater van de exclusieve gelegenheden 'Le Fouquet's' aan de Jacqmainlaan, en de 'Moulin Rouge' op het Brouckèreplein. Onder zijn bezoekers figureerden ondermeer leden van koningshuizen en toppolitici vanuit alle windstreken.

Michel Dewit was er jarenlang in geslaagd eën enorm netwerk van protectiediensten uit te bouwen (zogenaamde racketeering), zonder in het vaarwater van het gerecht te komen. Hij stond immers op bijzonder goede yoet met de politiediensten, die hij op tijd en stond voederde met inside-informatie uit het milieu. Toen Michel Dewit in '68 werd aangehouden op beschuldiging van racketeering, bond Justitie de kat de bel aan. Dewit werd zwaar veroordeeld, en de strijd om zijn 'nalatenschap' werd ingezet.

De man die Dewit uiteindelijk opvolgde was Ramadan Dodack, geboren op 18 juni '51 in Pëje (Albanië). In september '80 was hij betrokken bij de diefstal van verscheidene schilderijen uit de verzameling van baron Lambert. In Sint-Gillis opende Dodack 'Le Jambon', die hij samen met zijn landgenoot Brahim Sinanaj uitbaatte. Sinanaj werd geboren op 18 april '48 in Vlad. Hij werd verschillende keren veroordeeld voor valsheid in geschrifte, oplichting en diefstal. Eind '85 zou er een conflict ontstaan tussen Dodack, een intieme vriend van Jean Bultot, en Sinanaj. De inzet van het conflict: de figuren die Dodack frequenteerde.

In het kader van het onderzoek in Brussel naar de helers van de kasbons werd –naast Bultot en Van Esbroeck– uiteindelijk ook Sinanaj in beschuldiging gesteld. Afgezien van de heling van de Wieze-kasbons werden hem ook nog andere feiten ten laste gelegd, ondermeer het helen van beurswaarden ten nadele van een belangrijk wisselagent uit Gent.

Mede-helers van de Wieze-kasbons waren: Ambroise Vanderperren, Patrick Marinus, de Joegoslaaf Petar Kuzmanovic, Bernard Grobet, Daniël Jacobs, de expert-boekhouder Jules Bastin,

Henri Oltuski en de broers José en Serge Ciudad Hidalgo. In het begin van de jaren tachtig waren deze laatste broers betrokken in een drug-onderzoek.

Het onderzoek toen wees uit dat zij onder het bevel stonden van een zekere Lucien Thomas, alias Bedos. Bedos is een Belg die tijdens de Tweede Wereldoorlog collaboreerde met de Duitse bezetter. Om aan de militaire Belgische justitie te ontkomen veranderde Thomas zijn naam in Bedos en vluchtte kort na de oorlog naar Uruguay. Later keerde hij terug naar België en werd actief in de prostitutiewereld. Thomas stond in contact met Charles Dortant en één van de 'krakers van de eeuw', met name Raymond Lippens. Thomas was informant van de Amerikaanse Drug Enforcement Agency (DEA), en stond in contact met de beruchte 'Bruno' Farcy. De DEA is de Amerikaanse antidrugbrigade, die over de hele wereld antennes heeft, ondergebracht in de ambassadegebouwen van de States.

Thomas gebruikte de broers Ciudad Hidalgo om in het bezit te komen van gestolen cheques en identiteitskaarten. Die identiteitskaarten werden gebruikt om de gestolen cheques te innen en ondermeer ook om valse identiteiten te verschaffen aan personen die op politiek vlak in de problemen zaten.

Het dossier dat in Brussel werd samengesteld tegen de helersbende van de Wieze-kasbons werd 'ter informatie' overgemaakt aan het parket van Charleroi, op dat moment belast met de meeste dossiers aangaande de 'Bende van Nijvel'.

Een substituut valt in ongenade

Amper twee weken nadat gevangenis-directeur Jean Bultot werd aangehouden naar aanleiding van de kasbon-affaire, wordt eerste-substituut Claude Leroy, lid van het Brusselse parket, opgepakt. Hij wordt beschuldigd van het doorspelen van gerechtelijke informatie aan het milieu.

In de 70-er jaren was eerste-substituut Leroy van nabij betrokken bij de oprichting van de BOB-sectie 'spelen'. Het was die sectie die zich bezighield met de clandestiene casino's en jackpots. Leroy, die van de financiële secte van het parket (afdeling ECOSOC) afkomstig was, vloog regelmatig met T., één van de centrale figuren in het gokmilieu, naar Zwitserland met een privévliegtuig.

In september '76 opent de 'Piccadily', een casino in Sterrebeek, de deuren. Op 15 maart '77 doet de sectie 'spelen' er een interventie en legt beslag op het spelmateriaal. Eén en ander gaat gepaard

met een reeks 'toevalligheden'. In de pers duiken berichten op over het feit dat Leroy bepaalde speelhuizen, waaronder de 'Piccadily', tracht te bevoordelen. Een BOB-onderofficier van de sectie 'spelen' ziet zich op een bepaald moment verplicht om een advocaat onder de arm te nemen, wegens hiërarchische wrijvingen. Resultaat: de onderzoeksrechter moet tussenkomen om orde op zaken te stellen, en de sectie 'spelen' wordt opgeheven. Substituut Leroy houdt aan het incident een relatie over, met name Baptiste Andries, voorheen werkzaam in de 'Piccadily'. Vanaf dat moment blijven Leroy en Andries elkaar geregeld zien en beroepsgokker Andries tracht informatie te bekomen uit gerechtelijke dossiers die Leroy ter inzage krijgt. Andries is een gokvriend van de welbekende Leopold Van Esbroeck.

In december '81 stapt Leroy over naar het kabinet van Justitieminister Jean Gol. Hij wordt er ondermeer als adviseur aangesteld in verband met de goksector, een sector die Gol wilde saneren. Daarnaast stond hij in voor de goede werking van de dienst 'gratieverlening'. Het is deze dienst die voorstellen aan de minister doet aangaande het verlenen van voorwaardelijke invrijheidstellingen, vrijlatingen, uitleveringen en rogatoire commissies.

De 'sanering' van de goksector laat niet lang op zich wachten. In maart '83 laat het college van de vijf procureurs-generaal alle clandestiene casino's sluiten in heel het land. Midden '83 is Gol klaar met zijn wetsontwerp op de kansspelen, dat voornamelijk betrekking heeft op de casino's. Om een erkenning te bekomen, zal van elke aanvraag een individueel onderzoek worden gevoerd, zo wordt voorgesteld.

Er komt echter een kink in de kabel. Totaal onverwacht. In mei '83 interpelleren Kamerleden Van Den Bossche (SP) en Valckeniers (VU) omtrent de gratieverlening door Justitie aan twee corrupte CVP-mandatarissen uit Limburg. Gol wijst in de richting van zijn medewerker, Leroy. Adviseur Leroy wordt ontslagen uit het kabinet, en keert terug naar zijn vroegere stek, het Brusselse parket. Daar houdt hij zich voornamelijk bezig met de drugproblematiek. Hij zetelt in de interministeriële werkgroep, die rond dit probleem werd samengesteld.

In '84 is er opnieuw wat te doen rond de figuur van Leroy. De echo's in de pers zijn miniem, intern (binnen het parket) rommelt het. Wanneer in juli '84 de raadkamer beslist tot de voorlopige invrijheidstelling van drie leden van de beruchte bende Castris, laat Leroy na beroep aan te tekenen tegen deze beslissing. Joël Hottart, Chantal Nemec en Patrick Moise zijn drie leden van een heroïne-bende die geleid wordt door Marcel Castris, ook wel

'dikke Marcel' genoemd. Castris is de gewezen rechterhand van Bruno Farcy. Farcy, tipgever van het BIC, stond terecht in het monsterproces tegen rijkswachtcommandant François en een aantal leden van die zijn drugbrigade NBD. Leroy laat groot wild lopen, menen sommige van zijn collega's.

Het doek valt over de carrière van substituut Leroy wanneer op 27 maart '85 procureur des konings Poelman op een uitzonderlijke persconferentie aankondigt dt er een onderzoek loopt tegen de substituut. Er bestaan vermoedens, zo drukt Poelman het uit, dat Leroy het beroepsgeheim geschonden heeft.

Tijdens het onderzoek, gevoerd door onderzoeksrechter Wezel, komt men verschillende zaken op het spoor. Op de eerste plaats is er sprake van een drugdossier, genaamd 'Bercail', waarvan Leroy stukken uit het gerechtelijk dossier naar bendeleider Romy Henk doorspeelde via de oude bekende Baptiste Andries.

Ook is er sprake van 'giften' die een bejaarde oplichtster, Yvonne Deschuyteneer, overhandigde aan Leroy. De gelden kwamen uiteindelijk op de rekening terecht van de PRL van Watermaal-Bosvoorde, waar de vrouw van Leroy, Dominique Mersch, militeerde. Deschuyteneer was één van de stichtende leden van de v.z.w. 'Les amis du casino de Bruxelles', een club die ijverde voor het tot stand brengen van een casino in het Brusselse. Dezelfde Deschuyteneer bleek betrokken te zijn in een merkwaardig geldcircuit via de broederorde 'maristen'. Tientallen miljoenen kreeg zij uitbetaald vanwege deze orde, zonder dat de maristen begrepen dat ze door 'oma champagne' werden opgelicht. Momenteel beschikt het parket van Dendermonde over een getuigenverklaring waarin een slachtoffer van Deschuyteneer stelt dat de vrouw op diverse plaatsen grote sommen ging ophalen. Meestal ging het om religieuze genootschappen. Eén van de plaatsen waar ze minstens tweemaal verscheen was de pastorie van Wieze, uitgerekend de plaats waar de kasbons werden gestolen waarmee Bultot en Van Esbroeck in moeilijkheden raakten.

Ook was er sprake van het doorspelen door Leroy, alweer via Andries, van stukken uit het gerechtelijk dossier betreffende een wapentrafiek, die nogal wat stof deed opwaaien. De zaak ging aan het rollen toen een oud-tennisglorie op 12 november '83 een noodlanding maakte met een Cessna 210, 50 km van Limoges in Frankrijk. Hij kwam van Marokko en vloog naar Wevelgem. In het vliegtuig werd 205 kg hasj gevonden. Een rogatoire commissie vertrekt en de piloot noemt de namen van zijn medeplichtigen in België. De speurders botsen tijdens het onderzoek op een garage-

box van één van de genoemde verdachten. De inhoud ervan doet menig agent verstomd staan: verscheidene TNT-explosieven aangemaakt met ammoniumnitraat, zware afschietmechanismen voor bommen, een heleboel FN-wapens, 58 kg hasj, valse identiteitskaarten en zelfs aandelen. De eigenaar va de box, Tony B., zal tijdens zijn proces beweren te werken voor de staatsveiligheid. Toen de ontdekking van de inhoud van de garagebox uitlekte in de pers, verscheneneen aantal artikels die een duidelijk verband legden tussen de wapentrafiek en een aanslag op een auto van de BOB van Brussel. De aanslag werd in oktober '81 gepleegd, met explosieven die identieke ontstekingsmechanismes hadden dan diegene die teruggevonden werden in de garagebox van Tony B.. Ook lekt uit dat in beide zaken de naam genoemd wordt van eenzelfde persoon. Het onderling verband tussen beide zaken wordt echter niet verder uitgediept.
Marcel D.B., het hoofd van de wapentrafikanten, blijkt stukken uit zijn gerechtelijk dossier bekomen te hebben van Leroy, via Andries. Het is naar aanleiding van deze resem feiten dat Leroy wordt gearresteerd. Voordat hij in beschuldiging werd gesteld was hij nog kandidaat voor de functie van raadsheer bij het hof van beroep.

Een vermoorde graaf als tipgever

Op 30 augustus '85 wordt Jean Bultot in voorlopige vrijheid gesteld. Hij keert terug naar zijn boot, het nachtleven en zijn vrienden van 'Forces Nouvelles'. Op dat moment zit substituut Leroy nog steeds in voorlopige hechtenis, in afwachting van zijn proces. Bultot sluit vriendschap met de familie Leroy, meer bepaald met Dominique Mersch, de vrouw van Leroy.

Op 27 september vindt de dubbele bende-overval plaats in Eigenbrakel-Overijse. Nog geen maand later, op 23 oktober, start het proces tegen substituut Claude Leroy. Jean Bultot volgt het proces op de voet, van 's morgens tot 's avonds. Tegen al wie het horen wil, zegt hij: 'Dit is de generale repetitie van mijn proces'.

Tijdens het proces tegen substituut Leroy wordt weinig duidelijk. De indruk wordt gewekt dat het gerecht er niet op gebrand is om de volledige waarheid in deze zaak publiek te grabbel te gooien. Eén getuigenis is tijdens het proces revelerend, met name die van procureur-generaal Léon Giet van Luik. Giet lichtte toe dat hij in het verleden tot tweemaal toe contact had met Leroy, op het moment dat deze nog op het kabinet van Gol werkzaam was.

Giet vertelt: 'Tijdens het eerste onderhoud zei Leroy, verge-

zeld door commissaris Franz Reyniers van de Brusselse gerechtelijke politie, dat een zekere Jules Montel bereid was om het schuiloord van Anthemus en Royen (noot van de redactie: twee beruchte gangsters) in Parijs te verraden. In ruil voor deze informatie wou Montel, aldus Leroy, dat hij gedurende zes maanden de toelating kreeg om een privaat casino uit te baten langs de Belgisch-Duitse grens. Ik heb deze ruil geweigerd'. En verder zegt Giet nog: 'Leroy kwam me later een tweede maal opzoeken. Op dat moment was mijnheer Raes van de Belgische staatsveiligheid juist aanwezig in mijn kabinet. Die is toen tijdens ons onderhoud aanwezig gebleven. Leroy zei toen dat hij van Montel vernomen had dat er een dubbele ontvoering zou plaatsvinden. Het was juist het moment dat het proces van de zogenaamde 'vluchters uit Lantin' in Luik plaatsgreep. Een aantal boeven zouden Anthemus hebben willen vrijkrijgen door eerst een hoog Luiks magistraat te ontvoeren en af te maken, om de tweede ontvoering van prins Filip meer kracht bij te zetten. Naar aanleiding van die informaties hebben we in Luik maatregelen getroffen om de veiligheid van de magistraat die het hof van assisen voorzat te verzekeren. Er is uiteindelijk niets voorgevallen'.

Procureur-generaal Giet was door de verdediging van Leroy als getuige op het proces opgeroepen. Leroy hield immers vol dat hij gerechtelijke informatie aan het milieu doorgespeeld had, om te kunnen infiltreren en op die manier belangrijke zaken te weten te komen. Dé centrale figuur die hij als informant opvoerde was Jules Montel.

Montel is een naar beneden gevallen graaf. Opnieuw gaat het om een beroepsgokker uit het zwaar crimineel milieu. In '72 werd hij veroordeeld in Dendermonde tot 5 jaar wegens zijn deelname aan een gewapende overval. In september '83 raakte hij betrokken bij een transactie van 20.000 valse biljetten van elk 50 dollar. Tussendoor werd hij nogmaals veroordeeld tot 6 maanden wegens heling. Amper enkele maanden voordat het proces tegen substituut Leroy van start ging, meer bepaald op 10 augustus '85, werd Montel door twee onbekenden in volle straat neergeschoten. De daders werden nooit gevonden.

Op 9 november '85 overvalt de 'Bende' de Delhaize van Aalst. Zowat een maand later, op 3 december '85, valt het arrest tegen Leroy. Hij wordt veroordeeld tot 18 maanden effectieve gevangenisstraf, terwijl het openbaar ministerie een straf gevorderd had van 5 jaar.

Alain Moussa, alias 'le flinguer'

In dezelfde periode, na de vrijlating van Bultot, vindt er op 13 september '85 een vechtpartij plaats in de 'Aigle d'Or' aan de Marktstraat in Sint-Joost. Bij die vechtpartij wordt Ramadan Dodack ernstig gewond. Dodack trekt naar de kliniek. 47 hechtingen zijn nauwelijks voldoende om het bloed te stelpen. Toch keert Dodack na verzorging terug naar de 'Aigle d'Or'. Hij schiet daar op Alain Moussa, alias 'le flingueur'. De rel houdt verband met de verdwijning van godfather Dewit, en diens opvolging. Ook Moussa zou, net als Dodack hierop aanspraak maken.

Moussa is een gewezen luitenant van Dewit. Hij is pooier in het Brusselse noordkwartier. Hij is afkomstig uit Tunesië en werd geboren in '51. Hij heeft een verhouding met Marie-José V., de

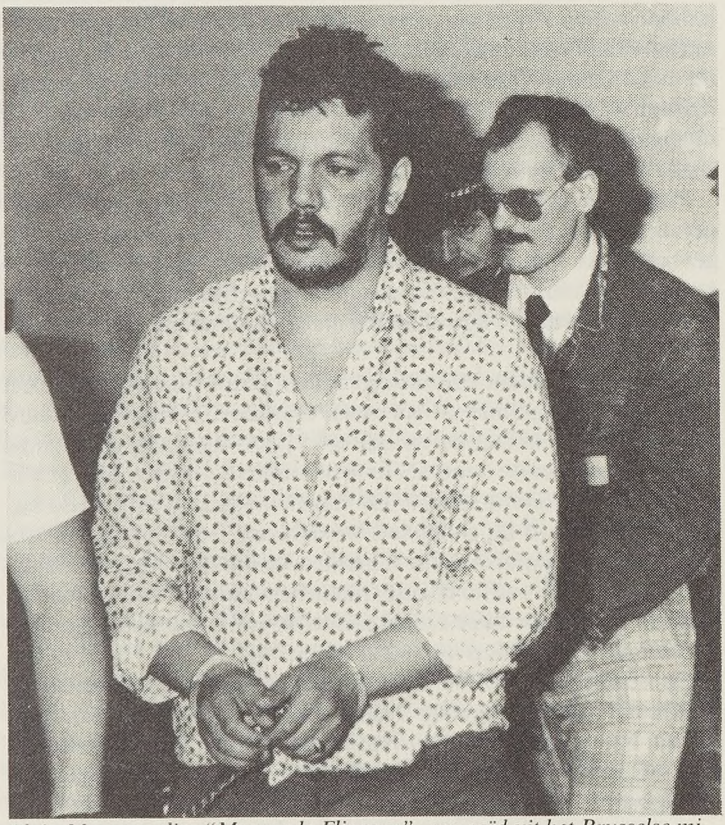

Alain Moussa, alias "Moussa le Flinguer", een caïd uit het Brusselse milieu. (Foto Alain Pierrard)

vroegere vriendin van Brahim Sinanaj, de vennoot van Dodack in 'Le Jambon', en medeheler met Bultot in de kasbongeschiedenis. Moussa werd voorheen tot viermaal toe geïnterneerd in de penitentiaire inrichting van Paifve. Twee keer vluchtte hij er.

De naam van Moussa werd al bij herhaling genoemd in verband met het onderzoek naar de 'Bende van Nijvel'. Zo werd hij vermeld in een BOB-rapport dat in Waver werd opgemaakt in maart '85 over de 'Bende van Nijvel' en meer bepaald in verband met de overval van de 'Bende' op wapenhandelaar Dekaise in Waver. Volgens een informant van de 'Bende'-onderzoekers zou Moussa deelgenomen hebben aan verschillende moorden die de 'Bende van Nijvel' pleegde. Deze informant, Bernard S., overleed na zijn verklaringen. De man verhing zichzelf in verdachte omstandigheden (PV 31/072263/83). Enkele dagen voorheen vuurde S. zonder enig motief met een geweer kaliber .22. De informant wilde de huls recupereren om aan het gerecht te bezorgen. Volgens sommige speurders werd die huls echter nooit teruggevonden, terwijl deze precies erg verhelderend zou kunnen zijn voor het onderzoek naar de 'Bende van Nijvel'. De BOB van Halle verneemt via een milieu-informant daarenboven dat de daders van de 'Bende'-overval op de Colruyt in Halle dienen gezocht te worden in de omgeving van de bar 'Licorne', waar Alain Moussa regelmatig bezoeker is. Wanneer Moussa later wordt opgepakt, zal hij bij een verhoor bekentenissen afleggen. Bij die gelegenheid stelt hij de overval in Halle te hebben uitgevoerd samen met Michel Cocu en Jacques Van Camp. Tijdens hetzelfde verhoor zal hij die bekentenissen echter weer intrekken.

Moussa is lid van de bende Castris. Die bende zou later terechtstaan voor de correctionele rechtbank van Brussel. Tijdens het proces bleek dat de Castris-bende wapens leverde aan leden van een delegatie christelijke falangisten uit Libanon in ons land. In ruil hiervoor bekwam de bende Castris de heroïne die zij hier verkocht. Het zouden leden van deze delegatie christelijke falangisten geweest zijn, aldus de BOB-hypothese in het al genoemde rapport van maart '85, die de diefstal van de geluidsdempers pleegden bij wapenhandelaar Dekaise. Tijdens het proces tegen de bende Castris, in maart '86, stond Moussa niet mee terecht.

De schietpartij tussen Dodack en Moussa in september '85 loopt niet fataal. Moussa is wel zwaargewond en dient opgenomen te worden in de kliniek. Dodack wordt in hechtenis genomen. Wanneer Moussa zowat veertien dagen later wordt ontslagen uit de kliniek, neemt hij contact op met Philippe De Staerke, die op dat moment ondergedoken zit, nadat hij niet terugkeerde

naar Sint-Gillis uit penitentiair verlof. Moussa vraagt aan De Staerke iemand voor hem te vermoorden.

Later, op 19 december '86 wordt Ramadan Dodack doodgeschoten in Neder-over-Heembeek. Officieel heet het dat hij werd neergeschoten door zijn 15-jarige dochter, op het moment dat hij haar wilde verkrachten. De moord volgt drie dagen nadat een onthullende uitzending op RTBF werd uitgezonden omtrent de 'Bende van Nijvel'. Verschillende bronnen maken melding van het feit dat Dodack meer zou geweten hebben van de moord op Jules Montel. Dodack was goed bevriend met Jean Bultot.

Het is vennoot Brahim Sinanaj die 'Le Jambon' verder zal uitbaten. Op de dag van de heropening, op 6 juli '87, worden er molotov-cocktails in 'Le Jambon' binnengegooid. De zaak gaat volledig in de vlammen op.

De bende van een neo-nazi

Eveneens na de vrijlating van Bultot duikt nog een andere naam op in de omgeving van de adjunct-gevangenisdirecteur, namelijk die van Maurice Lammers. Hij wordt een schuttersvriend van Bultot.

Maurice Lammers is de vader van Eric Lammers, lid van de extreem-rechtse militie WNP. Eric Lammers wachtte op dat moment het assisenproces af waarin hij moest terechtstaan, samen met een ander WNP-lid, op beschuldiging van deelname aan een dubbele moord. In '87 zal Eric Lammers worden vrijgesproken wegens twijfel.

Maurice Lammers is een leraar in het technisch onderwijs in Oudergem. Hij werd geboren in '35. In januari '85 was hij betrokken in een diefstal van een vrachtwagen met rookwaren. Eén en ander komt aan het licht als een zekere Christian S. een gestolen peervorming blauwe diamant met een waarde van 6 miljoen frank wil verhandelen in een Brussels hotel. Het onderzoek naar deze transactie leidt naar een stationskluis waarin acht schilderijen van James Ensor blijken opgeborgen te zijn. Die doeken werden gestolen op 25 januari uit een villa van baron de Brocqueville in Sint-Genesius-Rode. De dieven lieten zich doorgaan als werknemers van de gasmaatschappij. Met het wapen in de hand maakten ze zich meester van de acht Ensors. Het onderzoek leidt naar drie bendeleden, met name José G.C., Yves B. en Franco D.L.. De bendeleden gaan over tot bekentenissen en nog een andere diefstal, gepleegd op 20 december '84, komt aan het licht. Die dag ging dezelfde bende, in aanwezigheid van Maurice Lammers, met

een vrachtwagen aan de haal, met 7.500 kg Marlboro-sigaretten, voor een totale waarde van 21 miljoen fr. De diefstal ging gepaard met de gijzeling van de chauffeur van de vrachtwagen. De vrachtwagen was op weg naar West-Berlijn, maar werd in Vorst onderschept door de bende. De camion werd afgeleid naar Rouw, in de buurt van Charleroi. Daar werd de hele lading afgeladen in de opslagplaats van Henry L.

In het kader van dit onderzoek wordt huiszoeking verricht bij Eric Lammers thuis. Er wordt bij hem een kogelvrije vest gevonden. Volgens sommige bronnen zou deze vest afkomstig zijn van de 'Bende'-diefstal in Temse in het bedrijf Wittock-Van Landeghem. Dit bericht wordt door geloofwaardige speurders ten stelligste tegengesproken. Wel werd ons bevestigd dat de herkomst van de kogelvrije vest diverse keren werd nagetrokken, telkens zonder enig resultaat.

Veel later, in september '87, wordt de naam van Maurice Lammers opnieuw genoemd in het kader van een grootscheepse chequetrafiek. Maurice Lammers zou gestolen cheques geleverd hebben aan een bende die deze incasseerde in West-Duitsland. De man, die in het kader van de sigaretten-diefstal wegens twijfel werd vrijgesproken, wordt door onderzoeksrechter Guy Laffineur in Brussel onder aanhoudingsmandaat geplaatst.

Verschillende speurders zijn de mening toegedaan dat de criminele activiteiten van vader Lammers door een organisatie zijn ingegeven en dat de fondsen bedoeld zijn voor politieke doeleinden. Bewijzen hiervoor blijven echter uit.

Het wapenarsenaal in Ronquières

Het is tevens in die periode na de vrijlating van Bultot dat zich de 'Bende'-overvallen voordoen in Eigenbrakel-Overijse en Aalst. Twee dagen na de laatste overval, op 9 november '85, wordt een Golf GTI gevonden in het bos van La Houssière. De wagen is volkomen uitgebrand, en de achterbank ontbreekt. Het onderzoek wijst uit dat de wagen door de moordenaars in brand werd geschoten.

Het blijkt te gaan om een metaalkleurige Golf GTI die gestolen werd op de parking van het bedrijf d'Ieteren in Erps-Kwerps. Op deze parking is nochtans een zeer geperfectioneerd veiligheidssysteem aangebracht: zo is er een bewakingsdienst die er regelmatig zijn ronde doet en er is een radarinstallatie die alles signaleert wat op de parking beweegt. De dieven hebben op één of andere manier de radarinstallatie ontweken. Nooit zullen de speur-

ders achterhalen hoe het hen gelukt is om twee auto's te verplaatsen en bovendien de GTI bij te tanken. In de benzinetank zat immers slechts een paar liter benzine. De diefstal werd vastgesteld op 23 september '85, dus enkele dagen vóór de overvallen in Eigenbrakel.

De speurders nemen aan dat het om de wagen gaat die door de 'Bende' als vluchtwagen werd gebruikt in Eigenbrakel-Overijse. Ze sluiten tevens niet uit dat hij als observatiewagen werd gehanteerd in Aalst door medeplichtigen van de moordenaars. Zij gaan ervan uit dat het deze wagen is waarvan de vluchtroute bekend is: vanuit Aalst, naar Ninove, vandaar naar Leerbeek, Herfelingen, Bièrges, en daarna La Houssière.

Amper 1,5 km daarvandaan, langs de oever van het kanaal Brussel-Charleroi heeft een getuige –zo wordt diezelfde dag in het proces-verbaal vastgelegd– mannen zakken in het water zien gooien. Het is een bizarre getuigenis.

Het PV draagt het nummer 2420 (farde 38). De kerels die de zakken dumpten, zo verklaart de getuige, kwamen ter plekke met een Golf GTI en een helderkleurige Mercedes. Verder verklaart de man: 'Bij herhaling heb ik twee wagens opgemerkt dicht in de buurt van het ponton in Ronquières. Het ging om een Renault 30 of een Passat van witte kleur, en een Golf GTI, eerst metaalgrijs, daarna groen. Het is deze laatste die men heeft teruggevonden in het bos van La Houssière. In deze wagens zaten meestal enkele bestuurders. In zeldzame gevallen zat er een passagier op de achterbank van de Golf. Het zijn deze personen die de wapens in het water wierpen die werden teruggevonden, en tevens de kogelvrije vesten, de baby-koffer en het geld van de Delhaize in Aalst. Ze wierpen ook de nummerplaten van de Golf in het water, maar ik weet niet of zij werden teruggevonden. In feite kwamen de mannen steeds tijdens het weekend, 's nachts. Misschien verkenden zij de omgeving? Nachtelijke marchen werden eveneens georganiseerd vóór de overvallen in Overijse-Eigenbrakel en Aalst. Ze waren met een half dozijn, de personen die eraan deelnamen. Onder hen bevonden zich een vrouw en een jongetje. Op een dag hoorde ik de knaap zeggen dat hij een blaar op zijn voet had. Allen droegen militaire kledingstukken. Het gezelschap leek niet gewapend'. Het onderzoeksdossier bevat nog een ander procesverbaal (PV 525), van een andere getuige, die eveneens de mannen de wapens in het kanaal zag werpen.

Procureur Deprêtre liet, op basis van deze getuigenissen, één duiker amper enkele uren zoeken in het kanaal, zonder enig resultaat. Pas een jaar later, wanneer het parket van Dendermonde

verbeten met gesofistikeerd materiaal de zaak grondig laat uitzoeken, wordt een indrukwekkende reeks sporen bovengehaald. Het blijkt dat in de nacht van 10 op 11 november '85, dus hooguit twee dagen na de overval op de Delhaize van Aalst, twee zakken in het water werden gegooid met volgende inhoud:

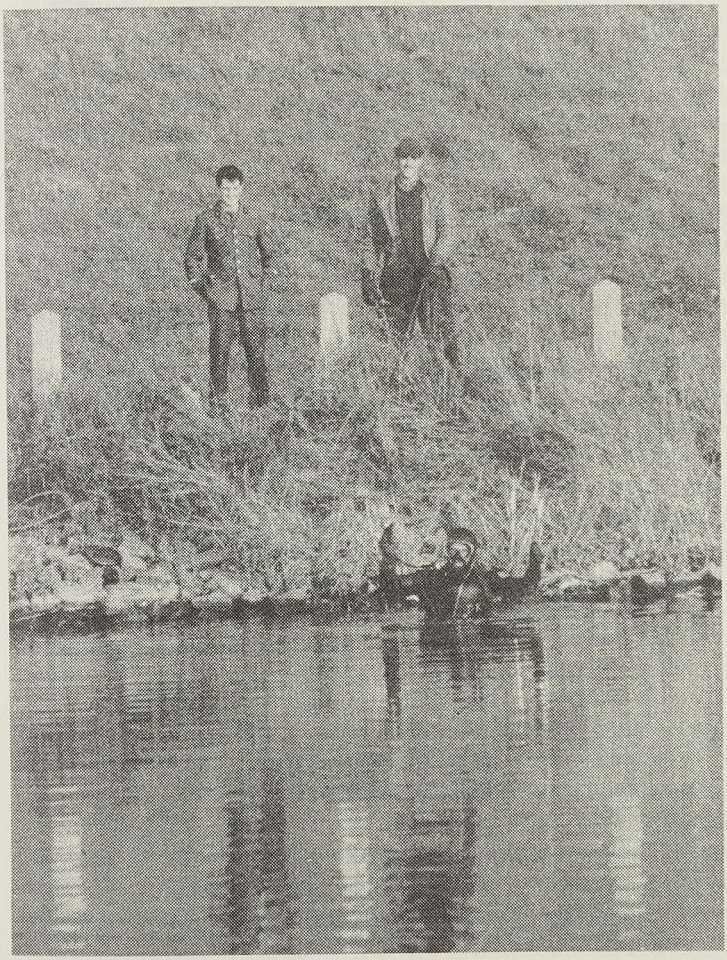

Opluchting: in het kanaal Brussel-Charleroi worden verscheidene wapens gevonden die de moordenaars er dropten de dag na de moordaanslag in Aalst. (Foto Alain Pierrard)

1. Een pistool 7,65 mm met rijkswachtkenteken (immatriculatienummer N 3452 G 71), in stukken gezaagd. De slagpin is eruit verwijderd maar wordt ook teruggevonden. Het onderzoek wijst uit dat het wapen in kwestie geroofd werd bij de overval op de Colruyt in Nijvel op 19 september '83 door de 'Bende', nadat een rijkswachter werd neergeschoten.

2. Tevens worden in de zakken stukgezaagde onderdelen gevonden van een deel van de wapens die gestolen werden bij wapenhandelaar Dekaise op 30 september '82. Het duurt een hele tijd voordat de experts kunnen uitmaken dat het ondermeer gaat om delen van Beretta en Ingram-mitrailleurs, afkomstig van de overval in Waver. Ook delen van een Ruger, opgevist in Ronquières, zijn afkomstig van dezelfde diefstal.

3. Een Arminius kaliber 38 (nr. 581479) wordt eveneens ontdekt. Het blijkt echter niet te gaan om een gelijkaardig wapen dat door de 'Bende' werd buitgemaakt op juwelier Szymusik van Anderlues op 1 december '83.

4. Ook een .22-long rifle werd gevonden. Het is dat wapen dat gebruikt werd bij de moord in Beersel op 23 december '82 in het restaurant van Jurion en bij de moord op taxichauffeur Angelou tussen 9 en 12 januari '83. Het is ook dat wapen dat gebruikt werd bij het neerschieten van de Duitse herdershond in de garage 'Jadot', toen de 'Bende' op 8 juni '83 een Saab Turbo stal. Met deze .22-long rifle werden ook de moorden gepleegd achter de Colruyt in Nijvel op 17 september '83. Dezelfde long rifle gebruikten de moordenaars in Temse bij de overval op Wittock-Van Landeghem in de nacht van 9 op 10 september '83.

5. Ook een revolver 357 Magnum werd naar boven gehaald. Bij de moord in Beersel op 7 oktober '83 werd een dergelijke revolver van groot kaliber gehanteerd.

6. Tevens kwam een Centaure Kaliber 10 boven water. Het blijkt te gaan om het wapen dat op 13 maart '82 door onbekenden werd gestolen bij wapenhandelaar Joseph Cataï in Dinant. Wapenhandelaar Daniël Dekaise herkent het formeel als het wapen waarmee hij door de 'Bende' bedreigd werd.

7. Verder werden nog een 150-tal patronen bovengehaald. Het

merendeel is 'Legia'-eendenhagel, uitgerekend de munitie die de 'Bende' gebruikte bij haar overvallen in '85.

8. En nóg is het niet gedaan. De baby-koffer die door de 'Bende' werd buitgemaakt op 9 november '85 tijdens de overval op de Delhaize van Aalst wordt ook opgevist. Ook een kassalade, met de cheques nog in, wordt gevonden samen met een geldzak vol munten. De hele buit is afkomstig van de overval in Aalst.

9. Tevens wordt één volledige kogelvrije vest, en delen van andere vesten, gevonden. Het blijkt te gaan om de vesten die gestolen werden door de 'Bende' bij het bedrijf Wittock-Van Landeghem in Temse in de nacht van 9 op 10 september '83. De speurders zijn ervan overtuigd dat de 'Bende'-leden deze vesten droegen tijdens de moorddadige raids in '85 op de Delhaize's van Eigenbrakel, Overijse en Aalst.

De speurders zijn verbouwereerd. Ze vragen zich af waarom de moordenaars van Nijvel de spullen op de bewuste plaats hebben gedropt. Precies op die plaats is er een steiger, is er weinig diepgang, weinig stroming, staan er relatief veel huizen langs de oever. De kerels namen grote risico's door de zakken daar in het water te gooien. Dat blijkt trouwens, gezien de getuigenissen.

Tevens valt het op dat elke zak delen bevat van wapens en buit die zowel betrekking hebben op feiten die gepleegd werden in '83 als in '85. Het lijkt er haast op dat de moordenaars erop uit waren dat het gerecht de zakken zou vinden en de relatie zou leggen tussen al die feiten. De zorgvuldige samenstelling van elke zak wijst erop dat –ook als er maar één van de zakken zou gevonden worden– de volledige puzzel werd aangeboden aan de speurders.

Geen van de twee riotguns die de 'Bende' hanteerde bij haar overvallen werd echter opgevist. Ook niet het 9mm-wapen dat in Aalst werd afgevuurd. Nog twee 7,65 pistolen, bij diverse gelegenheden gebruikt door de 'Bende', ontbreken. En toch ... in elk van de opgeviste zakken worden gepercuteerde kal. 12-hulzen gevonden. Het gaat telkens om een paar, waarvan huls 1 perfect overeenstemt met 'Bende'-riotgun 1 en huls 2 afkomstig is van 'Bende'-riotgun 2. Waarom signeert de 'Bende' op deze onnavolgbare wijze elke zak die in Ronquières werd gedumpt? En de meest prangende vraag: 'Waarom houdt de Bende bepaalde wapens, en meer bepaald de riotguns, achter?'

Een halfverbrand kattebelletje

Amper op enkele kilometers van de plaats waar de bewuste zakken uit het water werden opgevist, werd op 9 november 1985 door een wandelaar een brandhaard gevonden, zo herinneren de speurders zich. Het ging ondermeer om een reeks halfverschroeide video-afstandsbedieningsapparaten, schuttersliteratuur en ook een mysterieus handgeschreven briefje. Het is dit laatste stuk dat de speurders buitenmatig intrigeert.

Wanneer adjunct-gevangenisdirecteur Jean Bultot wordt gearresteerd in verband met de heling van de Wieze-kasbons, wordt ook Claudine Falkenburg ondervraagd. Deze technicienne in de scheikunde is immers lange tijd intieme vriendin geweest van Bultot, en tevens secretaresse van de practical shooting club van Bultot, de 'Phenix'. Grafologisch expert Guillaume vergelijkt de gevonden notities met het handschrift van Claudine Falkenburg en komt tot de vaststelling dat er opvallende overeenkomsten bestaan tussen beide. Falkenburg ontkent niet dat het eventueel notities zijn van haar hand. Ze stelt echter niet te begrijpen hoe die papieren daar verzeild zijn geraakt, en ook meent ze toch verschillen te kunnen ontdekken tussen haar huidig handschrift en de geschreven tekst. Gaat het om een oud stuk?

Als secretaresse van de 'Phenix' schreef Falkenburg een tijdlang de toespraken uit die Bultot her en der gaf over practical shooting. Zijn de notities afkomstig van één van die toespraken? Sommige onderzoekers geloven dat het gaat om een stuk van een tekst uit een spreekbeurt die Bultot gaf in februari '84. Bultot stelt dat zijn aktentas in '84 in de schietclub in Evere werd gestolen, incluis deze toespraak.

Onmiddellijk wordt aan Falkenburg, die op dat moment werkzaam is als ambtenaar op het departement van Cécile Goor, gesuggereerd een ontslagbrief te schrijven, ingeval er zich in de nabije toekomst problemen zouden voordoen. Bultot verneemt dat en vraagt aan een bevriend advocaat van PSC-huize om op het kabinet van Goor te interveniëren en het ontslag te vermijden. Het ontslag wordt geweigerd, maar ondanks dat, verlaat Falkenburg toch het kabinet.

De speurders zitten met een immens probleem. Waarom hebben de moordenaars van Nijvel precies op de plaats waar de aantekeningen van Falkenburg werden verbrand op 9 november '85, één dag later de wapens en de buit in het water gegooid? Heeft men Bultot en Falkenburg in opspraak willen brengen? Is de gehele puzzel die in La Houssière aan de speurders werd aangebo-

den opgezet spel? Sommigen denken van wel. Anderen zijn eerder geneigd te geloven dat Bultot meer weet van hetgeen 'Bende van Nijvel' genoemd wordt.

Op 16 november, amper enkele dagen na de overval op de Delhaize van Aalst, wordt Bultot opnieuw aangehouden door de Brusselse onderzoeksrechter Francine Lyne en op sekreet geplaatst. Er wordt in zijn ambtswoning opnieuw huiszoeking verricht. De speurders treffen er foto's aan waarop wapens staan waarvan Bultot de herkomst en de bestemming niet kan aanduiden. Ook wordt er een nun-cha-ku gevonden en een herlaadapparaat voor munitie. Bultot wordt beschuldigd wegens het doorspelen en verkopen van verboden wapens, het illegaal stockeren en niet-wettelijk fabriceren van munitie.

Op het moment dat Bultot wordt opgepakt loopt hij rond met een vliegtuigticket naar Paraguay op zak. Hij was van plan via Spanje en zijn vrienden bij de guaridia civil in Paraguay een antiterreurtraining te gaan volgen. Bultot wordt intensief ondervraagd over zijn politieke activiteiten, zijn reis naar Paraguay en ... de 'Bende van Nijvel'. Bij die gelegenheid geeft hij naar zijn zeggen enkele indicaties aan substituut van Lyssebeth omtrent de overval op wapenhandelaar Dekaise door de 'Bende'. Leider van 'Forces Nouvelles', Francis Dossogne, wordt eveneens gehoord in dit verband.

'La Carrière' van Forces Nouvelles

De vondst in Ronquières heeft onderzoeksrechter Lacroix geïnspireerd. Hij gaf de 'task force' van Jumet de opdracht na te gaan welke verdachte incidenten zich voorheen afspeelden in de bossen van La Houssière. Naar aanleiding van die specifieke opdracht stootte de rijkswacht van Charleroi op een vreemd PV (nr. 655) uit 1981, meer precies van 5 april 1981. Die dag voerde eerste-wachtmeester Tisseraud van de brigade van Ecaussines een controle uit in La Houssière, temidden van de bossen. Een echtpaar beweerde een stevige wandeling te maken. Het was 8.20 uur. De personen die geïnterpelleerd werden waren: Alain Weykamp, lid van het Front de la Jeunesse, en zijn vriendin Axelle Van Lierde.

Tisseraud ruikt onraad en vraagt de koffer van de wagen, die iets verderop geparkeerd staat, open te maken. In de kofferruimte van de auto treft de eerste wachtmeester munitie aan. Het gaat met name om 'Legia'-munitie, meer precies om: 1 doos kaliber 12 met 12 baletten 'Legia', 1 doos kaliber 12 met balletten 'Legia' en

2 dozen met patronen kaliber 12-lood 4 Winchester. Ook vindt Tisseraud 4 lege geweerhoezen. Weykamp vertelt de rijkswachter dat hij niet in het bezit is van wapens, aangezien die in beslag werden genomen in het kader van het onderzoek naar het 'Front de la Jeunesse'.

De speurders van de 'task force' van Jumet, Lachlan en Ruth, die op het PV stoten, kijken elkaar verbaasd aan. Ze zoeken hun collega Tisseraud op, die hen vertelt zich het voorval nog te kunnen herinneren. Zo weet hij zich voor de geest te halen dat de plaats van het gebeuren in de onmiddellijke omgeving was van een kleine zandgroeve, een "carrière". Hij weet nog precies te zeggen dat hij een proces-verbaal opstelde wegens 'vrijwillige achterlating van munitie'.

Verdergaand onderzoek, vanwege Lachlan en Ruth, wijst uit dat Weykamp in die periode regelmatig in open lucht oefende in schutterstechnieken met de extreemrechtse militanten Eric Lammers, Jean-Philippe Van Engeland en Jean-Louis Nemry. Op het moment dat beide rijkswachters hun enquête uitvoerden, bevond WNP-lid Eric Lammers zich in voorlopige hechtenis in de gevangenis van Vorst, in afwachting van het assisenproces waarin hij zou terechtstaan in verband met een dubbele moord in Anderlecht.

Op 5 november 1986 haalden beide speurders de neo-nazi uit de cel, en reden met hem naar de bossen van La Houssière. Lammers voert het gezelschap naar de zandgroeve. Hij verklaart: 'Die plaats werd door ons gewoonlijk 'La Carrière' genoemd als we de plaats van afspraak onder ons wilden situeren'. De WNP-er stelt dat 'La Carrière' door hem en zijn vrienden gebruikt werd om te schieten. Lammers gaat verder. 'De dag dat Weykamp en Van Liede werden gecontroleerd door die rijkswachter in april 1981 waren Van Engeland, Nemry en ikzelf daar ook. Toen de controle gebeurde hebben wij ons verstopt. Op die dag schoot ik met een automatische riotgun Franchi 8, misschien ook met een Star-pistool kaliber 22 type M1 met een geluiddemper en bril. Van Engeland gebruikte een riotgun. De munitie kochten wij samen. Na de controle ben ik bij de wapens gebleven en is Van Engeland naar Brussel gaan telefoneren, om te vragen ons te komen ophalen. Van Lierde en Weykamp reden zonder de wapens terug naar huis. Dat leek veiliger'.

'La Carrière', de plaats die Eric Lammers aanwees lag precies tussen de plaats waar de bendewagen werd gevonden en de plek waar de brandhaard werd ontdekt met de cheques die gestolen werden door de Bende in Overijse.

4 De bende van legionnair Philippe De Staerke

De Bende-wagen in de gracht

De dag na de uitspraak in de zaak Leroy, in de loop van de nacht van 4 op 5 december '85 wordt om 2 uur ingebroken in de Delhaize van Lokeren. De daders gaan aan de haal met een stevige hoeveelheid sigaretten, voor een totale waarde van 164.142,- fr. en enkele flessen wijn. Er wordt alarm geslagen en de politie van Lokeren komt ter plaatse. Een getuige verklaart dat hij een BMW zag wegrijden. In de wagen zag hij een schim met een bivakmuts vluchten, richting E17.

Enkele uren later, omstreeks 5.05 uur, vindt een verkeerseenheid van de rijkswacht in Merelbeke een BMW in de gracht. Twee personen nemen de vlucht. Vanuit een aangrenzende straat worden lichtsignalen gegeven. De rijkswachters begeven zich in de richting van de lichtsignalen en treffen er Edouard Ophalffens en zijn echtgenote Maria Bressan aan. De gestolen sigaretten uit de Delhaize van Lokeren worden op de berm in de koffer van de BMW gevonden. In eerste instantie ontkennen Ophalffens en Bressan ook maar iets te maken te hebben met de diefstal, maar vrij snel vallen ze door de mand. Het blijkt dat de twee inbrekers van de Delhaize in Lokeren, een defect kregen aan de startmotor en de wagen in de gracht duwden. Zij telefoneerden naar Ophalffens en Bressan, om de buit over te laden.

De rijkswachters schrikken zich een aap als ze de BMW van na-

derbij bekijken. Het blijkt dat de wagen compleet werd omgebouwd: dat er een speciaal contact werd in aangebracht in het handschoenkastje, zonder sleutel; dat de achterbank eruit verwijderd is; dat er een opening is aangebracht tussen de passagierszetel en de koffer; dat de koffer van binnenuit kan geopend worden. De speurders herinneren zich dat de 'Bende'-wagen die bij de overval op wapenhandelaar Dekaise werd gebruikt, haast identiek werd omgebouwd. In de BMW treffen ze daarenboven nog patronen aan met 9 en 12 baletten 'Legia', uitgerekend de munitie die door de 'Bende' werd gehanteerd in Aalst.

Verder onderzoek wijst uit dat de BMW 535i gestolen werd in Zaventem op 2 november '85, en voorzien werd van nummerplaten die identiek zijn aan die van een totaal onverdachte, gelijkaardige BMW. Een procédé dat de 'Bende' al meer dan eens aanwendde om de speurders op een dwaalspoor te brengen.

De onderzoekers menen over een valabel spoor te beschikken en starten een enquête, onder leiding van onderzoeksrechter Freddy Troch van Dendermonde. Als substituut treed parketmagistraat Willy Acke op. Het verleden van Ophalffens en Bressan wordt uitgespit, op zoek naar de inbrekers. Al snel wordt duidelijk dat zij al jarenlang samenwerken met Dominique Salesse, Christian Solemé en Leopold Van Esbroeck. De naam van deze laatste doet bij de speurders een licht opgaan. Men denkt onmiddellijk aan de affaire met de kasbons die gestolen werden in Wieze.

Bij hun tolk op het hof van beroep te Gent, Leopold Van Esbroeck, nadenkend, en Dominique Solesse, aandachtig. (Foto P. De Spiegelaere)

Solemé is een handelaar in tweedehandse wagens. Hij exporteert vooral naar Libanon, ook naar Afrika. Hij is al vanaf zijn 16 jaar bevriend met Salesse, die hij de handel leerde toen deze in '83 uit de gevangenis ontslagen werd. De vader van de bijzit van Solemé is Ophalffens. Ophalffens verklaart dat het gaat om gevaarlijke kerels, 'die betrokken zijn geweest bij een reeks onopgehelderde misdrijven'. De enquêteurs brengen één en ander in verband met elkaar en leggen aan getuigen van een gewapende postoverval op het postkantoor van Baasrode, foto's voor van verdachten. De bewuste overval werd op 24 juni '85 gepleegd door kerels die gewapend waren met een mitrailleur, een riotgun, een revolver en een jachtgeweer. De overvallers gingen toen aan de haal met een buit van 1.426.000 fr. De getuigen herkennen een aantal van de verdachten. Het onderzoek naar de bende De Staerke is gestart.

De sigaretten-dieven op spoor

Als op 5 december '85 huiszoeking wordt verricht bij de vriendin van Van Esbroeck, blijken de vogels gevlogen. Zowel Van Esbroeck als Salesse zijn het land uit. Op 16 december '85 beslist de Brusselse raadkamer tot de voorlopige vrijlating van Jean Bultot. Het onderzoek naar zijn betrokkenheid in de handel en het bezit van illegale wapens en munitie heeft weinig concreets opgeleverd. Twee dagen later wordt Van Esbroeck dan toch aangehouden, ter gelegenheid van nieuwe huiszoekingen. Hij ontkent betrokken te zijn geweest bij de diefstal in Lokeren. Salesse wordt gezocht.

De speurders komen te weten dat hij autoboxen huurt voor tweedehandse wagens. In een autobox op de Edmond Machtenslaan worden tickets van tankbeurten gevonden voor een wagen met nummerplaat DFU 847. De BMW 525i met nummerplaat DFU 847 was op 13 juni '85, dus voor de overvallen in Eigenbrakel-Overijse en Aalst, betrokken bij een verkeersongeval in Marseille. Het ging om een wagen die gestolen werd in Knokke-Heist. De wagen werd door de verzekeringsmaatschappij gerepatrieerd vanuit Frankrijk en in het handschoenvak werd een filmrolletje gevonden. Na ontwikkeling herkende men twee personen op de foto's, met name Philippe De Staerke en Apostolos Papadopoulos.

De Griek Apostolos Papadopoulos, alias 'Stereo', alias Serge, meet 1.94 m, is blond en trekkebeent. De bendereus, die voor het eerst opdook in oktober '83 bij de overval op de Delhaize van Beersel, vertoont net dezelfde kenmerken. Getuigen van de post-

overval in Baasrode herkennen hem als mededader. Op het moment dat de foto's uit de BMW boven water komen is Apostolos Papadopoulos al aangehouden, op verdenking van deelname aan een hold-up op een geldtransport in Wilsele. De arrestatie dateert van 6 november '85, dus na Overijse-Eigenbrakel en vóór Aalst.

Filip De Staercke loopt in het net van de onderzoekers uit Dendermonde, 6 maart 1986. (P. De Spiegelaere)

Frankrijk verzoekt om zijn uitlevering in verband met een moord in het prostitutiemilieu. Apostolos is de broer van Sotirios Papadopoulos.

Op 17 januari '86 wordt Leopold Van Esbroeck vrijgelaten in het kader van het onderzoek naar de bende De Staerke. Nochtans wordt de zoektocht naar de andere bendeleden voortgezet. Pas wanneer huiszoeking verricht wordt bij Robert De Staerke, de zoon van Léon De Staerke, vinden de onderzoekers eindelijk Dominique Salesse. Hij is de eerste die bekentenissen aflegt over de diefstal in de Delhaize van Lokeren. Na hem volgt Van Esbroeck, die echter geen uitleg kan verschaffen over de gevonden 'Legia'-patronen en de manier waarop de wagen omgebouwd werd.

Er wordt nogmaals huiszoeking verricht bij de families De Staerke en Papadopoulos. Bij Sotirios Papadopoulos wordt de sleutel van een banksafe gevonden, gehuurd daags na de overval in Baasrode. De kluis blijkt correspondentie te bevatten tussen Apostolos en personen uit het milieu in Marseille. Men legt nu de Griek ook de foto's voor die gevonden werden in de gerepatrieerde wagen uit Marseille. De reus herkent alleen zichzelf en weigert de namen van de anderen op de foto's te noemen. Robert De Staerke wordt gearresteerd. Bij hem thuis werd 385.000 fr. gevonden. Hij bekent dat het geld afkomstig is van een overval op een wisselkantoor in Ranst, gepleegd op 30 januari '86. Hij weigert echter zijn mededader te noemen.

Op 6 maart '86 slagen de speurders er eindelijk in Philippe De Staerke te vatten. Hij wordt aangehouden. Philippe, die in de jaren '70 een tijdje lid was van het vreemdelingenlegioen, ontkent alle feiten die hem ten laste worden gelegd. Hij geeft enkel de heling toe van de BMW die uit Marseille werd gerepatrieerd en het gebruik van een valse identiteitskaart.

De bende wordt ingerekend

Na de arrestatie van Philippe De Staerke volgen nog diverse aanhoudingen. Op 12 maart '86 wordt Roger Neirinck in voorlopige hechtenis genomen. Deze garagehouder onderhield lange tijd de beste relaties met Philippe De Staerke, maar ook met de politie. 'Ik werk al 20 jaar voor de politie van St.-Gillis', zal hij aan een tijdschrift verklaren, 'en al 15 jaar voor de rijkswacht van Brussel. Zelfs procureur Deprêtre is –voor hij naar Nijvel verhuisde– jarenlang klant in mijn garage geweest'. In zijn garage zou de bende valse identiteitspapieren en wagendocumenten hebben gemaakt. Neirinck herstelde er tevens gestolen wagens en stalde ze.

Enkele dagen later wordt Nicolas Karafilis aangehouden door de onderzoeksrechter uit Dendermonde. De speurders wisten dat hij regelmatig bij zijn broer verbleef. Bij een huiszoeking treffen ze een heel wapenarsenaal aan. Karafilis wordt aangehouden. De man is in paniek en onderneemt een zelfmoordpoging in de cel. In een zwak moment vertelt hij dat hij in december '85 ontslagen werd uit de gevangenis en bij die gelegenheid Philippe De Staerke opzocht. Deze laatste vroeg hem om garages te huren om wapens, munitie en auto's in op te slaan, alles met het oog op het plegen van overvallen. Het is trouwens Karafilis die voor het eerst met de naam van Alain Moussa op de proppen komt in het kader van het onderzoek naar de Bende De Staerke.

Voor de arrestatie van Moussa op 22 maart '86 deed het onderzoeksteam in Dendermonde een beroep op de groep 'Dyane' van de rijkswacht. De Tunesiër lag in bed, met een Remington .22 naast zich. Hij kreeg net niet de kans het wapen te gebruiken. In zijn woning wordt een bom gevonden en een heel wapenarsenaal, ondermeer riotguns. Diverse wapens waren van Philippe De Staerke. Moussa verklaart dat Philippe hem de opdracht gaf wapens uit garageboxen op te halen, ondermeer in de Condorlaan en de Alsembergesteenweg. In één van die garages stond ook een rode Golf GTI. Het is vooral na de arrestatie van Alain Moussa dat verschillende verdachten meer en meer beginnen te vertellen.

Zo wordt ondermeer Léon De Staerke ter sprake gebracht in verband met diverse gewapende overvallen. De speurders komen ook de groot-heler op het spoor, met name Jean Cornelis, de man die al een tiental jaar sigaretten afneemt van het duo Ophalffens-Bressan. In de periode van december '83 tot december '85 alleen al, heelde Cornelis voor niet minder dan 5.624.000 fr. aan sigaret-

Verscherpte bewaking voor de bende De Staerke. (foto P. De Spiegelaere)

ten. In de meeste gevallen werden de diefstallen gepleegd door Van Esbroeck, Salesse en Solemé. De speurders slagen er in Solemé te vatten. Ook hij wordt opgesloten in het kader van het onderzoek naar de bende De Staerke. Wat later, op 27 mei '86, gaat ook Léon De Staerke achter de tralies. Georges Leclerc volgt dezelfde weg.

Op 6 juni '86 levert de onderzoeksrechter in Dendermonde een aanhoudingsmandaat af tegen adjunct-gevangenisdirecteur Jean Bultot in het kader van het onderzoek naar de bende De Staerke. Het blijkt dat Bultot verdwenen is. Hij vluchtte naar het dictatoriale Paraguay.

Op zoek naar de Bende-riotguns

Op 30 juni '86 start de Brusselse onderzoeksrechter Deruyver een dossier dat verschillende raakvlakken vertoont met het dossier dat in Dendermonde wordt gevoerd. Het is vooral de BOB van Halle die bij dit onderzoek wordt betrokken. Het gaat om een bende die gespecialiseerd is in inbraken in alleenstaande villa's, waar cheques en juwelen worden ontvreemd. Het dossier start met de arrestatie van Claude Nitelet uit Eigenbrakel en Alain Savonnet uit Brussel.

De bende –zo blijkt– opereerde vanuit Nijvel. Het actieterrein van de bende strekte zich uit over heel België. Gedurende jaren pleegden ze 100-en diefstallen. Sommige in Frankrijk en Luxemburg, samen met andere gangsters, ondermeer met Philippe De Staerke. De bende was vooral bekend omwille van een speciale techniek bij openen van vensters en ramen, de zogenaamde 'gaatjesboorderstechniek'. Het onderzoek wijst uit dat de bende Nitelet-Savonnet afspraken maakte in Halle om andere benden te ontmoeten, ondermeer met groepen uit Frankrijk en Denemarken.

Een volledige kamer vol met 'schatten', voortkomend uit de onoverzichtelijke reeks diefstallen, wordt teruggevonden. Het onderzoek wordt in speurderskringen omgedoopt tot het dossier 'schatkamer van Halle'. Ook wijst het onderzoek uit dat bij een diefstal riotguns werden gestolen die nadien gebruikt werden bij gewapende overvallen die de bende De Staerke uitvoerde. Gaat het om de riotguns van de Bende van Nijvel, zo vragen verschillende onderzoekers zich af.

Hetzelfde onderzoek leidt eveneens naar een omvangrijke zwendel in gestolen cheques. In het kader van dit dossier wordt de weduwe van caïd Michel De Wit, met name Simonne Menin en haar broer Emile Menin opgepakt. Het gaat om een onderzoek

naar duizenden gestolen identiteitskaarten die gejat waren in '83 in de gemeentehuizen van Ganshoren, Crisnée, Bas-Oha en Brugelette. Deze identiteitskaarten werden gebruikt bij het innen van gestolen cheques.

De onderzoeksrechter van Brussel leverde weliswaar een aanhoudingsmandaat af, maar de raadkamer stelde de voornaamste beklaagden ondertussen terug in voorlopige vrijheid. In juli '87 wordt Simonne Menin terug opgepakt naar aanleiding van verklaringen van een ontsnapte en opnieuw gearresteerde verdachte die in het bezit was van nog andere valse identiteitspapieren, ditmaal afkomstig van een diefstal uit het gemeentehuis van Anderlecht. Deruyver laat de vrouw voorleiden, maar is niet in staat een aanhoudingsmandaat af te leveren gezien de voorgaande beslissing van de raadkamer. Het gaat immers om gelijkaardige feiten, in eenzelfde periode gepleegd. Het onderzoek naar de 'schatkamer van Halle' en de hele chequezwendel zal uitlopen in een hopeloze reeks bekentenissen, verklaringen en onbewezen verbanden.

Kort na de arrestatie van de bendeleden Nitelet-Savonnet werden in het Franse Normandië een aantal arrestaties verricht van figuren uit hetzelfde milieu. Het verband tussen het Belgische en Franse dossier wordt nooit gelegd.

Een proces tegen een monsterbende

Intussen loopt het onderzoek in Dendermonde verder. Het zal een nieuwe stimulans krijgen als, in het kader van het dossier naar de overval van de 'Bende van Nijvel', in Aalst op 9 november '86, de spectaculaire vondst wordt gedaan in Ronquières. De ontdekking gebeurt op basis van een proces-verbaal dat werd opgetekend door het parket van Nijvel, en niet naar aanleiding van een verklaring van een lid van de bende De Staerke. De band tussen het onderzoek naar de bende van 'Johnny' en de 'Bende van Nijvel' blijft vaag en krijgt door de vondst niet meer consistentie. Toch zijn de speurders van het Dendermondse Deltateam, de task force, samengesteld uit leden van rijkswacht en gerechtelijke politie met het oog op dit onderzoek, uitermate gemotiveerd geraakt door het eerste materiële spoor dat gevonden werd in het kanaal van Ronquières. Het proces-verbaal dat tot de ontdekking leidde werd een jaar tevoren opgesteld.

De arrestaties gaan verder. Op 19 november '86 wordt Sotirios Papadopoulos, de broer van Apostolos, opgepakt. Verschillende verdachten hadden verklaard dat op het appartement van Sotirios de overvallen vooral besproken werden en de buit verdeeld. De

bendeleider, Philippe De Staerke, beschikte over een sleutel van het appartement. Enkele dagen daarna wordt Robert Eckhardt aangehouden. Hij blijkt verschillende keren samengewerkt te hebben met Leclerc. Midden december gaat Julien De Staerke achter de tralies. De speurders hadden al bij de opeenvolgende huiszoekingen en onderzoeksverrichtingen ondervonden dat de bendeleden bijzonder goed getipt werden over de loop van het onderzoek. Het blijkt dat Julien De Staerke de man is die de relaties onderhoudt met de politiediensten. Zo verklaart Karafilis: 'Nadat Philippe De Staerke werd aangehouden, ging ik bij Julien vragen wat er precies gebeurd was. Julien nam de telefoon en belde verschillende mensen op. Onmiddellijk daarop bevestigde hij mij de arrestatie van Philippe. Ik was eerder al eens bij Julien. Hij zei toen: 'Pas op, want er komt huiszoeking'. En Karafilis voegde er bij die verklaring aan toe: 'Julien kent verschillende hooggeplaatste personen'. Moussa zal van zijn kant verklaren dat 'Julien contact onderhield met Bultot'.

Op 27 februari '87 verwijst de raadkamer van Dendermonde het dossier bende De Staerke naar de correctionele rechtbank.

Het wordt een proces met hindernissen. Voorzitter Quintelier van de rechtbank van eerste aanleg in Dendermonde verwijst de zaak, op verzoek van de verdediging van diverse verdachten, naar de Brusselse correctionele rechtbank. Het Dendermondse parket tekent beroep aan tegen dit tussenvonnis en uiteindelijk trekt het hof van beroep van Gent de zaak De Staerke naar zich toe op 13 mei '87. Op 15 juni '87 start het proces. Er worden 13 getuigen opgeroepen, 157 feiten liggen ten laste van de bendeleden. Twee dagen na de start van het proces in Gent sluit het parket-generaal van Brussel het dossier betreffende de diefstal van de Wieze-kasbons af, met het oog op het opstellen van een eindvordering. Een copie van het dossier wordt overgemaakt aan het parket van Charleroi 'ter informatie'. Het is dat parket dat op dat moment het onderzoek voert naar de filière van de Borinage.

Na lange debatten doet het hof van beroep van Gent op 30 juni '87 uitspraak in de zaak De Staerke. Vier bendeleden worden veroordeeld tot niet minder dan 20 jaar gevangenisstraf en daar bovenop nog 10 jaar ter beschikkingstelling van de regering wegens deelname aan gewapende overvallen: Philippe De Staerke, Leopold Van Esbroeck, Dominique Salesse en Apostolos Papadopoulos. Alain Moussa krijgt 10 jaar cel, Robert De Staerke 8 jaar en Léon De Staerke 7 jaar. De anderen komen er vanaf met lichtere straffen. Julien De Staerke wordt vrijgesproken.

Opdrachtgever Jean Bultot

Onder de veroordeelden bevindt zich ook Jean Bultot. Hij krijgt drie jaar gevangenisstraf wegens medeplichtigheid. Volgens Van Esbroeck trad Bultot immers tot tweemaal toe op als opdrachtgever bij diefstallen van video-apparatuur. Een eerste maal op 24 januari '85, een tweede maal op 29 januari van dat jaar. Beide werden gepleegd door Salesse en Van Esbroeck.

De eerste diefstal vond plaats in Waterloo. Daar gingen beide dieven aan de haal met 15 videotoestellen, gestolen uit de plaatselijke Sarma-Penney, voor een totale waarde van 665.368 fr. De tweede diefstal was ten nadele van GB-Inno-BM in La Louvière (Haine-St.-Pierre). De globale waarde van de 8 videotoestellen die hier werden ontvreemd was 353.440 fr. Om de politie op een dwaalspoor te brengen vernielden de twee inbrekers eerst het uitstalraam van de GB in Fayt-les-Manage, enkele kilometer verderop.

Volgens beide uitvoerders had Bultot bevel gegeven tot het stelen van VHS-toestellen. Telkens werd na de diefstal rendez-vous gegeven op het kerkhof van Evere. Daar vond dan de ontmoeting met Bultot plaats, die Van Esbroeck en Salesse naar Axel Van Reijsen had een videozaak op de Sleeckxlaan in Schaarbeek. De opbrengst van de diefstallen was waarschijnlijk bedoeld om de partijkas van 'Forces Nouvelles' te spijzen, aldus de verklaringen van Van Esbroeck en Salesse. Het is op basis van deze feiten en verklaringen dat Bultot bij verstek veroordeeld wordt. Ook van Reijsen laat bij de uitspraak verstek gaan.

'Johnny' beschuldigd van Bende-overval

Onmiddellijk na de uitspraak van het Gentse hof van beroep stelt onderzoeksrechter Freddy Troch Philippe De Staerke in beschuldiging van deelname aan de overval van de Bende van Nijvel op de Delhaize van Aalst op 9 november '85. Dezelfde dag, 's morgens vroeg, werd 'Le Jambon' van Ramadan Dodack in de fik gestoken met molotovs.

Over welke elementen beschikt het parket van Dendermonde om deze beslissende stap te zetten?

Op de eerste plaats is er de merkwaardige persoonlijkheidsstructuur van 'Johnny'. Salesse en Moussa verklaren omtrent De Staerke: 'Hij was ontgoocheld als er bij een overval niet gescho-

ten werd. Hij had altijd de waanzinnigste plannen, zoals het neerschieten van cipiers vanuit rijdende wagens'. En Karafilis herhaalt wat De Staerke hem in de cel toevertrouwde: 'Ik ben 28 jaar en heb 28 lijken op mijn geweten'. Acht-en-twintig? Precies het aantal doden dat viel tijdens de overvallen van de 'Bende van Nijvel'. Tijdens een huiszoeking werd bij Philippe thuis een bom gevonden. Hij was van plan ermee de voorgevel van een garage in Brussel op te blazen. 'Johnny' was in de jaren '70 lid van het legioen.

Op de tweede plaats zijn er een aantal elementen die de bende van 'Johnny' kenmerken, die perfect overeenkomen met de kenmerken van de 'Bende van Nijvel'. Nadat 'Johnny' op 13 maart '85 niet uit penitentiair verlof terugkeerde naar de gevangenis van Sint-Gillis, verzamelde hij rond zich een groep geroutineerde milieujongens die er niet voor terugschrokken om met riotguns, mitrailleurs, jachtgeweren en allerhande schiettuig overvallen te plegen. Bij die gelegenheden zorgde 'Johnny' voor de wapens, hij was het die de mannen aantrok en het bevel ter plaatse voerde. Salesse was in de meeste gevallen de man die de overval tactisch voorbereidde. Philippe De Staerke was er tevens in geslaagd een groep professionelen rond zich te scharen die uitzonderlijk goed op de hoogte waren van bepaalde technieken: het ombouwen van een gewone personenwagen tot een offensief overvalstuig, het gebruiken van valse nummerplaten, identiek aan die van totaal onverdachte en gelijkaardige wagens, het in brand schieten van overvalwagens. Allemaal 'tics' die ook de 'Bende van Nijvel' kenmerken.

Omtrent de activiteiten van 'Johnny' op 9 november '85 is nogal wat te doen. Op de eerste plaats valt het op dat hij bij de aanvang een alibi verschafte voor de periode van de overval. Dat alibi bleek achteraf helemaal niet te kloppen. Toen dat duidelijk werd stelde 'Johnny' dat 'hij het zich niet meer kon herinneren wat hij toen precies deed'. Uit een verklaring van zijn vriendin, Yvette V.H., blijkt echter dat hij samen met haar en een kind tussen 4 en 6 uur 's namiddags een verkenningstocht deed in en rond de Delhaize van Aalst. Later op de dag, zowat anderhalf uur na de overval (om 21 uur), leverde 'Johnny' een blauwe Samsonite-valies af op het appartement van Sotirios Papadopoulos. Daags na de overval begroef 'Johnny' de Samsonite in een bos in Pepingen. Later werd het valies opgegraven en naar Julien De Staerke overgebracht.

Het duurde lang voordat de speurders erin slaagden de hand te leggen op de blauwe Samsonite. Uiteindelijk werd het leeg ge-

vonden bij een vriendin van De Staerke, Rosanne M.. Toen de speurders 'Johnny' met de Samsonite confronteerden schrok hij. Voordat hem ook maar iets gevraagd werd zei hij: 'Daar hebben nooit wapens ingestoken, alleen maar goud en valse identiteitsdocumenten'. Nochtans werd door het lab in de Samsonite wapenkruit gevonden. Zaten in het valies de twee riotguns, de GP 9 mm en de twee 7.65 mm-ers die niet in het kanaal van Ronquières werden opgevist? Indien er onverdachte wapens in de Samsonite staken, waarom geeft De Staerke dan niet een zinnige uitleg?

De wapens die gevonden werden in Ronquières, werden gedumpt in de nacht van 10 op 11 november '85. Het is tijdens deze uren dat Leopold Van Esbroeck en Salesse via Parijs vertrokken naar Saint-Raphaël in Zuid-Frankrijk. Op hun route kwamen zij haast onvermijdelijk voorbij de buurt waar de wapens werden opgevist. Omtrent hun vertrek verklaarden Van Esbroeck en Salesse dat ze bedreigd werden door leden van 'Forces Nouvelles' naar aanleiding van de verklaringen die Van Esbroeck had afgelegd over de betrokkenheid van Jean Bultot bij de verkoop van de gestolen Wieze-kasbons. Patrick G. uit Ronquières kent de leden van de clan De Staerke. Regelmatig brachten zij een weekend door bij hem in de rue de la Brasserie.

Op een bepaald moment kwam Philippe De Staerke in conflict met Apostolos Papadopoulos. Het was toen dat hij de bende verliet en zijn militaire kledij meenam, ondermeer zijn typische commandovest. Bij diverse huiszoekingen werd beslag gelegd op de kledij van 'Johnny', tevens op verscheidene maskers. Het bleek dat een aantal merkwaardige en typische kledingstukken van de bendeleider overeenkwamen met ooggetuigenverklaringen. De overeenkomst kwam in sommige gevallen tot in de kleinste details naar voor, bijvoorbeeld bij de patroongordels. Het Deltateam had immers niet nagelaten om na de overval op basis van ooggetuigenverslagen 100-en robotfoto's van verdachten te laten maken, die met eindeloos geduld werden vergeleken en bijgeschaafd. Ook werden ontelbare silhouettekeningen gemaakt, waarop het kleinste detail van de kleding van de overvallers was aangebracht.

5 De moord op een groothandelaar in oorlogswapens

'Dum-dum' kogels

Op 7 januari '86 wordt handelsingenieur Jean Mendez-Blaya vermoord in Rosières. Mendez was zendingshoofd voor Latijns Amerika van het departement 'Défense et Sécurité' van FN in Herstal.

Mendez verliet die dinsdagmorgen om 7.30 uur zijn woning, gelegen langs de Steenweg op Rosières in Overijse. Zijn vrouw dacht dat hij naar zijn kantoor in Herstal vertrok. Verschillende getuigen zagen in de loop van de dag de VW Passat Break GTL Turbo van Mendez op de pechstrook staan van een afrit op de autosnelweg Brussel-Namen, ter hoogte van Rosières, een tweetal kilometer van huis. Niemand schonk er bijzondere aandacht aan. Een automobilist die de wagen al om 8 uur 's morgens zag en om 16.15 uur terug naar huis ging, zag de VW nog steeds op dezelfde plaats staan. De nietsvermoedende man ging kijken en vond het levenloze lichaam van Juan 'Tony' Mendez-Blaya.

Onderzoeksrechter Jean-Marie Schlicker van Nijvel werd met het onderzoek naar de moord belast. Hij werd hierbij bijgestaan door substituut Van Lierde. De gerechtelijke politie van Nijvel, onder leiding van commissaris Daniël Cherville, en de BOB van Waver, geleid door kapitein Rouseau, werden bij het onderzoek ingezet.

Uit de eerste vaststellingen ter plaatse bleek dat Mendez neer-

geschoten werd met een 9 mm Parabellum, toen hij nog achter het stuur van zijn wagen zat. Uit de ballistische expertise van commandant Dery bleek dat de schoten van zeer nabij waren afgevuurd. In en rond de wagen werden 5 hulzen gevonden, de 6de bleek onvindbaar. De gebruikte munitie was van het type Remington Hollow-Point, kortom 'dum-dum'-kogels. 'Dum-dums' zijn ontploffende kogels, met een erg dodelijk effect, die niet vrij in de handel verkrijgbaar zijn. Het slachtoffer had één kogel in het linkeroog, drie in het rechteroor en twee in de borst. Onmiddellijk dachten de speurders aan een afrekening door milieuleden, volgens de methode Cooper. In de wagen lag de aktentas van het slachtoffer en zijn geldbeugel onaangeroerd. De schoten waren afgevuurd door de open deur van de Passat, de versnelling stond in de neutrale positie en de handrem was opgetrokken. Volgens medisch expert Chailly werd de moord gepleegd tussen 11 en 12 uur.

De onderzoekers stonden meteen voor een raadsel. Zo bleek uit de schouwing dat het eerste schot al dodelijk was geweest. Waarom werden dan nog de vijf andere kogels afgevuurd, en dan nog wel op die wijze? De wagen werd afgesloten na de moord met de sleutels, die niet teruggevonden werden. Waarom? Gewoonlijk nam Mendez een andere weg naar FN. Waarom reed hij naar die plaats? Had hij een afspraak gemaakt met iemand? Met wie? Later verklaarde een getuige dat hij twee mannen had gezien en twee wagens op de plaats van de moord omstreeks 7.45 uur. Niemand hoorde enig schot. Werd Mendez wel op die plaats vermoord? Die hypothese wordt verworpen, aangezien de hulzen ter plaatse werden teruggevonden.

In eerste instantie beschikten de speurders over geen enkel valabel spoor. De verbazing was algemeen.

Een CIA-agent als voorganger

Mendez werd in '52 geboren in Madrid als zoon van een befaamd Spaans advocaat. Zijn vader week in de jaren '60 uit naar België nadat hij enkele opposanten van het Franco-regime verdedigd had en omwille van die reden in zijn vaderland moeilijkheden kreeg. In Brussel startte vader Mendez een vertaalbureau dat op korte tijd een bijzonder goede reputatie wist op te bouwen.

'Juan' studeerde voor handelsingenieur in de 'Ichec'-school, samen met Alain Coesens. De vader van Coesens, ambassadeur in Zwiterserland, was voorheen ambassadeur voor België in Peru. Coesens kreeg via deze weg vrij makkelijk een job bij FN. Hij

werd belast met de wapenverkoop in Latijns-Amerika, Spanje en Portugal. Het was Alain Coesens die 'Tony' Mendez, zijn gewezen studiemakker, introduceerde. Mendez was de gedroomde onderhandelaar voor de wapenfabriek om als collega van Coesens te fungeren. Op de eerste plaats kende hij uiteraaard als geen ander het Spaans, noodzakelijk om met vrucht onderhandelingen te voeren in Zuidamerikaanse staten. Voordat Mendez bij FN startte was hij daarenboven al bijzonder geïnteresseerd geraakt in techniek, en meer bepaald in de geavanceerde technologie. Zo werkte hij een tijdlang bij een motospecialist in Aalst, en een garage in Brussel waar racewagens ineen werden gezet. Daarenboven was Mendez een verwoed schutter. Ook met de kruisboog kon hij meer dan goed overweg. Vooral in de practical shootingtechniek was hij gespecialiseerd, net als Bultot. Kortom, voor FN was 'Tony' Mendez de gedroomde onderhandelaar voor Latijns Amerika. Mendez was een man met gouden handen. Er werd van hem verteld dat hij met twee kleerhangers een gesofistikeerd wapen kon fabriceren. Een technisch genie.

Mendez werd dus zendingshoofd met collega Coesens van het departement 'Défense et Securité' bij FN voor Latijns-Amerika, Spanje en Portugal. Zijn voorganger bij FN was Carlos Davila Del Pielago. De vader van Coesens had Davila nog gekend toen deze in functie was bij FN en hijzelf ambassadeur in Peru. Davila was geboren in Lima. Vader Coesens had zich vroeger nog verwonderd over het feit dat een Peruviaan door FN was aangetrokken om in Peru zaken te doen. Eén en ander zal wel te maken gehad hebben met het feit dat Davila, gewezen kapitein van de Peruviaanse paracommando's, de rechterarm was geweest van de president van Peru en op een bepaald moment het land moest verlaten omwille van politieke redenen. Aangezien de vrouw van Davila familielid was van één van de stichters van de Kredietbank koos Davila België als uitwijkland.

In de loop van de jaren '77-'80 werd door het Belgische gerecht een onderzoek gevoerd naar de activiteiten van Davila. Hij was immers eigenaar en gerant van een privé-club, 'El Puma', gelegen aan de Kaasmarktstraat in Brussel. 'El Puma' was officieel een Zuidamerikaans cultureel centrum. In werkelijkheid was het een CIA-antenne om het Zuidamerikaans milieu in Brussel in het oog te kunnen houden. Davila reed trouwens rond met een Chevrolet-Break met nummerplaten op naam van de firma 'Replica-models' uit Virginia, een mantelbedrijf van de Amerikaanse CIA, dat onder de leiding stond van Sam Cummings.

Toen het onderzoek daarenboven nog uitdrukkelijke verban-

den aan het licht bracht met de georganiseerde drughandel was het hek van de dam. als de zonechef van FN, Paul Dessard, op de hoogte werd gebracht van de CIA- en drugrelaties van Davila was er heibel bij FN. Davila werd echter niet ontslagen. Een dergelijke enquête was immers niet fundamenteel bedreigend. Toch verliet hij het Belgische wapenbedrijf om bij de Amerikaanse firma 'Sherwood' te gaan werken. Daar kon Davila blijkbaar tegen interessantere voorwaarden aan de slag.

Een ex-BOB-er als toeverlaat

De dag na de moord op 'Tony' Mendez vliegen Jean Bultot en Dominique Mersch, de vrouw van de intussen veroordeelde substituut Claude Leroy, naar New York. Sommige speurders zijn de mening toegedaan dat beiden het geld voor de executie van Mendez zijn gaan deponeren.

Bultot en Mersch ontkennen dat in alle toonaarden. 'Het ticket naar de States kochten wij lang vóór de moord op Mendez', verklaren zij in een interview met Le Soir-collega René Haquin. 'De avond voor de moord keken wij nog samen naar de film 'Les Chiens de la Guerre' op de RTBF, een film over huurlingen'. Volgens de verklaringen van Bultot bleef hij die nacht slapen bij Mersch, en zag hij de volgende morgen –op het moment dat Mendez werd vermoord– de kinderen naar school vertrekken. Bultot stelt dat hij in New York een bankrekening wilde openen, en hoopte tevens op de steun van zijn tante die daar woonde. Tante Rita ontving het paar echter niet, omwille van het feit dat zij intussen vernomen had wat er met Bultot allemaal gebeurd was in de zaak van de kasbons. Bultot ontkent daarenboven dat hij Mendez heeft gekend. Daar staat tegenover dat, in de uitslag van het jaarlijks kampioenschap 'practical shooting' van juni '82 op de Triton, Juan Mendez-Blaya als zestiende figureert, terwijl Jean Bultot bij die gelegenheid als twintigste uit de bus kwam. Het verhaal van Bultot klopt niet. De betekenis van de reis naar New York wordt er niet helderder door.

Overigens is er nog een ander troeblerend feit. Wanneer de speurders na de moord op Mendez naar het huis van het slachtoffer trekken in Overijse treffen ze er een ex-collega aan, met name Madani Bouhouche. Bouhouche is niet eender wie. Voorheen was hij lid van de Brusselse BOB. In '81-'82 werd hij aan de tand gevoeld nadat er een aanslag was gepleegd op een adjudant van de Brusselse BOB. Het onderzoek naar deze aanslag had immers geleid naar de Amerikaan, Jean-François Buslik, waarmee Bou-

houche bijzonder goed bevriend was. Enige tijd later, op het moment dat de beruchte zaak François de krantenkoppen haalde, werd Bouhouche opnieuw ter verantwoording geroepen. BOB-er Bouhouche had samen met collega Beijer afluisterapparatuur geplaatst in het bureau van één van zijn oversten, op het moment dat deze een verdachte ondervroeg. Naar aanleidingvan dit incident werden beide BOB-ers verplicht tot het verrichten van geüniformeerde dienst. Begin '83 nam Bouhouche, samen met Beijer, ontslag uit het korps. Samen begonnen ze een detectivebureau, ARI. ARI voerde publiciteit waarin bijzondere diensten aangeboden werden, ondermeer het verschaffen van politieke inlichtingen. Tussen Beijers en Bouhouche kwam het tot een breuk nadat Bouhouche een WNP-kaderlid als werknemer trachtte binnen te loodsen. Bouhouche verliet het ARI en begon zijn eigen zaak, een wapenhandel in Jette, de 'Pratical Guns Store'.

Bouhouche was inderdaad bijzonder actief in de practical shooting-discipline. Zo fungeerde hij ondermeer als instructeur in de PPCB in Etterbeek, in de jaren '80. Later startte hij samen met Alain Weykamp, lid van het 'Front de la Jeunesse' een eigen schietclub, 'Parabellum' genaamd. Weykamp was aanwezig toen twee Fronters, met name Jean-Marie Paul en Beatrice Bosquet op 5 december '80 een migrant neerschoten in de herberg 'La Rotonde'. Paul kwam toen pas terug van een schietonderricht gegeven door Madani Bouhouche. Na de moord gingen Paul en Bosquet op de vlucht naar Paraguay. Weykamp werd nooit iets ten laste gelegd in deze racistische moord. Momenteel leeft Paul in Assuncion onder de naam van Jacques Mercier, Bosquet noemt zich Chantal Mignon. De 'Parabellum' werd, samen met de 'Phenix' van Bultot, geschrapt uit de lijsten van de practical shooting federatie, omwille van politieke motieven.

Het was deze eigenaardige ex-BOB-er die de speurders aantroffen bij Mendez thuis, na de moord. Het onderzoek wijst uit dat daags na de moord op Mendez er een geheime ontmoeting heeft plaatsgevonden in bioscoop 'El Dorado' tussen Jean Bultot, Dominique Mersch en Madani Bouhouche, althans volgens een getuige.

Bultot zelf geeft toe Bouhouche goed te kennen. 'Ik kreeg immers schietonderricht van hem', stelt hij. 'Ik zag hem echter niet meer sinds zijn vertrek bij de rijkswacht', voegt hij eraan toe. Wel vertelt hij dat Bouhouche, toen hij nog BOB-er was, hem gerechtelijke informatie doorspeelde. 'Bouhouche gaf mij foto's van het lijk van Somville, doorzeefd met zo'n 200 kogels', pocht Bultot nog.

Dossogne organiseert de vlucht

Op 10 januari '86 heeft de begrafenis plaats van Juan 'Tony' Mendez-Blaya. Er is een massa kennissen en verwanten toegestroomd. Een BOB-videoploeg filmt alle aanwezigen en noteert alle nummerplaten. Na afloop wordt Bouhouche voorgeleid voor ondervraging. Er wordt huiszoeking verricht in zijn bureau. Het is de BOB van Brussel die de zoeking verricht in de Lahaystraat in Jette. Het register van de wapenhandelaar wordt gecontroleerd en vergeleken met de stock aan wapens. Alles lijkt in orde.

Bouhouche wordt ondervraagd. Hij vertelt dat hij Mendez leerde kennen ter gelegenheid van practical shooting-trainingen in Leopoldsburg, en erg bevriend raakte met het slachtoffer. Hij vertelt dat hij de dag van de moord werd opgebeld door de vrouw van Mendez, nadat deze het overlijden van haar man had vernomen. Omtrent de morgen van de moord verklaart Bouhouche: 'Eerst voerde mijn vrouw de kinderen naar school. Ik kon niet weg omdat mijn wagen gestolen was. Toen mijn vrouw terugkwam ben ik naar garagehouder Alain Weykamp gegaan'. Heeft Bouhouche een alibi? Advocaat Jean-Paul Dumont, verdediger van Bouhouche, verklaart: 'Er blijft een gat tussen 7.40 uur, het moment waarop de vrouw van Bouhouche vertrekt om de kinderen naar school te brengen, en 9.30 uur, het moment waarop mijn klant zich in het gezelschap bevindt van een persoon wiens getuigenis onmogelijk in twijfel is te trekken'. De volgende dag wordt Bouhouche terug in vrijheid gesteld.

Zo'n 14-tal dagen later kondigt de RTBF-radio in de vroege morgen aan dat het wapen van de moord op Mendez werd gevonden bij een gewezen BOB-er en dat de man in kwestie werd aangehouden. Volgens het bericht werd een expertise verricht op een wapen dat bij een tweede huiszoeking –ditmaal verricht door de BOB-Waver– in beslag werd genomen. Bij die huiszoeking zou een 9 mm en Remington Hollow Point-kogels gevonden zijn. De expertise zou uitgewezen hebben dat het gaat om het moordwapen. De resultaten van de expertise zouden de dag ervoor zijn meegedeeld aan de Nijvelse onderzoeksrechter.

Het bericht komt te vroeg, haast als een verwittiging. Bouhouche is helemaal niet opgepakt, de resultaten van de expertise liggen nog ter beoordeling van de onderzoeksrechter. Ten gevolge van het voorbarig bericht wordt besloten tot de arrestatie van Bouhouche.

Op 26 janauri '86 levert onderzoeksrechter Schlicker het aanhoudingsmandaat af tegen Madani Bouhouche, wegens 'mede-

plichtigheid aan moord'. De dag daarop verdwijnt Jean Bultot in gezelschap van de moeder van zijn kind, Arlette Lichtert, samen met hun zoon.

Omstreeks 10.30 uur –zo vertelt Bultot– zag hij dezelfde rijkswachter in burger die hem in november al volgde, bij het verlaten van zijn woning. Bultot telefoneert naar Claudine Falkenburg. 'Ik zei haar dat, indien ik bleef, men me opnieuw zou oppakken', zo verklaart hij. Volgens bepaalde bronnen werd Bultot getipt vanuit een bepaalde fractie van de staatsveiligheid. Bultot verwittigt Francis Dossogne, leider van 'Forces Nouvelles'. Hij vraagt voor hem de vlucht te organiseren.

's Middags eet Bultot met Falkenburg, die intussen Lichtert is gaan ophalen in de kinderkribbe waar ze werkt. Lichtert is lid van 'Forces Nouvelles'. In oktober '85 figureerde zij als kandidate op de Kamerlijst van deze extreem-rechtse formatie. Lichtert leent 150.000 fr. in een bank in Ukkel om de vlucht mee te financieren. Alice V., ex-secretaresse van Bultot, leent ook nog geld. Dominique Mersch, de vrouw van gewezen substituut Claude Leroy, die aandelen heeft in de firma 'Feminin Pluriel' in Watermaal-Bosvoorde, doet ook haar duit in het zakje. Het is trouwens zij die voor de tickets naar Paraguay zorgt. Zij werkt immers voor de vliegtuigmaatschappij 'Lineas Argentinas', gelegen boven 'Air Zaïre' in Brussel.

Het is Francis Dossogne zelf die Bultot, Lichtert en hun zoon overbrengt naar een schuilplaats in Bergen. Het gezelschap rijdt naar de herberg van Gerard Blot, kaderlid van de plaatselijke Forces Nouvelles-afdeling. Kleding, diploma's en schuttersfoto's worden naar daar overgebracht. Bultot ontmoet daar nog een aantal practical shooters uit de 'Phenix'. De grens wordt overgestoken via een kleine landwegel. Het is Dossogne persoonlijk die het gezelschap tot in Orly brengt. Daar blijkt het onmogelijk om op de lijn 'Lineas Argentinas' te boeken voor Zuid-Amerika. Dossogne brengt Bultot tot het station van Austerlitz. Daar neemt het gezelschap afscheid van de leider van 'Forces Nouvelles' en vertrekt met de trein naar Madrid. De volgende dag komen ze aan en brengen de nacht door in een hotel.

Op 29 janauri '86 wil Bultot boeken voor het vliegtuig van 'Lineas Aeras Paraguayas'. Er is geen plaats. Bultot koopt uiteindelijk tickets bij 'Iberia', met bestemming Buenos-Aires, en met eindbestemming Assuncion in Paraguay. Het is daar dat Bultot wordt opgewacht door zijn politieke vrienden. De vogel is gevlogen. Pas op 11 mei '86 wordt adjunct-gevangenisdirecteur Jean Bultot 'van ambtswege' ontslagen', omwille van het feit dat hij

zonder geldige reden afwezig bleef op zijn werk. Op dat moment zit hij veilig in Paraguay van Stroesser, het land waar vele extreemrechtse politieke militanten asiel vonden.

Onderduiken in de pampa

In Paraguay zet Bultot, die zich voor die gelegenheid John Bulton noemt, een eigen bedrijf op: de 'Social Guarani', gevestigd op de Avenida de Brasilia 888 in Assuncion. Het is een veefokbedrijf. 'Ik heb geld gekregen van vrienden uit België', zo vertelt hij, 'om een kudde vee te kopen. Ik pacht 300 hectaren, en hou toezicht op het vee. Het brengt voldoende op om de Belgische beleggers terug te betalen'.

John Bulton neemt zijn intrek op de Caje Legion, Civil Estrangera nummer 592. Hij integreert zich in de kleine Belgische gemeenschap die zich in Assuncian heeft gevestigd onder leiding van een zekere L.', een verlopen nobiljon. Al snel wordt hij erkend als politiek vluchteling en krijgt een Paraguaanse identiteitskaart. Bulton moet zich er wel toe verbinden niet politiek actief te zijn in Paraguay. Bulton correspondeert met zijn Belgische vrienden via cassettes. Daarin lanceert hij gags en valse pistes.

Bultot krijgt geregeld bezoek van vrienden. Zo gaat ex-patron van de 'Jonathan', Pierre-Paul Derycke hem opzoeken op zijn ranch. Ook ex-substituut Claude Leroy trekt naar de Latijns Amerikaanse staat. Als hij terugkomt naar België, in april '86, zal Leroy via enige rechten op antwoord aan de pers laten weten dat hij enkel naar Paraguay trok omwille van familiale en zakelijke redenen, en dat de reis helemaal niet dient geïnterpreteerd te worden als een mogelijke vlucht. Leroy zal in het kader van het onderzoek in Dendermonde ondervraagd worden. Intussen is hij als juridisch adviseur werkzaam voor een groot internationaal transportbedrijf, gespecialiseerd in verhuizingen.

De vrouw van Leroy, Dominique Mersch, heeft intussen Jean Bultot vervoegd. Kort voor haar vertrek werd ze ondervraagd door de onderzoekers van Charleroi. Daar verklaarde ze dat Bultot over diverse gerechtelijke dossiers beschikte, ondermeer een zedendossier betreffende 'rose' balletten in Waals-Brabant, ook wel het dossier 'Pinon' genoemd. Het is dat dossier dat tot vervelens toe werd genoemd tijdens het geruchtmakende WNP-proces tegen Eric Lammers en Marcel Barbier. Overigens beweerde Mersch dat Bultot in het bezit was van een dossier over de 'Bende'-overval op wapenhandelaar Dekaise. Tijdens interviews heeft Bultot dit bevestigd. Hij hield zelfs staande dat hij de over-

vallers kende, maar hen weigerde te noemen. Tijdens dezelfde verklaring (PV 20686/87) stelde Mersch dat Bultot over informatie beschikte waaruit de betrokkenheid van de staatsveiligheid zou blijken in het 'Bende'-dossier. Ze was zelfs zo frank te durven beweren dat Bultot over gelijkaardige informatie beschikte aangaande de minister van Justitie Jean Gol. Men zou Bultot hebben duidelijk gemaakt dat hij hierover moest zwijgen en dat geen enkele onderzoeksrechter erin zou slagen de moorden van de 'Bende' op te lossen omdat hij telkens zou 'verplaatst' worden. Na haar verklaring vertrekt Mersch en vervoegt de gewezen gevangenisdirecteur. Zij bekomt een inreisvisum, geldig tot in '91.

Onderzoeksrechter Freddy Troch van Dendermonde neemt telefonisch contact op met Bultot, in het kader van zijn onderzoek. Aan de onderzoeksrechter doet Bultot hetzelfde verhaal over. Hij voegt eraan toe dat de zaak Dekaise wordt toegedekt, dat zijn tweede arrestatie bedoeld was om hem het zwijgen op te leggen en adviseert Troch een aantal oude dossiers te herzien, ondermeer het 'dossier Pinon', het dossier Mathot en een wapenluik van het onderzoek naar gewezen premier Vanden Boeynants. Hij wijst er trouwens op dat Juan Mendez op de eerste procesdag van de zaak Vanden Boeynants werd neergeschoten. Ook verzoekt hij om zijn P.45-pistool te recupereren, dat in beslag genomen werd in april '85 door de GP van Brussel.

Intussen gaat het onderzoek in ons land door. Adjudant Goffinon, een eigenwijs maar begaafd speurder van de Brusselse BOB, legt een verklaring af over de figuur van Francis Dossogne, en meteen komt de raadsman van deze laatste tussen met de uitdrukkelijke vraag aan onderzoeksrechter Schlicker om zijn kliënt met rust te laten. Ook de in België gebleven Claudine Falkenburg wordt herhaaldelijk aan ondervragingen onderworpen. De BOB van Gent verzamelt gegevens betreffende Jean Calmette, een gewezen instructeur van de privé-bewakingsfirma 'Wackenhut' en omtrent de hele extreem-rechtse scène. Verschillende keren worden razzia's georganiseerd in schietclubs en worden gebruikte hulzen in beslag genomen. Bij diverse figuren uit het extreem-rechtse milieu wordt huiszoeking verricht. Er worden schuttersstukken in beslag genomen en apparatuur om gebruikte hulzen te hervullen. Alles zonder enig resultaat.

Stilaan rijpt het idee dat het noodzakelijk is om een rogatoire commissie naar Paraguay te sturen. De uitlevering van Bultot vragen lijkt een onmogelijke zaak, gezien hij in de dictatuur het statuut van politiek vluchteling bekwam. Bultot voelt nattigheid, en doekt zijn bedrijf op. Hij gaat werken bij een rancher zo'n hon-

derd kilometer buiten Assuncion, veilig uit de buurt van mogelijke 'pottenkijkers'.

In alle stilte wordt in Nijvel, in het kader van het onderzoek naar de zaak Mendez, een rogatoire commissie voorbereid. Kapitein Jacques Rousseau en adjudant Guy Goffinon zullen er deel van uitmaken. Uitgerekend op de nationale feestdag zou de rogatoire commissie afreizen. De reis gaat niet door. Net voor de afreis wordt kapitein Rousseau aangehouden op beschuldiging van poging tot afpersing. Hij zou gepoogd hebben om een grootindustrieel in bieren en frisdranken 7,5 miljoen armer te maken. De grootindustrieel was in de klauwen geraakt van een Zaïrese saunahoudster, die beschikte over notities van de man waarop deze zijn seksuele fantasieën had neergeschreven. De saunahoudster, die de 'Samourai' openhield in Waver, speelde de notities door naar Rousseau. Het is met deze documenten dat Rousseau de chantage trachtte te plegen. Buiten alle verwachtingen in, diende de grootindustrieel echter klacht in bij het Brusselse parket en het was de Brusselse gerechtelijke politie die zich naar het rendezvous begaf om de man op te pakken die het geld kwam ophalen. Groot was de verbazing toen bleek dat het om kapitein Rousseau ging. Na korte tijd legde Rousseau bekentenissen af. Hij stelde uit 'humanitaire redenen' te hebben gehandeld om de grootindustrieel ervan te overtuigen dat hij noodzakelijkerwijs psychiatrische hulp moest zoeken. Militair auditeur Van Winsen levert aanhoudingsmandaat af, en Rousseau gaat aan het praten. Zo vertelt hij ondermeer dat bepaalde van zijn oversten bij de rijkswacht een parallel inlichtings- en politienetwerk hebben uitgebouwd binnen de schoot van de rijkswacht zelf.

Het idee van een rogatoire commissie wordt begraven. Tot in de pers de naam van Bultot opnieuw opduikt in verband met de 'Bende'-overval in Nijvel.

De verklaringen van een 'jogger'

In mei '87 meldt een getuige zich bij de onderzoeksgroep in Charleroi. De getuige wordt in het proces-verbaal van verhoor niet bij naam genoemd. De man bestierf het immers van de angst. Hij wordt door de verbalisant omschreven als iemand die de indruk geeft geloofwaardig te zijn, en als iemand die dagelijks tot tweemaal toe zijn geliefkoosde hobby beoefent: joggen.

De 'jogger' verklaart dat hij een foto zag van Jean Bultot in 'La Dernière Heure' van 1 juli 1987 en dat hij hem formeel identificeerde als de man die zich herhaaldelijk, 7 à 8 maal, aan de benzi-

nepompen van de Colruyt ophield in de periode voor de overval in Nijvel. De dag van de feiten zag hij opnieuw dezelfde man op dezelfde plaats. De jogger vertelt er nog bij wat hij dacht: 'Tiens, dat is zo iemand als ik, die buiten op zijn vrouw wacht op het moment dat zij in het warenhuis de inkopen doet'. Volgens de jogger gaat het om Bultot, ondanks het feit dat de man een naar beneden gekrulde snor droeg en lang gegolfd haar, wellicht een pruik. De man verplaatste zich, volgens de jogger, de dag van de feiten met een witte Mercedes. Bij andere gelegenheden zag hij een rode wagen, die telkens halt hield voor een eetgelegenheid in de onmiddellijke omgeving van de Colruyt. De verklaringen van de jogger worden genoteerd in de PV's 100472/87; 100622/87, 100701/87 en 20683/87.

Men legt de man andere foto's voor. Telkens opnieuw duidt hij Bultot aan als de persoon die tijdens de nacht van 16 op 17 septeber 1983 aanwezig was op de Colruytparking.

Het parket van Charleroi laat na dat van Dendermonde op de hoogte te brengen van deze gevoelige getuigenis, terwijl het onderzoek daar juist de richting van Bultot uitgaat. In de periode dat de zaak van de Borinage-verdachten in Bergen in behandeling wordt genomen voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling, met het oog op de verwijzing naar assisen, lekt de zaak in de pers uit. De volgende dag ontmoeten de procureurs-generaal van de betrokken parketten-generaal elkaar. Plots wordt het sturen van een rogatoire commissie naar Paraguay, met het oog op het ondervragen van Bultot, erg dringend. Er wordt besloten tot een rogatoire commissie, samengesteld uit leden van de Delta-onderzoeksgroep uit Dendermonde (BOB-kapitein Sack), de eenheid van Charleroi (commissaris van gerechtelijke politie De Vroom) en van de ploeg die in Nijvel belast is met het onderzoek naar de zaak Mendez (gerechtelijk inspecteur Dorane).

Nog voordat de gemengde commissie vertrekt wordt de militant van het Front de la Jeunesse, Jean-Marie Paul, samen met zijn vriendin Béatrice Bosquet, opgepakt op 31 augustus '87 door het Paraguayaanse gerecht op beschuldiging van valse naamdracht. Paul is de man die een Marrokaanse gastarbeider neerschoot in het café 'La Rotonde' in Laken op 5 december '80, nadat hij terugkwam van een schietinstructie, geleid door Madani Bouhouche. Op het moment van de moord waren in het café nog twee andere fronters aanwezig, met name Alain Weykamp en Béatrice Bosquet. Het was toenmalig substituut Claude Leroy die als parketmagistraat in 'La Rotonde' de afstapping leidde. Na de moord verliet Paul, in gezelschap van zijn vriendin Bosquet, via een ex-

treem-rechtse vluchtroute, België en zocht zijn toevlucht in Paraguay.

Het paar vestigde zich in Assuncion, Caje del Maestro 651, onder de namen Jacques Mercier en Chantal Mignon. Na de moord vaardigde onderzoeksrechter Preuveneers weliswaar een internationaal aanhoudingsmandaat uit, zonder veel resultaat echter. Paraguay hield steeds vol niet te beschikken over de juiste identiteit van Paul en Bosquet, laat staan over hun preciese verblijfplaats. België legde zich zonder meer neer bij de vaststelling dat Paraguay deze politieke activisten toch niet zou uitleveren.

Toen Paraguay het Belgische paar oppakte op beschuldiging van valse naamdracht, verstuurde Interpol-Assuncion een telex naar het Brusselse parket. Daar vernam onderzoeksrechter Cudell, intussen belast met het moorddossier uit '80, de arrestatie en vaardigde enkele dagen later een internationaal mandaat uit op naam van Paul wegens moord. Bosquet werd niet genoemd in het mandaat.

Bultot vertelt niets nieuws

Wanneer de leden van de rogatoire onderzoekscommissie al met de 'Iberia'-vliegtuigtickets op zak rondlopen op vrijdag 23 oktober '87, neemt de onderzoeksgroep van Jumet (Charleroi) telefonisch contact op met Bultot. Men wil tot definitieve afspraken komen. Bultot lijkt echter onbereikbaar, spoorloos. Het vermoeden groeit op het parket-generaal in Bergen dat de vogel gevlogen is en dat de rogatoire commissie Bultot gewoon niet zal kunnen opsporen om hem te ondervragen. Eenzijdig beslist de Bergense procureur-generaal tot het afgelasten van de hele operatie. De andere parketten-generaal worden laattijdig van dit nieuws op de hoogte gebracht.

Daags nadien wordt navraag gedaan bij de Paraguayaanse autoriteiten door de parketten van Nijvel en Dendermonde. Het blijkt dat Bultot helemaal niet onderdook, integendeel. Hij bleek gearresteerd te zijn op beschuldiging van betrokkenheid bij illegale wapentrafiek, en in de gevangenis van Assuncion te verblijven. Vanuit België werd geen enkele stap gezet om deze arrestatie te bewerkstelligen, zodat mag aangenomen worden dat het initiatief tot de aanhouding volledig uitging van de gerechtelijke autoriteiten in Paraguay zelf.

Zo gauw men zich in België realiseert dat Bultot gelokaliseerd is in de gevangenis, worden de vliegtuigtickets terug aangekocht, en reist de rogatoire commisie af, richting Assuncion. De drie po-

litie-functionarissen hebben elk een lange vragenlijst op zak, die door Buitenlandse Zaken werd beoordeeld vóór de afreis.

Veertien dagen later keert de rogatoire commissie terug. Bultot heeft niets nieuws verteld.

Zo deed Bultot zijn verhaal over het duo V.C. en V.D., "die de overval op wapenhandelaar Dekaise pleegden". Volgens Bultot zijn beiden gevlucht na de overval naar een café in Diegem. Hetzelfde café – zo bleek – werd gebruikt door andere extreemrechtse militanten om zich te verbergen op 5 juli '81, nadat ze de redactielokalen van het weekblad "POUR" in de fik staken.

Eén van de brandstichters was toen Jean-Philippe van Engeland, alias "Flupke". Na zijn arrestatie werd hij in eerste aanleg vrijgesproken omwille van "twijfel", in beroep werd hij op 24 november '82 veroordeeld tot 5 jaar cel. Van Engeland liet toen verstek gaan en zijn onmiddellijke aanhouding werd door het hof bevolen. Tevergeefs. Op korte tijd had hij zich uit de voeten gemaakt en was hij gevlucht naar Paraguay. Alweer.

V.C. was betrokken bij een diefstal op 16 januari '82, gepleegd op het rijkswachtdetachement in Zaventem. Bij die gelegenheid gingen de dieven aan de haal met een reeks dienstpistolen. In maart '82 werden de daders gearresteerd. Het bleek te gaan om een voormalig rijkswachter van het detachement van Zaventem en een cafébaas uit Diegem.

De onderzoekers hebben de beschuldigingen van Jean Bultot een tijd erg nauwgezet afgewogen. Zonder enig resultaat echter. Ook het opnieuw opdelven van het dossier over de brandstichting bij "POUR" heeft weinig nieuwe elementen opgeleverd. Maakt Bultot enkel mist?

6 De anti-terreurwapens van de groep Dyane

De aanslag op een BOB-wagen

Midden februari '86, een maand na de moord op "Tony" Mendez, en kort na de arrestatie van Bouhouche, deed zich iets bijzonder vreemds voor. De centrale sleutel tot het verhaal is een witte Mercedes-jeep 4x4.
Nadat aan mevrouw Mendez het overlijden werd gemeld van haar echtgenoot, belde zij Madani Bouhouche op, met de vraag haar bij te staan in die moeilijke momenten. Bouhouche was een goede huisvriend van het echtpaar Mendez, en op dat moment was er niets dat erop wees dat Bouhouche betrokken was bij de moord. Toen de speurders huiszoeking kwamen verrichten bij het slachtoffer thuis troffen ze er dus Bouhouche aan. Bij die gelegenheid viel het hen op dat ex-collega "Danny" Bouhouche zich verplaatste met een witte Mercedes-jeep 4x4.

Niet lang daarna wordt Jean-Francois Buslik geïnterpelleerd, op het moment dat hij in de jeep wil stappen. Buslik is een intieme vriend van Bouhouche. Hij is zelfs peter van één van de kinderen van Bouhouche. Buslik is de zoon van Max Buslik, een man die geboren werd in Leipzig en de Amerikaanse nationaliteit draagt. Max Buslik is bestuurder van een private vliegtuigfirma "Aviation Benelux", gesticht in '59. Een onderdeel van de hele bedrijfsstructuur is een "Stock Americain" die "Surplus 13" noemt. Zoon Jean-Francois Buslik werkte als piloot in het luchttaxibedrijf van

zijn vader. Zo kwam hij in contact met andere vliegtuigmaatschappijen, onder andere de N.V. "Aviation Abelag", waar hij trouwens zijn opleiding tot piloot kreeg.

Op het moment dat de speurders Jean-Francois Buslik oppikken in de omgeving van de jeep van Bouhouche, schrikken zij. Buslik werd immers al in oktober '81 genoemd in verband met een erg geruchtmakende zaak. De affaire speelde zich af in de periode dat adjudant Guy Goffinon belast was met het onderzoek naar de beruchte zaak Francois, een affaire waar het Nation Drug-Bureau (NBD) en het Bureau voor Criminele Informatie (BIC) erg mee in opspraak kwamen. Hoe Buslik daarbij ter sprake kwam, is een verhaal apart.

Op 9 oktober '81, omstreeks 23 uur, kreeg de rijkswacht op de Brusselse Leuvensesteenweg een anoniem telefoontje. Het ging om een drugzaak "die waarschijnlijk adjudant Goffinon zal interesseren", zo werd er gezegd. De telefoon kwam uit het café "Drug Opera", zo bleek na lokalisering. Dat café lag in het centrum van Brussel. Erboven was een privé-club gevestigd, waar nogal wat drugspeurders over de vloer kwamen, onder meer ook leden van de Amerikaanse Drug Enforcement Agency (DEA). Enkele van die DEA-agenten, die functioneerden vanuit de Amerikaanse ambassade in Brussel, waren op dat moment verdachten in het NDB-schandaal.

Het bleek dat de tip volkomen uit de lucht gegrepen was, en bedoeld om Goffinon in de val te lokken. Op het moment dat de anonieme telefoon binnenliep, was Goffinon er echter niet en drie andere BOB-ers stapten in de Peugeot van Goffinon om zich ter plaatse te begeven. Enkele honderden meter verderop, in de Noordstraat, explodeerde de kofferruimte van de wagen. De drie BOB-ers kwamen er als bij wonder ongedeerd vanaf.

Het onderzoek wees uit dat de bom vrij rudimentair was samengesteld, en in feite bestond uit twee delen: een kleinere lading, die een zwaardere lading tot ontploffing moest brengen. Enkel de kleine lading ontplofte. Het tuig was bedoeld om te doden, zover was duidelijk, en was voorzien van een telegeleid ontstekingsmechanisme.

Amper een vijftal dagen na de bomaanslag liep een anoniem telefoontje binnen op het Brusselse parket, met doodsbedreigingen aan het adres van adjudant Goffinon en een ambtenaar die gesproken had over een drugtrafiek in bevroren vlees tussen Luxemburg en België. Ook rijkswachtmajoor Vernaillen, hiërarchisch overste van Goffinon in het onderzoek naar de zaak Francois, kreeg bedreigingen naar het hoofd geslingerd.

Vrij vlug na de aanslag wisten de speurders de hand te leggen op Jean-Francois Buslik. Hij gaf toe het ontstekingsmechanisme van de bom verkocht te hebben aan iemand die hij al jaren kende, maar van wie hij de naam niet wilde noemen.

Hij gaf zelfs toe de explosieven zelf in handen gehad te hebben. Maar, zo verklaarde hij, er werden later additieven aan toegevoegd. "Toen ik de bommen zag", zo zei hij, "waren de draden van de ontsteking anders dan op het moment van de aanslag". Volgens Buslik werd de kracht van de bom opgedreven buiten zijn medeweten. Hij bekende verder nog de batterijen voor het tuig gekocht te hebben in een Tandy-winkel, in Eigenbrakel. Op het moment dat Buslik in het kader van het onderzoek naar de aanslag op adjudant Goffinon werd gearresteerd, behoorde Bouhouche tot het arrestatieteam.

Op 23 januari '87 antwoordde de Justitieminister Jean Gol op een vraag van Agalev-Kamerlid Johan Pepermans: "Het is mij niet bekend of de Belgische politie-, veiligheids- of inlichtingendiensten ooit gebruik hebben gemaakt van de diensten of inlichtingen van de Amerikaanse tipgever van de Drug Enforcement Agency waarvan sprake in de vraag". Gol ontkende uitdrukkelijk niet dat "de man in kwestie" tipgever was van de DEA. "De man in kwestie" was niemand minder dan Jean-Francois Buslik.

De aanslag op majoor Vernaillen.

Nadat Buslik werd geïnterpelleerd bij het ophalen van de jeep van Bouhouche ging hij terug vrijuit. Medio '86 werd hij echter onder aanhoudingsmandaat geplaatst door de Brusselse onderzoeksrechter Guy Bellemans. De arrestatie gebeurde op basis van een verklaring van een commissaris van de staatsveiligheid. Die commissaris stelt dat hij aan Buslik militaire documenten had doorgespeeld met betrekking tot de fabricage van bommen. Volgens de commissaris had Buslik hem hierom verzocht. Vijf dagen na de arrestatie van Buslik stelde de raadkamer Jean-Francois Buslik terug in vrijheid.

En toch bleef het milieu rond Buslik de speurders intrigeren. Zo was ondermeer gebleken dat iemand Buslik had trachten te verwittigen dat hij niet naar de 4x4 jeep mocht gaan, precies omdat er een observatieploeg stond opgesteld. Die "iemand" was Robert Beijer, gewezen collega van Bouhouche bij de Brusselse BOB en met hem ontslagen in '82 omwille van het afluisteren van een verhoor in het kantoor van hun overste. Beijer en Bouhouche hadden samen enige tijd het detectivebureau ARI op de Vorst-

laan in Elsene, tot het tot een breuk kwam in '84. Deze Beijer, zo bleek, had naar Buslik getelefoneerd om hem ervan te weerhouden de jeep te gaan ophalen. Buslik was niet thuis, en Beijer sprak de boodschap in op het antwoordapparaat. Buslik hoorde echter de boodschap niet en had zich onbevangen naar de jeep begeven. De vraag is steeds gebleven wie de privé-detective tipte over de observatieploeg die had postgevat in de omgeving van de parking.

Het was rijkswachtkapitein Jacques Rousseau die huiszoeking verrichtte in de ARI-kantoren van Beijer. Bij die gelegenheid werd een kist met afluisterapparatuur in beslag genomen en verzegeld. Ook ander merkwaardig tuig werd bij Beijer in beslag genomen. Zo vond men ondermeer werkkledij van RTT-arbeiders. Pas op 13 oktober '87 werd door de Brusselse onderzoeksrechter Pignolet een dossier geopend ten laste van Beijer en werd deze laatste aangehouden. De aanhouding gebeurde tijdens de korte periode dat de rogatoire commissie Jean Bultot aan het ondervragen was in Paraguay. Robert Beijer werd beschuldigd van actieve corruptie van een RTT-ambtenaar. Opnieuw werd afluisterapparatuur in beslag genomen.

Terug naar Buslik. Het onderzoek naar de bomaanslag op de BOB-wagen wees uit dat Buslik in contact stond met een garagehouder die genoemd werd in een andere geruchtmakende zaak, met name de aanslag op rijkswachtmajoor Vernaillen. Zowat 14 dagen na de bomaanslag op BOB-adjudant Goffinon, meer bepaald op 26 oktober '81, werd rijkswachtmajoor Vernaillen zwaargewond nadat op hem werd geschoten.

Vernaillen, belast met het onderzoek naar de zaak Francois, was die dag verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde bij een vredesbetoging. Enkele uren nadien werd bij hem thuis, Blakmeers 65 in Affligem-Hekelgem, aangebeld. Nog voordat er wordt opengedaan wordt er door de deur geschoten. Als bij wonder komt de familie Vernaillen er levend vanaf. Mevrouw Vernaillen dankt haar leven aan haar oudste dochter die haar wegsleepte uit het bereik van de kogels. Dezelfde dochter reikte majoor Vernaillen zijn dienstwapen aan, die zich onmiddellijk op zijn buik geworpen heeft. De auto van de daders kruist de 900, die onmiddellijk ter plaatse kwam.

De aanslag werd gepleegd met ontploffende kogels uit een Remington jachtgeweer, zo wijst het onderzoek uit. Dergelijke kogels zijn in de normale handel niet te krijgen. De auto die bij de aanslag gebruikt werd, werd nadien zonder nummerplaat teruggevonden in Sint-Pieters-Woluwe. In het dak was een gat geboord voor een antenne, maar het zendtoestel was verdwenen. Het on-

derzoek wijst uit dat de radiozender in de Mazda werd aangebracht met identiek dezelfde kleefband als deze die gebruikt werd om de bommen aan te brengen in de BOB-Peugeot veertien dagen daarvoor.

Het onderzoek naar de Mazda leidt naar een garagehouder uit Vorst, Jean-Marie Dehaut. De Mazda blijkt eigendom te zijn van de journalist Faez Al Ajjaz, in '22 geboren in Damas (Syrië), en woonachtig in Etterbeek. Faez werd al bij herhaling genoemd in het kader van de WNP-affaire. Volgens Faez werd zijn wagen gestolen bij garagehouder Jean-Marie Dehaut. Later komt de zaak voor de correctionele rechtbank in Brussel, en wordt afgedaan als een banale verzekeringsoplichting. Faez zou met andere woorden zijn Mazda hebben "laten" stelen om een premie te kunnen recupereren van zijn verzekering.

De diefstal bij "Dyane"

De aanslagen op Goffinon en Vernaillen werden nooit opgelost. Toch kwam het onderzoek naar beide ruchtmakende dossiers dicht in de buurt van het milieu waarin Madani Bouhouche zich beweegt. Maar er was meer, veel meer.

Na de arrestatie van Bouhouche werd huiszoeking verricht bij FN-ingenieur Mendez. In de tuin van Mendez werd een grote hoeveelheid wapens en granaten gevonden. Het tuig lag begraven, haast onvindbaar verborgen. Een gesofistikeerd anti-terreur wapen "Heckler und Koch", werd niet teruggevonden. Nochtans lag het voor het grijpen in de garage van de FN-topman, zij het volledig gedemonteerd. Het was de familie Mendez zelf die het wapen naar de rijkswacht bracht. Het gaat om een "Heckler und Koch" snelvuurpistool, type MP5SD, dat op oudejaarsnacht '81 gestolen werd uit de lokalen van de groep Dyane in Etterbeek. De MP5SD is het meest gevaarlijke wapen uit de Heckler und Koch-serie. Het staat gerangschikt onder de "speciale wapens", voor militair gebruik. Op het moment van de diefstal was het wapen het allernieuwste snufje op de markt. De Westduitse producent had nog maar 20 exemplaren van dit type afgeleverd aan twee eliteeenheden, namelijk BSG-9, de Westduitse anti-terreur-eenheid, en de Belgische groep Dyane. De kogels kunnen in snel tempo worden afgevuurd. Zelfs in het volslagen duister blijft het een trefzeker wapen, bij het afvuren van kogels blijft de vuurmond onzichtbaar in het donker.

De diefstal bij de groep Dyane vond plaats in de nacht van donderdag 31 december naar vrijdag 1 januari '82. De diefstal werd

pas op 2 januari ontdekt. De daders verschaften zich de toegang tot de zwaar bewaakte kazerne van het mobiel legioen in Etterbeek, drongen door in de lokalen van de anti-terreur-eenheid en gingen nadien aan de haal met een Mazda-voertuig van de groep Dyane, nadat ze op oordeelkundige wijze de meest gesofistikeerde wapens en munitie hadden verzameld in de garage van de Speciale Interventie-Eenheid. Ze verlieten ongehinderd de kazerne langs de wachtposten en van de daders was geen spoor meer te bekennen.

De wapens die toen in handen kwamen van de dieven waren: 10 mitrailleurs Heckler und Koch met geluidsdemper en vijf van hetzelfde type, maar zonder geluidsdemper. Buiten de groep Dyane was het bestaan van dit arsenaal volledig topsecret. Verder werden nog vijf riot-guns, allen van het automatische type, het modernste type dat op dat ogenblik op de markt voorradig was, gestolen. De daders lieten oudere types van riotguns, minder automatische wapens, gewoon achter. Op de derde plaats werden vijf FAL-machinegeweren van diverse modellen ontvreemd. Ten vierde, twee pistolen van groot kaliber, voor het afvuren van waarschuwingsschoten. Verder nog 28 dozen met elk 25 cartouches, laders plus munitie, in totaal 2.500 stuks munitie. De minder geavanceerde wapens hebben de daders welbewust laten liggen.

De daders moeten uitzonderlijk goed geweten hebben waar ze precies moesten zijn. In totaal werden door hen zes voertuigen van de groep "Dyane" met een koevoet en zonder sleutels opengemaakt. De techniek die daarbij werd aangewend, het lichtjes optillen van het portier met een koevoet om onder de deur met ijzerdraad het ontsluitingsmechanisme in werking te stellen, is precies één van de technieken die voorkomt in het opleidingsprogramma van de anti-terreurgroep "Dyane", meer bepaald in het programma "detectie". Er werden bepaalde voertuigen niet geopend en er werden ook wapens weggenomen die zich in kisten bevonden die op hun beurt dan weer opgeborgen waren in gesloten kasten. Enkel die wapens werden meegenomen die in het kader van anti-terreur-maneuvers konden gebruikt worden. De wapens zijn niet geschikt voor gewoon crimineel gebruik.

De daders gingen met deze buit aan de haal in een groene "Mazda", die later teruggevonden werd op de Generaal De Gaullelaan in Brussel, langs het Flageyplein. Er werd in de Mazda geen enkele vingerafdruk aangetroffen, noch in één van de andere wagens die waren opengebroken en leeggeroofd. Er werd in de gestolen Mazda wel peper gestrooid om speurhonden af te leiden.

De dag na de diefstal verklaarde woordvoerder Van Oudenho-

ven van het Brusselse parket: "Alles wordt in het werk gesteld om na te gaan of er al dan niet medeplichtigheid was van rijkswachters". In *Gazet van Antwerpen* schrijft Claude Herminaire op 2 mei '86, naar aanleiding van een gesprek met rijkswachtgeneraal Bob Bernaert: "Hij is ervan overtuigd dat de diefstal bij Dyane onmogelijk kon gepleegd worden zonder hulp van bekenden uit het rijkswachtmilieu".

Mendez en de "Heckler und Koch"

Na de diefstal bij de groep "Dyane" heeft de wacht, die opgesteld stond aan de ingang van de kazerne, verklaard dat hij verdachten in rijkswachtuniform de kazerne van het Mobiel Legioen zag verlaten.

Het onderzoek heeft intussen uitgewezen dat de dag van de diefstal Madani Bouhouche gezien werd op de binnenkoer van de kazerne. Ook bleek dat Bouhouche bijzonder goed bevriend was met de wapenmeester van de groep "Dyane", een zekere C., ten tijde van de diefstal. Regelmatig ging hij met C. een praatje maken in de kazerne over de nieuwe aanwinsten van de Speciale Interventie-Eenheid. Bouhouche wist dan ook perfect waarover de "Dyane" beschikte, en waar welke wapens opgeborgen waren. Vast staat dat Bouhouche vóór de diefstal met de Mazda reed die gestolen werd. Eén en ander is gebleken uit het register van gebruik. Bij die gelegenheid – aldus een politiehypothese – had hij alle gelegenheid om een tweede stel sleutels te laten bijmaken, die gebruikt werden tijdens de nacht van de roof.

Sommige speurders zijn er dan ook meer van overtuigd geraakt dat het Bouhouche was die ondermeer betrokken was bij de diefstal bij de groep "Dyane". Diezelfde speurders zijn van mening dat de gestolen wapens passeerden via Mendez. De uiteindelijke bestemming van het lot anti-terreurwapens zou Honduras zijn geweest. Bij die transactie zouden Stowell, de steenrijke Amerikaan die Mendez ontving op 9 november '85, en Davila Del Pielago, de voorganger van Mendez bij FN, betrokken zijn. In dit verband is het niet onbelangrijk op te merken dat Davila auteur is van een boek met als titel: "L'armement des groupes terroristes dans le monde", en dat bij Mendez thuis wapens in beslag werden genomen, afkomstig van Davila.

Volgens een bepaalde politiehypothese werd Mendez vermoord nadat gebleken was dat hij bij de transactie een Heckler und Koch had achtergehouden. In dit kader interpreteert men dan ook de

diefstal bij Mendez, vóórdat hij werd vermoord. Bij die gelegenheid stalen de dieven de hele collectie van de wapenhandelaar. Mendez zelf was meer en meer geloof gaan hechten aan het feit dat zijn vriend Bouhouche achter deze diefstal stak. Was de diefstal een mislukte poging om het ontbrekende HK-wapen te recupereren?

Sommige wapens die bij Mendez werden gestolen, werden later teruggevonden. Zo legde men de hand op een UZI-mitrailleur, afkomstig uit de collectie van Mendez. Dat wapen zou kunnen leiden naar het milieu van wapentrafikanten dat sterk gelieerd is met bepaalde extreemrechtse kringen. Een ander wapen zou in handen gevallen zijn van drugtrafikanten. In totaal werden tot op vandaag een viertal wapens van de Mendez-diefstal teruggevonden. Eén bleek onder meer in handen te zijn geweest van de vermoorde graaf Jules Montel, de tipgever van Claude Leroy. Naast de Heckler und Koch werden er nog twee riotguns ontdekt die afkomstig waren van de diefstal bij de groep "Dyane". Eén ervan werd gevonden bij Madani Bouhouche.

Diverse keren werd huiszoeking verricht in de woning van Bouhouche, en telkens opnieuw kwamen verrassende dingen aan het licht. En toch. Toen zijn echtgenote besliste tot de verkoop van de woning in Jette, deed de nieuwe huiseigenaar een gekke ontdekking. Onder het tapijt had hij een valluik gevonden dat toegang verschafte tot een enorme bergplaats. De bergplaats was voorheen nooit opgemerkt door de speurders. Toen de zaak werd onderzocht was de bergplaats leeg. Dat hoort immers zo, bij een verhuis.

Een ontmoeting in de gevangenis van Nijvel

Gedurende lange tijd zaten in de gevangenis van Nijvel een gewezen politie-agent en een ex-BOB-er samen opgesloten, met name Michel Cocu en Madani Bouhouche. Zoals wel eens meer gebeurt tussen gedetineerden, wisselden ook zij onderling confidenties uit. Een mede-gedetineerde was hier getuige van, en maakte er melding van aan de speurders, op voorwaarde dat hij naar een andere gevangenis zou overgeplaatst worden.

'Ik weet dat Bouhouche enorme relaties heeft in de politieke wereld en in het politiemilieu', zo vertelt de gedetineerde. 'Uit hetgeen hij me vertelde, weet ik dat hij nog steeds veel kennissen heeft bij politie en rijkswacht'.

Toen Bouhouche door kreeg dat de gevangene aan het praten

was gegaan, bedreigde hij hem: 'Jij, je bent een dode man, want wanneer men zich veroorlooft te gaan vertellen dat Cocu als chauffeur heeft gefungeerd in Halle en de geschiedenis van de brand in Genval gaat verklikken, dan is dat wat men riskeert. Ik heb zeer goede vrienden in Bergen (n.v.d.r.: de gevangenis waarnaar de medegedetineerde naar overgeplaatst werd). 'Zij zullen je bij de lurven vatten'. Eén en ander speelde zich af in februari '87.

De wapens van 'Dyane' en Mendez teruggevonden

In september '87 vindt de politie de Volvo van Bouhouche op de parking van de UCL-campus in Sint-Lambrechts-Woluwe. Sinds eind '85, dus vóór de moord op 'Tony' Mendez, stond het voertuig geseind als gestolen. De onderzoekers van Nijvel ontgaat het echter niet dat in '81 in het ondergrondse deel van dezelfde parking de Mazda van Faez Al Ajjiaz werd teruggevonden, waarmee de aanslag op rijkswachtmajoor Vernaillen werd gepleegd. Het onderzoek wees uit dat de Volvo van Bouhouche nooit echt gestolen werd en wellicht door de ex-BOB-er zelf op de bewuste parking werd achtergelaten.

Eén en ander gaf aanleiding tot een buurtonderzoek. Daaruit bleek dat Bouhouche tussen '83 en '85 onder een valse identiteit een studentenflat had gehuurd op de UCL-campus. De huiseigenaar herkende Bouhouche formeel als de gewezen huurder, die zelden op de flat geweest was, maar die wel een stevig nieuw slot had laten aanbrengen. Toen Bouhouche in '85 het huurcontract verbrak, liet hij als adres een postbus achter in Elsene.

De speurders, onder leiding van adjudant Goffinon, vonden de postbus. Deze bleek gehuurd te zijn door Bouhouche, alweer onder een valse naam. In de postbus werd een brief gevonden van een eigenares van een garagebox op de Louizalaan in Brussel. In de brief deelde zij haar huurder mee, dat ze de huurprijs van de garage wenste te verhogen. Het onderzoek wees uit dat Bouhouche de huurder was, en hij bij het opstellen van het huurcontract alweer een valse naam had gebruikt.

In de garagebox vonden de onderzoekers op 9 november '87 een Toyota-bestelwagen waarop valse nummerplaten waren aangebracht. Medehuurders van het complex op de Louizalaan wisten te vertellen dat Bouhouche nog een tweede garagebox huurde op de Hippocrateslaan 2/12, naast de UCL-campus in Woluwe.

In die box werd een Renault 25 gevonden, die enkele jaren voordien gestolen was. Er waren valse nummerplaten op het

voertuig aangebracht die overeenkwamen met die van een identieke, onverdachte wagen. In de koffer van de wagen werd een grote hoeveelheid wapens gevonden. Het bleek te gaan om een sensationele vondst: met name de meeste wapens die gestolen werden bij de groep "Dyane" op oudejaar '81-'82, en een groot deel van de gestolen wapencollectie van Juan 'Tony' Mendez.

Zo werden een aantal Heckler und Koch-snelvuurpistolen, enkele FAL-geweren, enkele riotguns en enkele pistolen om seinpijlen mee af te vuren teruggevonden. Ook werden blauwe zwaailichten met magneetvoet, laders en munitie ontdekt.

Alles was afkomstig van de 'Dyane'-diefstal. Van Mendez' verzameling ontbraken enkele handvuurwapens.

Het parket van Nijvel weigert elke commentaar te geven op de vondst. Wel wordt gesteld dat 'er geen tastbaar bewijs is voor een verband tussen de dood van Juan Mendez en de 'Bende van Nijvel'. Hetzelfde geldt voor een eventuele band tussen de gestolen wapens bij de 'Dyane' en de 'Bende van Nijvel'.

Nog een derde voertuig werd teruggevonden in de nabije omgeving van de flat van Bouhouche op de UCL-campus. Het ging om een Ford Taunus, die gestolen werd in '81 op de luchthaven van Zaventem. Het onderzoek wees uit dat de wagen herschilderd werd. De speurders sluiten niet uit dat de Ford Taunus gebruikt werd bij een mysterieuze verdwijning van een gigantisch geldtransport, waarbij veiligheidsagent Francis Zwarts als het ware in rook opging.

Op maandag 26 oktober '82 landde een lijnvliegtuig uit Zurich op Zaventem, met aan boord een grote koffer met ongeveer één miljoen gouden krugerrands, twintig kilo goudstaven, 50 Vrenelli-goudstukken, 12 gouden Cartier-uurwerken, industriële diamant van 178,4 karaat, en nog wat juwelen. Alles bijeen goed voor een bedrag tussen 80 en 90 miljoen frank.

Veiligheidsagent Francis Zwarts, die al enkele jaren op de luchthaven werkte, kreeg de opdracht om die koffer over te brengen naar een kluis in het Brucargo-complex. Eerst haalde hij nog, met zijn VW-politiewagen, een diplomatieke koffer op bij een toestel dat voordien vanuit Moskou aankwam.

Zwarts is nooit op Brucargo aangekomen. Twee Sabena-personeelsleden, die vanuit Brucargo naar Zaventem reden over Steenokkerzeel, vertelden later dat ze even vóór de tunnel onder de startbaan, vier rijkswachters in een Ford Taunus hadden opgemerkt, gewapend met stengunmachinegeweren. De Taunus was wit, met een oranje streep eroverheen. De rijkswachters bevalen de Sabena-mensen om verder te rijden. Uit de tegengestelde rich-

ting kwam op dat moment de politiewagen van Zwarts aangereden. Nadat Zwarts de tunnel inreed, werd hij nooit teruggezien.

Het onderzoek wees uit, dat op dat moment, geen enkele rijkswachtdienst een patrouille naar de vlieghaven had gestuurd. Bovendien waren er toen nog maar twee Taunus-wagens in dienst, die enkel gebruikt werden door de groep 'Dyane'. Stens waren al lang niet meer in gebruik. Op het moment van de overval – zo bleek – deed zich gelijktijdig op een andere plaats op de luchthaven een incident voor, waarop de aandacht van de veiligheidsdiensten zich richtte. De dag na de verdwijning werd de politieauto van Zwarts teruggevonden in een zandkuil aan de Moreveldweg. De kostbare lading bleek verdwenen. Ook van Francis Zwarts was geen spoor meer te bekennen. Er werd gezocht naar 'valse' rijkswachters, die zich verplaatsten in een Ford Taunus. De Taunus van Bouhouche? Opnieuw gingen de gedachten uit naar de Mercedez-jeep 4x4, gecopieerd van die van een directielid van de private vliegtuigmaatschappij Abela, waarmee Bouhouche zonder twijfel en moeite zich toegang kon verschaffen op Brucargo.

IV Het onderzoek

1. Het negeren van de politieke aspecten

Gerechtelijk onderzoek

Besluiten trekken naar de daders toe kan niet. Het vraagstuk, wie er in de afgelopen jaren 28 onschuldige burgers heeft neergekogeld tijdens een waanzinnige reeks terreuracties, blijft gesteld. Ook nu er zes inwoners van de Borinage terechtstaan in Bergen blijft het mysterie. De zaak is niet rond. In Charleroi heeft de raadkamer beslist tot verdergaand onderzoek, onafhankelijk van de verwijzing van Cocu en Co. In Dendermonde zet men door, afgezien van het gebrek aan resultaat van de rogatoire commissie. Ook deze bescheiden journalistieke enquête loopt uit in een vuurwerk van uiteenspattende sporen. De meest beklemmende vraag blijft. Kan een kleine groep moordenaars ongestraft dergelijke terreur zaaien onder de bevolking? De roep van de publieke opinie naar de duidelijkheid in heel deze aangelegenheid blijft. Zolang het mysterie niet is opgelost, blijft een zware hypotheek rusten op het Belgisch justitieel apparaat. Toch kan er een balans gemaakt worden. Die balans heeft, gezien de stand van zaken, noodzakelijkerwijs meer te maken met de wijze waarop het onderzoek gevoerd werd en de criminele politiek die er het gevolg van was.

Door de jaren heeft zich een merkwaardig mechanisme ontwikkeld. De bende-raids werden driester, moorddadiger. Terzelfdertijd leek het wel alsof de daders er steeds meer op uit waren een

neus te zetten naar het gerechtelijk apparaat. De modus operandus van de Bende, de schaarse sporen die werden nagelaten, de logistiek waarmee de Bende zich omringde, steeds weer kregen de speurders de indruk dat de Bende hen een slag voor was. Niet zelden kreeg men het gevoel te doen te hebben met een groep commando's die gebruik maakte van politietechnieken om de politiediensten om de tuin te leiden. Het leek erop dat de Bende op de eerste plaats het gerechtelijk apparaat wilde uitdagen, tergen. Mettertijd leek het gevoel te gaan overheersen dat het ging om een ongelijke strijd, waarbij de Bende steeds een stap vóór was. De verantwoordelijke voogdijministers hebben hierop trachten in te spelen, en vele maatregelen leken als het ware inhaalmanœuvers. Het meest sprekende voorbeeld was ongetwijfeld de persconferentie van Defensieminister de Donnéa op 2 juni '87.

Bij die gelegenheid trok een lachende minister een pas aangeschafte kogelvrije vest aan en nam plaats achter het stuur van een glimmend nieuwe Volkswagen GTI. Zowel de nieuwe vesten, deels geleverd door het textielbedrijf Wittock-Van Landeghem, als de GTI's lokten bij menig aanwezige de bedenking uit dat de Bende de weg leek aan te geven die de rijkswacht moest volgen in de bestrijding van de georganiseerde misdadigheid. Weinigen was het trouwens ontgaan dat het korps enkele weken voordien nieuwe riotguns in gebruik had genomen. Het beeld sprak voor zichzelf: de Bende verslaan met eigen middelen.

Die maatregelen, en andere, deden een beeld ontstaan van een beleid dat er voornamelijk op gericht was de directe interventiemogelijkheden van de rijkswacht te vergroten en de operationele slagkracht te versterken. Nochtans zijn de meeste criminologen het er in grote mate over eens dat de terreurbestrijding dient te steunen op diepgaand en intensief gerechtelijk onderzoek, aangevuld met politiek inlichtingswerk. Ongetwijfeld stond dit Justitieminister Jean Gol klaar voor ogen bij de oprichting van de GIA, de Gemengde Anti-Terreurgroep. Nauwelijks waren de eerste CCC-bommen ontploft, of hij kondigde het operationeel worden van de GIA aan. In de GIA zijn inderdaad alle politie- en inlichtingendiensten vertegenwoordigd in de strijd tegen het terrorisme. Gol heeft de GIA echter nooit ingezet in het kader van het Bende-onderzoek. Wel heeft hij, na de zomervakantie '87, de 23ste brigade van de gerechtelijke politie opgericht, met het oog op de bestrijding van het groot banditisme. Terwijl de 22 al bestaande gerechtelijke brigades slechts mogen opereren binnen de grenzen van hun gerechtelijke arrondissementen, zal deze 23ste brigade bevoegd zijn over het hele land. In de loop van het Ben-

de-onderzoek was inderdaad op extreme manier duidelijk geworden dat de territoriale beperktheid van de onderzoeksteams en de versnippering over diverse parketten nogal wat moeilijkheden meebrachten. Pas twee jaar na de laatste Bende-aanslag heeft Justitie een poging ondernomen om aan dat probleem tegemoet te komen. Ontegensprekelijk volgde de structurele ingreep veel trager dan ten tijde van de CCC-terreur. De ingreep was ook veel beperkter. De 23ste brigade beperkt zich immers tot het klassieke gerechtelijk instrumentarium. De politieke inlichtingendiensten bleven afwezig.

Terrorisme?

De frappante verschillen in aanpak van de Bende en de CCC zijn grotendeels terug te voeren tot een specifieke opvatting omtrent terrorisme. De CCC-problematiek heeft België een erg eenzijdig beeld gegeven van het terrorisme-fenomeen: na elke aanslag een verzorgd communiqué, waarin duidelijk de doelstellingen van de acties staan vermeld van de terreur-scène. Aan dit beeld beantwoordt het Bende-milieu niet. In de hele top van het Belgische justitie-apparaat is men er dan ook van bij de aanvang van uitgegaan dat de Bende niets met terrorisme te maken heeft, een opvatting die nochtans niet door alle specialisten en speurders gedeeld wordt.

Voorbeelden uit het buitenland, waar al jarenlang een traditie gegroeid is inzake terrorisme, maken immers duidelijk dat er andere vormen van terreur bestaan, die schril afsteken tegen het optreden van de CCC en tegelijk ook gelijkenis vertonen met het optreden van de Bende. Typevoorbeeld is de aanslag op het station van Bologna in augustus '80, waar 80 doden en meer dan 200 gewonden vielen. De daders lieten geen pamflet na, ze maakten zich evenmin bekend. Het betrof bovendien een aanslag die de bedoeling had werkelijk terreur te zaaien onder de bevolking. Blinde terreur, een vorm die opvallende gelijkenissen vertoont met het optreden in Eigenbrakel, Overijse en Aalst. Het ging in Bologna en in de Brabantse gemeenten duidelijk niet om een specifiek doel, bvb. de zetel van een bedrijf te raken. Wel was men erop uit de anonieme treinganger en anonieme warenhuisbezoeker af te schrikken en tot potentieel slachtoffer te maken.

Het onderzoek naar de aanslag van Bologna werd overigens gekenmerkt door een reeks van valse aanwijzingen, die de onderzoekers belet hebben hun werk te richten naar de werkelijke daders en opdrachtgevers. Gezien de gelijkenis met de Bende kan

men zich terecht de vraag stellen, in hoeverre dit ook niet in dit dossier het geval is. De voorbeelden zijn legio: de Ruger van Cocu en Co, de bekentenissen en weerleggingen, de handgeschreven notities die gevonden werd in La Houssière, de vlucht van Bultot, het Johathan-rapport.

En hier komen we terug op ons uitgangspunt. Een doorsneeparket, met haar traditionele politie-methoden en -technieken, is niet bij machte om een onderscheid te maken tussen professioneel aangelegde valse sporen en reële indices. Dwaalsporen zijn immers in deze context niet zelden het resultaat van politiek denkwerk en manipulatie. Om deze technieken bloot te leggen heeft het gerechtelijk apparaat behoefte aan niet-criminele, politieke informatie, die enkel voort kan komen uit politieke inlichtingendiensten, ondanks alle kritieken op de huidige werking ervan, en het totale gebrek aan democratische controle.

Het Belgisch Justitie-apparaat heeft steeds genegeerd dat de acties van de Bende dienen beschouwd te worden als een vorm van terrorisme. Vóór de massale blinde moordpartijen in Overijse, Eigenbrakel en Aalst schreef procureur Deprêtre van Nijvel in mei '83 een waarschuwende brief aan alle burgemeesters in de regio. De procureur stelt daarin dat 'de zware criminaliteit in de afgelopen drie jaar in belangrijke mate is toegenomen en het te vrezen valt dat Waals-Brabant het uitverkoren actieterrein is geworden van verschillende vormen van banditisme, waarvan de aanstichters aangemoedigd worden omdat zij tot op heden ongestraft blijven... De groei van de misdadigheid, te wijten aan de crisis en meer uitgesproken dan in andere streken, vindt eveneens zijn oorzaak in de bijzondere geografische ligging van het arrondissement Nijvel, gelegen in het centrum van het land en op het kruispunt van snelle verkeersaders die de grote steden verbinden'. In zijn brief pleit Deprêtre voor meer preventieve maatregelen, wat volgens hem een toename van het aantal politiemensen in de regio veronderstelt.

Wanneer meer dan twee jaar later de Bende acht mensen neerschiet in Overijse en Eigenbrakel, geeft procureur Deprêtre een interview weg in het weekblad Le Soir Illustré. Hij stelt: "Ik geloof dat de moordenaars behoren tot wat men het nieuwe gangsterisme noemt: meer gewelddadig en haast zonder enige band met het klassieke milieu... Maar ik herhaal: het is mijn overtuiging dat we niet geconfronteerd worden met een gestructureerde politieke beweging... Ik heb zo mijn idee. Ik geloof dat de moordenaars de samenleving haten, en meer bepaald een specifieke samenleving: die van de brave mensen die werken en die op vrijdagavond een deel

van hun geld komen uitgeven in de supermarkten als voorbereiding op een rustig weekend in familieverband. Ik geloof zelfs dat deze gangsters opgevoed zijn in een soort woestijn zonder genegenheid, in omstandigheden die hen vandaag de dag doen walgen van de mensen die een baan hebben en in hun ogen als maatschappelijk geslaagd worden beschouwd. Natuurlijk ben ik niet zeker, maar ik denk dat als we ze ooit te pakken kunnen krijgen, we ons rekenschap zullen geven dat deze desperado's geen enkele familiale band hebben, dat ze de werkelijke liefde nooit gekend hebben. Hebben ze een echtgenote, kinderen of een moeder om van te houden? Ze vallen nooit banken aan, maar bijna altijd supermarkten. Daar waar er veel volk aanwezig is of, en misschien klinkt het een beetje paradoxaal, daar waar ze weten waar ze echt geen grote buit kunnen verzamelen als gevolg van talloze veiligheidsmaatregelen. Een hypothese: zij stelen enkele duizenden franks, om zich gedurende enige tijd een beetje comfort te kunnen kopen – misschien zelfs een bezoek te brengen aan prostituées'.

Procureur Deprêtre is duidelijk in zijn boodschap: het gaat niet om terrorisme met een politiek objectief. Niet iedereen deelt echter zijn mening. Begin '87 zendt de Nederlandse VPRO-radio een tweedelige documentaire uit over de Bende. De programmamakers hebben een onderhoud met de Nijvelse substituut De Prelle. Ze vragen hem zijn mening over de stelling van Deprêtre dat het om gewone misdadigers gaat.

De Prelle: 'Ja, dat is inderdaad wat de procureur des konings denkt, maar niet iedereen denkt zoals hij'.

VPRO: 'Hebt U dan een andere mening?'

De Prelle: 'Persoonlijk sluit ik geen enkele hypothese uit. En ik denk dat de hypothese van extreemrechts een serieuze hypothese is om mee te werken, en we hebben terzake enkele aanwijzingen. Ze zou als dusdanig moeten worden beschouwd, maar officieel is het een hypothese die niet door de Justitietop wordt aangehangen. Voilà'.

VPRO: 'Zijn er volgens U mensen die er belang bij hebben dat deze hypothese niet wordt onderzocht'.

De Prelle: 'Er zijn mensen die zich dat beginnen af te vragen, ja.'

VPRO: 'Is het niet moeilijk om te werken onder een prokureur die zegt dat geld het belangrijkste motief is van de Bende'.

De Prelle: '...Luister, ik verkies hierop niet te antwoorden. Laat me antwoorden in het Engels: no comment'.

Nochtans zijn er in de loop van het onderzoek nogal wat sporen bij elkaar gebracht, die wijzen in de richting van politiek terrorisme. Een overzicht.

2 Christelijke falangisten op inkoop in België

Internationale smokkel van uranium

In maart '85 stelde de BOB van Waver een vertrouwelijk rapport op met betrekking tot de overval bij wapenhandelaar Daniël Dekaise. De onderliggende hypothese van het hele rapport staat uitdrukkelijk vermeld: 'Deze onderzoekingen werden gedaan ervan uitgaande dat de aanslag werd bevolen door een internationale organisatie, in het kader van een reeks acties die erop gericht zijn de Westeuropese staten te destabiliseren'. Om de inhoud van het rapport te kunnen begrijpen is het nodig enige stappen terug te zetten in de tijd.

Eind juli '81 verpreidt het persagentschap AFP een bijzonder vreemd bericht. De telex stelt: 'In Parijs werden zes personen in beschuldiging gesteld wegens internationale smokkel van uraniumstaven'. De uraniumtrafiek heeft als bestemming Lybië. De zes beklaagden zijn: een Joegoslavisch im- en exporteur, een ingenieur, een privé-detective die zich liet doorgaan voor een ambtenaar van de Franse sûreté, een internationaal makelaar, een kunstboekbinder en een cardiologe, Nelly Azerad genaamd. Een 70-jarige generaal die ook deel van de groep uitmaakte, was 14 dagen voor de arrestatie overleden.

In feite was de revelatie van de uraniumsmokkel niets meer dan een uitloper van het onderzoek naar de moord op de Franse volksvertegenwoordiger en gewezen minister, prins Jean de Bro-

glie, een geruchtmakende zaak in Frankrijk. Een hoop troeblerende details wezen op de aanwezigheid in het niet te ontwarren scenario van de Service d'Action Civique, kortweg SAC genoemd. De zaak de Broglie had trouwens nog andere verrassende uitlopers. Zo bleek de Broglie de hand te hebben in een omvangrijk zakenimperium dat onder het directe toezicht stond van topkaders van 'Opus Dei' (Het werk van God). Daarbovenop bleek dat de prins intense zakenrelaties onderhield met wapenhandelaars uit het Nabije Oosten.

Maar terug naar de uraniumtrafiek. Onder de arrestanten bevond zich dus Nelly Azerad. Zij was in '73 al betrokken geweest in een schandaal waarbij medische getuigschriften aan gevangenen werden verkocht. Vele drugcaïds uit de Franse maffia zijn toen via deze weg erg snel vrijgekomen. De overste van Azerad, dokter Georges Fully, werd in het kader van heel deze affaire met een bompakket in de gevangenis geëlimineerd.

In het kader van de zaak de Broglie werden de telefoongesprekken van Azerad afgeluisterd. Een gewezen patiënt van Azerad, nog uit de tijd dat zij werkte in Fresnes, had haar ervan beschuldigd contact te onderhouden met de hoofdverdachte. Uit de afgeluisterde telefoongesprekken bleek inderdaad dat Azerad volop in de zaak de Broglie betrokken was, maar er was meer. Op de tapes waren ook hele passages die betrekking hadden op 'wapenhandel met Libanon'. Deze fragmenten vormden het eerste spoor in de zaak van de uraniumtrafiek.

Na de arrestaties van de zes in Parijs werd niet enkel in Frankrijk een onderzoek ingesteld, maar ook in Zwitserland, het Groot-Hertogdom Luxemburg en eveneens in België. Er kwam op een bepaald ogenblik zelfs een Franse rogatoire commissie naar ons land om een zekere Willy Van Baelen te ondervragen in verband met de uraniumtrafiek. Van Baelen noemt zichzelf handelsadviseur, hij is in '37 in Lommel geboren en is woonachtig in Sint-Lambrechts-Woluwe.

Van Baelen zelf vertelt dat hij in het verleden werkte bij de Franse bandengigant 'Kléber' en vanuit die periode goede introducties overhield bij belangrijke Franse firma's. Als 'handelaar' had hij afnemers als Bokassa, Bongo en Kadhaffi.

In '81 werd hij gecontacteerd door iemand die zich voorstelde als 'een kolonel van de NATO', die hem vroeg een verhandeling van uranium met Frankrijk te doen. Volgens die 'kolonel' moest hij in contact treden met een Fransman uit de directe omgeving van Nelly Azerad. Van Baelen liet één en ander uitpluizen door een advocaat. Die zou geattesteerd hebben dat de hele zaak in or-

de was, meer bepaald dat de 'kolonel' in kwestie wel degelijk een NATO-militair was.

Uiteindelijk werd de hele affaire afgedaan als een "farce", een oplichting. Van Baelen werd niet in beschuldiging gesteld en ging, na nogmaals te zijn ondervraagd door Interpol-Nederland, volkomen vrijuit. Onderzoeksrechter Coppieters 't Wallant sloot het dossier af.

Het zal deze Willy Van Baelen zijn die opnieuw centraal komt te staan in het BOB-rapport van Waver. Volgens dat rapport onderhield hij uitzonderlijk goede contacten met Libanese falangisten uit Beiroet, en werkte hij in opdracht van een zekere Hage Maroun, een Palestijn met Libanese identiteitskaart.

'Nutribel International Industries'

Het rapport maakt melding van het fait dat Van Baelen amper een half jaar na de uraniumzaak, begin '82 dus, via een importeur exporteur van goederen en warenhuizen in contact komt met een zekere Willy Pourtois. Pourtois noemt zichzelf handelaar. In '66 was de 75-jarige handelaar betrokken in een wapentrafiek via Frankrijk. In '73 werd hij veroordeeld wegens valsheid in geschriften en illegaal wapenbezit.

Ondanks dat, was Pourtois –ten tijde van het opstellen van het rapport– als wapenhandelaar ingeschreven in het register van de stad Brussel (vergunning nr. 24 van 30.01.76), afgeleverd door de vierde divisie van de Brusselse gemeentepolitie. Pourtois staat bekend als internationaal wapentrafikant in oorlogs- en defensiewapens. Hij voert geen regelmatige boekhouding, noch een (nochtans verplicht) wapenregister.

Het is deze bejaarde trafikant die Van Baelen in de loop van de maand februari '82 introduceerde bij de Engelse ex-generaal, kolonel David Montgomery Kee, een familielid van dé Montgomery. Montgomery Kee, die een tijd in Birma vocht in zijn militaire hoogdagen, is beheerder van niet minder dan zeven ondernemingen, waaronder één wapenfirma, met name 'Rathmey Limited'. De ex-generaal verblijft meestal in Londen, maar heeft tevens woningen in Texas en België.

Van Baelen en Montgomery Kee slaan de handen in elkaar en worden zakenpartners in het bedrijf 'Nutribel International Industries', of kortweg NII genoemd. De NII werd op 22 juli '76 als P.V.B.A. opgericht. De zetel van het im- en exportbedrijf werd ondergebracht op de Louizalaan 405 in Brussel.

In '83 wordt NII omgevormd van P.V.B.A. tot N.V.. Een ver-

nietigend rapport van de revisor begeleidt de ingreep. 'Op basis van het onderzoek van de bedrijfsboekhouding meen ik in de onmogelijkheid te zijn om een goedkeurend attest af te leveren met betrekking tot de activa en passiva die aan mij werden voorgelegd', stelt de revisor. Het is op dat moment dat ook de raad van bestuur wordt aangepast, en dat Van Baelen en Montgomery Kee er deel van gaan uitmaken. In '84 wordt de maatschappelijke zetel van NII overgebracht naar de Herfststraat 22. Kee wordt directeur, Van Baelen afgevaardigd bestuurder. Kee plaatst nog enkele familieleden in het bedrijf. NII levert zogenaamd aan warenhuizen.

In de praktijk gaat het om wapentrafiek, tot zelfs handel in vliegtuigen. In het kader van NII gaan er enkele opgemerkte transacties door. Zo stelt Kee op een bepaald moment een trafiek naar Pakistan voor, vanuit Portugal (Lissabon). Het gaat om bommen, obussen en kanonnen. Kee legt de contacten in Pakistan, Van Baelen gaat naar Portugal om de zaken te bespreken met INDEP, de nationale Portugese wapenfabriek en met de bankfinanciers.

De afgevaardigde van 'Centaure'

Verlaten we even het duo Kee-Van Baelen om wapenhandelaar Daniël Dekaise ten tonele te voeren. In mei '82 kocht Dekaise een Beretta-mitrailleur, en past het wapen zodanig aan dat hij erin slaagt om er eigen-ontworpen, ultra-efficiënte geluidsdempers op te monteren. Met dit prototype trekt hij naar de firma Centaure in Luik, het bedrijf dat de vertegenwoordiging van Colt in België heeft. Centaure werkt al van in '76-'77 samen met Willy Pourtois. Deze laatste verkocht via het bedrijf in het verleden ondermeer wapens in Zuid-Afrika. Enkele dagen later wordt er vanuit Centaure getelefoneerd naar Dekaise: Pourtois zal komen kijken naar de Beretta, 'hij is geïnteresseerd in wapenaccesoires', zo wordt aan Dekaise gezegd.

En Pourtois daagt inderdaad op, samen met Van Baelen. De mannen vinden elkaar, en er wordt over van alles en nog wat gepraat, onder andere over de fabricage van een aktentas waarmee geschoten kan worden, zonder de tas te openen. De ontmoetingen gaan op verschillende plaatsen door. Op sommige ogenblikken komt Kee mee. Er worden op een bepaald moment zelfs gemeenschappelijke toekomstplannen gemaakt.

De proto-type-geluidsdempers vallen ook in de smaak. Er is interesse voor de fabricage van de dempers voor PM Ingram-mi-

trailleurs. Kee wil op een bepaald ogenblik een bestelling plaatsen van 250 zulke dempers voor rekening van 'International Security Associates' in New York, met bestemming Columbia. In juni '82 vindt er een ontmoeting plaats tussen Van Baelen en Pourtois. Pourtois stelt hem Walther Schoefer voor. Schoefer is een Amerikaan die door 'International Security Associates' naar België werd gedelegeerd. De bestelling bij Dekaise concretiseert zich meer en meer, en Dekaise start met de produktie van het prototype voor PM Ingram's.

Vanaf midden augustus '82 is Robert Gray, de 'big-shot' van 'International Security Associates' in het land. Hij stelt zich voor als de koper van de 250 bestelde Ingram's plus dempers, en als lid van de 'speciale diensten van de CIA die zich bezighouden met terrorisme en hold-ups'. Er vindt een ontmoeting plaats in het Brusselse Sheraton-hotel, de plaats waar Gray logeert. De drie partijen zijn aanwezig: 1) Dekaise met zijn hulpje; 2) Pourtois, Van Baelen en Kee; 3) Gray en Schoefer.

De definitieve afspraak wordt gemaakt. In aanwezigheid van Pourtois en Van Baelen geeft Gray een voorschot van 1.000 dollar aan Dekaise. Voor de maand september belooft hij nog een betaling van 400.000 fr., om de produktiekosten te dekken. Als totale koopsom wordt het bedrag van 1.250.000 fr. overeengekomen, voor de 250 dempers. Pourtois belooft 5 PM Ingrams om het prototype op uit te testen in de eerste produktiefase.

Pourtois koopt inderdaad die 5 Ingrams bij PRB en geeft ze door aan Dekaise. Die is intussen ernstig aan het werk gegaan, maar tegen het einde van de maand september kreeg hij nog steeds niet de beloofde 400.000 fr. Dekaise belt hierover met Pourtois. Het blijkt dat Gray het geld aan Schoefer gaf, met het oog op doorbetaling, maar die vertrok met de noorderzon, en met het geld.

De onderhandelingen met drie falangisten

Tijdens de periode dat de onderhandelingen liepen tussen Dekaise en 'International Security Associates' zijn er parallelle onderhandelingen geweest. Pourtois kreeg immers bezoek van vier Libanezen: Youssef Chebib, Pierre Attala, Kalil Moussalem en George Kassis. Ze willen oorlogswapens kopen, ondermeer PM Ingrams. In feite gaat het om een delegatie van christelijke falangisten die instaat voor de levering van oorlogsmateriaal naar Beiroet (Libanon). De christelijke falangisten recupereren een groot deel van hun militaire uitgaven uit drugtrafiek.

POURTOIS Willy, Jules, Désiré, divorcé, agent commercial, né à STREPY-BRACQUENIES le 14 septembre 1912, domicilié à BRUXELLES, rue des Fripiers, 17/3

- résiderait effectivement à KRAINEM, avenue Reine Astrid, 357 (domicilé ex-épouse) GALAND Louise
- BRUXELLES rue des Fripiers, 17/3 : installé en bureau
- siège de sa firme : BRUXELLES avenue Louise, 522

Casier Judiciaire :

- impliqué dans un trafic d'armes en FRANCE en 1966
- condamnations pour faux et usage de faux, détention illégale d'armes à feu et armes prohibées en 1973
- Privé de sa liberté le 09.06.83 pour infraction à la législation sur l'importation et l'exportation des armes à feu de défense et de guerre (PV n° 3636 BSR BXL) et dossier n° 245/83 de Madame le Juge d'Instruction VAN BELLAINGH à BRUXELLES.

Renseignements :

- inscrit au régistre des armuriers de la ville de BRUXELLES en qualité de marchand d'armes et de munitions, autorisation n° 24 du 30.01.76 4ème Div Police BRUXELLES
- pas de comptabilité valable
- pas de régistres d'armes
- commerce international d'armes de guerre ou de défense

Version suite aux déclarations :

- a fait la connaissance de DE KAISE début 1982, il avait appris que ce dernier avait des silencieux à vendre, il est venu voir les silencieux INGRAM chez DE KAISE
- essais des silencieux INGRAM non satisfaisants
- ne s'est rendu chez DE KAISE que deux ou trois fois
- cherchait des silencieux INGRAM pour la firme [redacted]
- POURTOIS s'est rendu une fois chez DE KAISE avec 03 ou 04 Libanais qui cherchaient [redacted]
- reconnait qu'il a travaillé avec VAN BAELEN (import-export)
- déclare que VAN BAELEN ne s'occupe pas d'armes et ne s'est jamais présenté chez DE KAISE avec deux Libanais.
- il a acheté les [redacted] INGRAM pour essai avec licence directement à la [redacted], qui a la licence de fabrication INGRAM d'ATLANTA aux USA.
- il a remis les 05 INGRAM à DE KAISE car ce dernier voulait voir ces armes
- selon VAN BAELEN, alors que ce dernier se trouvait dans le bureau de POURTOIS, avenue Louise, 03 Libanais sont venus dans l'intention d'acheter des armes. L'un d'eux s'appelait GEORGES (± 50 ans) un autre environ 40 ans le dernier environ 20 ans. Seul GEORGES semblait habiter en BELGIQUE.
  POURTOIS leur a présenté un tube blindicide ne pouvant servir qu'une seule fois. Il leur a dit de tenter de s'en procurer à la firme PRB à BRUXELLES où ils se seraient rendus avec POURTOIS.
- cessation d'association avec VAN BAELEN en août 1982
- reconnait ensuite avoir revendu des armes à l'AFRIQUE DU SUD en 1976 et 1977 par l'intermédiaire de la firme CENTAURE à LIEGE (représentant la firme COLT en BELGIQUE

- reconnait avoir été en contact avec divers pays ou organisations militaires pour ventes d'armes et munitions mais dit que les pourparlers n'ont jamais abouti
- DE KAISE a reçu un acompte de I.000$ en prévision d'une commande de 250 silencieux et n'a jamais remis cet acompte malgré la non fabrication
- ayant eu connaissance de l'agression est allé voir DE KAISE à la clinique d'OTTIGNIES pour demander les 05 INGRAM en retour. DE KAISE a accepté !
- il s'est fait remettre les 05 INGRAM par l'épouse de DE KAISE le 01 ou 02.10.82
- il a vendu les 05 PM INGRAM en septembre ou octobre 1982 à un Libanais, Abed RACHID ayant une résidence à ATHENES (GRECES) et BEYROUTH (LIBAN) - probablement le 17 octobre 1982 N.D.R. -
- il a eu contact avec RACHID par l'intermédiaire d'un américain, Walther SCHOEFER POURTOIS n'aurait jamais traité avec SCOEFER, selon lui SCHOEFER aurait entendu parler de POURTOIS par la firme INTERNATIONAL SECURIY ASSOCIATES de NEW-YORK
- PV 3635 du 09.06.83 B.S.R. de BRUXELLES, perquisition consentie au domicile de l'ex-épouse de POURTOIS,
  GALAND Louise née le 18.03.24 et domiciliée à KRAINEM avenue Reine Astrid, 357 chez laquelle POURTOIS réside;
  saise de 03 armes de poing (non signalées) de 50 cartouches P 38 Spécial, 12 agendas et 11 fardes de documents
- saisie par la BSR d'ANTWERPEN de 414 pistolets ou révolvers, 101 fusils de chasse 75 caisses de munitions au nom de POURTOIS entrepôsées à la firme STINNEG sièges à ANTWERPEN Ouland, 26
  devant être réexportés mais défaut de licence d'exportation
  PV n° 2015 du 09.06.83 B.S.R. ANTWERPEN

DISTRICT DE WAVRE
Brigade de Surveillances
et de Recherches
Chée de Louvain 34
1300 WAVRE
Tél: 010/22.38.15

Le 14 Déc 1984
N° 405

CONFIDENTIEL

Au Chef de service de la B.S.R. de WAVRE.

OBJET: Enquête criminalité BRABANT WALLON - Renseignements

Dans le cadre de l'affaire du Brabant Wallon, nous avons été amenés en enquêter sur le nommé HAGE MAROUN dit MOUALEM, né à AIFA le 02/01/33 (Liban), commerçant, domicilié rue Chômé 47 à SCHAERBEEK (Tél: 02/242.51.52).

Un premier rapport est rédigé le 28 Mai 84, relatant l'organisation du trafic de stupéfiants. (Voir annexe)

Dans ce rapport une liaison est faite avec le nommé VAN BAELEN Willy. Ce dernier fait l'objet de suspicions pour différents trafics. Actuellement nous retrouvons des adresses communes à VAN BAELEN et à HAGE, entre autre, la [redacted] (Voir annexe)

Il nous revient que HAGE a été proposé pour prendre la direction du port de BEYROUTH pour la partie chrétienne, ce qui implique le contrôle du trafic illicite. [redacted]

Il semble propice de placer le plus rapidement possible un système "zoller" et "malicieux" sur le téléphone de HAGE MAROUN et de CHEBIB YOUSSEF, né en 1938, domicilié à IXELLES, avenue de l'Université 90 (tél: 02/640.85.09), qui est son bras droit.

G.

Sous couvert du Capt STOCKMAN, Comd 2d District de WAVRE.

STOCKMAN Capt

Vu et transmis

DUSSART

De baas van deze handel verblijft op Cyprus en heet Antoine Harrouk. Hij heeft in België verschillende belangrijke steunpunten. Zo is er ondermeer zijn schoonzoon Youssef Chebib. Chebib is één van de grote Europese trafikanten. Hij is trouwens één van de vier Libanezen die op bezoek kwam bij Dekaise om over oorlogswapens te onderhandelen. Chebib heeft een mantelbedrijf in Brussel voor im- en export van wagens naar Libanon, genaamd 'Cartrans'. Hij laat zich doorgaan voor een lid van de Libanese geheime dienst. De telex van 'Cartrans' wordt gebruikt om contact te onderhouden met de militaire troepen in Zahles.

Chebib staat in contact met Hage Maroun, dezelfde man waarmee Van Baelen betrokken was in de uraniumtrafiek in '81 via Frankrijk. Hage Maroun en Van Baelen hebben gemeenschappelijke adressen, ondermeer het welbekende NII. Aan Hage Maroun werd ooit voorgesteld om de leiding te nemen van dat deel van de haven van Beiroet dat onder controle stond van de christelijke falangisten. Op het moment dat Pourtois de falangisten introduceert bij Dekaise controleert Maroun de kaaien in Antwerpen die gereserveerd zijn voor de christelijke falangisten. Ook hij is, net als Chebib, officieel werkzaam in de import-export van wagens naar Libanon. In de loop van de maand februari '86 zal Hage op de beklaagdenbank belanden, in het kader van de zaak Castris.

Naast Chebib trokken drie anderen mee naar Dekaise. Zo was er Georges Kassis, die lange tijd de persoonlijke lijfwacht was van de Libanese president Amin Gemayel, en Kalil Moussalem, de financier van de groep.

De vierde Libanees, Pierre Attalah, is een geval apart. Officieel is hij handarbeider. Hij staat in contact met een mantelbedrijf in de Nijvelse industriezone dat weinig of niets in- of uitvoert, maar wel beschikt over een permanent ratelende telex.

Het zijn deze vier spitsbroeders die in onderhandeling treden met Pourtois. In eerste instantie trekt hij met hen naar PRB in Brussel, het bedrijf dat over de Ingramlicentie in ons land beschikt. Later zal hij met het Libanees clubje naar Dekaise gaan.

Op dat moment voert Dekaise dus, telkens via het duo Pourtois-Van Baelen, parallel onderhandelingen met 'International Security Agencies' enerzijds, en met de Libanezen anderzijds.

'Alliance Libannaise'

Op 30 september '82 overvalt de Bende van Nijvel de wapenhandel van Dekaise. Uit de toonbank wordt de Beretta met het proto-

type van de demper gestolen en twee PM Ingrams. Er wordt geroepen: 'We hebben wat we zoeken', en de waanzinnige commando-operatie wordt afgesloten zoals we vroeger al schreven. Na de overval werd de zwaargewonde Daniël Dekaise in het ziekenhuis opgenomen. Pourtois komt hem nog een bezoek brengen en haalt bij die gelegenheid de vijf 'geleende' PM Ingrams op. Later, midden oktober, zal hij via de 'verdwenen Schoefer in contact komen met een Libanees die in Athene en Beiroet verblijft, en hem de wapens verkopen.

'We hebben wat we zoeken', riepen de overvallers toen ze de Beretta met de demper te pakken hadden. De overvallers wisten dus perfect waarnaar ze op zoek waren. Zovelen waren er niet die van het bestaan van het prototype op de hoogte waren.

Het was omtrent deze gebeurtenissen dat de BOB van Waver een confidentieel rapport opstelde, gericht aan onderzoeksrechter Schlicker. In dit rapport ging de BOB van de hypothese uit dat de overval wel eens kon toegeschreven worden aan de delegatie falangisten die hun interesse hadden laten blijken voor het prototype geluidsdemper. Vandaar dat het nuttig kan zijn deze 'Libanese Connection' van naderbij te bekijken. Het beeld van dit milieu gaat terug tot de periode van de overval bij Dekaise. Sindsdien is er in deze Libanese scène nogal wat verandering gekomen.

We schreven het al, het hoofd van de drug- en wapentrafiek vanuit en naar Libanon is Antoine Harrouk. Harrouk vervangt dé Libanese caïd uit de 60-er jaren, met name Sani Khoury, die intussen overleden is. In juni '78 richtte diezelfde Harrouk de P.V.B.A. 'Belgo-Arabian Trading Company' op in Brussel, met maatschappelijke zetel in de Coudenbergstraat. In '80 werd Youssef Chebib aandeelhouder van de P.V.B.A.. Enige tijd later koopt Harrouk het hotel St.-Antoine op voor om en bij de 10 miljoen fr. en de 'Belgo-Arabian Trading Company' verhuist. Het hotel wordt de nieuwe zetel op de Merodestraat in Sint-Gillis.

Chebib vinden we terug als lid van een V.Z.W. genaamd 'Alliance Libannaise'. De V.Z.W. wil 'de relaties tussen de Libanese en Belgische gemeenschappen verbeteren; hulp bieden aan elk Libanees filantropisch werk; en de oorlogsslachtoffers in Libanon helpen'. Om dit te realiseren organiseert 'Alliance Libannaise' inzamelingen van voedingsmiddelen, geneesmiddelen en dergelijke.

Wapenarsenaal in beslag genomen

Op 9 juni '83 wordt oud bekende Willy Pourtois opgepakt. Hij wordt beschuldigd van inbreuk op de wetgeving inzake import en export van verdedigings- en oorlogswapens. Bij een huiszoeking, uitgevoerd door de BOB van Antwerpen bij de firma 'Stinweg', wordt beslag gelegd op 414 revolvers en pistolen, 101 jachtgeweren en 75 kisten munitie. Al het tuig staat op naam van Pourtois.

Dezelfde dag wordt bij Pourtois huiszoeking verricht. Buiten enkele niet-geregistreerde wapens worden tevens verschillende agenda's in beslag genomen. In de agenda's van Pourtois worden een hoop merkwaardige telefoonnummers teruggevonden. Zo staan er een boel politici, personen uit de militaire en rijkswachthiërarchie in vermeld. Ook staat er ondermeer het adres van Wittock-Van Landeghem in vermeld. In dezelfde agenda's wordt ook het telefoonnummer gevonden van de Arabische journalist Faez Al Ajjaz in Brussel, en dat van diens Westduitse vrouw in het Spaanse Marbella. Diezelfde Faez dook al herhaaldelijk op in verband met de extreem-rechtse WNP-militie.

Een maand na de inbeslagname bij Pourtois wordt Willy Van Baelen ondervraagd. De dag na het verhoor krijgt Daniël Dekaise een telefoontje, waarin gedreigd wordt dat hij 'gaat creperen'. Er gebeurt echter niets met de wapenhandelaar.

In de nacht van 9 op 10 september '83 overvalt dan de Bende het textielbedrijf Wittock-Van Landeghem in Temse. Het is een groot bedrijf, met verschillende vensters. Toch slaan de inbrekers precies dat raam stuk van het lokaal waar de kast staat, amper 3 meter verderop, waarin de ultrageheime prototypes van kogelvrije vesten zijn opgeborgen. Zelfs de werknemers zijn niet op de hoogte van het bestaan van de vesten, laat staan van de bergplaats. Toch zijn de moordenaars van Nijvel regelrecht naar de kast gestapt, zonder aarzeling. Achteraf hebben ze met een mes, achterin het bedrijf nog wat kartonnen dozen gekrast, als om aan te geven dat ze ook ergens anders geweest zijn. Uit de dozen is echter niets verdwenen.

Na de overval rijst onmiddellijk de vraag wie op de hoogte was van de prototypes kogelvrije vesten en de bergplaats ervan. Het onderzoek wijst uit dat er enkele klanten naar het nieuwe produkt zijn komen kijken. Het blijkt dat ondermeer Pourtois enkele weken voor de overval klanten introduceerde bij Wittock-Van Landeghem die geïnteresseerd waren in de nieuwe kogelvrije vesten. Het onderzoek mondt uit op Libanese en Syrische klanten, aangebracht door Pourtois, die de speurders niet precies kunnen lokaliseren. Het spoor loopt dood.

Veel later zal de naam van Pourtois opnieuw opduiken in het kader van een gerechtelijk onderzoek dat nauw aanleunt bij dat van de Bende van Nijvel. Nadat de FN-topman 'Tony' Mendez werd neergeschoten en Madani Bouhouche aangehouden werd in dit verband, wordt huiszoeking verricht bij de ex-BOB-er thuis. In het register van Bouhouche worden een tiental wapens gevonden die genoteerd stonden als aangekocht van Willy Pourtois. Het onderzoek wijst uit dat de wapens in feite afkomstig zijn van Mendez. Volgens Bouhouche vroeg Mendez hem zijn naam niet als verkoper te vermelden in het register, maar wel die van Pourtois. Waarom? Een bevredigend antwoord op deze vraag kwam er nooit. Wel voert Bouhouche in zijn verklaringen Pourtois bij herhaling op als een informant van de staatsveiligheid. Ook wijst het onderzoek uit dat Daniël Dekaise op erg vriendschappelijke voet stond met ex-BOB-er Madani Bouhouche.

Nog een verontrustend detail: Pourtois was dus afgevaardigde van het kleine Luikse familiebedrijf 'Centaure' gelegen aan de rue Trappé. De kaliber 10 die door de speurders in Ronquières werd ontdekt, werd geproduceerd door 'Centaure'. Wapenhandelaar Joseph Cataï uit Dinant had het in dépôt gekregen van de firma ter gelegenheid van een bijzondere tentoonstelling. Het was dit moorddadig tweeloops jachtgeweer dat door de 'Bende' werd gebruikt bij de overval op de zaak van Daniël Dekaise in Waver. Dekaise zelf herkende het wapen formeel als het gehanteerde overvalwapen.

3 Slachtoffers die elkaar kennen

Een 'Bendelid' gezelfmoord?

Vincent Louvaert werd geboren op 4 maart 1963. Op 10 noven - ber 1983 overlijdt hij ten gevolge van een overdosis drugs. De onderzoekers nemen aan dat het om zelfmoord gaat, alhoewel er bepaalde redenen zijn om aan te nemen dat de jongeman het slachtoffer werd van een afrekening.

Enkele dagen later, op 3 december 1983 wordt een vierkoppig gezelschap door de rijkswacht gearresteerd in het restaurant 'Le Messager' in Ohain. Ze hebben wapens bij zich. Onder hen bevindt zich de zus van Vincent Louvaert en een zekere Francis van Binst. Het gezelschap wordt verdacht van deelname aan diverse hold-ups.

Tijdens zijn voorhechtenis bekend Van Binst nogal wat gewapende overvallen. Ook gaat hij in op de achtergrond van de overleden Louvaert. Volgens Van Binst was Louvaert betrokken bij de Bende van Nijvel. Zo zou Louvaert hem 3 à 4 dagen na de driedubbele Bendemoord in Nijvel verteld hebben dat hij de raid uitvoerde, samen met een zekere Willy De Schepper en Jacques Van Camp. De Schepper is garagehouder in Dilbeek, tevens hoofd van een bende die zich specialiseerde in het stelen van dure luxewagens. In november 1984 stond hij terecht voor de Brusselse correctionele rechtbank, samen met vijf anderen, wegens betrokkenheid bij een indrukwekkende reeks autodiefstallen. Jacques

Van Camp is de restauranthouder, die door de Bende werd vermoord in Ohain op 2 oktober 1983.

Volgens Van Binst vertelde Louvaert dat Jacques Van Camp werd gedood door de bende omdat men angst kreeg dat de restauranthouder zou doorslagen. Louvaert zou gezegd hebben dat de moord op Van Camp werd gepleegd door Robert Becker en Vincent Louvaert zelf.

Volgens dezelfde bron stond de roofmoord in Temse in nauw verband met de feiten in Nijvel en in Ohain. Volgens Louvaert was het Van Camp geweest die de tip gaf omtrent de kogelvrije vesten. Hij was het trouwens ook die – nog volgens Louvaert via Van Binst – als heler optrad.

Ook de moord in Beersel, in het restaurant Jef Jurion, kwam in de verklaringen ter sprake. Van Camp en Vanden Eynde zouden 'gezamelijk zaken hebben gedaan'. De verklaringen van Van Binst leken in de eerste instantie pure fantasie. En toch...

Een hoop toevalligheden

De verklaringen van Van Binst hebben her en der de wenkbrauwen doen fronsen. Er was ook aanleiding toe. Zo bleek ondermeer, volgens hoofdcommissaris Henry in een PV van 1 april 1984, dat de schoonzus van Jacques Van Camp een directiefunctie bekleedt in het bedrijf Wittock-Van Landeghem.

Verder bleek dat de vader van Jacques Van Camp ondervoorzitter was van Sporting Anderlecht. Mede-uitbater van het exquise restaurant 'Auberge du Chevalier'. Jef Jurion, maakte precies in die club carrière voordat hij voetbalmakelaar werd en in het voetbalfraudeschandaal betrokken raakte.

In PV 20669 wordt de verklaring genoteerd van een groothandelaar in koffie, die Jacques Van Camp goed gekend heeft, en regelmatig in zijn restaurant in Ohain ging eten. Van Camp verbouwde voor de getuige zijn woning in Lasne, toen hij nog als architect actief was. Een andere vaste bezoeker van 'Les Trois Canards' was Aldo V., zakenvennoot van de eerste getuige. Deze getuige stelt: Ik ken Jacques Van Camp al 35 jaar. Als architect hielp hij bij de verbouwingswerken van mijn woning in de rue de l'Enfer in Le Roeulx'.

Aldo V. was in de jaren '70 lid van de zakelijke achterban van gewezen premier Paul Vanden Boeynants, intussen veroordeeld wegens fiscale fraude. Ook hij verklaart: Alfred Van Camp, de vader van Jacques, was ondervoorzitter van FC Anderlecht'. Verder vertelt de grootindustrieel dat Van Camp een grote som geld leende aan Ronald R.

Ronald R. werd in april 1984 gearresteerd in Menton. Zijn uitlevering was gevraagd door het Brusselse parket wegens frauduleus bankroet van 800 miljoen fr. Zijn financiële medewerker, Claude D. zat toen al 4 maanden vast op verdenking van moord. Ronald R. had een vliegtuigmaatschappij waarvan de schulden onwaarschijnlijk hoog waren opgelopen. Ondanks het feit dat Ronald R. gehuwd was met de dochter van een bankier, leende hij blijkbaar toch maar liever bij Jacques Van Camp.

Nog een toeval. De dochter van Elsie Dewit, door de Bende vermoord in Nijvel, verklaarde dat haar moeder en Fourez regelmatige bezoekers waren van Van Camp in Ohain. Christel D.G., de dochter van Elsie Dewit, overigens air-hostess, vond zelfs op het appartement van haar moeder een kaartje van 'Les Trois Canards'. Toeval?

Een 9 mm in Beiroet

Vincent Louvaert zou, aldus Van Binst, het wapen waarmee Jacques Van Camp vermoord werd, verkocht hebben aan Hage Maroun, één van de leden van de delegatie christelijke falangisten die onderhandelde met Dekaise over de prototype-geluidsdempers.

Als men Maroun hierover aan de tand voelt, geeft hij toe Louvaert gekend te hebben. Maroun benaderde zijn moeder voorheen nog met het voorstel Libanese produkten te verkopen. Maroun geeft zelfs toe een GP 9 mm gekocht te hebben van Louvaert. In feite gaf hij er Louvaert in ruil een uurwerk en juwelen ter waarde van 18.000 fr. voor. Volgens Maroun zijn GP 9 mm-pistolen zeer gegeerd in Beiroet.

Op 9 november 1983 rolt er een telex binnen waarin gemeld wordt dat de voorzitter van het hof van cassatie te Beiroet akkoord is om een Belgische rogatoire commissie te ontvangen. De bewuste GP 9 mm ligt voor de commissie beschikbaar in de sector Ouzai. Er is nooit een rogatoire commissie vertrokken om het wapen te gaan ophalen.

Een merkwaardige videotape

In het dossier 'Bende van Nijvel' werd een erg vreemde PV toegevoegd door de BOB van Waver. Daarin wordt de vraag gesteld kennis te mogen nemen van een onderzoek dat uitgevoerd wordt door het Hoog Comité van Toezicht ten aanzien van een overleden magnaat in de Brusselse bouwsector, Charly D.P., en naar

'verschillende personen die banden hadden met slachtoffers van de Bende van Nijvel'. Ook Charly D.P. was in de jaren '70 lid van de zakelijke lobby rond Vanden Boeynants.

In het PV (nr. 665 van 18 juni 1985) is er sprake van een videocassette, opgenomen in La Hulpe. Die cassette zou obscene beelden bevatten en verschillende belangrijke figuren zouden erop figureren. Charly D.P. zou voor die cassette 140 miljoen fr. betaald hebben. Een copie van de cassette zou in het bezit zijn van een notaris. Adjudant Goffinon van de Brusselse BOB, belast met het onderzoek in Nijvel, gelastte zelfs een onderzoek naar de omstandigheden waarin de magnaat overleed.

Volgens een bepaalde politiehypothese zou het paar Fourez-Dewit in de nacht van 16 op 17 september 1983 in het bezit geweest zijn van deze cassette. De Bende zou de videocassette uit de kofferruimte van de Mercedes van Fourez hebben genomen tijdens de moordpartij.

Het 'dossier Pinon'

Eén van de geliefkoosde thema's van Bultot is het 'roze ballettendossier', dat beter bekend staat onder de naam 'dossier Pinon'.

Dat dossier duikt bij de meeste onverwachte gelegenheden telkens weer op, vooral wanneer het over extreem-rechts gaat. WNP-leider Paul Latinus kon niet nalaten bij elke gelegenheid weer te snoeven dat hij in het bezit was van 'het' dossier Pinon. Ook op het proces ten laste van twee WNP-militanten, met name Barbier en Lammers, kwam het dossier bij herhaling ter sprake. En nu Bultot weer. Het lijkt wel een codeboodschap die enkel voor ingewijden haar volle betekenis krijgt.

Wat is het 'dossier Pinon'? Het dossier kwam voor het eerst ter sprake naar aanleiding van de brandstichting bij *Pour*. Hoofdredacteur Garot publiceerde na de brandstichting in een speciaal nummer van *Pour* een artikel onder de kop: 'La Piste Rose', en als onderkop stond er te lezen: 'Enquête naar een rechts milieu dat boven alle verdenking staat. Het dossier dat justitie niet wilde openen naar aanleiding van de aanslag van 5 juli '81'. In het artikel doet Garot het verhaal van dokter André Pinon, die in '70 huwde, op het einde van zijn geneeskunde-studies. Na zowat een 9-tal jaar kwamen er huwelijksmoeilijkheden, en een echtscheidingsprocedure werd ingezet. Pinon eiste het hoederecht op over de twee kinderen.

Pinon zette een privé-detective in om uit te zoeken welke personen zijn vrouw frequenteerde. Het bleek dat zij haar nachten

doorbracht bij een arts die in Waterloo woonde. Wanneer Pinon haar hierover interpelleert, bekent zijn vrouw te hebben deelgenomen aan sexfuiven, waar belangrijke personen bij betrokken waren. Ze vertelt erbij dat er ook minderjarigen aanwezig waren. Pinon neemt de verklaringen van zijn vrouw op band op. Op 9 september '79 wordt er bij Pinon thuis ingebroken. Waren de dieven op zoek naar de tape, zo vraagt hij zich af. Als er in oktober van dat jaar nogmaals wordt ingebroken in zijn kantoor, in de psychiatrische kliniek in Etterbeek, is hij er haast van overtuigd dat de inbrekers het gemunt hebben op de confidentiële bandopname. In december legt Pinon een verklaring terzake af aan de gerechtelijke politie van Nijvel, die belast is met een zedenonderzoek. Een lid van de GP vertelt hem dat er in het onderzoek sprake is van twee overlijdens: het kind van een rechter dat zelfmoord zou gepleegd hebben, en een dame die aan 'roze balletten' deelnam.

Dokter Pinon is er niet gerust in en hij noteert de nummerplaten van de bezoekers die aan de feestjes bij de arts in Waterloo regelmatig deelnemen. Volgens Pinon bevonden zich onder de gasten: een rechter uit Nijvel, een gewezen minister van Landsverdediging, een generaal van de rijkswacht en een belangrijk bouwondernemer. Pinon legt in die zin verklaringen af, die genoteerd worden in dossier nummer 3891005-79.

Midden juni '81 bevestigt een jonge vrouw uit Louvain-la-Neuve het verhaal van Pinon aan Garot, de hoofdredacteur van *Pour*. De vrouw vertelt dat ze bevriend is met een andere vrouw, die deelnam aan de fuiven. Zij heeft het over minderjarigen, jonger dan 16 jaar, die als gelegenheidspartners fungeren voor politici, industriëlen en een rechter. Ook meldt ze de zelfmoord van een minderjarige, die zich een kogel door het hoofd joeg, getraumatiseerd door de seksfuiven. Ook verhaalt de vrouw over een vreemd dodelijk 'ongeval' dat één van de deelnemers overkwam. Garot is verre van overtuigd van het waarheidsgehalte van de hele geschiedenis. Tot Garot erin slaagt een ontmoeting te organiseren, waarbij een vrouw aanwezig is die zelf aan de fuiven deelnam. De vrouw bevestigt het hele verhaal.

De dagen die volgen op het laatste gesprek, wordt Garot tot tweemaal toe opgebeld, met de vraag niets te publiceren over de zaak. Ook een advocaat uit het extreem-rechts milieu belt Garot op, met de melding dat er paniek is in een bepaald politiek milieu. Tien dagen later brandt *Pour* af. Op 9 juli, enkele dagen na de brandstichting, overhandigt Garot alle stukken die hij bezit over de zaak Pinon aan de gerechtelijke politie.

In het journalistiek milieu circuleren de laatste jaren de meest wilde fantasieën omtrent de relatie die er zou bestaan hebben tussen de vrouw van André Pinon en een agent van de staatsveiligheid. Het was precies deze inlichtingsman die ook door extreem-rechts in opspraak werd gebracht naar aanleiding van het proces Barbier-Lammers. De verhalen wekken de stellige indruk dat men erop uit was dit te doen, met behulp van het spookdossier Pinon. In ieder geval viel het ieder aandachtig waarnemer op dat een maand voor het WNP-proces mevrouw Pinon klacht indiende tegen deze commissaris van de staatsveiligheid. Toeval? Haast ondenkbaar, gezien de onontkoombare chronologie.

Een eigenaardige immobiliënmakelaar

De wagen waarmee Fourez reed –zo bleek uit het onderzoek– stond op naam van zijn firma, 'Ifomen'. In '76 werd het bedrijf overgebracht van Menen naar Kortrijk, in '77 naar Brussel. Het immobiliënbedrijf deed beroep op juridisch advies van advocaten uit Kortrijk, Ukkel, Vilvoorde en Parijs. Fourez en Dewit keerden die fatale nacht trouwens terug van Parijs, waar Fourez een appartement had in de rue Saint-Honoré. De huurster betwistte de nog verschuldigde saldi. Vandaar de reis naar Parijs. In de loop der jaren richtte Fourez nog een tweede N.V. op, 'Bellimo', die later overgebracht werd naar Charleroi.

'Ifomen' werd opgericht bij notariële akte van de hand van notaris Fernand L. Deze notaris was eerste schepen van de stad Brussel, verantwoordelijk voor Openbare Werken en lid van de CVP. In november '83 werd de zoon van L. aangehouden wegens oplichting en misbruik van vertrouwen. Ivo L. werd ervan beschuldigd zwart geld in te zamelen en clandestien te beleggen. Elise Dewit zo bleek uit het onderzoek, werkte in '81-'82 bij Fernand L. Zij werd door de schepen aan de deur gezet omdat zij vertrouwelijke documenten copieerde die betrekking hadden op urbanisatieprojecten.

'Infomen' trad ondermeer op als promotor bij de bouw van een groot winkelcentrum, 'Family Center' genaamd, op de hoek van de rue de la Libération en de rue de l'Industrie in La Bouverie.

In de loop van 1983 trad Fourez in contact met Jacques L., die een cabaret openhield, 'Le Vip' genaamd, aan de rue Pont Neuf in Brussel. Een 'meisje' dat voor Jacques L. werkte, een zekere 'Danielle' betaalde haar huur niet aan Fourez, zo bleek. Van het één kwam het ander, en de mannen raakten bevriend. Fourez vertrouwde Jacques L. toe eigenaar te zijn van een gebouw, gelegen

op de hoek van de Emile Jacqmainlaan en de rue Pont Neuf. Jacques L. bracht er zijn nieuw cabaret in onder, de 'Joy Club'. Amper enkele dagen vóór de moordpartij in Nijvel werd het huurcontract getekend.

Kort voor de fatale nacht in september '83 contacteerden Fourez en Dewit notaris Paul D. in Mechelen. Zij wilden een domein aankopen in Wallonië, voor een totale waarde van niet minder dan 100 miljoen fr. In stuk 19 (farde III) van het onderzoeksdossier is er sprake van geruchten waaruit zou blijken dat dat terrein bestemd was voor de stockage van nucleair afval.

Na de dood van Fourez en Dewit werd 'Ifomen' ontbonden op het kantoor van notaris Paul D.. De financiële situatie bleek bijzonder verward te zijn. Zowel fiscaal als boekhoudkundig was 'Infomen' één janboel. Bij die gelegenheid waren air-hostess Christel D.G., de dochter van Dewit, en Francoise Fourez aanwezig. Kort daarvoor, in de loop van de maand november '83, kreeg notaris L. een brief. In dat schrijven werd hem een bedrag van 3 miljoen fr. gevraagd, in ruil voor documenten. Kortom: een vulgaire chantagepoging. De afpersers hadden echter buiten de waard gerekend, want L. legde klacht neer bij het Brusselse parket. Het notitienummer van de klacht is 1100221/83. In maart '84 krijgt L. nog andere chantagebrieven.

Een gecamoefleerde politiewagen

De overval op de Colruyt-parking in Nijvel leek op het eerste zicht een diefstal, waarbij nietsvermoedende voorbijgangers toevallig op de parking kwamen tanken en de moordenaars lastige getuigen uit de weg ruimden. En toch.

De dochter van Elise Dewit, Christel D.G., verklaarde dat zij het erg vreemd vond dat haar moeder en Fourez aan de Colruyt stopten om te tanken. Fourez kende immers zeer goed de mogelijkheden van zijn wagen en het verbruik ervan, aldus Christel. Waarom dan in Nijvel tanken? Overigens bleek uit de tanklijsten van Colruyt dat Fourez slechts die ene enkele keer gebruik maakte van de Colruytpompen.

De Nijvelse nachtelijke moordpartij heeft de speurders bij herhaling hoofdbrekens bezorgd. Vooral de manier waarop de moordenaars tijdens hun vlucht, de achtervolgende Golf van de politie opvingen in een spervuur, waarbij twee wagens aan beide zijden van de weg stonden opgesteld, doet het vermoeden rijzen dat men te doen had met een uitzonderlijk goed getraind commando. Het spervuur vond plaats precies vóór een bar langs de Steenweg op

Nijvel in Eigenbrakel, 'Le Diable Amoureux'.

Slechts tegen het einde van de maand september '84, dus zowat een jaar na de overval op de Colruyt, slaagde de rijkswacht van Nijvel erin om twee getuigen van het gebeuren te identificeren. Het ging om een klant van de bar, en om de 'beschermheer' van één van de diensters. De getuigen kwamen pas boven water, nadat de gerante van de 'Diable Amoureux' een tijdje werd opgepakt en uiteindelijk toch aan het praten ging.

Nadat beide getuigen werden geïdentificeerd werd een reconstructie georganiseerd, op bevel van onderzoeksrechter Schlicker, in gezelschap van substituut De Prelle, en in aanwezigheid van beide getuigen. Het bleek dat de klant geen enkele beschrijving kon geven van de moordenaars, dat hij zelfs in het pikdonker van de nacht niet zag dat de wapens vuur spuwden. Geheugenverlies?

De pooier blijkt een ander geval. Het gaat om een technisch ingenieur, werkzaam bij Sabena. Hij is gehuwd met een meisje dat zich beroepsmatig 'Mirella' noemt en afkomstig is van de Mauritiuseilanden. Zijn vriendin uit Ath noemt Patricia L.. In de nacht van de feiten volgde Paul L. de Golf van de politie van Eigenbrakel, tijdens de achtervolging die eindigde voor zijn bar, met het spervuur. Hij reed met een witte wagen, waar een oranje band overheen geschilderd stond en waarop een rijkswachtantenne gemonteerd was, net als bij een politiewagen. Toen de échte politiewagen door het spervuur reed, braakten de wapens van de moordenaars van Nijvel kogels. Als Paul L. onmiddellijk daarna hetzelfde manoeuver uitvoerde, werd er niet op hem gevuurd. Eigenaardig. Hoe konden de Bende-leden weten dat het niet ging om een politiewagen? En nog: waarom heeft Paul L. zijn wagen als politie-wagen geschilderd? Dat zijn de vragen die de gerechtelijke expert zich stelt, zonder dat er eigenlijk een bevredigend antwoord komt. Mysterie?

Een tipgever als slachtoffer

In de marge van het onderzoek in Nijvel zijn zich speurders vragen beginnen stellen naar aanleiding van de dubbele moord op de parking van de Colruyt. Vooral de achtergronden van sommige slachtoffers van de Bende van Nijvel trokken de aandacht. Zo viel het sommige speurders op dat één van de slachtoffers van de Bende bij de overval in Overijse in september '85 een gewezen bankdirecteur was. Niet enkel politiemensen stelden zich hierbij vragen, maar ook verwanten van het slachtoffer.

Op 27 september '85 kwam Léon Finé terug uit het Groot-Hertogdom-Luxemburg. Finé was voormalig filiaalhouder voor de Copinebank op de Louizalaan. De man was daarna actief gebleven in de financiële sector, hoewel niet voor iedereen duidelijk was welke functie nu de vele reizen heen en terug naar het Groot Hertogdom betekenden en in opdracht van wie hij ze nu wel verrichtte. Op zijn terugweg had Finé zijn woning nog niet bezocht voordat hij stopte aan de Delhaize in Overijse, om een krant te kopen.

Nadat de Bende haar moordraid in Eigenbrakel uitvoerde en zij aankwamen in Overijse was Finé de eerste die zonder enige aarzeling door de moordenaars werd weggemaaid. Een eerste schot deed hem op de grond vallen. De 'reus' boog zich over de man, bekeek hem in het gezicht (herkende hij hem?) en executeerde Finé met een tweede schot, in de nek.

Toen de speurders later merkten wie het slachtoffer was, schrokken ze. Finé was immers gedurende de laatste jaren een belangrijk informant geweest van de Brusselse gerechtelijke politie in diverse onderzoeken. Hij was trouwens erg goed thuis in het CEPIC-milieu, de toenmalige rechtse PSC-lobby die zich onder de vleugels van ex-premier Paul Vanden Boeynants had genesteld.

Het gevolg hiervan was dan ook, dat op de uitvaart van het Bende-slachtoffer nogal wat personen uit het gerechtelijk milieu hun deelneming kwamen betuigen. Ook een totaal onbekende groep, de 'Cercle Investisseurs Avertis' (afgekort CIA), trad bij die gelegenheid discreet naar voor. Overigens was al gebleken dat de agenda van Léon Finé vol stond met namen van leden van politiediensten, maar ook van inlichtingendiensten. Na de moorden in Overijse werd in de woning van Finé, die hij alleen bewoonde, tot tweemaal toe ingebroken. De speurders vroegen zich af wat dit wel mocht betekenen, temeer omdat er op het eerste zicht niets gestolen leek.

Erg diepgaand is het onderzoek naar deze omstandigheden nooit geweest. Het onderzoek naar de overvallen in Eigenbrakel en Overijse bleef in handen van (eerst) het parket van Nijvel en (daarna) van dat van Charleroi, terwijl de feiten logisch nauw aansloten bij het onderzoek dat in Dendermonde werd gevoerd, naar de overval in Aalst. Het onderzoeksdossier naar de dubbele overval bleef beperkt tot de getuigenverklaringen van de personen die zich op de plaats van de misdaad bevonden.

Voorlopig besluit

Acht-en-twintig doden vielen onder de kogels van het commando dat de 'bende van Nijvel' wordt genoemd. Op het moment dat dit boek wordt afgesloten (24 november '87, om 20.30 uur 's nachts), na jarenlange journalistieke enquête, weten we het nog niet. De oneindige gesprekken met allerhande bevoorrechte getuigen, de lange onderlinge discussies, het minutieus zoeken en snuffelen op de meest onwaarschijnlijke plaatsen ten spijt. Het mysterie blijft. In weerwil daarvan zal in 1988 het assisenproces starten tegen zes personen uit de Borinage. Zij zullen zich moeten verantwoorden voor hun vermeende deelname aan enkele overvallen die toegeschreven worden aan de 'Bende'. Een vloed van tegenstrijdige wapenexpertises en verklaringen ligt klaar ter discussie. Als er één zaak duidelijk geworden is tijdens dit slepend onderzoek naar de bende van Cocu en Co, dan is het wel het groeiend inzicht dat de juridische waarheid een kunstmatige constructie is. Een constructie die, wat ook het resultaat van het proces mag zijn, erg ver verwijderd blijft van een transparant vatten van de totaliteit van wat er zich werkelijk heeft afgespeeld. De motieven, de preciese rol van de beschuldigden, het verband tussen hen en ten laste gelegde feiten en de andere 'Bende'-moorden, de organisator, het brein of de opdrachtgevers... dat alles blijft diffuus en ongrijpbaar.

Met deze publicatie hebben we niet willen vooruitlopen op het arrest van het Hof van Assisen van Bergen. Ieder van ons was er op

zijn manier van overtuigd dat het grote publiek, na een dergelijk langlopend gerechtelijk onderzoek, recht had op een rapport over de stand van zaken bij de vooravond van dat proces. Met het Borinage-proces wordt maar een erg smal onderdeel van het 'Bende'-onderzoek onder de aandacht van het publiek gebracht. Het leek ons noodzakelijk om dit fragment te kaderen in het geheel van de feiten dat voor ons toegankelijk was. Wat er ook van zij, waar het proces ook mag op uitlopen, ...het onderzoek naar de 'Bende van Nijvel is er niet mee afgelopen. Het gaat door. Het moet voortgezet worden!

Nochtans is het onmogelijk hier na te laten te vermelden dat de Borinage-bende niet de fysionomie vertoont van een professioneel militair getraind commando (zoals de rijkswachtstaf zelf schrijft in een confidentiële nota die we in dit boek afdrukken). De overval in Nijvel waarvoor Cocu en Co ondermeer terechtstaan, vertoonde nochtans deze typische 'Bende'-kenmerken. De verdachten uit de Borinage zijn verre van lammeren maar evenmin 'Rambo'-achtige moordenaars. Voorzover onze enquête een volledig beeld kan geven van deze eerder marginale figuren uit één van de minst bedeelde streken van het land, is het moeilijk om dit in overeenstemming te brengen met dat van de Bende. Een vaststelling, geen bewijs.

Het onderzoek gaat inderdaad door, ondermeer in Dendermonde, naar de betrokkenheid van de clan De Staerke bij de 'Bende'-raid in Aalst, waar acht mensen werden neergekogeld. In Charleroi verzocht de onderzoeksrechter Lacroix in november '87 nog om de uitlevering aan Frankrijk van een Joegoslaaf, die betrokken zou zijn bij de 'Bende'-overval op wapenhandelaar Dekaise. Eén en ander was het gevolg van het herlezen van de eerste verklaringen van Michel Cocu. Met deze figuren blijft het onderzoek zich oriënteren op de mogelijke 'uitvoerders', op degenen die eventueel 'logistieke steun' verleenden. Het is haast ondenkbaar – niet onmogelijk – dat iemand als Philippe De Staerke op eigen initiatief zou handelen als de 'Bende' deed in Aalst. Deze figuren behoren hoe-dan-ook tot het traditioneel georganiseerd crimineel milieu, waar de risicokosten wetmatig nauwgezet worden afgewogen tegen de baten van de buit.

In speurderskringen heeft men die overtuiging geregeld van zich afgezet, door de 'contracttheorie' naar voren te schuiven, waarbij de 'uitvoerder' of 'contractanten' tegen royale betaling vanwege de 'opdrachtgevers' de massamoorden pleegden. Deze figuur liet de onderzoekers toe interne contradicties in het dossier op te lossen door te redeneren in termen van één centraal 'brein', met di-

verse, opeenvolgende 'contractanten'.
In deze 'contracttheorie' is het wél denkbaar dat de 'uitvoerders' inderdaad de feiten louter uit financiële motieven pleegden en wordt het mogelijk bepaalde figuren in te passen in de schema's. Dat lost het probleem niet op, maar het wordt er enkel door verschoven. De vraag dringt zich, onder deze hypothese, nog klemmender op, wie een fortuin over had om 28 moorden te laten plegen. Het motief van de 'opdrachtgevers' kan onmogelijk geldelijke winst zijn, aangezien ze zelfs bereid zouden zijn om grote sommen te betalen.
In twee gevallen, meer bepaald de overval bij Dekaise en bij Wittock-Van Landeghem, is er een mogelijk rationeel motief voorhanden. Op beide plaatsen werden immers prototypes (van respectievelijk geluidsdempers en kogelvrije vesten) gestolen die voor bepaalde milieu's een uitzonderlijke waarde kunnen vertegenwoordigen. Bij enkele andere feiten gepleegd door de 'Bende', is het niet uitgesloten (ook niet bewezen) dat een motief voor 'opdrachtgevers' om huurmoordenaars in te zetten, ligt in de persoon van het slachtoffer. Dat sommige slachtoffers bewust of onbewust kennis hadden van gegevens die voor de 'opdrachtgevers' bedreigend waren. De eerste verklaring (de intrinsieke waarde van innovaties in het wapenmilieu), noch het tweede (het liquideren van specifieke slachtoffers omwille van welbepaalde redenen) werd echter als valabel uitgangspunt weerhouden in het gerechtelijk onderzoek. Slechts occassioneel werden – haast terloops – hiertoe aanzetten gegeven.
Rest de politieke verklaring, met name deze waar de 'opdrachtgevers' een duidelijk politiek objectief voor ogen stond. Met name door het zaaien van blinde terreur de interne spanningen dermate opdrijven dat een psychose van onveiligheid ontstaat bij de bevolking. Deze 'strategie van de spanning' moet dan aanleiding geven tot een verlies aan democratie in de samenleving en het opdrijven van het politioneel arsenaal. Het moet duidelijk zijn dat deze strategie van de spanning thuishoort in geperverteerde geesten van bepaalde frakties in het extreemrechtse politiek landschap. Toeval of niet, maar in elk van de doorgevoerde onderzoeken, is op de achtergrond een dergelijke politieke schaduw aanwezig.
Toch dient vastgesteld dat deze politieke hypothese op geen ogenblik centraal is gaan staan in het gerechtelijk onderzoek.
Hoe dan ook, de 'contracttheorie' leidt naar 'verder', naar achterliggende motieven. Het is dan ook niet verwonderlijk dat figuren als Bultot of Bouhouche hierbij in het vizier komen. Als een gewezen adjunct-gevangenisdirecteur, die zich affilieert met ex-

treem-rechts, naar Paraguay vlucht met de echtgenote van een veroordeeld parketmagistraat, onmiddellijk nadat een oud-BOB-er werd aangehouden op beschuldiging van deelname aan moord op een topkaderlid van de grootste wapenproducent van het land, lijkt dat op het eerste zicht op een scenario voor een goedkope namiddagfilm. Als blijkt dat die gevangenisdirecteur het traditioneel crimineel milieu frequenteert, en meer dan goed thuis is bij de clan De Staerke, komen we dicht bij de gevizeerde combinatie tussen het milieu van de georganiseerde misdaad en extreem rechts. Als dan nog notities van zijn gewezen vriendin gevonden worden, samen met de buit van de overval in Overijse, wordt het keiharde realiteit, en is er alle reden om op het spoor door te gaan. Eén van de uiterste schaarse materiële indicaties die verwijzen naar een bepaald milieu kan immers niet verwaarloosd worden.

Hierdoor wordt evenwel een mechanisme in werking gesteld dat hoogst uitzonderlijk voorkomt in de gerechtelijke geschiedenis. Aangezien niet weinig actoren lid zijn of geweest zijn van het justitie-apparaat, wordt het onderzoek makkelijk als bedreigend ervaren door diegenen die lid van dit apparaat zijn, en het onderzoek moeten voeren. Door de jaren heen is bij de onderzoekende politiediensten en magistraten een gevoel van argwaan gegroeid ten opzichte van elkaar. De van oudsher bekende 'guerre des flics', gebaseerd op een concurrentieprinciepe, werd omgebogen in een sluipend, fundamenteel wantrouwen. Hierdoor werd het risico vergroot dat bestaande deficiënties van het systeem' bvb. incompetentie of misbegrepen collegialiteit, door anderen geïnterpreteerd werden als bewuste sabotage of boycot van het onderzoek. Eens een dergelijk stadium bereikt, wordt het moeilijk, zoniet onmogelijk, om nog onbevangen over 'coördinatie' en 'samenwerking' te praten.

In een dergelijke infernale, viscieuze cirkel was het Italiaans gerechtelijk onderzoek naar de maffia op een bepaald ogenblik ook beland. De Italiaanse justitie heeft die cirkel met succes weten te doorbreken door een onderzoek te starten naar de bloccages, remmen, lekken en sabotages in het maffia-onderzoek zelf. Pas nadat de beslissing hiertoe uitdrukkelijk werd genomen, heeft het onderzoek tastbare resultaten opgeleverd.

Naast de onzekerheden zijn er toch een aantal zekerheden. Graag willen we besluiten met deze kort op te sommen.

(1) De 'Bende'-feiten uit '83 houden verband met de massamoorden uit '85. Dit blijkt onomstotelijk uit de wapenvondst in La Houssière;

(2) De 'Bende' heeft de centrale wapens van het dossier, de riotguns, niet gedumpt;
(3) De 'Bende' zijn professionelen. Dat blijkt uit tal van aanwijzingen. Zelfs de rijkswachtstaf kwalificeert het optreden als 'militair',
(4) De buit staat niet in verhouding tot het aantal doden;
(5) Het onderzoek naar de bende uit de Borinage verklaart lang niet alles;
(6) Zowel het onderzoek naar Cocu en Co, als dat naar de bende De Staerke startte op basis van toevallige indicaties (de Ruger, de BMW-autopech);
(7) Tegen Philippe De Staerke zijn een reeks toevalligheden, waarvoor hij geen verklaring geeft (onder meer de reperage in Aalst en het gesjouw met de Samsonite-valies);
(8) Het onderzoek naar de Bende-Cocu en de bende De Staerke werd erg uitvoerig gevoerd;
(9) Andere onderzoeksmogelijkheden werden zeer laattijdig en met veel minder verbetenheid aangevat;
(10) Omtrent de handgeschreven aantekening, gevonden in La Houssière samen met de cheques uit Overijse, dient duidelijkheid geschapen. Ofwel verwijzen de notities naar Bultot, ofwel niet;
(11) De wijze waarop de Bende opereert, waardoor sporen worden gelegd, doet bij de politiediensten het gevoel ontstaan dat een schaakgrootmeester permanent anticipeert op een komende zet. De politiediensten voelen zich geprovoceerd, betrokken in een kat-en-muis-spel.
(12) Het 'Bende'-onderzoek heeft een zekere argwaan tussen politiediensten en tussen magistraten doen ontstaan.

Kort na de arrestatie van Jean Bultot werd huiszoeking verricht in zijn ambtswoning in de gevangenis van Sint-Gillis. Op dat moment belde een man aan, die zich legitimeerde als lid van de staatsveiligheid. Hij vroeg de spullen te mogen doorlopen die in beslag werden genomen. Toen hij de aktetas van Bultot nam, die enkele documenten bevatte en aanstalte maakte ermee te verdwijnen, zeiden de speurders dat dat niet kon. Het kwam tot een hoogoplopende ruzie, die zowat een half uur duurde. Toen trok de man van de staatsveiligheid zijn dienstwapen en verdween met de aktetas...

Index

A
Action Directe 16, 114
Alliance Libannaise vzw 227, 278
American Pistol Institute 194
Andries Baptiste 208, 209, 210
Angelou Constantin 26-28, 30, 60, 149, 151, 218
Anthemus Michel 211
ARI 239, 251, 252
Attala Pierre 273, 277
Azerad Nelly 269, 270

B
Barbier Marcel 242, 284, 286
Bastin Jules 206
Baudet Michel 36, 61, 62, 68, 71, 98, 102, 105, 133, 138, 146, 153-164
Becker Robert 20, 41, 62, 66, 68, 102, 147-149, 154, 156, 282
Belgian Law Enforcement Agency (BLEA) 195
Belgian Pratical Shooting Association (BPSA) 196, 197, 199
Belgo-Arabian Trading Company 278
Bellemans Guido 60, 251
Bellimo N.V. 286
Bennekens Luc 79
Bernaert Robert 255
Bernier André 47
Bertrand Alain 81
Beyer Robert 251, 252
BIC (Bureau voor Criminele Informatie) 250
Blot Gérard 241
Bosquet Beatrice 239, 244, 246
Bouaroudj Kaçi 36, 37, 86-95, 102, 133-134, 150, 154, 151-164
Bouhouche Madani 20, 41, 180, 193, 238-240, 249-251, 253, 255, 257-259, 280, 293
Bourlard Jean Mary 91
Bressan Maria 223, 224, 228
Broeders Joseph 39, 40

Brouette Richard 68, 71, 98, 102, 136, 146
Bultot Jean 6, 190-193, 195-197, 199-203, 206, 207, 209-215, 220, 221, 229, 231, 232, 234, 238, 239, 241-247, 252, 266, 284, 293, 295
Busiau Jean-Pierre 79
Buslik Jean-François 238, 249-252

C

Calmette Jean 243
Campinne Roland 18, 19
Carreau 43
Cartrans 277
Castris Marcel 208, 209, 213
Cattaï Joseph 280
CCC (Cellules Communistes Combatantes) 72, 114, 264, 265
Ceccaldi 109, 114
Celens 112
Centaure 13, 272, 280
Cepic 289
Chailly 236
Chebib Youssef 273, 276-278
Cherville Daniël 235
Choquet Daniël 85-94, 134, 151
CIA 194, 237, 238, 273, 289
Ciudad Hidalgo Serge 207
Ciudad Hidalgo José 207
Cocu Michel 6, 20, 29, 36, 38, 61-63, 66-68, 71, 91, 95-105, 107-109, 114, 133-139, 149, 150, 153-164, 213, 256, 257, 263, 266, 291, 292, 295
Coesens Alain 236, 237
Colet 31
Colruyt 31, 33, 34, 37, 41, 43-50, 57, 64, 65, 77, 92, 100-104, 108, 109, 133, 145, 147, 150, 153-164, 213, 218, 245, 287, 288
Condémine André 201
Cooper Jeff 194, 195, 236
Coppieters 't Wallant Marina 271
Cornelis Jean 228
Cudell Françoise 246
Culot Jacques 28, 30, 65, 158
Cummings Sam 237

D

Davilla Del Pielago Carlos 237, 238, 255
De Becker Victor 59
de Broglie Jean 269, 270
de Donnea François 264
de Prelle 110, 267, 288
De Ruyver 229, 230
De Rycke Pierre-Paul 199, 201, 242
De Smet Georges 184, 186
De Staerke Bertha 38, 203, 205
De Staerke Julien 231
De Staerke Léon, 'Petit Leon' 52, 203, 205, 227-231
De Staerke Robert 227, 233, 234, 294, 295

De Staerke Philippe 6, 175, 183, 184, 189, 192, 193, 203, 213, 214, 223, 225, 227-232, 292
de Vroom Christian 245
De Wilde Gérard 245
DEA (Drugs Enforcement Administration) 207, 250, 251
Debruyn Josiane 61, 66, 98, 99, 138, 139, 144, 157, 158
Degrelle Léon 25, 161, 200, 201
Dehaut Jean-Marie 253
Dekaise Daniël 15-22, 52, 65, 94, 213, 218, 221, 224, 243, 269, 272-275, 277-279, 280, 283, 292, 293
Delacourt Christian 14
Delhaize 28-32, 47, 50, 56, 58, 60, 62, 64, 65, 74, 75, 77, 80, 82, 92, 93, 95, 105, 109, 113, 145, 153, 158, 164, 173, 174, 182, 183, 184, 186, 212, 216, 217, 219, 221, 223 , 225, 227, 232, 247, 289
Demanet 108, 112
Denis Jean-Pierre 195
Deprêtre Jean 61, 67, 79, 81, 105, 108, 216, 227, 266, 267
Dery 34, 62, 94, 104, 107, 108, 114
Dessard Paul 238
Devlaminck Franz 99
Dewit Elise 43, 45, 46, 49, 50-52, 184
Diane 228, 253-258
Djuroski Bozidar 75
Dodack Ramadan 200, 201, 206, 212-214, 232
Dortant Charles 201, 207
Dosse Jacques 36
Dossogne Francis 193, 200, 221, 240, 241, 243
Dramaix Jean-Louis 149, 154, 157
Dumont Jean-Paul 240
Dupont Yvan 155
Duterne Jean-Luc 81

E
Eckhardt Robert 231
Engelbienne Roger 76
Estievenart Jean-Claude 36, 38, 61, 62, 66, 67, 71, 89, 91, 93, 96, 98-102, 133, 138, 144, 153-164
Estievenart Josiane 36, 62, 91, 95, 96, 98, 99, 153

F
Fabrique Nationale d'armes de guerre de Herstal 16, 68, 108
Faez Al Ajjaz 253, 257, 279
Falkenburg Claudine 197, 220, 232, 241, 243
Farcy Bruno 207, 209
Farkas Istvan 38, 205
Finné Léon 79, 289
Forces Nouvelles 193
Fourez Jacques 43, 45, 46, 49-53, 156, 184, 281, 284, 286, 287
François Jean-Claude 98, 149, 154, 156, 158, 209, 239, 250, 252
FRAP (Front Révolutionnaire d'Action prolétarienne) 114
Fredj Ben Mongi 125, 127, 128
Front de la Jeunesse 25, 193, 200, 221, 222, 239

G
Garot Jean-Claude 284, 285
GB-Inno-BM 35, 36, 37, 72, 86-93, 232
Gemayel Amin 277
GIA (gemengde Anti-terreurgroep), 264
Giet Léon 210, 211
Goffinon Guy, 243, 244, 250-253, 257, 284
Gol Jean 193, 196, 208, 210, 243, 251, 264
Goor Cécile 197, 199, 290
Gradsky Gérard 17
Grandcler Alain 205
Gray Robert 273
Grobet Bernard 206

H
Haemers Patrick 36, 56
Harrouk Antoine 277, 278
Haulotte Claude 17, 19, 20
Heysselaer Daniel 58, 59
Hoet 112
Hottart Joël 208

I
Ifomen N.V. 286, 287
Ilegems Jean-Claude 146, 147
INDEP 272
International Security Association 273, 275, 277

J
Jacobs Daniel 206
Jadot Michel 37, 38, 41, 47, 50, 156, 218
Jamart 108
Jaspar Jean-Pierre 111
Jonkheere Jean-François 111
Joris Alfred 111
Jurion Jef 23, 24, 282

K
Kadhafi Mohammad Al 270
karafilis Nicolas 228, 231, 233
Kassis Georges 273, 277
Khoury Sani 278
Knockaert Jules 34, 160

L
Lacroix J.P. 111-113, 155, 156, 292
Lacroix Jean-Marie 44, 45, 221
Laffineur Guy 215
Lammers Eric 41, 214, 215, 222, 242
Lammers Maurice 214, 215, 284, 286
Latinus Paul 25, 284
Leclerc Georges 229, 231

Leroy Claude 207-211, 223, 238, 241, 242, 245, 256
Les Amis du Casino de Bruxelles asbl-vzw 209
Lichtert Arlette 241
Lippens Raymond 200, 205, 207
Lyna Francine 193, 221

M
Marinus Patrick 206
Maroun Hage 271, 276, 277, 283
Mendez-Blaya Juan 6, 16, 20, 56, 180, 181, 185, 235-240, 243, 244, 245, 249, 253, 255-258
Menin Emile 229
Menin Simone 229, 230
Mercier Jacques 239, 246
Mersch Dominique 209, 210, 238, 241-243
Mignon Chantal 239, 246
Moelants Harry 41
Moerman Jean-Paul 111
Montel Jules 211, 214, 256
Montgomery Kee David 271, 272, 273
Morue Marcel 43-46, 49, 62, 155, 156, 184
Moussa Alain 53, 125, 212-214, 228, 231, 232
Moussalem Kalil 273, 277

N
Nardella Francesco 104, 148, 155, 157, 169
Neirinck Roger 227
Nemec Chantal 208
NII (Nutribel International Industries) 271, 272, 277
Nijs Dirk 186
Nijs Elsie 186
Nitelet Claude 229, 230
Notte Stefaan 78

O
Oltuski Henri 207
Ophalffens Edouard 223-225, 228
Ott Lucien 192

P
Palsterman Jan 186
Papadopoulos Apostolos 225-227, 230, 231, 234
Papadopoulos Sotirios 183, 185, 189, 227, 230, 233
Paul Jean-Marie 239, 245, 246
Phenix 196, 197, 199, 220
Pignolet 252
Pinon André 242, 243, 284-286
Piot 13, 14, 15, 19
Platane Ghislain 76
Pletinckx 108
Poelman Francis 209
Pour 247, 284, 285

Pourtois Willy 271-280
PRB 273, 277
Preuveneers 246
PSC 289

Q
Quintelier 231

R
Raes Albert 211
Rathmey Limited 271
Reyniers Frans 81, 211
Rillaert Raphaël 24
Riské Hector 39, 41, 148
Riské Josephine 39
Rouseau Jacques 235, 244, 252
Ruys Benoit 47

S
Sabena 288
SAC (Service d'Action Civique) 127, 201, 270
SACK 245
Salesse Dominique 224, 225, 227, 229, 231-234
Sarma Penney 36, 89, 93, 130, 159, 232
Sartillot Bernard 18, 19, 20
Savonnet Alain 229, 230
Schlicker Jean-Marie 99, 110, 111, 176, 235, 240, 243, 278, 288
Schoefer Walther 273, 275, 278
Securitas 36, 57, 72, 87, 93
Seykens Cyrille 17
Sinanaj Brahim 206, 213, 244
Slomka Maria Krystina 63
Smith Steve 195
Société Guarani 242
Soldiers of Fortune 195
Solemé Christian 224, 225, 229
Stevens 108
Stoquart Willy 89
Stowell Douglas 181, 185, 255
Swaelen Roger 194, 195
Szymusik Carine 63
Szymusik Jean 63, 64, 65
Szymusik Marius 65

T
Thirion 108
Thomas Lucien 207
Tilmant Jean-Pierre 81, 146, 155
Timmermans Anne 59
Tombeur 108, 114
Trock Freddy 224, 232, 243

V
Valcke Valère 204, 205
Van Baelen Willy 270-274, 276, 277, 279
Van Camp Cathérine 55
Van Camp Jacques 55-57, 184, 213, 281-283
Van de Waele Roger 53
Van der Steen Gilbert 185
Van Esbroeck Léopold 184, 189-193, 201-203, 206, 208, 209 , 224, 225, 227, 229, 231, 232, 234
Van Huffelen Linda 39, 40
Van Kildonck Rosa 78
Van Lierde 221, 222, 235
Van Mulder Marie-Jeanne 185
Van Oudenhoven André 254
Van Puyvelde 39
Van Reyssen Axel 197, 232
Van Winsen 244
Vanden Boeynants Paul 243, 282, 284, 289
Vanden Eynde José 24-27
Vanden Eynde Marc 24, 26
Vanderperren Ambroise 206
Vanmael 35
Vermaelen Freddy 59
Vernaillen Herman 250-253, 257
Verstappen Walter 33, 100, 101, 103, 159
Vittorio Adriano 36, 37, 38, 61-63, 66-68, 71, 72, 86-94, 96, 98, 102, 103, 124-131, 133-138, 146, 151, 153-164

W
Wellens Robert 200
Wenzel Hanny 205
Weykamp Alain 41, 221, 222, 239, 240, 245
Wezel Guy 34, 61, 96, 105, 110, 155, 163
Wittock Van Landeghem 37, 40, 41, 50, 52, 104, 215, 218, 219, 264, 279, 282, 293
WNP, Westland New Post 25, 41, 214, 222, 239, 242, 253, 279, 284, 286

Z
Zwarte Vesten 53

Inhoud

Voorwoord *5*

Dankwoord *7*

I Het gebeuren 13 maart 1982 - 9 november 1985 *9*

1 De zweedse Santana *11*
2 De Concierge van de 'Auberge du Chevalier' *23*
3 Moordslag voor zeven kleedjes *33*
4 Voor 45 kilo koffie en 50 liter olie... *43*
5 Terreur met een Golf GTI *55*
6 De terugkeer van de woestelingen *71*

II De piste van de Borinage *83*

1 Een piste onder verscherpte bewaking *85*
2 De slaapziekte *95*
3 Een bewijsstuk van 102 milimeter *107*
4 De King Kong van de Borinage *123*
5 Korperaal Cocu *133*
6 De zes en dertig bekentenissen omtrent de Colruyt van Nijvel *153*

III De Staerke, Bultot & Bouhouche *171*

1 Een koude winterdag, 9 november 1985 *173*
Een verkenningstocht in Aalst *173*
Een vreemde brandhaard *176*
Stowell op bezoek bij FN *180*

De bende slaat toe *181*
Een Samsonite wordt afgegeven *183*
Een Amerikaan wordt aangehouden in Frankrijk *185*
Acht doden blijven achter *185*
2 Een adjunct-gevangenisdirecteur in de cel *189*
De 'indic' van een commissaris van de GP *189*
De extreemrechtse militant, Jean Bultot *192*
De 'practical Pistol Club of Belgium' *194*
Bultot in conflict met de federatie *196*
Het Jonathan-rapport *199*
3 De notities van de secretaresse *203*
De clan De Staerke en de Wieze-kasbons *203*
Bultot en de onderwereld *206*
Een substituut valt in ongenade *207*
Een vermoorde graaf als tipgever *210*
Alain Moussa, alias 'Le Flinguer' *212*
De bende van een neo-nazi *214*
Het wapenarsenaal te Ronquières *215*
Een halfverbrand kattebelletje *220*
'La Carrière' van Forces Nouvelles *221*
4 De bende van legionnair Philippe De Staerke *223*
Een Bende-wagen in de gracht *223*
De sigarettendieven op het spoor *225*
De Bende wordt ingerekend *227*
Op zoek naar de Bende-riotguns *229*
Een proces tegen een monsterbende *230*
Opdrachtgever Jean Bultot *232*
'Johnny' beschuldigd van Bende-overval *232*
5 De moord op een groothandelaar in oorlogswapens *235*
'Dum-dum' kogels *235*
Een CIA-agent als voorganger *236*
Een ex-BOB-er als toeverlaat *238*
Dossogne organiseert de vlucht *240*
Onderduiken in de pampa *242*
De verklaring van een 'jogger' *244*
Bultot vertelt niets nieuws *246*
6 De anti-terreurwapens van de groep Dyane *249*
De aanslag op een BOB-wagen *249*
De aanslag op majoor Vernaillen *251*
De diefstal bij 'Dyane' *253*
Mendez en de 'Hechler und Koch' *255*
Een ontmoeting in de gevangenis van Nijvel *256*
De wapens van 'Dyane' en Mendez teruggevonden *257*

IV Het onderzoek *261*

1 Het negeren van de politieke aspecten *263*
Gerechtelijk onderzoek *263*
Terrorisme *265*
2 Christelijke falangisten op inkoop in België *269*
Internationale smokkel van uranium *269*
'Nutribel International Industries' *271*
De afgevaardigde van 'Centaure' *272*
De onderhandelingen met drie falangisten *273*
'Alliance Libannaise' *277*
Wapenarsenaal in beslag genomen *279*
3 Slachtoffers die elkaar kennen *281*
Een 'Bendelid' gezelfmoord? *281*
Een hoop toevallige toevalligheden *282*
Een 9 mm in Beiroet *283*
Een merkwaardige videotape *283*
Het 'dossier Pinon' *284*
Een eigenaardige immobiliënmakelaar *286*
Een gecamoefleerde politiewagen *287*
Een tipgever als slachtoffer *288*

Voorlopig besluit *291*

Index *297*

JE RECHTEN ALS VROUW
Liliane Versluys-Dunesme

"Je rechten als vrouw". Een schokkende titel? Vrouwen kennen hun rechten niet. Ze hebben meer rechten dan ze denken. Maar meestal zijn ze slecht geïnformeerd. En dus machteloos en rechteloos. Dit boek wapent vrouwen tegen discriminatie op grond van hun geslacht.
Dit boek is bestemd voor elke vrouw : huisvrouw, arbeidster, bediende,... Een praktische handleiding voor elke situatie. Een must voor elke vrouw.
De auteur: Liliane Versluys-Dunesme, Advokate en aktief in de vrouwenbeweging. "Als ik wil dat mijn situatie als vrouw verbetert, dan moet ik zorgen dat de situatie van alle vrouwen verbetert, dat de hele maatschappij vrouwvriendelijker wordt. Daarom schreef ik dit boek".
Uit de inhoud: - vrouw en werk - sociale zekerheid - belastingen - zwangerschap - huwelijk - samenwonen - ouderschap - echtscheiding - erfrecht - seks - de rechten van het meisje

630 blz., 798 fr.

RIDDERS VAN NU
Over occulte genootschappen en ridderordes in de 20ste eeuw
André van Bosbeke

Ridders van nu. Ze zijn onder ons. Ze voeren een gevecht tegen de materie maar ook om de macht. Een wereld waar politiek, mystiek, oplichterij en ijdelheid hand in hand gaan.

André van Bosbeke stootte bij zijn speurtocht naar esoterische genootschappen op machtige internationale groeperingen, groepen die het daglicht schuwen, betrokken zijn bij allerlei financiële schandalen en onopgehelderde misdrijven.
Wie zijn die ridders? Wat willen ze? Waarom?
Langs verborgen paden van de magie kom je als lezer de wereld van de 20ste eewse ridders op het spoor.
Een wereld van pracht en praal, van nostalgie naar lang vervlogen tijden.

Van duiveluitdrijving en Rozenkruisers, van de Ridders van Lucifer naar de Ordre Renové du Temple, de Orde van Sint Jan van Jeruzalem, de Ridders van Malta, de Orde van de Tempel, de Ridders van het Gulden Vlies en nog zovele anderen...
Ontdek de verborgen territoria van keizers, koninginen, prinsen en graven.

André van Bosbeke publiceerde vroeger al bij EPO: OPUS DEI IN BELGIE (1985) en samen met Jan Willems: KIRSCHEN EN CO - HET BLAUWE NETWERK (1987).

426 blz., 998 fr.

MET DE DOOD VOOR OGEN
Begrip en onbegrip tussen overlevenden van nazi-kampen en buitenstaanders
Dr. Gie Van Den Berghe

De overlevenden sterven. Binnen afzienbare tijd zijn er alleen nog buitenstaanders, mensen zonder nazi-kamp ervaring. Mensen die volgens de overlevenden nooit die ervaring kunnen bevatten. 'Insiders' en 'outsiders' zouden onherroepelijk gescheiden zijn door afgronden van 'onmenselijkheid' die de overlevenden aan den lijve ondervonden en onder ogen gezien hebben. Hoe komt het dat de 'insiders', de mensen die de koncentratiekampen overleefden nooit over kunnen brengen aan de 'outsiders' hoe het nu werkelijk was. Hoe komt het dat die 'outsiders' het als het ware niet willen weten?
Doorheen honderden uittreksels ui vele ooggetuigenverslagen worden tal van dikwijls onderbelichte aspecten van de nazi-kampen belicht. (Bijv. machtsverhoudingen onder gevangenen, seksualiteit). Lijden en creperen én vooral het in vele rogen onwaarschijnlijk lijkende overleven komen aan bod.

Enkele beoordelingen:
"Zijn proefschrift over de KZ is een monument. Meer lof is moeilijk mogelijk".
Prof. Dr. J. Kruithof
"Een monument van belezenheid, informatie en kristische zin"
Walter Debrock, ere-rector VUB, ere-voorzitter Auschwitzstichting
Voor zijn studie kreeg Dr. Van Den Berghe de Provinciale Prijs voor Geschiedenis van Oost-Vlaanderen 1987 toegekend.
(© 1945)

530 blz., 1498 fr.

13 maart. Dinant, rue Sax: twee onbekenden stelen uit een wapenwinkel een zwaar jachtgeweer.
9 november 1985. Aalst, 19u30, Delhaize. Op een kille herfstavond bereikt de waanzin van de Bende van Nijvel, een hoogtepunt: 8 mensen blijven liggen, neergeschoten, koelbloedig. Tussen die twee data zijn er 28 doden gevallen.

Het gerecht staat voor een raadsel. Het onderzoek loopt niet steeds even vlot.
De auteurs volgen de speurders langs de verschillende sporen: de "filière boraine", de bende De Staerke, de pratical shooting clubs, doorheen extreem-rechts, misdadigersmilieus, bij ex-rijkswachters...
Deze speurtocht levert verrassende resultaten op. Nooit eerder gepubliceerde informatie, documenten en foto's. De puzzel schuift beetje bij beetje ineen.
De bende blijft gemaskerd, onbekend.
En toch nadert de ontknoping.

Gilbert Dupont (°56), licenciaat in de rechten, is gerechtelijk verslaggever van "La Dernière Heure".

Paul Ponsaers (°52) is doctor in de criminologie en licencitaat in de sociologie. Hij publiceerde eerder over economische misdadigheid en terrorisme. Hij is gerechtelijk verslaggever van "De Morgen".